

MENERAJUI MASA DEPAN MENJANGKAUI SEMPADAN KESALINGHUBUNGAN

LAPORAN
TAHUNAN
BERSEPADU

2023

KEPERLUAN BERKANUN

Mengikut Bahagian V, Bab 15, Seksyen 123 - 125 Akta Komunikasi dan Multimedia 1998, dan Bahagian II, Seksyen 6 Akta Perkhidmatan Pos 2012, Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia dengan ini menerbitkan dan mengemukakan kepada Menteri Komunikasi dan Digital salinan Laporan Tahunan bagi tahun berakhir 31 Disember 2023.

ISI KANDUNGAN

SEPINTAS LALU 2023

MS 4

01

Mengenai Laporan Ini

Pengenalan	MS 8
Skop dan Sempadan Laporan	MS 8
Pengecualian atau Perubahan dalam Pelaporan	MS 8
Rangka Kerja Pelaporan Kami	MS 8
Asas Persediaan dan Materialiti	MS 9
Jaminan	MS 9
Penyata Tanggungjawab Ahli Suruhanjaya	MS 9
Kenyataan Masa Hadapan	MS 9
Maklum Balas dan Titik Hubungan	MS 9
Ikon-ikon Navigasi	MS 9
• Modal	MS 9
• Perkara-perkara ESG	MS 9
• Pihak Berkepentingan	MS 9

02

Maklumat Korporat

Mengenai MCMC	MS 12
Visi dan Misi	MS 13
Kata Alu-aluan Menteri	MS 14
Perutusan Pengerusi	MS 16
Profil Ahli-ahli Suruhanjaya	MS 21
Kepimpinan Organisasi	MS 26

03

Model Penciptaan Nilai

MS 30

04

MCMC dalam Perspektif

Menerajui Masa Depan Menjangkau Sempadan Kesalinghubungan	MS 34
Sorotan Utama 2023	MS 40
MCMC di Media	MS 44

05

Penilaian Operasi

Perancangan Strategi	MS 50
Komunikasi Efektif	MS 52
Perancangan Spektrum & Penguntukan	MS 60
Pembangunan Standard	MS 68
Pengawalan, Pelesenan & Pemantauan	MS 76
Perancangan & Pengurusan Infrastruktur	MS 92
Pembangunan Industri	MS 99
Perancangan Perkhidmatan Pos, Kurier dan E-Dagang	MS 105

06

Landskap Pasaran

Landskap Ekonomi	MS 112
Kesalinghubungan Rangkaian	MS 113
Keselamatan dalam Talian	MS 114
Perubahan Iklim	MS 115

Rasional Muka Depan

Laporan Tahunan Bersepadu MCMC 2023

Reka bentuk muka depan menggambarkan estetik kontemporari dan teknologi, yang secara efektif menggabungkan identiti korporat MCMC. Elemen abstrak digunakan untuk melambangkan landskap teknologi komunikasi yang sentiasa berkembang, memaparkan visi kemajuan berterusan tanpa halangan. Latar belakang bergradasi, yang beralih dengan lancar dari biru ke ungu dan firus/hijau, menonjolkan imej glob di tengah, sekali gus menjadikannya sebagai fokus utama. Skema warna ini mengingatkan pada warna pastel dan ton sejuk, menyumbang pada rasa moden penuh sofistikasi.

Matlamat utama reka bentuk visual ini menggambarkan persekitaran digital yang dinamik, cerminan etos terkini yang sinonim dengan usaha MCMC. Penyertaan imej glob mengukuhkan konsep keterhubungan, menjadikannya sebagai elemen utama dalam naratif muka depan.

07

Keterlibatan Pihak Berkepentingan dan Penilaian Perkara Material

Keutamaan Pihak Berkepentingan	MS 118
Keterlibatan Pihak Berkepentingan	MS 118
Matriks Materialiti	MS 121

08

Pengurusan Risiko

Tadbir Urus Pengurusan Risiko	MS 128
Strategi Utama Mengurus Risiko	MS 128
Struktur Tadbir Urus	MS 129
Aktiviti Utama Bahagian Pengurusan Risiko	MS 130
Risiko dan Peluang	MS 131

09

Pengurusan ESG

Privasi dan Keselamatan Data	MS 134
Kawal Selia Pasaran	MS 139
Amalan Perolehan Mampan	MS 142
Etika Perniagaan	MS 146
Teknologi & Inovasi	MS 155
Kerjasama & Kolaborasi	MS 161
Komunikasi Mudah Alih & Kesihatan	MS 165
Pembangunan Komuniti	MS 167
Pengurusan & Pembangunan Kakitangan	MS 183
Kesihatan dan Keselamatan Kakitangan	MS 191
Pengurusan Alam Sekitar	MS 194

10

Kewangan

Sorotan Kewangan	MS 200
Penyata Kewangan	MS 208

Glosari

MS 236

2023

SEPINTAS LALU

50.6%

Kadar Penembusan
Jalur Lebar Tetap
Bagi 100 Premis

134.5%

Kadar Penembusan
Jalur Lebar Mudah Alih
Bagi 100 Penduduk

148.7%

Kadar Penembusan
Selular Mudah Alih
Bagi 100 Penduduk

76.4%

Kadar Penembusan
TV Berbayar
Bagi 100 Isi Rumah

Juta

4.6

Bilangan Langganan
Jalur Lebar Tetap

45.3

Bilangan Langganan
Jalur Lebar Mudah Alih

50.1

Bilangan Langganan
Selular Mudah Alih

6.3

Bilangan Langganan
TV Berbayar
(isi rumah)

7,797**

Menaik taraf
stesen pemancar
sedia ada kepada 4G

7km left

Nota:

* Data pemegang tandatangan digital merupakan data terkumpul sejak tahun 2003

** Data sehingga 31 Disember 2023

206

Jumlah sijil pemerakuan
tandatangan digital
yang telah dikeluarkan

357.4

Bilangan trafik pos

879.2

Bilangan trafik kurier

01

Pengenalan

MS 8

**Skop dan Sempadan
Pelaporan**

MS 8

**Pengecualian atau
Perubahan dalam Pelaporan**

MS 8

**Rangka Kerja
Pelaporan Kami**

MS 8

**Asas Persediaan
dan Materialiti**

MS 8

Jaminan

MS 8

**Penyata Tanggungjawab
Ahli-ahli Suruhanjaya**

MS 9

**Kenyataan
Masa Hadapan**

MS 9

**Maklum Balas
dan Titik Hubungan**

MS 9

**Ikon-ikon
Navigasi**

MS 9

MENGENAI LAPORAN INI

MENGENAI LAPORAN INI

Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (MCMC) dengan sukacitanya membentangkan Laporan Bersepadu (*Integrated Report*, IR) untuk Tahun Kewangan 2023 yang memberikan gambaran keseluruhan tentang usaha, pencapaian, dan arah strategik kami. Sebagai badan pengawal selia yang mengawasi serta memantau landskap komunikasi dan multimedia di Malaysia, MCMC kekal komited untuk memenuhi keperluan ekonomi dan sosial Malaysia melalui pengembangan industri komunikasi dan multimedia yang berdaya saing, cekap dan mengawal selia secara sendiri.

Dalam laporan bersepadu ini, kami menggariskan peranan MCMC dalam membangunkan industri komunikasi dan multimedia Malaysia, serta memaparkan usaha berterusan untuk meningkatkan kecekapan dan keberkesanan mandat kami, selaras dengan agenda kebangsaan yang diterangkan dalam Rancangan Malaysia ke-12 (RMK-12) dan Rangka Tindakan Ekonomi Digital Malaysia (MyDIGITAL).

Laporan ini juga menunjukkan komitmen MCMC kepada ketelusan dan akauntabiliti melalui interaksi dengan pemain industri, agensi kerajaan, dan orang awam. Melalui dialog tersebut, kami bertekad untuk memupuk kerjasama antara peserta industri, menangani cabaran, memanfaatkan peluang, dan membina masyarakat yang inklusif secara digital.

Sebagai laporan utama kepada pihak berkepentingan, laporan ini mengilustrasikan pelbagai modal – Modal Kewangan, Modal Insan, Modal Sosial dan Hubungan, Modal Intelektual, Modal Semula Jadi, serta Modal Buatan – digunakan untuk mencipta nilai untuk pihak berkepentingan. Laporan ini memberikan pandangan tentang tadbir urus, strategi, pengurusan risiko, dan inisiatif penciptaan nilai MCMC untuk memenuhi keperluan maklumat pihak berkepentingan kami.

Proses penciptaan nilai MCMC merangkumi gambaran keseluruhan landskap pasaran, risiko dan peluang yang memberi impak kepada operasi kami serta prospek industri Komunikasi dan Multimedia. Kami memantau perkembangan terkini dalam industri Komunikasi dan Multimedia tempatan dan global secara berterusan untuk memastikan keupayaan kami untuk mencipta nilai jangka panjang bagi pihak berkepentingan kami.

Maklumat kewangan MCMC (halaman 200–235) yang dinyatakan dalam laporan ini disertai dengan prestasi kelestarian yang dilaporkan dan dikategorikan dalam bahagian Pengurusan Alam Sekitar, Sosial dan Tadbir Urus (ESG) (halaman 194–197). Sebagai badan pengawal selia yang bertanggungjawab atas pembangunan ekonomi dan sosial serta pemeliharaan alam sekitar, pengurusan perkara ESG sangat penting untuk menjana nilai yang mampan. Kami terus memberi keutamaan kepada 11 perkara kelestarian material yang telah dikenal pasti melalui Penglibatan Pihak Berkepentingan dan Penilaian Perkara Material yang dilaksanakan sepanjang Tahun Kewangan 2023.

Skop dan Sempadan Laporan

Laporan ini meneliti prestasi operasi, alam sekitar, sosial, dan kewangan kami untuk tempoh antara 1 Januari 2023 hingga 31 Disember 2023. Untuk gambaran menyeluruh tentang prestasi kewangan kami, laporan bersepadu ini hendaklah dibaca bersama dengan penyata kewangan tahunan kami.

Pengecualian atau Perubahan dalam Pelaporan

Pada tahun 2023, tiada perubahan signifikan yang berlaku dalam operasi atau arah strategik MCMC yang memerlukan pengecualian atau pelaporan yang berubah dalam laporan ini. Ini termasuk perubahan dalam keutamaan strategik, kerangka peraturan, strategi interaksi dengan pihak berkepentingan, atau mekanisme penciptaan nilai.

RANGKA KERJA PELAPORAN KAMI

Laporan Tahunan Bersepadu 2023

Laporan ini merujuk kepada rangka kerja, piawaian dan garis panduan pelaporan tempatan dan antarabangsa berikut:

- Rangka Kerja Pelaporan Bersepadu <IR> oleh Value Reporting Foundation (VRF) yang sebelum ini dikenali sebagai Majlis Pelaporan Bersepadu Antarabangsa (IIRC)
- Keperluan Penyenaraian Bursa Malaysia (Bursa Malaysia's Listing Requirements)
- Panduan Pelaporan Kemampanan Bursa Malaysia Edisi ke-3 (Bursa Malaysia Sustainability Reporting Guide and Toolkits 3rd Edition)

- Piawaian Global Reporting Initiative (GRI) 2021 (GRI Universal Standards 2021)
- Matlamat Pembangunan Mampan Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (UN SDGs)

Penyata Kewangan 2023

Penyata Kewangan membekalkan laporan komprehensif prestasi kewangan MCMC bagi tahun tersebut.

Rangka kerja & keperluan pelaporan berkaitan

- Keperluan Penyenaraian Bursa Malaysia
- Piawaian Pelaporan Kewangan Malaysia (MFRS)
- Piawaian Pelaporan Kewangan Antarabangsa (IFRS)

ASAS PERSEDIAAN DAN MATERIALITI

Laporan bersepadu ini berpandukan prinsip yang dinyatakan dalam Rangka Kerja <IR> yang diterbitkan oleh VRF dan bertujuan untuk memberikan penilaian yang seimbang dan telus tentang bagaimana kami mencipta nilai. Laporan ini merangkumi prestasi kewangan dan bukan kewangan dan juga disertai peluang, risiko, dan hasil yang mungkin mempengaruhi keputusan pihak berkepentingan kami.

JAMINAN

Penyata kewangan yang disertai laporan ini adalah tertakluk kepada jaminan bebas sementara penyata bukan kewangan tidak menjalani proses penjaminan. Walau bagaimanapun, ia disemak dan dinilai melalui proses kawalan dalaman dan amalan tadbir urus yang kukuh.

PENYATA TANGGUNGJAWAB AHLI-AHLI SURUHANJAYA

Ahli-ahli Suruhanjaya MCMC bertanggungjawab atas integriti dan kelengkapan laporan bersepadu serta maklumat tambahan. Menurut pendapat Ahli-ahli Suruhanjaya, laporan bersepadu ini telah melampirkan semua isu material dan memaparkan prestasi MCMC dalam Tahun Kewangan 2023 secara adil. Laporan ini telah diluluskan oleh Ahli-ahli Suruhanjaya pada 6 Jun 2024.

KENYATAAN MASA HADAPAN

Laporan ini mengandungi beberapa kenyataan yang berpandangan ke hadapan berkenaan keadaan kewangan dan hasil operasi MCMC yang tertakluk kepada risiko dan ketidakpastian, termasuk faktor di

luar kawalan kami yang boleh memberi kesan kepada operasi kami. Kenyataan tersebut dicirikan dengan penggunaan perkataan dan frasa seperti “mungkin”, “meramal”, “menjangka”, “mengunjur”, “percaya”, “akan”, “sasaran”, dan ungkapan lain yang serupa. Penyata masa depan dalam laporan ini mempunyai anggaran atau unjuran yang dianggap oleh pihak pengurusan sebagai munasabah. Tiada jaminan ke atas ketepatan mereka kerana hasil sebenar dan peristiwa masa depan mungkin berbeza secara material daripada yang dijangkakan dalam kenyataan yang dibuat.

MAKLUM BALAS DAN TITIK HUBUNGAN

Sebagai pihak berkuasa pengawal selia bagi industri komunikasi dan multimedia Malaysia, kami komited untuk memenuhi peranan kami secara berkesan dengan sentiasa memperkukuh inisiatif yang dilaksanakan. Pendedahan dan amalan pelaporan kami memainkan peranan penting dalam usaha ini dan melibatkan penambahbaikan berterusan, yang dipacu oleh maklum balas dan komen yang berharga dari pihak berkepentingan kami.

Kami mengalu-alukan sebarang soalan, komen dan cadangan bagi membantu kami meningkatkan kualiti pelaporan kami yang boleh dihantar kepada Bahagian Komunikasi dan Hubungan Industri (CIRD) melalui e-mel di cird@mcmc.gov.my.

Laporan ini telah diterajui oleh Jabatan Hubungan Industri, Bahagian Komunikasi dan Hubungan Industri (CIRD), di bawah pengawasan Ketua Bahagian, Encik Mohd Izwan Azir Mohad Saleh.

IKON-IKON NAVIGASI

Ikon-ikon navigasi digunakan untuk meningkatkan ketersambungan maklumat merentas laporan.

Modal

- Kewangan
- Insan
- Intelektual
- Pembuatan
- Sosial dan Hubungan
- Sumber Semula Jadi

Pihak Berkepentingan

- Kepimpinan Organisasi
- Kakitangan
- Kementerian dan Agensi Kerajaan
- Pemegang Lesen
- Media
- Penganalisis

Perkara-perkara ESG

- Kawal Selia Pasaran
- Keselamatan Siber & Piawai Kandungan
- Teknologi & Inovasi
- Perkongsian & Kerjasama
- Komunikasi Mudah Alih & Kesihatan
- Etika & Pematuhan Perniagaan
- Amalan Perolehan yang Bertanggungjawab
- Pembangunan Komuniti
- Kesihatan & Keselamatan Pekerja
- Pengurusan & Pembangunan Pekerja
- Pengurusan Persekitaran

02

Mengenai MCMC

MS 12

Visi dan Misi

MS 13

Kata Alu-aluan Menteri

MS 14

Perutusan Pengerusi

MS 16

**Profil Ahli-ahli
Suruhanjaya**

MS 20

Kepimpinan Organisasi

MS 26

MAKLUMAT KORPORAT

MCMC

MENGENAI

MCMC menonjolkan beberapa perubahan berbanding yang ditubuhkan pada tahun 1998 bertujuan antara lain untuk mengawal selia industri telekomunikasi dan multimedia berdasarkan kuasa yang diperuntukkan menurut Akta Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (ASKMM) 1998 dan Akta Komunikasi dan Multimedia (AKM) 1998. Peranan MCMC ialah untuk melaksanakan serta memupuk objektif dasar kebangsaan Kerajaan Malaysia untuk sektor telekomunikasi dan multimedia dan menyelia rangka kerja pengawalseliaan baharu untuk kegiatan industri telekomunikasi dan multimedia. Fungsi MCMC adalah untuk mengawal selia, memantau dan mengawal semua urusan berkaitan telekomunikasi dan multimedia oleh pihak berkepentingan serta menjaga kepentingan mereka melalui piagam pelanggan.

FUNGSI-FUNGSI UTAMA SURUHANJAYA

- Memberi nasihat kepada Menteri tentang perkara berkaitan objektif dasar kebangsaan bagi aktiviti komunikasi dan multimedia;
- Melaksana dan menguatkuasakan peruntukan undang-undang komunikasi dan multimedia;
- Mengawal selia semua perkara berkaitan aktiviti komunikasi dan multimedia yang tidak termaktub di dalam undang-undang komunikasi dan multimedia;
- Mempertimbang dan mengesyorkan reformasi kepada undang-undang komunikasi dan multimedia;
- Untuk mengawasi dan memantau aktiviti komunikasi dan multimedia;
- Untuk menggalakkan serta meningkatkan pembangunan industri komunikasi dan multimedia;
- Untuk menggalakkan serta meningkatkan pengawalan sendiri dalam industri komunikasi dan multimedia;
- Untuk memupuk dan mengekalkan kewibawaan semua orang yang dilesenkan atau selainnya diberi kuasa di bawah undang-undang komunikasi dan multimedia;
- Memberi bantuan dalam sebarang bentuk dan menggalakkan kerjasama serta penyelarasan dalam kalangan orang-orang yang melibatkan diri dalam aktiviti komunikasi dan multimedia;
- Untuk menjalankan apa-apa fungsi di bawah mana-mana undang-undang bertulis sebagaimana yang ditetapkan oleh Menteri melalui pemberitahuan yang disiarkan dalam Warta; dan
- Selain daripada kawal selia ke atas industri dan aktiviti Komunikasi dan Multimedia yang dilaksanakan melalui peruntukan perundangan di bawah AKM 1998, MCMC juga mengawal selia:
 - a. industri perkhidmatan pos berdasarkan peruntukan perundangan di bawah Akta Perkhidmatan Pos 2012; dan
 - b. penggunaan tandatangan digital yang melibatkan pihak berkuasa pemerakuan serta repositori dan perkhidmatan penanda tarikh/masa yang diiktiraf, berdasarkan peruntukan perundangan di bawah Akta Tandatangan Digital 1997.

TUGAS-TUGAS TAMBAHAN

- **Kawal Selia Ekonomi**
Termasuk promosi pertandingan dan larangan kelakuan antipersaingan, serta pembangunan dan penguatkuasaan kod akses dan standard. Ini turut meliputi pelesenan, penguatkuasaan syarat lesen untuk penyedia rangkaian dan permohonan serta memastikan pematuhan untuk peraturan-peraturan dan prestasi/kualiti perkhidmatan.
- **Kawal Selia Teknikal**
Termasuk tugas cekapan frekuensi spektrum, pembangunan dan penguatkuasaan kod-kod teknikal dan standard, pentadbiran penomboran dan elektronik.
- **Perlindungan Pengguna**
Memastikan hak-hak pengguna dan perlindungan pengguna seperti resolusi pertikaian berkemampuan untuk melanggan perkhidmatan mereka, dan kesediaan perkhidmatan.
- **Kawal Selia Sosial**
Termasuk pembangunan kandungan serta kawal selia dan larangan kandungan serta pendidikan awam mengenai isu-isu kandungan yang berkaitan.
- **Kawal Selia Pos**
Melantik agensi bertauliah dalam menjalankan Akta Perkhidmatan Pos 2012 (APP 2012).
- **Kawal Selia Akta Pensijilan Digital 1997**
Termasuk kawalan operasi Pihak Berkuasa Pensijilan melalui mekanisme pelesenan dan audit untuk memastikan kebolehpercayaannya.

VISI

Mewujudkan suatu industri komunikasi dan multimedia yang berdaya saing, cekap dan mengawal selia secara sendiri bagi menjana pertumbuhan dan memenuhi keperluan ekonomi dan sosial negara.

MISI

- Menggalakkan capaian kepada perkhidmatan-perkhidmatan Komunikasi dan Multimedia.
- Memastikan para pengguna menikmati pilihan dan tahap perkhidmatan yang memuaskan pada harga yang berpatutan.
- Menyediakan proses pengawalseliaan yang telus bagi menjana persaingan yang sihat dan adil dalam industri.
- Memastikan penggunaan optimum bagi spektrum dan penomboran.
- Mengadakan perundingan dengan pengguna dan penyedia perkhidmatan secara lazim serta memudah usaha sama dalam industri.

MENTERI

KATA ALU-ALUAN

A full-length portrait of YB Fahmi Fadzil, a man with short grey hair and glasses, wearing a dark blue suit and a white shirt. He is standing in an office with a large window in the background showing a city skyline. His hands are clasped in front of him.

Fahmi
YB Fahmi Fadzil

Assalamualaikum WBT dan Salam Malaysia MADANI.

Setinggi-tinggi penghargaan dan tahniah kepada Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (MCMC) atas penerbitan Laporan Tahunan Bersepadu 2023, bertemakan “Menerajui Masa Depan, Menjangkau Sempadan Kesalinghubungan”.

Tema ini mencerminkan komitmen MCMC yang berterusan untuk memperkasakan peranan dan hala tuju yang inklusif dalam industri komunikasi dan multimedia, seiring dengan aspirasi Malaysia MADANI.

Sepanjang tahun 2023, pelbagai kemajuan memberangsangkan telah kita saksikan. Ini termasuk inisiatif seliaan MCMC seperti 5G dan Pusat Ekonomi Digital (PEDi) yang kini dikenali sebagai Pusat Sebaran Maklumat Nasional (NADI).

Rangkaian 5G dimulakan pada 2023 dengan sasaran pelaksanaan 80 peratus liputan di kawasan berpenduduk. Alhamdulillah, sasaran tersebut berjaya dicapai apabila liputan setakat 31 Disember 2023 melepasi 80 peratus. Pencapaian 5G negara turut mendapat pengiktirafan antarabangsa. Kelajuan rangkaian 5G negara merupakan yang terantas di Asia Tenggara, dan ketiga di peringkat global dengan median kelajuan 485.25Mbps.

Kerajaan telah bersetuju supaya model pelaksanaan rangkaian 5G negara beralih daripada rangkaian borong tunggal kepada dwirangkaian.

Dalam pada itu, perkongsian infrastruktur sedia ada menerusi Rangkaian Teras Pelbagai Operator (MOCN) mampu membantu kelancaran perkhidmatan jalur lebar.

Satu sesi bengkel untuk menyusun strategi pembangunan rangka kerja telah dianjurkan pada pertengahan Jun 2023 dengan kerjasama pengendali rangkaian mudah alih (MNO) bagi menangani cabaran komersial daripada pelaksanaan MOCN.

Berhubung dengan pelaksanaan menara projek Sarawak Multimedia Authority Rural Telecommunication (SMART600) pula, MCMC telah diminta untuk meneliti dan memastikan semua menara di bawah projek tersebut dilengkapi dengan perkhidmatan 4G pada kadar segera.

Tahun 2023 turut menyaksikan perkembangan signifikan untuk PEDi. Semasa pembentangan Belanjawan 2023, kerajaan telah mengumumkan pemerkasaan peranan PEDi bagi membantu golongan peniaga kecil dengan pengetahuan ICT dan e-Dagang. Selain itu, kerajaan memastikan terdapat kemudahan 1 PEDi di setiap Dewan Undangan Negeri (DUN) - 1 DUN 1 PEDi sebelum berakhirnya tahun 2023, dengan 186 PEDi telah dirancang pembinaannya.

Buat julung-julung kalinya, Persidangan PEDi MADANI dianjurkan pada 29 November 2023, dirasmikan oleh Perdana Menteri, Yang Amat Berhormat Dato' Seri Anwar Ibrahim di Putrajaya.

Pada persidangan tersebut, Perdana Menteri mengumumkan kenaikan gaji bagi Pengurus dan Penolong Pengurus PEDi sebanyak RM500 berikutan dedikasi dan prestasi cemerlang.

“Semua yang dicapai tidak mungkin menjadi kenyataan tanpa komitmen berterusan seluruh warga kerja MCMC. Saya yakin pencapaian ini akan menjadi penyuntik semangat kepada MCMC untuk terus melakar pelbagai kejayaan lain pada masa hadapan.”

PENGERUSI PERUTUSAN

**Bismillahirrahmanirrahim
Assalamualaikum Warahmatullahi
Wabarakatuh dan Salam Sejahtera**

Bersyukur ke hadrat Allah SWT kerana dengan izin-Nya, saya bersama-sama dengan ahli-ahli Suruhanjaya serta seluruh warga kerja MCMC telah menyempurnakan tanggungjawab yang diamanahkan dengan penuh dedikasi sepanjang tahun 2023. Bagi pihak MCMC, saya amat berbesar hati untuk membentangkan Laporan Tahunan ini yang bertemakan **“Menerajui Masa Depan Menjangkau Sempadan Kesalinghubungan”**.

Sebagai pengawal selia, misi MCMC bukan sahaja untuk memastikan tahap pematuhan terhadap peraturan dalam industri komunikasi dan multimedia malahan juga mewujudkan persekitaran yang selamat serta memastikan kepentingan pengguna sentiasa terbela. Tahun 2023 merupakan ulang tahun ke-25 penubuhan MCMC. Sepanjang tempoh ini, MCMC telah merencanakan pelbagai agenda penting merangkumi usaha memperkukuh infrastruktur dan kesalinghubungan negara menerusi inisiatif JENDELA, pelaksanaan 5G, penjenamaan PEDi, masyarakat tanpa tunai, serta usaha-usaha proaktif dalam menangani banjir kandungan memudaratkan (*online harms*) di platform media sosial.

Bagi 5G, fokus pelaksanaan berpandukan kepada objektif ketersediaan rangkaian 5G untuk meningkatkan infrastruktur, komunikasi, meningkatkan kapasiti data, serta merangsang inovasi dan perkhidmatan baharu yang akan diperkenalkan untuk kebaikan pengguna akhir, termasuk masyarakat umum dan sektor perusahaan di negara ini. Sepanjang tempoh ini, MCMC telah memastikan koordinasi dan kerjasama semua pihak termasuk pihak berkuasa negeri, pihak berkuasa tempatan, agensi-agensi yang memberi kelulusan dan penyedia kemudahan rangkaian berada pada tahap yang baik memandangkan aspek tersebut adalah kritikal kepada usaha peluasan rangkaian 5G di seluruh negara. Tumpuan turut diberikan kepada aspek pengambilan atau penerimgunaan perkhidmatan

rangkaiannya 5G. Dari sudut penerimgunaan oleh pihak industri dan perusahaan pula, MCMC juga memberi fokus kepada langkah-langkah penyediaan rangka kerja termasuk menilai keperluan pengukuhan polisi bagi menyokong pelaksanaan 5G Perusahaan (*Enterprise 5G*). Hasilnya, rangkaian 5G negara kini diiktiraf sebagai antara yang terpentas.

Sementara itu, dalam usaha untuk mengukuhkan ekosistem digital negara dan memperkasakan kesalinghubungan, MCMC memperhebat usaha bagi memastikan Pelan JENDELA dicapai dalam jangka masa yang ditetapkan. Setakat Disember 2023, liputan Internet telah mencapai 97.06% kawasan berpenduduk di seluruh negara, melepasi liputan 2022 sebanyak 96.92%. Ia dicapai melalui pembinaan menara baharu dan proses naik taraf stesen pemancar sedia ada.

Selain itu, bagi menampung keperluan penggunaan Internet yang semakin meningkat di kawasan kediaman, peluasan akses kepada rangkaian gentian optik telah meningkat kepada 8.39 juta premis di seluruh negara, dengan peningkatan sebanyak 8.4% daripada rekod pada tahun 2022. Bagi memastikan perkhidmatan 5G yang disediakan mampu memberi kelajuan yang diharapkan, sebanyak 5,111 menara 5G telah disambungkan kepada gentian optik. Inisiatif ini memainkan peranan penting dalam memastikan infrastruktur telekomunikasi mampu memberikan pengalaman kesalinghubungan berkualiti tinggi dan sejajar dengan matlamat JENDELA. Dengan peluasan perkhidmatan jalur lebar mudah alih 5G dan penyambungan gentian optik ini secara tidak langsung juga telah menyumbang kepada peningkatan kelajuan purata jalur lebar mudah alih kepada 178.1Mbps di seluruh negara, manakala kelajuan purata bagi setiap bandar utama telah melepasi 100Mbps.

Rentetan daripada pelan transformasi PEDi yang dilaksanakan pada tahun 2022, PEDi terus mengorak langkah untuk memperkasakan komuniti ke arah ekonomi digital melalui kesinambungan inisiatif sedia ada dan juga pelan pelaksanaan inisiatif baharu pada tahun 2023. Antara pelan pemerkasaan PEDi yang dilaksanakan pada tahun 2023 termasuklah penjenamaan dan pelancaran logo baharu PEDi MADANI, pengukuhan peranan Ikon Usahawan PEDi, lebih banyak jalinan kerjasama strategik dengan pelbagai agensi bagi mempelbagaikan program keusahawanan di bawah ekosistem PUPUK serta pemerkasaan tanggungjawab Panel Penasihat di PEDi. Sehingga 31 Disember 2023, sebanyak 911 PEDi telah ditubuhkan dan sedang beroperasi di seluruh negara. Kesemua 911 PEDi ini disasarkan untuk menyediakan perkhidmatan kepada sejumlah 18.9 juta penduduk yang berada dalam lingkungan sekitar 5 km dari PEDi tersebut.

Salim

YBhg. Tan Sri Mohamad
Salim bin Fateh Din

Mengenai inisiatif pembayaran tanpa tunai pula, MCMC juga telah menjalin kerjasama dengan bank-bank dan pihak industri untuk memperkenalkan inisiatif seperti e-dompot dan pembayaran melalui aplikasi mudah alih kepada orang ramai. Inisiatif ini telah memudahkan pengguna untuk membuat pembayaran tanpa tunai di pelbagai tempat termasuk pasar raya, restoran dan perkhidmatan pengangkutan awam.

Pada 2023, projek rintis Cashless@PEDi telah dilancarkan di 28 buah PEDi terpilih di seluruh negara. Objektif utama projek rintis ini adalah untuk membudayakan pembayaran tanpa tunai dalam kalangan masyarakat luar bandar melalui pameran dan aktiviti yang diadakan melalui PEDi. Projek rintis Cashless@PEDi ini dilihat bertepatan dengan matlamat mempertingkatkan tahap literasi pembayaran digital di bawah Rangka Tindakan (*Blueprint*) Ekonomi Digital Malaysia selain mewujudkan ekosistem pembayaran tanpa tunai yang menyeluruh di seluruh negara. Dalam menyokong konsep pembayaran tanpa tunai, MCMC juga memberi tumpuan kepada pelbagai inisiatif keselamatan termasuk teknologi enkripsi dan pengesanan penipuan dalam talian.

Sementara itu, MCMC telah mengambil pelbagai langkah proaktif bagi memastikan perkhidmatan komunikasi dan multimedia yang ditawarkan beroperasi dengan selamat menerusi persekitaran yang sihat dan terjamin. Antaranya, memperkukuh kerjasama dengan pihak berkuasa seperti Polis Diraja Malaysia (PDRM) dan Kementerian Dalam Negeri (KDN) dalam aspek penguatkuasaan serta mempertingkatkan kempen kesedaran menerusi Klik Dengan Bijak (KDB) dan memanfaatkan portal Sebenarnya.my kepada rakyat.

Sejak dilancarkan pada 2012, KDB yang memberi penekanan kepada penggunaan Internet secara produktif dan berhemah telah berjaya mengecapi pelbagai kejayaan. Di persada antarabangsa, KDB telah dipilih sebagai Juara di Anugerah World Summit of Information Society (WSIS2020) melalui kategori 17 iaitu Dimensi Etika untuk Masyarakat Bermaklumat. Nama MCMC terus gah apabila Pelan JENDELA berjaya memenangi anugerah di WSIS 2023 untuk kategori C2 – *Information and Communication Infrastructure: An essential foundation for an inclusive information society*.

Peranan Sebenarnya.my sebagai portal untuk mengesahkan kesahihan maklumat telah mendapat maklum balas yang positif. Setakat 31 Disember 2023, jumlah pelayar telah mencecah angka 346 juta dengan hampir dua juta pelayar saban bulan. Dalam tempoh yang sama, portal Sebenarnya.my juga telah memuat naik sebanyak 3,145 artikel dan menerima sebanyak 16,625 penyaluran maklumat mengenai berita tidak ditentusahkan daripada masyarakat awam, yang seterusnya disusuli dengan agensi-agensi Kerajaan yang berkenaan untuk perhatian dan tindakan lanjut.

Menjelang penerimgunaan tandatangan digital (TTD) dalam urusan dokumen pada tahun 2025, MCMC telah melaksanakan lebih daripada 30 program dan aktiviti kesedaran dengan kerjasama agensi-agensi Kerajaan dan swasta, kerajaan-kerajaan negeri, dan Institut Pengajian Tinggi Awam (IPTA). Susulan itu, terdapat peningkatan ketara dari segi minat oleh orang awam mengenai TTD. Pada masa yang sama, berlaku juga peningkatan jumlah sijil digital yang dikeluarkan oleh pihak Berkuasa Pemerakuan Berlesen (Certification Authority - CA) iaitu sebanyak 9% yakni lebih 20 juta sijil digital setakat suku ketiga 2023 berbanding hanya 18 juta bagi tempoh sama tahun sebelumnya.

Beralih kepada perkembangan sektor penyiaran pula, MCMC telah menganjurkan Makmal Industri Penyiaran Malaysia atau Malaysian Broadcasting Industry Lab dalam menangani cabaran-cabaran yang dihadapi oleh industri penyiaran domestik dan memastikan pertumbuhan dalam sektor penyiaran TV dan Radio, susulan kewujudan Perkhidmatan Video Atas Permintaan atau 'Over-the-top' (OTT) selain kemunculan platform pengiklanan digital di Internet. Selain itu, MCMC telah mengambil inisiatif untuk melaksanakan perkhidmatan Sistem Pengukuran Penonton TV Tunggal atau Single TV Audience Measurement (STAM) yang dijangka dapat memacu pertumbuhan dalam industri penyiaran TV menerusi peningkatan pelaburan dan pendapatan pengiklanan dengan adanya data pengukuran penonton yang tepat, menyeluruh dan meyakinkan.

2023 juga merupakan tahun cemerlang bagi MCMC terutamanya dari aspek sumber manusia apabila berjaya meraih banyak anugerah seperti LinkedIn Talent Awards untuk kategori Best Talent Acquisition Team; Employee Experience Awards 2023; Asia's Best Employer Brand Awards 2023 for Best Employer Brand; MI100 – Graduate Employer of The Year 2nd Runner-Up for Government Regulatory Bodies; HR Excellence Awards; Asia's HRD Awards 2023 – Contributing to HR Community Award; GRADUAN Brand Awards 2023 dan HR Asia Awards 2023.

“

Pada kesempatan ini, saya ingin merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua warga MCMC yang telah bertungkus lumus menunaikan tanggungjawab dan mencurahkan keringat bakti mereka kepada negara sepanjang 2023. Melangkah ke tahun 2024, saya berharap semangat kental dan dedikasi yang ditunjukkan akan diteruskan dalam memacu industri komunikasi dan multimedia ke tahap yang lebih gemilang.

Sekian, terima kasih.

”

YBhg Tan Sri Mohamad Salim Bin Fateh Din
PSM, PJN, DPMS, DSAP, DSPN, JP

YBhg. Tan Sri Mohamad Salim bin Fateh Din telah dilantik sebagai Pengerusi Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia ("MCMC") pada 1 Mac 2023 bagi tempoh selama dua (2) tahun.

YBhg. Tan Sri Mohamad Salim kini merupakan Timbalan Pengerusi Eksekutif bagi Malaysian Resources Corporation Berhad (MRCB). Beliau sebelum ini memegang jawatan sebagai Pengarah Urusan Kumpulan MRCB dari September 2013 sehingga Julai 2018.

YBhg. Tan Sri Mohamad Salim turut pernah memegang pelbagai jawatan sepanjang tempoh karier beliau, antaranya Pengerusi Bukan Eksekutif di Giant Malaysia (2009-2013) dan Pengerusi Bukan Eksekutif di British American Tobacco (Malaysia) Berhad (2012-2016). YBhg. Tan Sri Mohamad Salim pernah berkhidmat sebagai Anggota Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (MCMC) bagi tempoh 2010 hingga 2014 dan sekali lagi telah dilantik sebagai Anggota Suruhanjaya MCMC daripada Januari 2022 sehingga Disember 2022. Beliau juga telah dilantik sebagai Pengerusi Interim MCMC pada 10 Jun 2022 dan meletakkan jawatan pada 20 Disember 2022.

YBhg. Tan Sri Salim turut dilantik sebagai Ahli Panel Perundingan dan Pencegahan Rasuah (PPPR) di bawah Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM) untuk tempoh dua (2) tahun dari 1 April 2022 sehingga 31 Mac 2024.

Beliau juga telah dilantik oleh Malaysia Airports Holdings Berhad (MAHB) sebagai Pengarah Bebas Bukan Eksekutif pada 25 Julai 2022.

Sepanjang tempoh kerjaya beliau, YBhg. Tan Sri Mohamad Salim telah menerima pelbagai anugerah atas sumbangan beliau kepada industri hartanah, termasuk Ikon Harta Kelas Induk Terbaik di Anugerah Dialog Pangkor 2016, Anugerah Kecemerlangan *Masterclass*-Ikon Perniagaan Terbaik di Anugerah Perniagaan Utusan 2015, Ketua Pegawai Eksekutif *Global Masterclass* Terbaik di Anugerah Pemimpin Perniagaan Timur Tengah ke-6 2015, pemenang Kategori Cemerlang di Anugerah Keusahawanan Asia Pasifik 2015 dan Ketua Pegawai Eksekutif *Masterclass* Terbaik di Anugerah Kepimpinan Global 2014.

PROFIL AHLI-AHLI SURUHANJAYA

YBhg. Datuk Mohamad Fauzi bin Md Isa telah dilantik sebagai anggota Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (MCMC) pada 25 Mei 2023 selama dua (2) tahun.

Dilahirkan di Kepala Batas, Kedah pada 6 Februari 1968, YBhg. Datuk Mohamad Fauzi merupakan pemegang Sarjana Muda Seni (Geografi) daripada Universiti Southwest Texas State, Amerika Syarikat pada tahun 1990. Beliau kemudiannya telah menyambung pengajian dalam bidang Sarjana Pengurusan Perniagaan (MBA) pada tahun 2006 di Universiti Kebangsaan Malaysia. Beliau juga memperoleh kelulusan Diploma Pentadbiran Awam dari Institut Tadbiran Awam Negara (INTAN) pada tahun 1996.

YBhg. Datuk Mohamad Fauzi telah berkhidmat sebagai penjawat awam selama 30 tahun. Beliau telah memulakan kerjayanya sebagai Pegawai Tadbir dan Diplomatik pada tahun 1994 apabila beliau ditempatkan sebagai Penolong Setiausaha di Bahagian Perancangan Dasar dan Pembangunan, Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan. Sepanjang tempoh 30 tahun dalam perkhidmatan awam, YBhg. Datuk Mohamad Fauzi telah berkhidmat dalam pelbagai agensi kerajaan antaranya Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA), Jabatan Imigresen Malaysia (JIM) dan Kementerian Dalam Negeri (KDN). Beliau kini memegang jawatan sebagai Ketua Setiausaha di Kementerian Komunikasi.

Hasil daripada sumbangan cemerlang beliau dalam perkhidmatan awam, Datuk Mohamad Fauzi telah dikurniakan darjah kebesaran iaitu Anugerah Ahli Mangku Negara (A.M.N) pada tahun 2012, Setia Diraja Kedah (S.D.K) pada tahun 2017 dan Darjah Pangkuan Seri Melaka (D.P.S.M) pada tahun 2021. Selain itu juga, Datuk Mohamad Fauzi telah dilantik sebagai Felo Adjung Pusat Kerajaan, Universiti Utara Malaysia (UUM) berkuat kuasa pada 15 Disember 2021 sehingga 14 Disember 2023.

YBhg. Datuk Mohamad Fauzi bin Md Isa

YBhg. Datuk Muhammad Azmi bin Mohd Zain

YBhg. Datuk Muhammad Azmi bin Mohd Zain telah dilantik sebagai anggota Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (MCMC) pada 4 Januari 2023 bagi tempoh selama dua (2) tahun.

Dilahirkan di Kelantan pada 3 Ogos 1971, YBhg. Datuk Muhammad Azmi bin Mohd Zain merupakan pemegang ijazah Sarjana Muda Ekonomi (dengan Kepujian) daripada Universiti Malaya pada tahun 1995. Beliau kemudiannya telah menyambung pengajian dan berjaya menggenggam kelulusan Sarjana Sains Sosial (Sains Pembangunan) daripada Universiti Kebangsaan Malaysia pada tahun 2012.

YBhg. Datuk Muhammad Azmi telah berkhidmat sebagai penjawat awam selama 26 tahun. Beliau telah memulakan kerjayanya sebagai Pegawai Tadbir dan Diplomatik pada tahun 1996 di mana beliau ditempatkan sebagai Penolong Pengarah di Unit Perancang Ekonomi (EPU) Jabatan Perdana Menteri. Sepanjang tempoh 26 tahun karier beliau dalam perkhidmatan awam, YBhg. Datuk Muhammad Azmi telah berkhidmat di beberapa agensi kerajaan antaranya Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA), Kementerian Wilayah Persekutuan dan pernah memegang jawatan sebagai Presiden Perbadanan Putrajaya. Beliau kini memegang jawatan sebagai Ketua Pengarah Tanah dan Galian Persekutuan.

Hasil daripada sumbangan cemerlang beliau dalam perkhidmatan awam, Datuk Muhammad Azmi telah beberapa kali dikurniakan Anugerah Perkhidmatan Cemerlang iaitu pada tahun 2001, 2004, 2009 dan 2013. YBhg. Datuk Muhammad Azmi juga telah dikurniakan darjah kebesaran antaranya Kesatria Mahkota Wilayah (KMW) dan Panglima Mahkota Wilayah (PMW), masing-masing pada tahun 2009 dan 2018. Pada tahun 2020 beliau dikurniakan gelaran Mejar Kehormat Askar Wataniah.

YBrs. Prof. Dr. Mohamad Salmi bin Mohd Sohod

YBrs. Prof. Dr. Mohamad Salmi Bin Mohd Sohod telah dilantik sebagai anggota Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (MCMC) pada 26 Januari 2023 bagi tempoh selama dua (2) tahun.

YBrs. Prof. Dr. Mohamad Salmi mempunyai lebih daripada 30 tahun pengalaman dalam pendidikan tinggi awam dan swasta. Beliau kini merupakan Profesor dan Pengerusi di Asia Metropolitan University. YBrs. Prof. Dr. Mohamad Salmi juga merupakan Lembaga Pengelola beberapa universiti lain, iaitu Kings University College, ASIA Metropolitan International School dan Universiti Cyberjaya. Beliau juga merupakan ahli Lembaga Pemegang Amanah Yayasan Foodbank Malaysia, dan Pengerusi Lembaga Pengarah Uniutama Management Holdings Sdn. Bhd. Sebelum ini, beliau pernah berkhidmat sebagai Profesor Madya di Universiti Utara Malaysia dan sebagai Profesor/Timbalan Naib Canselor di Universiti Tun Abdul Razak. Prof. Dr. Mohamad Salmi juga pernah berkhidmat sebagai Profesor/Timbalan Dekan di Sheikh Hamdan University, Dubai United Arab Emirates pada tahun 2002.

YBrs. Prof. Dr. Mohamad Salmi memiliki Ijazah Sarjana Muda Sains dalam Pembuatan dan Ijazah Sarjana Sains dalam Pembuatan/Industri dari Western Michigan University, USA; dan Doktor Falsafah dalam Pengurusan dari Universiti Bradford, United Kingdom. Bidang pengkhususan beliau termasuk Pengurusan/Perancangan Strategik, Pengurusan Teknologi, Pengurusan Sumber Manusia dan Keusahawanan.

Kepakaran profesional YBrs. Prof. Dr. Mohamad Salmi dalam pengurusan strategik dan keusahawanan diperakui apabila beliau dilantik sebagai Penasihat kepada Timbalan Perdana Menteri Malaysia dari 2018 hingga 2020 dan Ahli Majlis Pembangunan Usahawan, Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi pada tahun 2018.

YBrs. Prof. Dr. Mohamad Salmi telah menerbitkan dan membentangkan banyak kertas kerja akademik di dalam dan di luar negara, dan telah menjalankan pelbagai penyelidikan dan perundingan dalam bidang teknologi, keusahawanan dan strategi korporat.

YBrs. En. Derek John Fernandez

YBrs. En. Derek John Fernandez telah dilantik sebagai Ahli Suruhanjaya Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia berkuat kuasa 18 April 2023 untuk tempoh dua (2) tahun.

YBrs. En. Derek telah memperoleh B.Sc., LL.B. (Hons.) dari Universiti Monash, Australia, dan telah diterima masuk ke Victorian Bar Australia pada 8 November 1989 dan Badan Peguam Malaysia pada 22 Februari 1991. Beliau telah berkhidmat sebagai pengamal undang-undang selama 30 tahun dan merupakan seorang Peguambela dan Peguamcara Mahkamah Tinggi Malaya dan Mahkamah Agung Victoria, Australia. Beliau juga merupakan salah seorang rakan kongsi di Tetuan Fernandez & Selvarajah. Beliau telah berkhidmat selama 12 tahun sebagai ahli majlis kanan di Majlis Bandaraya Petaling Jaya ("MBPJ") dan kini merupakan salah seorang ahli Jawatankuasa Kewangan MBPJ.

YBrs. En. Derek telah dilantik sebagai ahli Lembaga Pemegang Amanah Persatuan Pencinta Alam Malaysia, Pengarah serta ahli Jawatankuasa Audit CyberSecurity Malaysia ("CSM") dan anggota Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara ("SPAN"). Beliau juga berkhidmat sebagai penasihat undang-undang kepada beberapa Ahli Parlimen, Ahli Dewan Undangan Negeri, dan Menteri Besar. YBrs. En. Derek juga telah menulis sebuah artikel dan pelan tindakan bertajuk "*Cybersecurity, need for change in approach*" pada 26 August 2022. Beliau juga telah menyerahkan artikel tersebut kepada Menteri Komunikasi dan Digital.

YBrs. En. Derek turut menyandang pelbagai jawatan dan peranan penting, termasuklah Pengerusi Jawatankuasa Bertindak Bersama Bukit Gasing ("JACBG") serta Pengerusi pelbagai kumpulan kerja yang ditubuhkan oleh Kerajaan Negeri Selangor berhubung dengan Kerajaan Tempatan, Perancangan Bandar, Desa dan perihal berkaitan Undang-Undang Tanah. Beliau telah terlibat secara langsung dalam penyediaan Dasar Perancangan Negeri Selangor 2, Dasar Perancangan Struktur Daerah Petaling dan Dasar Perancangan Tempatan Petaling Jaya. Beliau juga mewakili beberapa pertubuhan dan Persatuan Penduduk dalam perbicaraan Draf Dasar Perancangan Kuala Lumpur, serta menjadi wakil penduduk dalam perbincangan Dasar Perancangan Tempatan Subang Jaya. Beliau juga berkhidmat dalam Pasukan Petugas Majlis Peguam Malaysia yang ditugaskan untuk meneliti tragedi Bukit Antarabangsa. YBrs. En. Derek telah sangat berjasa kepada pembangunan tadbir urus kewangan di MBPJ, apabila beliau telah menubuhkan

Jawatankuasa Audit dan Tadbir Urus di MBPJ. Penubuhan jawatankuasa ini telah memberikan impak yang sangat besar kepada MBPJ kerana telah berjaya menambah baik hasil bukan kadar Majlis Bandaraya melalui pengurusan pengiklanan luar, dana amanah infrastruktur kritikal dan caj pembangunan.

YBrs. En. Derek telah menerima pelbagai anugerah dan memberikan pelbagai sumbangan penting kepada MBPJ. Sebagai kolumnis terkemuka, YBrs. En. Derek juga menyumbangkan banyak artikel kepada akhbar tempatan seperti The New Straits Times, The Sun dan The Malay Mail mengenai topik-topik kepentingan awam, dan dikenali oleh pihak media sebagai pakar dalam hal-hal kerajaan tempatan. Beliau juga telah menjalankan pelbagai seminar dan membentangkan kertas kerja di peringkat kebangsaan dan antarabangsa mengenai Undang-undang Kerajaan Tempatan dan Undang-undang Perancangan untuk kakitangan Kerajaan, persatuan profesional, penduduk, dan orang awam. Pihak media telah menamakan beliau sebagai seorang pakar dalam perihal berkaitan Undang-undang Awam, Undang-undang Kerajaan Tempatan, Undang-undang Tanah dan Undang-undang Perancangan dan Pembangunan.

YBhg. Jeneral Tan Sri Dato' Sri Zulkifeli bin Mohd Zin (B)

YBhg. Jeneral Tan Sri Dato' Sri Zulkifeli Bin Mohd Zin (B) telah dilantik sebagai Ahli Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia berkuatkuasa 20 Ogos 2024 selama tempoh dua (2) tahun.

YBhg. Jeneral Tan Sri Dato' Sri Zulkifeli mempunyai lebih daripada 44 tahun pengalaman dalam bidang pertahanan dan perkhidmatan ketenteraan serta memegang pelbagai jawatan penting dalam Angkatan Tentera Malaysia. Sebelum ini, beliau telah berkhidmat sebagai Ketua Pengarah Keselamatan Negara yang pertama di Majlis Keselamatan Negara. Beliau mengetuai Majlis Keselamatan Negara dari Ogos 2016 sehingga Jun 2018 selepas Majlis tersebut disusun semula. Sebelum mengetuai Majlis Keselamatan Negara, beliau adalah Panglima Angkatan Tentera Malaysia (ATM) yang ke-18 sehingga melepaskan jawatan tersebut pada 14

Jun 2017 selepas kerjaya cemerlang selama 44 tahun bersama Angkatan Tentera Malaysia. Beliau kini berkhidmat sebagai Pengerusi Perbadanan Hal Ehwal Bekas Angkatan Tentera (PERHEBAT).

Beliau juga pernah menjawat beberapa jawatan penting lain seperti Pengerusi Kor Rejimen Askar Melayu DiRaja (RAMD) dari 2007 sehingga 2010, Ahli Lembaga Pengarah Yayasan Sultan Abdul Halim Mu'adzam Shah dari 2011 sehingga 2016 dan Ahli Lembaga Pengarah Universiti Pertahanan Nasional Malaysia (UPNM) dari 2011 sehingga 2016. Beliau juga pernah menjadi Pengerusi Majlis Ekuin Malaysia (MEM) dari 2014 sehingga 2018, dan kini merupakan Ahli Lembaga Pengarah Majlis Ekuin Malaysia sejak 2018. Terkini, beliau dilantik sebagai Pengerusi Lembaga Pengarah CyberSecurity Malaysia dari Jun 2022 hingga Jun 2024.

Pada tahun 1992, YBhg. Jeneral Tan Sri Dato' Sri Zulkifeli lulus dari Kolej Staf dan Komando Tentera Diraja Thailand yang berprestij. Beliau juga dimasukkan ke dalam "International Hall of Fame" pada tahun 2011. Bagi mengukuhkan pengetahuan ketenteraannya, beliau memperoleh Ijazah Sarjana dalam Strategi Sumber Nasional dari Universiti Pertahanan Nasional ("NDU") di Washington DC, Amerika Syarikat pada tahun 2001. Beliau juga telah dimasukkan ke dalam "NDU International Hall of Fame" pada tahun 2011. Sebagai bukti kecekapan beliau yang tinggi, beliau dianugerahkan Ijazah Kehormat dalam Pengurusan daripada Universiti Tun Abdul Razak (UNITAR) pada tahun 2013 dan kemudian dianugerahkan Ijazah Kehormat dalam Strategi dan Hubungan Antarabangsa daripada Universiti Pertahanan Nasional Malaysia (UPNM).

YBhg. Jeneral Tan Sri Dato' Sri Zulkifeli telah menunjukkan kecenderungan yang kuat dalam beberapa bidang separa ketenteraan seperti diplomasi ketenteraan dan Hal Ehwal Awam-Ketenteraan. Beliau adalah tokoh yang dihormati dalam kalangan komuniti keselamatan negara di seluruh dunia dan ahli-ahli Organisasi Pertahanan Tinggi dari dalam dan luar rantau ini. Keupayaan beliau dalam membina hubungan strategik yang kukuh diakui dan dihormati. Dalam hal yang sama, beliau memainkan peranan penting dalam pelaksanaan Strategi Lautan Biru Kebangsaan (NBOS) terutamanya projek-projek yang melibatkan Angkatan Tentera Malaysia. Dedikasi dan komitmen beliau dalam melaksanakan pelbagai program telah mendapat pengiktirafan daripada Kerajaan.

Selain daripada kerjaya cemerlang sebagai pegawai tentera, YBhg. Jeneral Tan Sri Dato' Sri Zulkifeli juga diakui sebagai penceramah yang berpengalaman dan berwibawa dalam pelbagai isu. Beliau sering dijemput untuk menyampaikan pandangannya dalam forum-forum berprestij di dalam dan luar negara seperti Dialog Shangri La di Singapura dan Forum Xiangshan di Beijing.

Sebagai pengiktirafan terhadap perkhidmatan cemerlang dan dedikasi beliau kepada Raja dan negara, YBhg. Jeneral Tan Sri Dato' Sri Zulkifeli telah dianugerahkan pelbagai anugerah dari dalam dan luar negara. Antara anugerah yang paling berprestij yang diterima beliau termasuk Panglima Jasa Negara dari Malaysia yang membawa gelaran "Tan Sri", Darjah Kebesaran Raja Abdulaziz Al Saud (Gred Cemerlang) dari Arab Saudi, Darjah Kebesaran Mahkota Thailand (Kelas Pertama) dari Thailand, Nishan-i-Imtiaz dari Pakistan, Darjah Jasa Cemerlang dari Singapura, Darjah Kebesaran Emirati (Kelas Pertama) dari Emiriah Arab Bersatu, Legion of Honour dari Filipina dan Bintang Yudha Dharma Utama dari Indonesia.

AHLI-AHLI SURUHANJAYA

**YBrs. En. Derek John
Fernandez**

**YBhg. Jeneral Tan
Sri Dato' Sri Zulkifeli
bin Mohd Zin (B)**

**YBhg. Datuk
Mohamad Fauzi
bin Md Isa**

**YBhg. Tan Sri
Mohamad Salim
bin Fateh Din**

**YBhg. Datuk
Muhammad Azmi
bin Mohd Zain**

**YBrs. Prof. Dr.
Mohamad Salmi
bin Mohd Sohod**

ORGANSASI KEPIMPINAN

**YBhg. Dato' Mohd Ali
Hanafiah Mohd Yunus –**
Pengarah Urusan

**YBhg. Datuk Zurkarnain
Mohd Yasin –**
Timbalan Pengarah
Urusan

**YBrs. Dr. Murugappan
Subramaniam –**
Ketua Pegawai
Sumber Manusia

**YBrs. En. Cho Shi
Chong –**
Ketua Pegawai
Kewangan

YBrs. En. LS. Leonard –
Ketua Pegawai
Kaunsel Perundangan

**YBhg. Datuk Ts. Dr. Mohamed
Sulaiman bin Sultan
Suhaibuddeen –**
Ketua Pegawai Keselamatan
Rangkaian

**YBrs. Dr. Ahmad Nasruddin
'Atiqullah bin Fakrullah –**
Ketua Pegawai
Kawal Selia

**YBrs. En. Muhammad Razali
Anuar –**
Ketua Pegawai
Pembangunan Industri

**YBrs. En. Syahrilazli bin
Mahammad –**
Ketua Pegawai Korporat &
Antarabangsa

03

MODEL PENCIPTAAN NILAI

MODEL PENCIPTAAN NILAI

INPUT/MODAL

Modal Kewangan

- Jumlah Aset Bukan Semasa: RM 592.8 juta
- Aliran Tunai Operasi: RM 811.2 juta

Modal Insan

- Upah dan gaji: RM138 juta
- Tenaga kerja: 1,051 pekerja – 95% pekerja menghadiri Latihan
- Purata jam latihan setiap pekerja: 80.22jam
- Menjalankan tujuh (7) latihan keselamatan: 183 pekerja menghadiri latihan keselamatan
- Belanjawan latihan: RM4.3 juta
- Jumlah kursus dalam talian diakses oleh pekerja: 2028
- Sesi kursus secara bersemuka: 355

Modal Intelektual

- 11 Kod Teknik didaftarkan sebagai kod sukarela di bawah Seksyen 95 AKM 1998
- 36 lawatan dan pemantauan kepada pemegang lesen
- Penglibatan sebanyak 53 kenyataan media, 64 pertanyaan media, 49 sesi temu ramah (meliputi radio, televisyen dan suratkhbar), dan 3 sesi libat urus bersama media.

Modal Pembuatan

- Pencapaian JENDELA bagi tahun 2023 adalah:
- 621 menara 4G baharu dibina
 - 2,758 stesen pemancar dinaiktaraf
 - 594,085 premis baharu dilengkapi dengan gentian optik

Modal Sosial dan Hubungan

- **Program pembangunan komuniti**
 - PEDi
 - PUPUK
 - Klik Dengan Bijak (KDB)
 - Sukerelawan ICT Malaysia (MIV)
- **Jumlah pelaburan**
 - Klik Dengan Bijak (KDB): RM570,559.02
 - Sukerelawan ICT Malaysia (MIV): RM418,626.77

Modal Sumber Semula Jadi

- Penggunaan tenaga dari sumber bahan api (Gasolin, Diesel, Elektrik): 46,591,477.38 MJ
- Pelepasan GHG
 - Skop 1: 407.52 tCO₂e (Fleet)
 - Skop 2: 8,604.74 tCO₂e (Electricity)
 - Jumlah: 9,012.27 tCO₂e
- Integrasi Sistem Automasi Bangunan (BAS) dan Sistem Pengurusan Tenaga (EMS) dalam bangunan MCMC HQ
- Program kitar semula di MCMC HQ
- Penggunaan air:
 - Air bersih: 12,671.88 m³/thn
 - Air hujan: 4,590.25 m³/thn

PELAKSANA UTAMA MCMC

VISI MCMC

Mewujudkan suatu industri komunikasi dan multimedia yang berdaya saing, cekap dan mengawal selia secara sendiri bagi menjana pertumbuhan dan memenuhi keperluan ekonomi dan sosial negara

MISI MCMC

Kami komited untuk:

- Menggalakkan capaian kepada perkhidmatan-perkhidmatan komunikasi dan multimedia
- Memastikan para pengguna menikmati pilihan dan tahap perkhidmatan yang memuaskan pada harga yang berpatutan
- Menyediakan proses pengawalseliaan yang telus bagi menjana persaingan yang sihat dan adil dalam industri
- Memastikan penggunaan optimum bagi spektrum dan penomboran
- Mengadakan perundingan dengan pengguna dan penyedia perkhidmatan secara lazim serta memudah usaha sama dalam industri

Operasi Utama MCMC

- Perancangan Strategi
- Komunikasi Efektif
- Perancangan Spektrum dan Penguntukan
- Pembangunan Standard
- Pengawasan, Pelesenan dan Pemantauan
- Perancangan dan Pengurusan Infrastruktur
- Pembangunan Industri
- Pengendalian Postal, Kurier dan Perkhidmatan E-Dagang

*Rujuk ke halaman 50-105

Landskap Pasaran

- Landskap Ekonomi
- Sambungan Rangkaian
- Perubahan Tingkah Laku Pasaran
- Keselamatan Dalam Talian
- Perubahan Iklim

*Rujuk ke halaman 112-115

Pengurusan Risiko

- Tadbir Urus
- Kawalan dan Penguatkuasaan
- Pembangunan Industri
- Sumber
- Reputasi

*Rujuk ke halaman 128-131

Pihak Berkepentingan

- Kepimpinan Organisasi
- Kakitangan
- Pemegang Lesen
- Kementerian dan Agensi Kerajaan
- Penganalisis
- Media

*Rujuk ke halaman 118-125

Isu-isu ESG

*Rujuk ke halaman 134-197

HASIL & NILAI YANG DICIPTA

Modal Kewangan

- Pendapatan: RM 1,588.7 juta
- Lebihan selepas cukai: RM 1,133.7 juta

Modal Insan

- Nisbah pekerja wanita kepada lelaki: 1 : 0.98
- 95% pekerja menghadiri latihan
- Purata jam latihan setiap pekerja: 80.22 jam
- Kadar pusing ganti pekerja: 2.3%
- 183 pekerja menghadiri latihan keselamatan
- Tiada kecederaan berkaitan dengan kerja

Modal Intelektual

- 15,009 pemerakuan dikeluarkan oleh MCMC dan Agensi Pemerakuan Berdaftar
- 34 lesen individu diluluskan
- 567 lesen Kelas diluluskan
- 36 lawatan pematuan pemegang lesen
- Nilai media sebanyak RM72 juta
- 486,860 pengikut di platform media sosial MCMC, dengan peningkatan sebanyak 20,148 pengikut dari tahun 2022

Modal Pembuatan

- 80.2% liputan 5G di kawasan berpenduduk
- Kelajuan muat turun 5G pada kadar 451.79 Mbps dan kelajuan muat naik 5G pada kadar 51.84 Mbps (Ookla Research, suku keempat 2023)
- 8.4 juta premis mempunyai akses kepada jalur lebar serat optik
- 97.07% kawasan berpenduduk mempunyai akses kepada liputan Internet

Modal Sosial dan Hubungan

- 911 PEDI ditubuhkan di seluruh negara
- 1,332,781 pengguna PEDI
- 5,164 komuniti mendapat manfaat dari peluang pekerjaan yang dicipta melalui PEDI
- PUPUK@Shopee: 7,000 usahawan mendaftar di platform Shopee dengan hasil jualan keseluruhan sebanyak RM15.9 juta
- PUPUK@AEON: 26 usahawan memasarkan produk di pasar raya AEON terpilih dengan jualan keseluruhan sebanyak RM150,987,25
- MIV: 1,088 sukarelawan dengan jam sukarelawan melebihi 30,691 jam

Modal Sumber Semula Jadi

- Kenaikan/Penurunan bagi MCMC HQ, perbandingan dari tahun 2022:
 - Penggunaan tenaga dari bahan api: 50.99% Kenaikkan
 - Pelepasan GHG Skop 1 dan 2: 56.58% Kenaikkan
- Stesen pengecas EV: Menggunakan tenaga elektrik sebanyak 16,123.03 kWh
- Jumlah sisa dikumpul:
 - Sisa buangan dari pejabat : 3,943.55kg
 - Sisa buangan pantri: 16,650.65kg

PERTUKARAN DAN KEBERGANTUNGAN

Modal Kewangan penting untuk mencipta nilai jangka panjang, membolehkan pelaburan dalam pembangunan pekerja (Modal Insan), infrastruktur (Modal Pembuatan), dan komuniti (Modal Sosial dan Perhubungan).

MCMC membangunkan dan meningkatkan kemahiran pekerja untuk mencipta tenaga kerja yang dipacu oleh teknologi dan bersedia untuk masa depan yang sekali gus, memerlukan Modal Kewangan dan menyumbang kepada pertumbuhan Modal Intelektual.

Sebagai pengawal selia, MCMC memastikan pemegang lesen mematuhi peraturan dan standard, yang dikemas kini secara berterusan untuk memastikan ia kekal relevan. Untuk mencapai matlamat ini, pekerja (Modal Insan) perlu dilengkapi dengan kemahiran dan pengetahuan yang sesuai.

Pembangunan industri Komunikasi dan Multimedia bergantung kepada Modal Pembuatan. MCMC kekal komited untuk bekerjasama dengan rakan kongsi, tenaga kerja (Modal Insan) dan komuniti (Modal Sosial dan Perhubungan) untuk memenuhi matlamat tersebut.

Peranan MCMC merangkumi pelaksanaan inisiatif-inisiatif yang mempromosikan keterangkuman digital. Beberapa inisiatif pembangunan komuniti dan program telah dijalankan dengan menggunakan Modal Kewangan dan Modal Insan. Ini seterusnya akan menyumbang kepada Modal Intelektual, Modal Pembuatan serta ekonomi negara.

MCMC melabur dalam teknologi dan penyelesaian berkarbon rendah untuk meningkatkan kecekapan operasi dan mengurangkan jejak karbon. Aliran keluar Modal Kewangan diperlukan untuk menjana manfaat dari kecekapan operasi dan menghasilkan penjimatan kos jangka panjang.

04

**Menerajui Masa Depan Menjangkau
Sempadan Kesalinghubungan**

MS 34

**MCMC Sorotan Utama
Sepanjang 2023**

MS 40

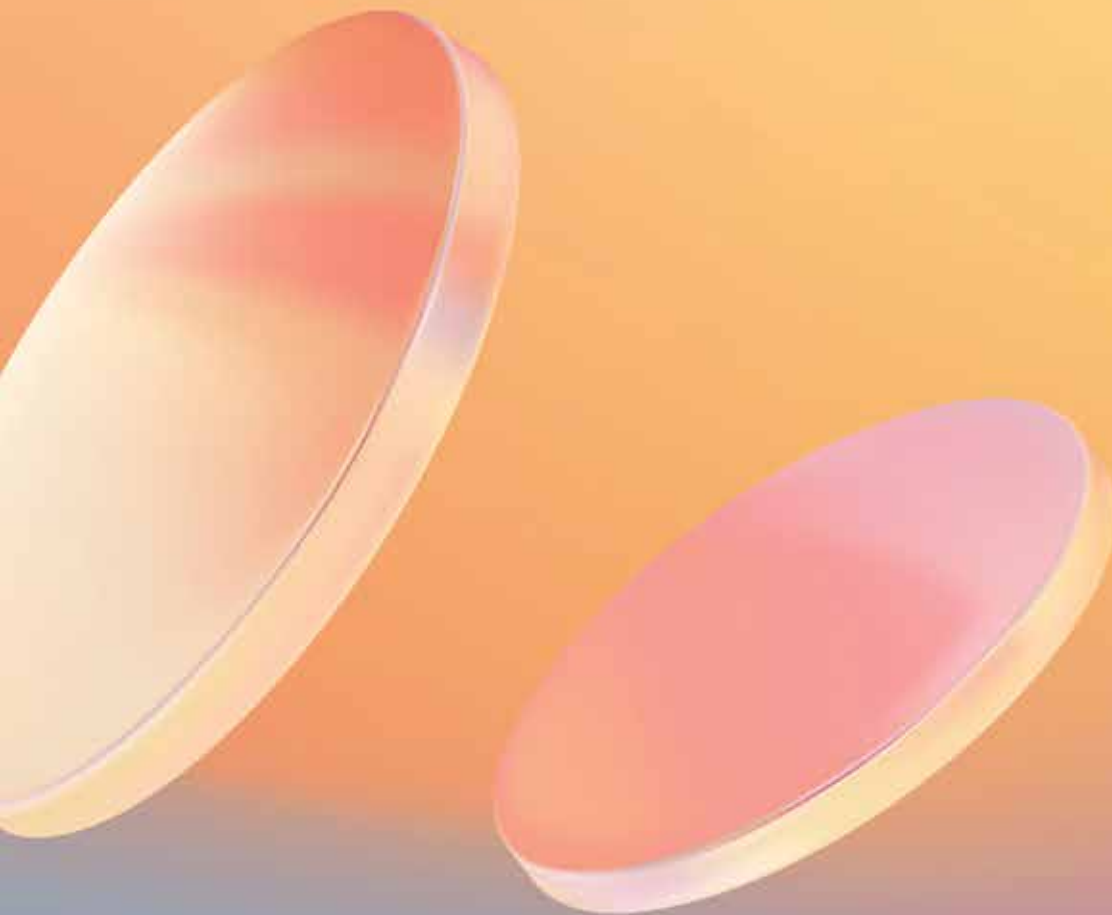
Sorotan Utama 2023

MS 40

MCMC di Media

MS 44

MCMC DALAM PERSPEKTIF

MENERAJUI MASA DEPAN MENJANGKAUI SEMPADAN KESALINGHUBUNGAN

Tahun 2023 merupakan ulang tahun penubuhan MCMC yang ke-25. Selama dua setengah dekad MCMC telah berperanan penting dalam membangunkan industri komunikasi dan multimedia negara.

Namun, usaha itu semakin mencabar dengan teknologi baharu seperti Kecerdasan Buatan (AI) dan *deepfake*, ancaman *scam* ditambah pula dengan jenayah siber yang semakin menjadi-jadi. Dalam hal ini, pihak Kerajaan menerusi MCMC bukan sahaja memastikan bahawa agenda kesalinghubungan digital perlu ditingkatkan demi kesejahteraan rakyat malah memastikan platform yang digunakan dalam merealisasikan agenda berkenaan selamat dan terjamin.

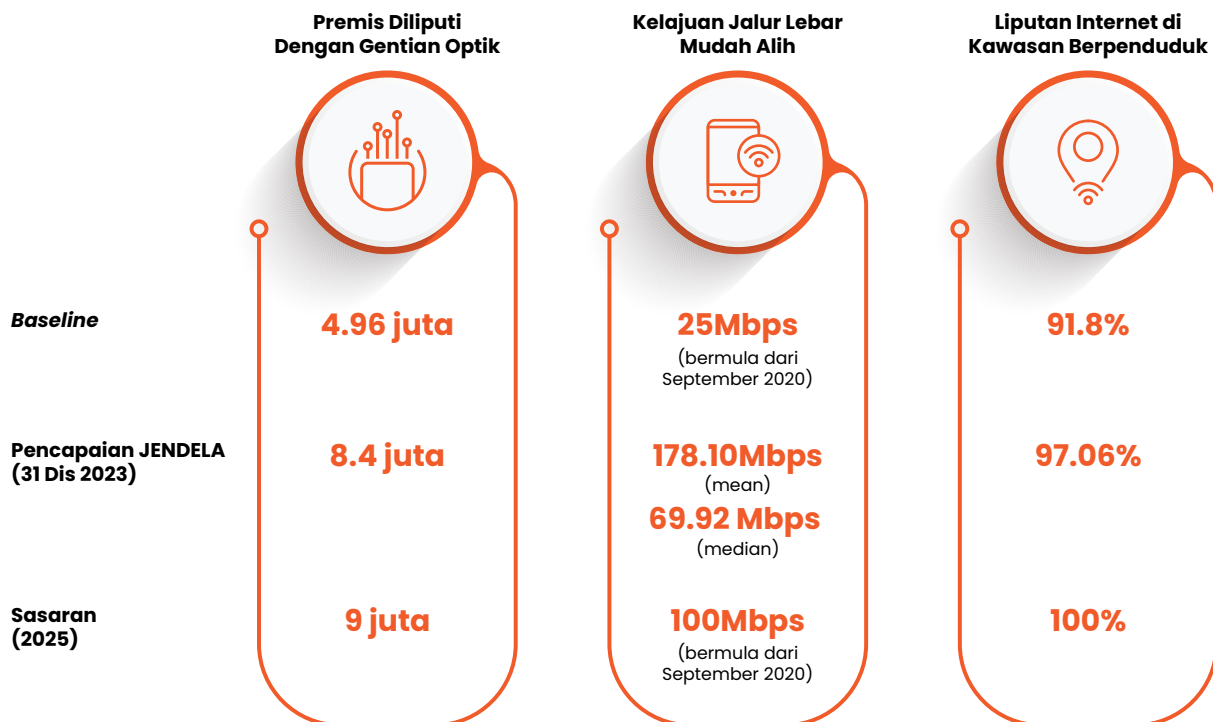
Untuk itu, pelbagai usaha terus digerakkan oleh MCMC dalam memastikan industri komunikasi dan multimedia kekal relevan dan berdaya saing. Usaha tersebut diterjemahkan melalui pelaksanaan pelbagai inisiatif seperti Pelan Jalinan Digital Negara (JENDELA) yang memasuki fasa berikutnya menjelang akhir 2023, inisiatif 5G, pemerkasaan peranan Pusat Ekonomi Digital (PEDI), inisiatif Masyarakat Tanpa Tunai (*Cashless Society*) dan Tandatangan Digital. Turut diberikan tumpuan pada 2023 ialah ketegasan pihak MCMC dalam menangani isu-isu kandungan memudaratkan (*online harms*) yang semakin berleluasa di platform media sosial, 3R (*Race, Royalty, Religion*) dan juga masalah penipuan (*scam*).

PELAN JALINAN DIGITAL NEGARA (JENDELA)

Selain itu, bagi menampung keperluan penggunaan Internet yang telah beralih ke kawasan kediaman, peluasan akses kepada rangkaian gentian optik telah meningkat kepada 8.39 juta premis di seluruh negara, menunjukkan peningkatan sebanyak 8.4% berbanding tahun 2022.

Pelaksanaan Pelan JENDELA fasa satu yang bermula sejak September 2020, telah berakhir pada 31 Disember 2023. Ini menandakan bermulanya fasa selanjutnya untuk MCMC dalam memastikan baki tiga peratus liputan dalam kawasan berpenduduk dicapai sekali gus memastikan setiap rakyat Malaysia mempunyai akses kepada kesalinghubungan Internet berkelajuan tinggi.

Pencapaian Pelan JENDELA setakat 31 Disember 2023 (dari September 2020) adalah seperti berikut:

PERKEMBANGAN MUTAKHIR TEKNOLOGI 5G

Mengenai perkembangan teknologi 5G di Malaysia pula, pembangunan 5G ditumpukan kepada kawasan-kawasan yang mempunyai aktiviti ekonomi berimpak tinggi kerana teknologi itu membawa manfaat besar dalam sektor perusahaan dan industri. Peluasan liputan 5G ke kawasan-kawasan lain dilaksanakan secara berperingkat pada tahun-tahun yang berikutnya.

Sasaran Kerajaan untuk mencapai 80% liputan 5G di kawasan berpenduduk seluruh negara menjelang akhir 2023 menjadi kenyataan. Peratusan ketersediaan rangkaian 5G negara mencapai 80.2% liputan di kawasan berpenduduk manakala sebanyak 6,917 tapak stesen pemancar 5G telah siap dibangunkan oleh Digital Nasional Berhad (DNB) di seluruh negara.

	Jumlah Tapak Siap (2023)	% Liputan Populasi Dalam Kawasan Berpenduduk		Jumlah Tapak Siap (2023)	% Liputan Populasi Dalam Kawasan Berpenduduk
 Johor	912	83.8%	 Sabah	532	68.1%
 Kedah	377	79.9%	 Sarawak	512	60.8%
 Kelantan	204	63.1%	 Selangor	1,620	95.9%
 Melaka	205	88.3%	 Terengganu	210	71.7%
 Negeri Sembilan	225	76.6%	 Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	753	97.7%
 Pahang	324	65.1%	 Wilayah Persekutuan Putrajaya	108	97.3%
 Perak	460	78.9%	 Wilayah Persekutuan Labuan	39	94.3%
 Perlis	44	91.4%			
 Pulau Pinang	392	90.3%			
				JUMLAH KESELURUHAN	6,917 80.2%

PUSAT EKONOMI DIGITAL (PEDI)

Sehingga 31 Disember 2023, sebanyak 911 PEDI telah ditubuhkan dan sedang beroperasi di seluruh negara. Kesemua 911 PEDI ini disasarkan untuk menyediakan perkhidmatan kepada sejumlah 18.9 juta penduduk yang berada dalam radius 5km dari PEDI tersebut.

PEDI turut melalui evolusi dan transformasi dari segi penjenamaannya dan pengukuhan peranannya dalam komuniti setempat. Evolusi yang dilaksanakan memastikan PEDI sentiasa relevan untuk dimanfaatkan sepenuhnya oleh rakyat. Bermula dengan menyediakan capaian Internet secara kolektif, peranan PEDI kemudiannya dipertingkatkan dari tahun ke tahun, antaranya pertambahan pelbagai jenis perkhidmatan, program bersasar dan penglibatan pelbagai rakan strategik.

Selain itu, fokus PEDI juga telah beralih kepada pembangunan ekonomi digital serta meningkatkan taraf sosioekonomi dalam kalangan komuniti luar bandar melalui pelbagai program dan latihan keusahawanan yang ditawarkan di PEDI. Sehingga kini, seramai 28,649 usahawan telah dibimbing oleh PEDI di seluruh negara melalui pelbagai program dan latihan keusahawanan yang ditawarkan secara formal mahupun tidak formal di PEDI.

Tahun 2023 turut menyaksikan penganjuran Persidangan PEDI MADANI di Pusat Konvensyen Antarabangsa Putrajaya (PICC) pada 29 November bagi mengiktiraf para pengurus dan penolong pengurus PEDI di seluruh negara. Persidangan yang julung kalinya diadakan itu telah menghimpunkan lebih 3,000 peserta terdiri daripada pengurus, penolong pengurus PEDI, para usahawan, rakan-rakan strategik MCMC serta pengunjung daripada pelbagai latar belakang. Persidangan ini juga menyaksikan penganugerahan beberapa anugerah seperti Pengurus dan Penolong Pengurus PEDI Terbaik, Anugerah Khas selain pengumuman imbuhan kenaikan gaji kepada para penyelia PEDI.

POS DAN KURIER

Sepanjang tahun 2023, pelbagai projek utama telah dilaksanakan dalam sektor pos dan kurier. Antara projek-projek utama yang dijalankan termasuklah:

i. Siri Lawatan Kerja Rangkaian PAKEJ ke PEDi Terpilih Seluruh Negara

Sesi ini dijalankan untuk melihat situasi sebenar di samping menilai kesesuaian infrastruktur dan lokasi PEDi serta membuat pemerhatian terhadap kecenderungan dan kesediaan penduduk yang tinggal di persekitaran PEDi. Ini dilakukan dengan pelaksanaan siri lawatan ke 25 PEDi di Langkawi, Selangor, dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur bagi mengenal pasti potensi penyediaan perkhidmatan Rangkaian PAKEJ di PEDi. Hasil daripada lawatan itu, jumlah perkhidmatan Rangkaian PAKEJ di PEDi telah meningkat daripada 134 pada suku keempat 2021 kepada 527 kepada suku keempat 2023 yakni peningkatan sebanyak 293%.

ii. Siri Taklimat Rangkaian PAKEJ kepada Pemain Industri Pos & Kurier

Siri taklimat berkenaan perkembangan inisiatif PAKEJ termasuk Rangkaian PAKEJ telah diadakan untuk 23 syarikat kurier berlesen di bawah Akta Perkhidmatan Pos 2012 dari 27 Februari hingga 11 April 2023. Taklimat bertujuan menggalakkan penyertaan mereka di dalam Rangkaian PAKEJ.

iii. Penyediaan Insentif Untuk Pembukaan Perkhidmatan Rangkaian PAKEJ

MCMC telah menyediakan insentif berupa sumbangan dana kepada pihak pemain industri kurier yang berminat membuka perkhidmatan Rangkaian PAKEJ di PEDi terpilih. Insentif tersebut bagi menggalakkan lebih banyak perkhidmatan Rangkaian PAKEJ dapat diakses oleh pengguna di kawasan luar bandar. Pemberian insentif berjumlah RM2,500 meliputi pembelian peralatan yang menyokong perkhidmatan Rangkaian PAKEJ seperti alat penimbang elektronik, pencetak termal, pengimbas kod bar, gegantung, sampul bungkusan dan sebagainya. Sebanyak 13 PEDi di Selangor menjadi pelopor kepada penerimaan insentif ini.

iv. Pembangunan Platform 'PAKEJ Map'

Pembangunan platform 'PAKEJ Map' telah dimulakan untuk menyediakan repositori data berteraskan digital dan akses kepada maklumat lokasi perkhidmatan secara setempat yang komprehensif bagi infrastruktur rangkaian pos dan kurier di Malaysia. Dengan inisiatif ini, MCMC dapat mengenal pasti keperluan-keperluan pembangunan infrastruktur dan kawasan liputan pos dan kurier serta meluaskan jangkauan keterlihatan (*visibility*) pemain pos dan kurier.

Selain itu, berikut adalah pencapaian sepanjang tahun 2023:

- Peningkatan jumlah lokasi perkhidmatan PAKEJ PEDi dari 134 (2021) kepada 527 (2023) iaitu peningkatan sebanyak 293%;
- Peningkatan jumlah lokasi perkhidmatan Rangkaian PAKEJ seluruh negara dari 23,034 (2022) kepada 26,155 (2023). Angka ini melepasi sasaran yang ditetapkan iaitu 25,000;
- Peta Rangkaian PAKEJ ditambah baik menerusi inisiatif pembangunan Peta PAKEJ yang lebih mesra pengguna dan dilengkapi fungsi yang dinaik taraf;

- Kelulusan Garis Panduan Pemantauan Harga Predatori oleh Penguatkuasaan Kawal Selia Ringan (*light touch regulation*) bagi Garis Panduan Pemantauan Harga Predatori untuk penghantaran bungkusan 2kg dan ke bawah pada harga rujukan RM4;
- Penyerahan 100% Surat Akuan Garis Panduan Pemantauan Harga Predatori Kurier; dan
- MCMC sebagai peneraju dengan penubuhan sebuah pasukan petugas di peringkat nasional—Pasukan Petugas Keselamatan Pos (MY-PSG)

TANDATANGAN DIGITAL

Sementara itu, bagi merealisasikan matlamat pelaksanaan Tandatangan Digital dalam sektor awam, MCMC telah menganjurkan lebih daripada 25 program serta aktiviti kesedaran dan promosi, seperti sesi webinar, bengkel bersama kerajaan negeri, simposium dan taklimat serta perbincangan dengan agensi kerajaan dan swasta. Selanjutnya, tumpuan turut diberikan untuk jalinan kerjasama dengan kerajaan negeri menerusi penganjuran bengkel *design thinking* bersama Kerajaan Negeri Melaka pada Mei 2023 dan simposium Tandatangan Digital negeri Sabah pada Disember 2023.

Keberkesanan daripada pelbagai program dan aktiviti kesedaran yang dianjurkan terserlah apabila berlaku peningkatan ketara dari segi minat kalangan agensi dan organisasi untuk mengetahui mengenai Tandatangan Digital. Trend ini juga terserlah melalui jumlah sijil digital yang dikeluarkan oleh Pihak Berkuasa Pemerakuan Berlesen (CA) apabila lebih 20 juta sijil digital telah dikeluarkan setakat suku ketiga 2023, yakni peningkatan sebanyak 9% berbanding sebanyak 18 juta pada 2022.

PELAKSANAAN SISTEM PENGUKURAN PENONTON TV TUNGGAL (STAM)

Tender bagi pelantikan syarikat untuk melaksanakan Pengukuran Penonton Televisyen Secara Tunggal di Malaysia telah diteruskan setelah mendapat kelulusan daripada Menteri Komunikasi. Pembentangan keputusan penilaian tender dalam Mesyuarat Jawatankuasa Tender telah dikemukakan oleh ahli-ahli jawatankuasa penilaian yang terdiri daripada jabatan dan bahagian yang berlainan yang mempunyai kepakaran dan pengalaman berkaitan. Pelaksanaan STAM dijadualkan pada suku tahun keempat 2024.

Memandangkan STAM merupakan projek nasional dan pertama kali akan dilaksanakan di Malaysia, MCMC telah mengambil inisiatif mengadakan lawatan dan sesi libat urus bersama organisasi di beberapa negara yang telah berjaya melaksanakan projek STAM di negara masing-masing. Antaranya, lawatan kerja ke Singapura untuk bertemu dengan pihak berkepentingan seperti *Singapore Television Audience Measurement* (SG-TAM) IMDA, Mediacorp dan GfK Asia Pte Ltd. MCMC turut mendapatkan maklum balas Mediacorp sebagai penyiar TV yang melanggan dan menggunakan SG-TAM. Pegawai-pegawai MCMC telah diberi taklimat mengenai proses pengumpulan data, pemprosesan data dan pelaporan data SG-TAM melalui lawatan kerja ini.

Dalam pada itu, MCMC turut mengadakan sesi libat urus secara talian bersama dengan negara-negara maju yang telah berjaya melaksanakan pengukuran penonton TV tunggal seperti *Médiamétrie* dari Perancis, *Stichting KijkOnderzoek* (SKO) dari Belanda serta *AGF Videoforschung GmbH* dari Jerman.

Sesi libat urus ini membuka peluang kepada pegawai-pegawai MCMC supaya belajar daripada pakar-pakar antarabangsa tentang pengalaman dan pengajaran mereka semasa pelaksanaan pengukuran penonton TV tunggal di negara-negara Eropah.

PEMERKASAAN OPERASI PEJABAT NEGERI

2023 juga menyaksikan agenda pemerkasaan operasi pejabat-pejabat MCMC Negeri di seluruh negara diperkasakan. Sebanyak RM15.8 juta peruntukan telah diluluskan oleh Bahagian Kewangan untuk perbelanjaan operasi pejabat-pejabat Negeri bagi tahun 2023 untuk memastikan pejabat-pejabat Negeri dapat beroperasi dengan efisien.

Pejabat-pejabat Negeri mempunyai 249 kakitangan pada tahun 2023 bagi melaksanakan fungsi, peranan dan tanggungjawab untuk memacu operasi pejabat Negeri di seluruh negara, menjadikan segala urusan di pejabat-pejabat Negeri berjalan dengan lebih teratur dan sempurna.

Sebagai persiapan berhadapan dengan bencana banjir dan kelangsungan operasi, Program Ikhtiar Hidup Kecemasan dan Bencana untuk pejabat-pejabat negeri telah dianjurkan di PULAPAS (Pusat Latihan Pertahanan Awam Wilayah Selatan), APM di Johor bersama pihak Akademi MCMC. Ini adalah juga untuk memastikan pegawai pejabat-pejabat Negeri adalah terlatih dalam menghadapi bencana.

Selain itu, satu kursus memantapkan kemahiran Pengarah Negeri dan Pengarah Seksyen, Program Pengurusan Media dan Kemahiran Komunikasi Media telah dianjurkan bagi persediaan dalam advokasi dengan media dan pihak berkepentingan.

Sementara itu, sebanyak enam (6) Prosedur Operasi Standard (SOP) baharu telah disediakan oleh Compliance Champion yang telah dilantik bagi memperkasakan dan menambah baik proses dan operasi di pejabat Negeri.

PORTAL SEBENARNYA.MY

Sejak dilancarkan pada Mac 2017, portal Sebenarnya.my telah berperanan sebagai sebuah pusat sehati kepada orang ramai untuk menyemak dan menyalurkan maklumat mengenai berita yang tidak ditentusahkan yang diterima secara dalam talian.

Bagi tempoh antara 1 Januari sehingga 31 Disember 2023, pihak MCMC melalui portal Sebenarnya.my telah memuat naik lebih daripada 3,140 artikel. Bagi tempoh yang sama, portal tersebut menerima 346 juta layaran semenjak dilancarkan dan secara purata menerima sehingga 2 juta "hits" setiap bulan. Selain itu, Sebenarnya.my juga telah menerima 16,265 penyaluran maklumat daripada orang awam (maklumat mengenai berita yang tidak ditentusahkan kesahihannya), dengan purata sebanyak 190 saluran maklumat setiap bulan.

Biarpun cabaran-cabaran yang dihadapi itu datang bertali arus, namun pihak MCMC komited dan berazam untuk memastikan bahawa industri komunikasi dan multimedia negara bukan sahaja kekal kompetitif, sentiasa berada di hadapan bahkan juga memastikan langkah-langkah diambil memberi manfaat kepada rakyat dan negara secara keseluruhannya.

MCMC DI PERSADA ANTARABANGSA

MCMC telah menjadi tuan rumah bagi lawatan dua hala melibatkan rakan sejawat dari negara-negara asing seperti Papua New Guinea, Indonesia, Somalia,

Thailand, China, United Kingdom, Emiriah Arab Bersatu dan Turkiye. Hubungan dua hala ini melibatkan perbincangan kolaboratif dan pertukaran maklumat. Peranan MCMC sebagai tuan rumah menitikberatkan komitmen Malaysia dalam memupuk perkongsian global dan berkongsi pandangan merentasi sempadan untuk pertumbuhan dan kemajuan bersama.

Untuk memastikan Malaysia terus menyerlah di peringkat antarabangsa pada tahun 2023, MCMC terus memberi sumbangan ke arah kesalinghubungan yang bermakna ke arah komitmen Kesatuan Telekomunikasi Antarabangsa (ITU) untuk menghubungkan seluruh dunia. Malaysia turut memainkan peranan penting dalam beberapa mesyuarat kumpulan kerja peringkat antarabangsa seperti berikut:

- Alternate Councilor for ITU (2024-2026);
- Vice Rapporteur for ITU-D Study Group Question 1/1 (Study Period of 2022-2025);
- Deputy Convenor of ICT Development and Policy Steering Group, APEC Telecommunications and Information Working Group (2023 – 2024);
- Vice Rapporteur on Group Consultation APT Secretariat Policy and Regulation.

MCMC turut memainkan peranan yang aktif dalam proses rundingan perjanjian perdagangan bebas antarabangsa khususnya yang melibatkan bidang telekomunikasi dan ekonomi digital. Berikut merupakan senarai rundingan yang disertai oleh MCMC, selaku penasihat teknikal rundingan kepada kementerian-kementerian yang terlibat:

- ASEAN-Canada Free Trade Agreement (ACAFTA);
- WTO Joint Statement Initiative;
- Indo-Pacific Economic Framework (IPEF);
- ASEAN-China Free Trade Agreement (ACFTA);
- Malaysia-European Free Trade Agreement (MY-EFTA); dan
- Malaysia-UAE Free Trade Agreement (CEPA).

ASPEK PENGUATKUASAAN

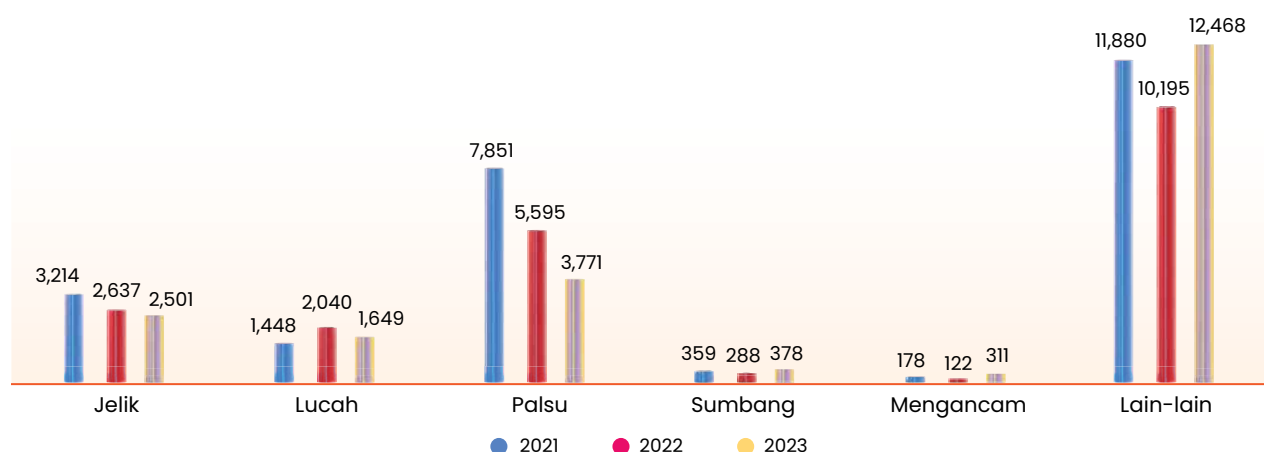
Sepanjang tahun 2023, sebanyak 51 kes telah didakwa di mahkamah atas pelbagai kesalahan. Daripada jumlah tersebut, 35 kes atau 70% telah disabitkan di mahkamah dan dijatuhkan hukuman denda dengan jumlah keseluruhan sebanyak RM281,800.00. Julat hukuman denda yang dijatuhkan oleh mahkamah adalah antara RM3,800.00 sehingga RM60,000.00 bagi setiap kes. Manakala baki 16 kes yang lain masih dalam proses perbicaraan di mahkamah.

Sepanjang tahun 2023, terdapat sejumlah 42 tawaran mengkompau yang bernilai RM1,857,000.00 telah dikeluarkan terhadap pemegang lesen dan individu yang telah melakukan kesalahan di bawah Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 dan undang-undang subsidiari di bawahnya.

ASPEK PEMANTAUAN

Sepanjang tahun 2023, sebanyak 21,078 aduan telah diterima daripada pengadu awam berhubung penyalahgunaan perkhidmatan dalam talian, termasuk media sosial. Jumlah aduan tertinggi yang diterima adalah berkaitan dengan kandungan yang

berada di luar bidang kuasa AKM 1998 (Akta 588) iaitu sebanyak **12,468 aduan**. Pecahan aduan berdasarkan jenis kesalahan bagi tempoh antara tahun 2021 sehingga 2023 adalah seperti yang berikut:

Rajah 5: Statistik aduan mengikut jenis kesalahan (2021 hingga 2023)

PERLINDUNGAN PENGGUNA

Sebagai badan kawal selia industri komunikasi dan multimedia, aspek perlindungan pengguna menjadi keutamaan MCMC. Pelbagai tindakan proaktif giat diambil bagi memastikan agar aduan-aduan yang dikemukakan ditangani dengan baik demi kepentingan pengguna.

Sepanjang tahun 2023, sejumlah 78,754 aduan telah diterima oleh MCMC untuk keseluruhan perkhidmatan di bawah industri komunikasi dan multimedia. Daripada jumlah tersebut, 94% aduan yang diterima telah diselesaikan dan ditutup manakala baki selebihnya, 6% aduan masih dalam siasatan dan kini dalam tindakan oleh penyedia perkhidmatan dan MCMC. Angka ini merupakan penurunan sebanyak 46% berbanding dengan 146,659 aduan yang diterima pada 2022 dan 73% lebih rendah berbanding dengan 291,718 aduan pada 2021.

Secara keseluruhan, sektor telekomunikasi mencatatkan jumlah aduan tertinggi iaitu sebanyak 50% daripada keseluruhan aduan yang diterima pelbagai sektor. Masalah rangkaian mencatatkan aduan tertinggi iaitu sebanyak 24,685 (63%) daripada 39,094 aduan sektor telekomunikasi yang diterima pada tahun 2023. Ini diikuti dengan masalah bil dan caj iaitu sebanyak 5,607 aduan (14%). Aduan mengenai penyampaian perkhidmatan pula merekodkan sebanyak 2,560 aduan (7%) manakala aduan berkaitan perkhidmatan tidak adil kepada pengguna dan perkhidmatan mengelirukan masing-masing mencatatkan sebanyak 1,538 dan 1,312 aduan.

Dalam perkembangan berkaitan, Sistem Pengurusan Aduan Bersepadu 2.0 (ICMS 2.0) fasa pertama telah berjaya dibangunkan dan dilancarkan pada 26 Jun 2023 dengan menumpukan kepada pembangunan portal aduan pengguna yang dikenali sebagai *Consumer Redress Portal* (CRP) dan sistem pengurusan aduan di peringkat Penyedia Perkhidmatan, Forum Industri dan MCMC. Penambahbaikan sistem ini mengupayakan MCMC memantau penyelesaian pertikaian pengguna serta ketidakpatuhan di bawah AKM 1998 oleh penyedia perkhidmatan secara automatik dan lebih efisien.

KANDUNGAN MEMUDARATKAN

Tahun 2023 turut menyaksikan sejumlah 21,606 aduan mengenai kandungan media baharu diterima daripada orang ramai. Statistik yang diperolehi menunjukkan sebanyak 12,777 aduan adalah berkaitan media sosial dan diikuti oleh 4,720 aduan dalam

aplikasi pemesejan manakala baki selebihnya, 2,081 melibatkan aduan berkaitan laman sesawang. Daripada lima (5) aduan tertinggi berkaitan media baharu pada tahun 2023, sebilangan besar kes yang dilaporkan adalah berkaitan dengan:

- Akaun profil/laman sesawang palsu untuk tujuan penyamaran-10%;
- Kandungan bersifat peribadi-8%;
- Gangguan jelik-7%;
- Kandungan atau berita palsu-6%; dan
- Pornografi-3%.

PERLINDUNGAN PENGGUNA

Perlindungan pengguna adalah fungsi teras MCMC sebagai badan kawal selia industri komunikasi dan multimedia. Sepanjang tahun 2023, pelbagai inisiatif telah diambil oleh MCMC dalam memastikan hak pengguna adalah terbela. Antaranya;

Penubuhan Platform Penyelesaian Pertikaian Alternatif Atau *Alternative Dispute Resolution* (ADR)

Penubuhan Platform Penyelesaian Pertikaian Alternatif (ADR) dilihat sebagai satu usaha penting ke arah penyelesaian pertikaian aduan yang efisien dan muktamad antara pengguna dan pemberi perkhidmatan. Kajian terhadap rangka kerja ADR sedang dilaksanakan melalui kerjasama pelbagai pihak termasuk pemain industri, pengguna, agensi-agensi Kerajaan dan institusi pendidikan. Pelaksanaan kajian ini juga seiring dengan komitmen MCMC dalam meminimumkan tempoh penyelesaian aduan pengguna dengan menyediakan platform penyelesaian yang muktamad, cepat, murah dan adil.

Pemeriksaan Forum Pengguna Komunikasi dan Multimedia Malaysia (CFM)

Pada 2023, CFM telah memperkemas komponen Bidang Keberhasilan Utama (KRA) daripada lima (5) KRA kepada tiga (3) dengan memberi fokus kepada fungsi utama berkaitan pembangunan kod, program-program keterlibatan pengguna dan pengurusan aduan.

Pemantauan Penyedia Perkhidmatan Terhadap Pematuhan Kod Amalan Am Pengguna 2022 (GCC 2022)

MCMC melalui pemeriksaan CFM giat melaksanakan program pengupayaan kawal selia sendiri pengguna

dan industri sebagai mekanisme utama dalam memastikan amalan adil penyampaian dan kualiti perkhidmatan. Selain itu, MCMC Consumer Care Centre (MCMC3C) telah berjaya dikendalikan sepenuhnya oleh pihak CFM pada 28 Mac 2023.

Kerjasama Strategik Bersama Industri Dan Agensi Kerajaan

Kerjasama strategik bersama industri dan agensi Kerajaan seperti Biro Pengaduan Awam (BPA), Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Kos Sara Hidup (KPDN), Polis Diraja Malaysia (PDRM), Tribunal Tuntutan Pengguna Malaysia (TTPM), Ombudsman Perkhidmatan Kewangan (OFS) serta badan-badan bukan kerajaan (NGO) dan Institusi Pengajian Tinggi (IPT) turut diadakan. Menerusi sesi libat urus, kunjungan hormat dan interaksi yang kerap, sesi sedemikian bertujuan untuk menyelaraskan pengendalian aduan yang lebih tepat dan efisien. Selain itu, ia bagi memperkemas jurang pertindihan bidang kuasa dalam menangani isu pengguna di samping memastikan pengguna atau pengadu menerima maklumat yang tepat terutamanya dalam merujuk agensi berkaitan bagi aduan yang berada di luar bidang kuasa MCMC.

Tindakan Administratif dan Siasatan

Selain penghasilan pelaporan, MCMC turut mengambil langkah proaktif administratif dalam melaporkan penyalahgunaan dan notis penurunan kandungan bagi kandungan yang boleh mengganggu-gugat keselamatan negara dan ketenteraman awam.

Setakat Disember 2023:

- 41,062 kandungan telah dilaporkan untuk perhatian dan tindakan lanjut oleh pihak penyedia platform.
- 80 Laporan Maklumat Pertama (FIR) kepada Jabatan Siasatan.
- 67 kandungan telah dimajukan kepada pihak berkuasa untuk makluman dan tindakan lanjut mereka.

KLIK DENGAN BIJAK (KDB)

Majlis sambutan Ulang Tahun ke-10 KDB telah diadakan pada 17 Januari 2023 bagi meraikan perjalanan sedekad inisiatif Klik Dengan Bijak (KDB) selain penghargaan kepada rakan strategik KDB yang telah memberi sokongan dan kerjasama dalam menjaga keselamatan rakyat Malaysia di dalam talian. Bagi tahun 2023, pencapaian KDB adalah seperti berikut:

- 554-Program/Aktiviti Kesedaran
- 547,595-Capaian Audiens

SUKARELAWAN ICT MALAYSIA (MIV)

MIV Excellence Award 2023

Majlis MIV Excellence Awards 2023 (MEA 2023) telah diadakan pada 13 Disember 2023 bertempat di Auditorium MCMC di Cyberjaya, Selangor, sebagai pengiktirafan dan penghargaan kepada 22 sukarelawan MIV atas usaha dan sumbangan mereka dalam menjayakan pelaksanaan program MIV. Majlis penganugerahan tersebut dihadiri oleh kira-kira 160 orang tetamu terdiri daripada penerima anugerah MEA 2023, wakil kementerian dan agensi kerajaan, pemain industri telekomunikasi serta penyedia perkhidmatan, akademi dan media. Enam (6) kategori anugerah telah disampaikan semasa majlis penganugerahan tersebut berdasarkan projek-projek yang telah dilaksanakan pada tahun 2022.

MEMBANGUNKAN MODAL INSAN YANG BERKUALITI

Bahagian Modal Insan memainkan peranan yang penting dalam memastikan fungsi modal insan adalah selari dengan strategi objektif MCMC dan dilaksanakan selaras dengan Akta MCMC, Akta Pekerja serta polisi dan dasar modal insan yang lain.

Selain itu, Bahagian Modal Insan turut bertanggungjawab dalam memastikan pencapaian Suruhanjaya melalui penyumbangan tenaga kerja yang unggul untuk pembangunan Suruhanjaya secara keseluruhan.

Setakat 31 Disember 2023, seramai 92 bakat luar telah direkrut untuk menyertai MCMC dan mengisi kekosongan penjawatan yang tersedia. Penilaian kompetensi sebelum menyertai MCMC ini adalah penting untuk memastikan bakat-bakat luar yang direkrut oleh MCMC memiliki nilai-nilai yang diterapkan oleh Suruhanjaya iaitu berwibawa, berintegriti dan kompeten.

Kejayaan program ALPs Kohort 1 telah membawa kepada pelaksanaan program ALPs Kohort 2 pada 23 September 2023. Antara objektif utama program ini adalah untuk mengenal pasti kakitangan yang berpotensi tinggi dalam Suruhanjaya dan mempersiapkan mereka dengan kemahiran, pengetahuan dan kompetensi yang diperlukan untuk bertindak sebagai pemimpin masa hadapan MCMC.

Hasil daripada keringat dan pengorbanan yang dicurahkan, MCMC telah diiktiraf bukan sahaja di dalam negara malahan juga di peringkat antarabangsa.

- LinkedIn Talent Awards – Best Talent Acquisition Team pada 12 April 2023**
- Employee Experience Awards 2023 pada 13 Julai 2023**
 - *Bronze Award for Best Management Training Programme*
 - *Bronze for Best Remote Work Strategy*
 - *Bronze for Best In-House Learning Academy*
 - *Silver for Best Employer Branding*
 - *Gold for Most Sustainable & Innovative Office Design*
 - *Gold for Best Holistic Leadership Development Strategy*
- Asia's Best Employer Brand Awards 2023 – Best Employer Brand pada 17 Ogos 2023**
- M100 – Graduate Employer of The Year 2nd Runner-Up for Government Regulatory Bodies Graduate Employer of The Year pada 21 September 2023**
- HR Excellence Awards pada 6 Oktober 2023**
 - *Best HR team (GLC)*
 - *Excellence in Employer Branding*
 - *Excellence in Workforce Mobility*
- Asia's HRD Awards 2023 pada 15 Oktober 2023**
Contributing to HR Community Award– Dr. Murugappan
- GRADUAN Brand Awards 2023 pada 30 November 2023**
 - *1st runner up for the category Government*
 - *Top 23 Malaysia's Most Preferred Employers 2023*
- HR Asia Awards 2023 pada 7 Disember 2023**
 - *HR Asia Best Companies to Work for in Asia 2023*

MCMC SOROTAN UTAMA SEPANJANG 2023

JAN

FEB

MAC

5 Januari 2023

MCMC telah terpilih sebagai calon finalis dalam Anugerah World Summit on The Information Society (WSIS) Prizes 2023 bagi kategori "Infrastruktur Komunikasi dan Maklumat," manakala Inisiatif "Klik Dengan Bijak" (KDB) dipilih untuk kategori "Dimensi Etika untuk Masyarakat Bermaklumat."

13 Januari 2023

Menteri Komunikasi, YB Fahmi Fadzil mengadakan lawatan kerja ke Kelantan untuk memantau fasiliti telekomunikasi di menara telekomunikasi Kampung Bendang Pok Yong, Tumpat yang terjejas akibat banjir.

17 Januari 2023

Majlis Sambutan Ulang Tahun ke-10 KDB bertemakan "Ke Arah Dunia Siber yang Positif" di Auditorium MCMC Tower 1, Cyberjaya.

19 Februari 2023

Kementerian Komunikasi melalui MCMC telah menganjurkan sesi taklimat kepada Kebawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah mengenai Pelan Jalinan Digital Negara (JENDELA) di Pulau Tioman.

25 Februari 2023

MCMC sambut baik pembentangan Belanjawan 2023 dan mandat Menteri yang memberi keutamaan kepada penyediaan kemudahan Internet dan pemerkasaan ekonomi digital.

1 Mac 2023

YBhg. Tan Sri Mohamad Salim bin Fateh Din dilantik sebagai Pengerusi MCMC yang baharu.

15 Mac 2023

Inisiatif Pelan Jalinan Digital Negara (JENDELA) telah memenangi Anugerah World Summit on the Information Society (WSIS) - WSIS Prizes 2023 dalam Kategori C2 - Infrastruktur maklumat dan komunikasi: asas penting untuk masyarakat maklumat yang inklusif.

5 Mac 2023

Sesi taklimat mengenai perkembangan pembangunan infrastruktur dan perkhidmatan komunikasi di Kampung Orang Asli (KOA) Kuala Boh, Cameron Highlands, Pahang kepada Kebawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah sempena lawatan Baginda ke Kuala Boh.

20 Mac 2023

YB Fahmi Fadzil mempengerusikan sesi mesyuarat bersama wakil pemain industri kurier untuk membincangkan cabaran-cabaran yang dihadapi oleh industri serta langkah untuk tingkatkan daya saing dan kualiti perkhidmatan kepada pengguna.

20 Mac 2023

Majlis Penyerahan Anugerah World Summit on the Information Society 2023 (WSIS 2023) dan Sidang Media bersama Menteri Komunikasi, YB Fahmi Fadzil di Parlimen.

MEI

17 Mei 2023

Persidangan Tandatangan Digital MCMC 2023 bertemakan "Membina Kepercayaan Di Era Digital" di Ipoh, Perak.

20 Mei 2023

Sambutan Hari Telekomunikasi dan Masyarakat Berinformasi Sedunia (WTISD) 2023 di Plaza Merdeka, Kuching, Sarawak.

15 Mei 2023

MCMC bersama-sama dengan Konsortium Jaringan Selangor, CelcomDigi, Maxis, dan U Mobile telah jalankan audit penilaian projek komunikasi di Tiara Sendayan, Mukim Labu, Negeri Sembilan untuk memantau pembangunan infrastruktur komunikasi.

JUN

3 Jun 2023

Majlis Perasmian Hari Bersama Komuniti Pusat Ekonomi Digital (PEDI) di Kota Kuala Muda, Kedah Darul Aman.

JUL

OGOS

4 Julai 2023

Menteri Komunikasi, YB Fahmi Fadzil mengadakan pertemuan dengan wakil META di ibu pejabat PDRM, Bukit Aman mengenai usaha meningkatkan keselamatan dan perlindungan pengguna platform media sosial dengan lebih berkesan.

6 Julai 2023

Lawatan kerja Menteri Komunikasi, YB Fahmi Fadzil ke PEDi FELDA Palong 11 di Jempol, Negeri Sembilan untuk meninjau kerja baik pulih bangunan PEDi yang terjejas akibat ribut.

28 Julai 2023

Penyerahan Peranti Starlink yang pertama di Kuala Pilah, Negeri Sembilan.

3 Ogos 2023

Pemeteraian Memorandum Persefahaman (MoU) antara Suruhanjaya Persaingan Malaysia (MyCC) dengan MCMC untuk perkukuh kerjasama dalam menangani isu persaingan yang kian kompleks.

7 Ogos 2023

Majlis Penyerahan Komputer Riba dan Pencetak Mudah Alih kepada Pasukan Petugas *Royalty, Race, Religion* (3R) PDRM-MCMC di Ibu Pejabat MCMC, Cyberjaya.

28 Ogos 2023

Sesi libat urus antara MCMC dengan wakil TikTok di Cyberjaya, bersama Pengerusi MCMC, Tan Sri Mohamad Salim bin Fateh Din, serta wakil PDRM dan Jabatan Peguam Negara.

SEP

16 September 2023

Tinjauan pemasangan peranti Starlink di Dewan Kampung Puak, Bau, Sarawak, lokasi pertama pemasangan di negeri berkenaan.

22 September 2023

Sesi Meja Bulat Pengarang Media bersama Pengerusi MCMC.

OKT

6 Oktober 2023

MCMC memenangi anugerah Sarawak Digital Economy Award 2023 dalam kategori *Digital Inclusivity*.

MCMC, bersama PETRONAS, melancarkan Rangkaian 5G Swasta Komersial Pertama Malaysia yang dirasmikan oleh Timbalan Perdana Menteri, YAB Dato' Sri Haji Fadillah bin Haji Yusof di KLCC. Rangkaian ini dipasang di Terminal Regasifikasi Sungai Udang, Melaka.

31 Oktober 2023

Majlis Pertukaran Dokumen Memorandum Persefahaman (MoU) antara MCMC dengan NCIA di Pulau Pinang bagi memudahkan pelaburan syarikat teknologi pertanian dan mengembangkan ekosistem mesra teknologi di Wilayah Koridor Utara.

DIS

2 Disember 2023

MCMC Negeri Sembilan dan JAKOA Negeri Sembilan serta Melaka mengadakan Program Advokasi dan Jangkauan Digital Kampung Orang Asli Negeri Sembilan di KOA Tebong Pasir, Tampin.

NOV

5 November 2023

Program Pemerkasaan OKU Celik Digital di Dewan Merbau, Pusat Komuniti Pantai Eco Park.

11 November 2023

MCMC menganjurkan Program 'Carbon Footprint En Route to Nature' di Taman Tasik Cyberjaya sempena ulang tahun MCMC yang ke-25 dengan tema 'Harmoni Digital, Simfoni Bumi.'

29 November 2023

Persidangan PEDI MADANI 2023 di Pusat Konvensyen Antarabangsa Putrajaya (PICC) dirasmikan oleh Perdana Menteri, YAB Dato' Seri Anwar bin Ibrahim.

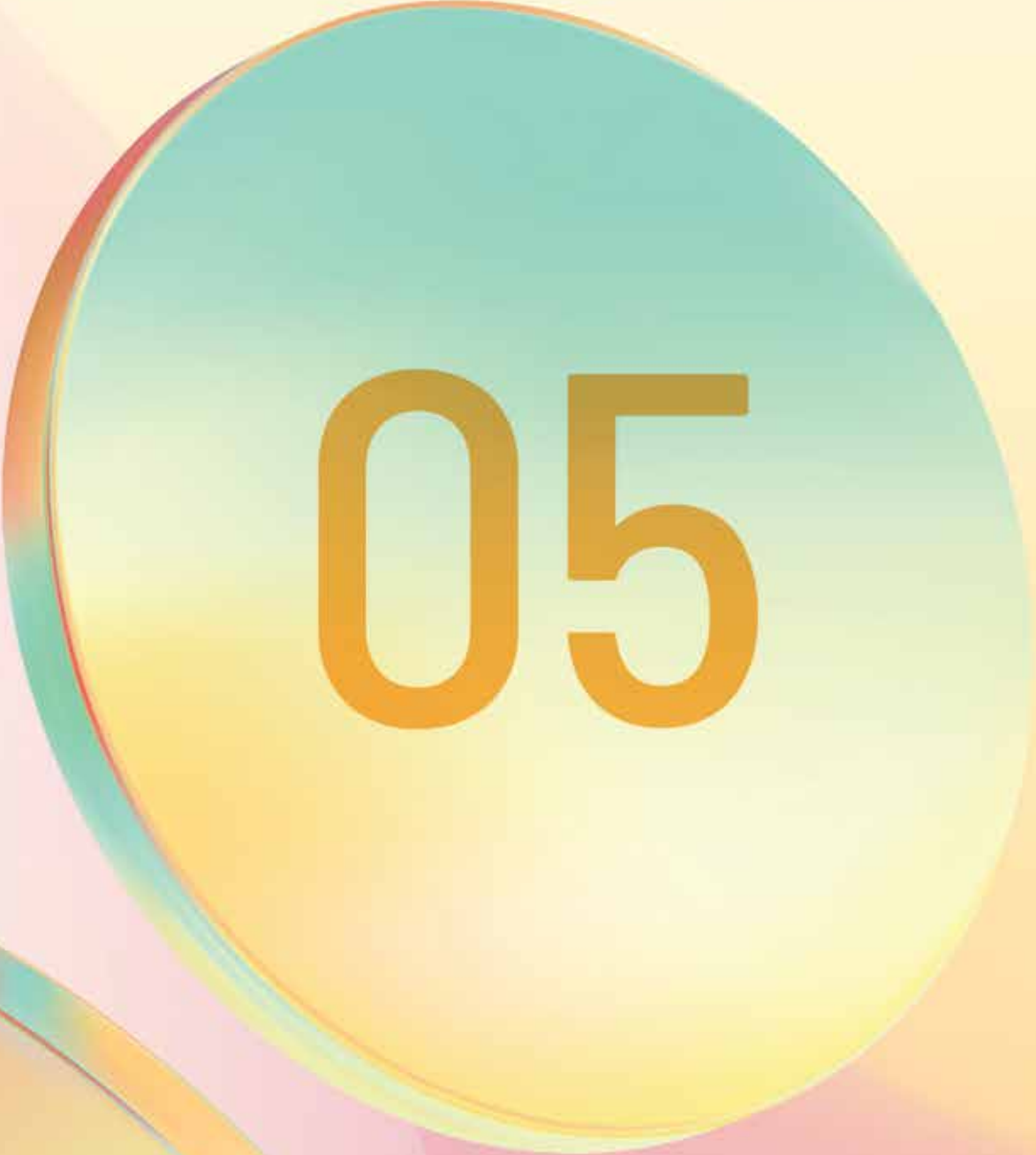
13 Disember 2023

Mesyuarat Pasukan Petugas Malaysia-Postal Security Group (MY-PSG) di Ibu Pejabat MCMC, Cyberjaya, yang dipengerusikan oleh Ketua Pegawai Pembangunan MCMC, YBrs. Ir. Azizi A Hadi.

MCMC DI MEDIA SEPANJANG 2023

05

Perancangan Strategi

MS 50

Komunikasi Efektif

MS 52

Perancangan Spektrum & Penguntukan

MS 60

Pembangunan Standard

MS 68

Pengawasan, Pelesenan & Pemantauan

MS 76

Perancangan & Pengurusan Infrastruktur

MS 92

Pembangunan Industri

MS 99

Pengendalian Postal, Kurier dan Perkhidmatan E-Dagang

MS 105

PENILAIAN OPERASI

PENILAIAN OPERASI PERANCANGAN STRATEGI

PENGENALAN

Sekilas Pandang Bidang Tumpuan Pada 2023

Peranan utama sektor komunikasi dan multimedia adalah sebagai pemangkin dalam merencanakan pertumbuhan ekonomi negara, dengan memastikan pelaksanaan infrastruktur digital yang komprehensif dan liputan Internet yang meluas. Pada masa yang sama, penekanan telah diberikan kepada pelaksanaan 5G pada tahun 2023 berlandaskan objektif ketersediaan rangkaian 5G untuk meningkatkan kelajuan infrastruktur komunikasi, meningkatkan kapasiti data, serta merangsang inovasi dan perkhidmatan baharu yang akan diperkenalkan untuk kebaikan pengguna akhir, termasuk masyarakat umum dan sektor perusahaan di negara ini.

Untuk menyokong aspirasi ini dan memastikan keselarasan inisiatif serta program di bawah MCMC dengan pelbagai usaha di peringkat nasional, termasuklah Rangka Tindakan Ekonomi Digital Malaysia (MyDIGITAL Blueprint), Dasar Revolusi Perindustrian Keempat (4IR) Negara, RMK-12 dan lain-lain, MCMC telah meningkatkan usahanya untuk memastikan hak pengguna terjamin dalam penggunaan aplikasi komunikasi, kandungan dan perkhidmatan digital yang ditetapkan dalam AKM 1998 serta undang-undang subsidiari lain di bawah bidang kuasa MCMC.

INISIATIF UTAMA TAHUN 2023

KESALINGHUBUNGAN PERKHIDMATAN INTERNET

Peluasan liputan Internet di 97.07% kawasan berpenduduk

MCMC meneruskan usaha untuk memastikan sasaran yang ditetapkan di bawah JENDELA dicapai dalam tempoh masa yang ditentukan. Usaha dibuat dengan meningkatkan liputan Internet dan kualiti perkhidmatan secara ketara di Malaysia untuk membolehkan pengguna akhir menikmati kualiti hidup yang lebih baik. Sehingga Disember 2023, liputan Internet telah mencapai 97.07% kawasan berpenduduk di seluruh negara, melepasi liputan 2022 sebanyak 96.92%. Ia dicapai melalui pembinaan menara baharu dan penaiktarafan stesen pemancar sedia ada.

Penyediaan capaian gentian optik ke 8.40 juta premis seluruh negara

Selain itu, bagi menampung keperluan penggunaan internet yang telah beralih ke kawasan kediaman, peluasan akses kepada rangkaian gentian optik telah meningkat kepada 8.40 juta premis di seluruh negara, menunjukkan peningkatan sebanyak 8.4% berbanding tahun 2022.

Peluasan liputan perkhidmatan 5G di kawasan berpenduduk

Pencapaian di atas disokong oleh peningkatan liputan perkhidmatan 5G yang merangkumi 80.2% kawasan berpenduduk dalam tempoh setahun dari Januari 2023 hingga Disember 2023 berbanding pencapaian sebanyak 70.3% pada tahun 2022. Liputan 5G menawarkan kelajuan yang sangat pantas untuk penstriman, permainan dan muat turun yang lancar, mengubah cara pengguna berhubung dan mengalami dunia digital.

Penyambungan gentian optik ke 5,191 tapak pemancar 5G

Bagi memastikan perkhidmatan 5G yang disediakan mampu memberi kelajuan yang diharapkan, sebanyak 5,191 tapak pemancar 5G dengan sambungan gentian optik telah siap dibangunkan oleh pihak Digital Nasional Berhad (DNB). Inisiatif ini memainkan

peranan penting dalam memastikan infrastruktur telekomunikasi mampu memberikan pengalaman kesalinghubungan berkualiti yang tinggi dan stabil. Pencapaian ini mencerminkan kemajuan yang signifikan dalam usaha memperluaskan akses Internet dan meningkatkan kualiti perkhidmatan di seluruh Malaysia. Ini menunjukkan komitmen MCMC dengan kerjasama pihak penyedia perkhidmatan dan kerajaan negeri dalam memudah cara usaha peluasan dan pengukuhan infrastruktur digital Malaysia demi manfaat semua.

Peningkatan kelajuan purata jalur lebar mudah alih melebihi 100Mbps di seluruh negara

Dengan peluasan perkhidmatan jalur lebar mudah alih 5G dan penyambungan gentian optik ini, secara tidak langsung juga telah menyumbang kepada peningkatan kelajuan purata jalur lebar mudah alih kepada 178.1Mbps di seluruh negara.

Audit perkhidmatan jalur lebar mudah alih ke 4,000 lokasi

Aktiviti audit perkhidmatan jalur lebar mudah alih telah dijalankan dalam tempoh setahun sehingga akhir Disember 2023 di 4,359 lokasi seluruh negara, melebihi sasaran 4,000 lokasi. Daripada audit yang dijalankan, sebanyak 661 lokasi gagal mematuhi standard wajib dari segi kualiti perkhidmatan. Sejumlah 208 Arahan Suruhanjaya di bawah seksyen 51 AKM 1998 yang melibatkan 198 lokasi telah dikeluarkan kepada penyedia perkhidmatan yang berkenaan. Daripada jumlah 208 Arahan Suruhanjaya yang dikeluarkan, 202 Arahan Suruhanjaya telah mematuhi standard yang ditetapkan manakala 6 Arahan Suruhanjaya selebihnya masih dalam penambahbaikan.

97% aduan rangkaian perkhidmatan diselesaikan

Selain itu, berdasarkan rekod aduan yang diterima oleh MCMC sepanjang tahun 2023, 97% aduan berkaitan rangkaian telah diselesaikan. MCMC komited dalam memastikan rakyat menikmati capaian rangkaian yang memuaskan melalui tindakan kawal selia dan pemantauan terhadap pemegang lesen secara berkesan. Antara inisiatif penambahbaikan yang dilaksanakan adalah melalui pemantapan sistem pengurusan aduan bersepadu dikenali sebagai *Complaint Redress Portal* (CRP) pada 26 Jun 2023.

Portal ini mengupayakan kawalan selia sendiri industri selain menambah baik pengalaman pengguna, pengurusan data serta mempercepat resolusi aduan. MCMC sedang menyediakan kad laporan prestasi industri untuk libat urus pematuhan kawal selia, bertujuan meningkatkan prestasi pemegang lesen, terutamanya dalam perkhidmatan pelanggan.

Penerbitan Standard Mandatori (MS) Perkhidmatan Akses Jalur Lebar Tanpa Wayar baharu

Sebahagian daripada usaha untuk memastikan pihak Penyedia Perkhidmatan mengekalkan tahap kualiti perkhidmatan tertentu, MCMC telah memperkenalkan Standard Mandatori (MS) berkaitan kualiti perkhidmatan dan kualiti pengalaman pengguna. Standard Mandatori baharu ini telah menjalani proses siasatan awam yang telah bermula pada 3 Oktober 2023 sehingga 21 November 2023. Siasatan awam ini bertujuan mengumpul pandangan orang ramai dan semua pihak berkepentingan tentang cadangan standard baharu berkaitan perkhidmatan jalur lebar tanpa wayar bagi menggantikan Standard Mandatori sedia ada. Setelah mengambil kira input yang diterima daripada responden siasatan awam ini, Penentuan Suruhanjaya No.2 2023 untuk MSQoS Perkhidmatan Akses Jalur Lebar Tanpa Wayar berjaya didaftarkan dan diterbitkan pada 29 Disember 2023.

Skor Indeks Kepuasan Pengguna

Kajian Indeks Kepuasan Pengguna¹ yang dijalankan oleh MCMC pada tahun 2023 memperlihatkan bahawa pengguna berpuas hati dengan produk dan perkhidmatan yang ditawarkan, dengan pencapaian skor 3.83 daripada 5.00 untuk jalur lebar talian tetap. Manakala pencapaian skor Indeks Kepuasan Pengguna bagi jalur lebar mudah alih adalah 3.7 daripada 5.00. Ini membuktikan pengguna cukup berpuas hati dengan kualiti pengalaman ketika menggunakan aplikasi digital sama ada menerusi penggunaan rangkaian jalur lebar mudah alih atau talian tetap.

PEMBOLEHDAYA EKONOMI DIGITAL

Sasaran strategik utama untuk 2023 adalah untuk memudah cara ekosistem ekonomi digital yang kompetitif, mampan dan lestari. Bagi memenuhi matlamat ini, beberapa pencapaian penting telah direalisasikan. Terutamanya, seramai 7,000 usahawan digital baharu telah menyertai program PUPUK@Shopee yang telah dilancarkan sejak Jun 2021, bagi mencapai sasaran 7,000 usahawan menjelang 2023. Mereka berjaya dilatih melalui sokongan PEDi. Selain Shopee, rakan-rakan strategik lain yang terlibat dalam program PUPUK adalah Bank Simpanan Nasional (BSN), Suruhanjaya Syarikat Malaysia (SSM), AEON dan sebagainya.

KECEKAPAN PENGAWALSELIAAN

Portal Sebenarnya.my telah dilancarkan pada 14 Mac 2017 sebagai pusat sehati bagi orang ramai menyemak dan menyalurkan maklumat mengenai berita yang tidak ditentusahkan yang diterima secara dalam talian. Di samping itu, portal ini menjadi salah satu sumber rujukan bagi orang ramai menentukan kesahihan berita yang tular. Secara purata, statistik kunjungan portal Sebenarnya.my telah mencatatkan seramai 2.6 juta pelayar bulanan bagi tahun 2023. Portal ini telah menerima maklum balas dan maklumat daripada orang ramai, yang kemudiannya disusuli dengan agensi-agensi Kerajaan berkaitan

untuk perhatian dan tindakan selanjutnya. Sehingga Disember 2023, portal Sebenarnya.my telah menerima sebanyak 194 penyaluran maklumat daripada orang awam.

PEMBANGUNAN INDUSTRI

Bagi menggalakkan dan mempromosi pembangunan industri komunikasi dan multimedia, MCMC turut memberi tumpuan kepada program kursus pentauliahan-mikro melalui kerjasama dengan empat (4) universiti tempatan seperti Universiti Kuala Lumpur (UniKL), Universiti Teknologi Malaysia (UTM), University College Sedaya International (UCSI) dan Universiti Multimedia (MMU). Kerjasama ini merupakan keperluan strategik bagi memastikan kualiti dan kerelevanan program yang ditawarkan oleh universiti tempatan sejajar dengan inisiatif kerajaan yang disokong oleh MCMC. Kerjasama ini juga dijangka dapat menghasilkan program yang berkualiti untuk melahirkan tenaga kerja mahir serta profesional selaras dengan keperluan pembangunan industri dan ekonomi Malaysia.

Sepanjang tempoh setahun, MCMC telah melihat potensi program ini dalam menyokong keperluan penyediaan bakat dan menambah empat (4) kursus baharu seperti yang berikut:

- Keselamatan Maklumat (*Information Security*)-UniKL
- Pengurusan Keselamatan Maklumat (*Managing Information Security*) - UniKL
- Infrastruktur Penghantaran untuk Teknologi 5G (*Transmission Infrastructure for 5G Technology*) - UniKL
- Isu Jenayah dan Undang-undang Siber (*Cyberlaw and Criminal Issues*) - MMU

PANDANGAN HADAPAN TAHUN 2024

MCMC komited untuk mencapai Matlamat Dasar Kebangsaan bagi sektor komunikasi dan multimedia seperti yang ditetapkan di bawah AKM 1998, termasuk memperluas liputan jalur lebar dan menambah baik kualiti perkhidmatan ke arah ekosistem ekonomi yang lebih luas dan berdaya tahan, menggalakkan landskap industri yang inovatif melalui kerjasama dengan pihak berkuasa dan industri, memastikan keselamatan rangkaian dan perkhidmatan komunikasi serta memperkasakan pengguna melalui pembangunan kod etika AI, mengawal selia pembangunan sektor komunikasi dan multimedia, menghayati pendekatan berasaskan teknologi dan data serta mengoptimumkan sumber dan keupayaan.

Inisiatif strategik ini secara keseluruhannya bertujuan merapatkan jurang digital secara kolektif, merangsang pertumbuhan ekonomi dan memacu inovasi, seterusnya melestarikan prinsip keselamatan, kepercayaan dan perlindungan pengguna dalam pembangunan landskap digital Malaysia.

¹ Kajian Kualiti Pengalaman Jalur Lebar <https://www.mcmc.gov.my/skmmgovmy/media/General/Resources/BQOES-2023-Report.pdf>

PENILAIAN OPERASI KOMUNIKASI EFEKTIF

PENGENALAN

BAHAGIAN KOMUNIKASI KORPORAT DAN HUBUNGAN INDUSTRI

Empat jabatan bertanggungjawab secara kolektif untuk melaksanakan peranan MCMC dalam menyampaikan maklumat mengenai dasar-dasar dan inisiatif kepada orang ramai. Jabatan-jabatan tersebut ialah:

Jabatan Komunikasi Korporat (CCD)

CCD melaksanakan aktiviti komunikasi yang melibatkan inisiatif dan program-program MCMC untuk membentuk imej yang positif dengan menjalankan pelbagai fungsi perhubungan awam.

Tugas CCD dibahagikan kepada dua (2) bidang utama:

- a. Pengurusan media
 - Penyediaan nota percakapan dan ucapan
 - Kenyataan media
 - Sidang media
 - Pemantauan dan analisis media
- b. Pengurusan Akaun Media Sosial
 - Muat naik kandungan
 - Penyediaan bahan iaitu video dan imej
 - Pemantauan sentimen

Jabatan Hubungan Industri (IRD)

IRD terus memperkukuh hubungan baik dengan pemain industri, penganalisis, dan pakar ekonomi. Jabatan ini secara aktif menganjurkan pertemuan industri, taklimat, perbincangan makmal industri, webinar, dan sesi maklumat untuk menyampaikan inisiatif utama MCMC kepada pihak berkepentingan dalam tiga (3) industri utama: Telekomunikasi, Penyiaran, serta pos dan kurier. Di samping itu, IRD bertanggungjawab menguruskan kandungan serta penghasilan Laporan Tahunan Bersepadu MCMC, Laporan JENDELA, dan menganjurkan sambutan dan acara bertaraf antarabangsa bagi industri telekomunikasi, penyiaran, serta Pos dan Kurier.

Jabatan Komunikasi Penjenamaan (BCD)

BCD bertanggungjawab untuk mengekalkan dan memperkukuh jenama MCMC sebagai badan berkanun yang dihormati dan dihargai oleh semua lapisan masyarakat di negara ini, terutamanya pihak berkepentingan seperti Kementerian Komunikasi dan Digital, agensi kerajaan, dan kakitangan MCMC. Beberapa inisiatif penjenamaan yang diperkenalkan oleh BCD termasuk JENDELA, penjenamaan semula e-Sisa Mudah Alih kepada KITAR, *National Postal and Courier Lab* (NPCIL) kepada PAKEJ (suatu inisiatif di bawah sektor Perkhidmatan Pos dan Kurier), dan Pusat Ekonomi Digital (PEDI).

Jabatan Pengurusan Acara (EVD)

EVD merupakan sebuah jabatan yang merancang, menyelaras dan melaksanakan acara-acara rasmi MCMC melibatkan YB Menteri dan YB Timbalan Menteri Komunikasi, KSU dan Pengerusi MCMC serta memastikan acara-acara berjalan dengan lancar dan sempurna mengikut SOP dan protokol yang ditetapkan.

Cabaran

Terdapat pelbagai cabaran yang dihadapi dalam melaksanakan inisiatif-inisiatif Komunikasi Strategik. Antaranya:

Jabatan CCD

- Menyesuaikan diri dengan perubahan dalam industri telekomunikasi dan multimedia, terutamanya menangani isu-isu baharu yang melibatkan kandungan yang dihasilkan pengguna di platform media sosial seperti penyebaran berita palsu.
- Mengumpulkan input dengan segera untuk taklimat media dan memberikan respons kepada organisasi media mengenai bahan berita yang perlu disiarkan pada hari yang sama.

Jabatan IRD

- Membina dan mengekalkan hubungan positif dengan rakan kongsi industri utama, pelanggan dan pihak berkepentingan.
- Menyesuaikan diri dengan perubahan dalam industri dengan mengikuti trend industri dan menerima pakai strategi yang sesuai dengan persekitaran perniagaan.
- Menyelaraskan dan menguruskan harapan entiti yang berbeza yang terlibat dalam projek atau kolaborasi industri.

Jabatan BCD

- Menggunakan modal insan secara strategik untuk memenuhi jadual masa yang ketat dan menangani tugas-tugas yang memerlukan perhatian segera.

Jabatan EVD

- Menyelesaikan tugas yang diberikan dengan jumlah kakitangan yang ada.
- Membantu dan menyokong Bahagian dan Jabatan lain dalam merancang dan menyelaraskan acara-acara rasmi yang melibatkan YB Menteri dan YB Timbalan Menteri Kementerian Komunikasi dan Digital, KSU dan Pengerusi MCMC.
- Merancang dan menyelaras acara atau program yang dapat meningkatkan keterlihatan dan reputasi MCMC sebagai pengawal selia yang proaktif dengan membawa pelbagai inisiatif MCMC yang dapat dimanfaatkan kepada masyarakat umum dan warga Malaysia.

INISIATIF UTAMA TAHUN 2023

Brand Health Indicator (BHI)

MCMC melalui IRD telah melaksanakan *Brand Health Indicator* (BHI), sebuah tinjauan menyeluruh yang bertujuan untuk mengenal pasti kedudukan semasa jenama MCMC. Tinjauan ini melibatkan perbincangan mendalam, termasuk sesi soal selidik untuk memahami identiti jenama dan persepsi pasaran. Latihan ini bertujuan untuk memperkukuh strategi komunikasi sebagai Suruhanjaya. Kajian ini merangkumi empat (4) objektif utama:

1. Mengukur prestasi jenama MCMC dan menentukan petunjuk bagi indeks jenama yang sihat.
2. Memahami peranan dan tanggungjawab MCMC serta menilai keberkesanan penyebaran penyokong dan advokasi Suruhanjaya.
3. Menentukan persepsi jenama MCMC.
4. Mengenal pasti jurang dan kawasan yang memerlukan penambahbaikan.

Persidangan PEDI MADANI 2023

Pada 29 November 2023, Persidangan PEDI MADANI 2023 telah dirasmikan oleh Perdana Menteri, YAB Dato' Seri Anwar bin Ibrahim bagi mengiktiraf pengurus-pengurus dan pembantu pengurus PEDI dari seluruh negara. Persidangan tersebut berlangsung di Pusat Konvensyen Antarabangsa Putrajaya dan menarik kehadiran lebih dari 3,000 peserta, termasuk pengurus PEDI, penolong pengurus PEDI, usahawan-usahawan, rakan-rakan strategik MCMC yang terlibat dengan PEDI, dan pelawat dari pelbagai latar belakang. Terdapat lebih dari 40 reruai pameran yang menampilkan usahawan PEDI. Persidangan ini juga menyaksikan penyampaian anugerah kepada Pengurus PEDI Terbaik, Penolong Pengurus PEDI Terbaik, Usahawan PEDI Terbaik, dan Anugerah Khas.

CCD memainkan peranan penting dalam memastikan semua aspek komunikasi untuk persidangan ini, termasuk bahan-bahan komunikasi, hubungan media, dan pengurusan media sosial diselaraskan dengan lancar. Hasil daripada usaha ini, Persidangan PEDI MADANI 2023 menerima liputan berita yang meluas sekali gus meningkatkan status PEDI MADANI sebagai pusat yang penting untuk memberdayakan warga digital.

Barisan pengurusan tertinggi MCMC bergambar bersama-sama dengan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, Datuk Seri Anwar Ibrahim pada Persidangan PEDI Madani di Putrajaya.

Pengurusan dan Aktiviti bersama Media

Pada tahun 2023, CCD telah memperkukuhkan hubungan baik dengan media melalui pelbagai inisiatif yang merangkumi penyertaan wakil MCMC dalam pelbagai rancangan temu bual, sesi interaksi dengan pengarang berita, koordinasi liputan media dan sidang akhbar, menjawab pertanyaan media, dan lain-lain.

Aktiviti dan inisiatif yang dijalankan oleh jabatan ini bagi Suruhanjaya telah memberi nilai media berjumlah RM71.8 juta sehingga November 2023 dan butirannya adalah seperti berikut:

49

Temu Bual

Secara keseluruhan, MCMC telah terlibat dalam 49 temu bual sepanjang tahun 2023. Penglibatan MCMC adalah dalam program-program bual bicara di stesen-stesen televisyen dan radio seperti "Selamat Pagi Malaysia" (RTM), "Bicara Naratif" (RTM), "Pastikan Sahih" (RTM), "Fikrah" (TV Al Hijrah), "Agenda Awani" (Astro Awani), "Apa Khabar Malaysia", dan "Ruang Bicara" (Bernama TV), NasionalFM, TraxxFM, KLFM, TraxxFM, dan Bernama Radio.

Sesi temu bual turut dijalankan bersama dengan beberapa akhbar arus perdana seperti The Star, Sin Chew, Kosmo, Sinar Harian, dan Utusan Malaysia.

64

Pertanyaan Media

MCMC juga telah menjawab 64 soalan dari pelbagai agensi media merangkumi topik-topik seperti perkembangan 5G semasa, kemajuan JENDELA, penapisan kandungan dan 3R (*Race, Royalty & Religion*), pornografi, jenayah siber, berita palsu, penipuan, dan tandatangan digital.

3

Taklimat Media/
Analisis

Selain itu, CCD telah menganjurkan tiga sesi interaksi melibatkan pengarang media untuk memperkukuhkan lagi hubungan antara Suruhanjaya dengan media.

Sesi Meja Bulat Pengerusi MCMC bersama Pengarang Media

Sesi interaksi yang dijalankan oleh MCMC termasuk Sesi Meja Bulat dengan Pengerusi MCMC dan Pengarang Media pada 21 September 2023, di Ibu Pejabat MCMC. Sesi ini dihadiri oleh ketua pengarang media utama termasuk TV3, Astro Awani, Berita Harian, Harian Metro, Media Mulia, Sinar Harian, Nanyang Siang Pau, dan lain-lain.

Sesi meja bulat Pengerusi MCMC, Tan Sri Mohamad Salim bin Fateh Din bersama-sama dengan pengarang-pengarang media di Cyberjaya.

Taklimat Media dan Penganalisis Mengenai JENDELA

IRD juga telah menganjurkan Taklimat Media & Penganalisis—menyediakan pihak berkepentingan utama dengan pandangan mengenai kemajuan JENDELA. Taklimat tersebut tertumpu kepada Laporan Penutup Fasa 1 JENDELA untuk tahun 2022 yang diterbitkan oleh Bahagian Komunikasi Strategik dan Hubungan Industri (SCIRD), memberikan gambaran terperinci mengenai pencapaian, cabaran, dan mercu tanda strategik yang dicapai dalam fasa ini (September 2020 – Disember 2022).

Latihan Media Bersama Pengurusan MCMC

CCD telah menganjurkan latihan media untuk Pengurusan Kanan MCMC pada 24 November 2023 sebagai persiapan menyediakan mereka menjadi jurucakap bagi Suruhanjaya, terutamanya untuk temu bual. Latihan tersebut mempersiapkan Pengurusan Kanan MCMC dengan kemahiran untuk menangani soalan-soalan yang kompleks dan mencabar yang diajukan oleh wartawan serta mendalami pemahaman mereka mengenai landskap media dan bagaimana sebuah organisasi berita beroperasi.

Barisan pengurusan kanan MCMC menghadiri sesi latihan media yang dikendalikan oleh Jabatan Komunikasi Korporat.

Pengurusan Media Sosial

Strategi utama MCMC dalam komunikasi adalah untuk menggunakan media sosial sebagai saluran untuk menyebarkan maklumat, memperkenalkan dasar, melaksanakan program, dan menjalankan aktiviti. Pada masa yang sama, cara ini dapat memperkukuh hubungan baik MCMC dengan orang ramai dan meningkatkan keberkesanan aktiviti komunikasinya.

Platform utama seperti Facebook, Instagram, dan Twitter adalah pilihan utama bagi MCMC untuk menyampaikan maklumat dan mesej. MCMC memanfaatkan ciri-ciri unik platform tersebut untuk menyampaikan maklumat dalam bentuk video, kempen infografik, pautan ke laman sesawang, dan lain-lain.

Infografik berkaitan dengan kempen 3R, menolak berita palsu (#TaknakFake), kisah kejayaan JENDELA, 5G, dan kempen lain telah dikongsi di akaun media sosial rasmi MCMC secara berkesinambungan menyampaikan maklumat dan memperkukuh hubungan dengan orang ramai. Semasa Pilihan Raya Negeri 2023 yang diadakan di enam (6) negeri termasuk Pulau Pinang, Kelantan, Terengganu, Pahang, Negeri Sembilan, dan Selangor pada bulan Ogos yang lalu, MCMC meningkatkan kempen kesedaran yang berkaitan dengan 3R dan berita palsu. Ini dilakukan sebagai tindak balas terhadap pertambahan ucapan provokatif dan

menghasut yang mempunyai unsur perkauman dan agama di media sosial, menyebabkan kebimbangan dan ketegangan dalam masyarakat.

Infografik-infografik oleh MCMC mengenai isu 3R dan scam.

MCMC juga aktif melaksanakan kempen kesedaran, terutamanya dalam memerangi berita palsu dan penipuan, dengan menyertai sesi temu bual atau webinar dan berkolaborasi dengan pihak luar seperti badan penguatkuasaan, PDRM, Bank Negara Malaysia (BNM), dan lain-lain. Hebahan melalui media sosial terhadap acara-acara seperti ini membantu menarik perhatian dan pada masa yang sama membantu dalam membendung isu-isu tersebut daripada merebak.

Selain itu, media sosial MCMC juga mengandungi maklumat mengenai acara dan kempen, aktiviti terkini MCMC seperti kempen-kempen kesedaran berkaitan penipuan, nilai-nilai murni untuk memupuk perpaduan, persediaan komunikasi menghadapi bencana banjir,

kisah kejayaan MCMC melalui *Video Mobile Journalism* (MoJo), dan lain-lain.

Sepanjang 2023, MCMC juga aktif dalam pelbagai aktiviti di seluruh negara seperti Hari Bersama Komuniti (HBK) dan RIUH. Melalui promosi yang dikelola melalui media sosial, kesan positif telah diperhatikan dengan peningkatan jumlah pengunjung ke tapak pameran MCMC.

Selain itu, MCMC juga memanfaatkan platform media sosial untuk acara tahunan terbesar tahun 2023, Persidangan PEDi MADANI, yang dirasmikan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri Dato' Seri Anwar Ibrahim di Pusat Konvensyen Antarabangsa Putrajaya pada 29 November 2023. Sesi bicara program-program ini disiarkan secara langsung melalui kerjasama dengan stesen TV seperti RTM, Astro Awani, dan lain-lain untuk meningkatkan kesedaran dan mempromosikan acara Persidangan PEDi MADANI.

Antara hebahan mengenai Persidangan PEDi Madani di media arus perdana.

Selain itu, Sebenarnya.my, sebuah portal untuk pengguna memeriksa fakta maklumat yang boleh dipercayai dan operasi Starlink di seluruh Malaysia memberikan maklumat kepada orang ramai tentang menggunakan Internet dengan lebih bijak.

Pada tahun 2023, terdapat peningkatan dalam jumlah pengikut di akaun media sosial MCMC, dengan penambahan seramai 20,148 pengikut di platform-platform seperti Facebook, Instagram, X, dan YouTube. Ini telah menghasilkan jumlah jangkauan seramai 9.88 juta penonton di semua platform media sosial, meningkatkan interaksi dengan orang ramai melalui akses yang meluas.

Tanggapan daripada pengguna media sosial juga menunjukkan bahawa MCMC menerima sentimen yang kebanyakannya positif dan/atau neutral apabila menyebarkan maklumat mengenai tip-tip keselamatan dalam talian, kempen 3R, membantah berita palsu, termasuk ucapan semasa perayaan, dan kenyataan media dari MCMC. MCMC telah memantau skor sentimen dan persepsi awam terhadap organisasi, dan untuk tahun 2023, nisbah sentimen positif/neutral kepada sentimen negatif adalah 81:19.

Di portal rasmi MCMC, rekod trafik mencatat jumlah keseluruhan seramai 1,174,186 pengunjung sepanjang tahun 2023. Daripada jumlah ini, 230,758 adalah pengunjung yang kembali, dan 943,608 adalah pengunjung baharu.

KERJASAMA DENGAN PEMAIN INDUSTRI

Untuk memupuk kerjasama, memperkukuh hubungan, dan mendapatkan pandangan mengenai trend dan perkembangan industri, IRD mengadakan pelbagai sesi taklimat, perhubungan, dan interaksi yang kerap dengan pemain industri dan penganalisis meliputi inisiatif utama MCMC.

Hari Telekomunikasi dan Masyarakat Berinformasi Sedunia (WTISD)

Untuk meningkatkan kesedaran orang ramai tentang kepentingan teknologi maklumat dan komunikasi dalam merapatkan jurang digital dan pembangunan ekonomi secara keseluruhan, SCIRD bersama-sama dengan Pejabat Negeri Sarawak (SWSO) telah menganjurkan perayaan WTISD di Plaza Merdeka, Kuching, Sarawak dari 19 hingga 21 Mei 2023.

Acara ini selaras dengan komitmen kerajaan untuk memberdayakan masyarakat melalui transformasi digital dan aspirasi MADANI Malaysia bagi mempercepat pembangunan infrastruktur digital untuk mewujudkan masyarakat yang inklusif, maju, dan mahir secara digital. Dengan tema 'Memperkasakan Masyarakat Melalui Teknologi Maklumat dan Digital,' WTISD turut melibatkan penyertaan rakan industri telekomunikasi termasuk Allo, CelcomDigi, Maxis, U Mobile, REDtone, TM dan YES.

WTISD menonjolkan PEDi sebagai pendorong utama dalam memberdayakan masyarakat tempatan untuk aktif mengambil bahagian dalam ekonomi digital. PEDi didirikan untuk menjadi teras utama bagi perniagaan dalam ekonomi digital, menawarkan pelbagai perkhidmatan dan kemudahan yang khusus untuk memenuhi keperluan perniagaan.

Aktiviti Libat Urus Industri Lain

31 Januari 2023

- Menguruskan jemputan pengurusan kanan dari industri telekomunikasi, MARES, dan MEASAT untuk Majlis Perhimpunan Bulanan Kementerian Komunikasi dan Digital.
- Menguruskan jemputan pengurusan kanan dari industri telekomunikasi untuk majlis makan malam dan mesyuarat mengenai 5G bersama Menteri Komunikasi dan Digital di DoubleTree by Hilton, KL.

25 Februari 2023

Menguruskan jemputan pengurusan atasan (CelcomDigi, Maxis, U Mobile, TM, YTL, DNB) semasa acara Sesi Libat Urus bersama YB Menteri Komunikasi dan Digital Bersama Pihak Industri Susulan Pengumuman Hala Tuju Pelaksanaan Rangkaian 5G dalam Belanjawan 2023 yang diadakan di Hotel Seri Pacific, KL.

30 Mei 2023

Pelancaran GDEX New Auto Hub Grand di Petaling Jaya.

4 Jun 2023

Hari Penghargaan Kurier.

11 Jun 2023

Jamuan Makan Tengah Hari bersama Jabatan Komunikasi Strategik Bank Negara Malaysia (BNM).

Pengagihan Pakej Internet Mudah Alih Rahmah pada acara-acara berikut:

- 24 Jun 2023**– Lawatan Kerja YBM ke Kelantan (Kita Madani)
- 6 Julai 2023**– Lawatan Kerja YBM ke Negeri Sembilan (Kita Madani)
- 9 Julai 2023**– Lawatan Kerja YBM ke Selangor (Kita Madani)
- 2 Ogos 2023**– Trak Telco Bergerak di Majlis Memperingati Negarawan Tun Dr. Ismail Dato' Abd Rahman
- 4 & 5 Ogos 2023**– Kembara Rih di Juru Autocity, Pulau Pinang
- 14 September 2023**– Hari Bersama Komuniti (HBK) PEDi Kampung Lohan, Sabah
- 29 Oktober 2023**– HBK PEDi Krongkong, Sabah
- 8 hingga 10 Disember 2023**– Program Setahun Kerajaan MADANI

Selain aktiviti-aktiviti di atas, IRD turut menerbitkan artikel-artikel eksklusif dalam surat khabar tempatan seperti The Star dan Berita Harian untuk meraikan sambutan Hari Pos Sedunia (WPD). Penerbitan artikel-artikel ini adalah hasil kolaborasi dengan Pos Malaysia Berhad dalam menonjolkan pencapaian mereka dalam perkhidmatan penyampaian mel dan bungkusan.

Sisipan akhbar Hari Pos Sedunia 2023

Mempromosikan Komunikasi Melalui Acara dan Aktiviti

Berikut adalah acara-acara rasmi dan program penting yang telah dijalankan sepanjang tahun 2023:

Hari Bersama Komuniti (HBK) di sempena Lawatan YB Menteri ke Negeri-negeri (Januari–November)

Deskripsi/Objektif

- Program ini bertujuan untuk mempromosikan perkhidmatan, peranan, dan fungsi PEDi kepada komuniti tempatan.
- Melaksanakan agenda PEDi untuk membangunkan dan memberdayakan ekonomi masyarakat melalui transformasi digital, membolehkan komuniti miskin luar bandar dan bandar untuk memperdayakan diri secara ekonomi dan meningkatkan pendapatan melalui aktiviti ekonomi digital.

Pencapaian

- Pelbagai aktiviti yang melibatkan komuniti tempatan telah dijalankan, seperti pameran oleh usahawan PEDi, ceramah oleh pembekal platform digital, dan beberapa pertandingan untuk kanak-kanak
- Lawatan menteri telah dijalankan ke semua negeri kecuali Pahang, Melaka, dan Perlis, yang akan dilawati pada awal tahun 2024.

Untuk maklumat lanjut sila ke bahagian Pengurusan ESG–Pembangunan Komuniti

Lawatan DYMM Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong ke Pulau Tioman, Pahang bagi Projek Gentian Optik (18 Februari 2023)

Deskripsi/Objektif

- Tujuan program ini adalah untuk memberi maklumat tentang perkembangan terkini mengenai pembangunan Pulau Tioman, termasuk kemudahan infrastruktur telekomunikasi di pulau tersebut.

Pencapaian

- MCMC telah membentangkan status projek infrastruktur telekomunikasi gentian optik yang telah dilaksanakan oleh Telekom Malaysia Berhad (TM) kepada Yang di-Pertuan Agong.

Lawatan Yang di-Pertuan Agong ke Kampung Orang Asli (KOA), Kuala Boh, Cameron Highlands, Pahang (5 Mac 2023)

Deskripsi/Objektif

- Sesi taklimat mengenai kemudahan infrastruktur telekomunikasi diadakan semasa lawatan DYMM Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong ke Cameron Highlands, Pahang berkaitan dengan projek pencawang interim setinggi 76 meter yang telah didirikan oleh MCMC bersama pihak industri untuk kegunaan masyarakat Orang Asli di Kampung Boh.

Pencapaian

- Projek ini telah memberi manfaat kepada lebih 200 Orang Asli di kampung tersebut.

Penyampaian Anugerah *World Summit on the Information Society (WSIS)* (20 Mac 2023)

Deskripsi/Objektif

- Inisiatif JENDELA telah berjaya memenangi anugerah di peringkat antarabangsa sempena *World Summit on the Information Society (WSIS Prizes 2023)*. Anugerah ini merupakan anjuran Kesatuan Telekomunikasi Antarabangsa (ITU), Pertubuhan Kebudayaan dan Saintifik Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu (UNESCO), Program Pembangunan Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu (UNDP) dan Persidangan Perdagangan dan Pembangunan Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu (UNCTAD) yang berlangsung di Geneva, Switzerland pada 14 Mac 2023. Satu sidang media oleh Menteri Komunikasi, YB Fahmi Fadzil telah diadakan di Bangunan Parlimen bagi mengumumkan kejayaan tersebut.

Pencapaian

- Kejayaan ini merupakan satu pengiktirafan besar dunia kepada Malaysia dalam merealisasikan aspirasi untuk memastikan liputan dan penyediaan perkhidmatan Internet yang berkualiti untuk rakyat Malaysia.

Sambutan Hari Telekomunikasi dan Masyarakat Berinformasi Sedunia (WTISD 2023) (19–21 Mei 2023)

Deskripsi/Objektif

- Sila rujuk muka surat 176 untuk maklumat lanjut

Pencapaian

- Sila rujuk muka surat 56 untuk maklumat lanjut

Persidangan PEDi MADANI (29 November 2023)

Deskripsi/Objektif

- Sila rujuk muka surat 53 untuk maklumat lanjut

Pencapaian

- Sila rujuk muka surat 103 dan 170–171 untuk maklumat lanjut

Program-program anjuran Kementerian Komunikasi dan Digital dan juga Badan Bukan Kerajaan (NGO) (Januari – November)

Deskripsi/Objektif

- MCMC sentiasa menyokong dan membantu usaha-usaha kementerian dalam mempromosikan inisiatif-inisiatif Kerajaan kepada orang ramai.

Pencapaian

- Antara inisiatif MCMC yang diketengahkan semasa program ini ialah Klik Dengan Bijak (KDB), KITAR, Sebenarnya.my, *Malaysia ICT Volunteer* (MIV), JENDELA, kaunter aduan, PEDi dan lain-lain lagi.

PANDANGAN HADAPAN TAHUN 2024

MCMC akan berteraskan beberapa inisiatif untuk memastikan komunikasi yang telus dan berterusan dengan pihak berkepentingan seperti:

1. **Kemas kini berkala:** Memberikan kemas kini yang lebih kerap dan telus melalui pelbagai saluran, termasuk siaran akhbar, media sosial, dan laman sesawang.
2. **Strategi penglibatan:** Perkembangan strategi interaksi yang bersesuaian untuk berhubung dengan media, pakar industri, dan pihak berkepentingan bagi memastikan keperluan dan kebimbangan mereka dapat diberikan tumpuan secukupnya.
3. **Mekanisme maklum balas:** Pelaksanaan mekanisme maklum balas bagi mengumpul input dan pandangan daripada kumpulan ini bagi menyelaraskan komunikasi untuk memenuhi jangkaan mereka.
4. **Latihan media:** Jurucakap dan eksekutif MCMC akan menjalani latihan media untuk meningkatkan keupayaan mereka dalam menyampaikan mesej MCMC dengan jelas dan berkesan.
5. **Pasukan Komunikasi khas:** Penubuhan pasukan komunikasi khas untuk menguruskan hubungan media, usaha industri, dan penglibatan pihak berkepentingan bagi memastikan pendekatan yang selari dan strategik.
6. **Inisiatif Ketelusan:** MCMC merancang untuk melancarkan inisiatif yang mempromosikan ketelusan dalam Komunikasi Korporat MCMC untuk membina kepercayaan dalam kalangan semua pihak berkepentingan.

Usaha ini akan mengukuhkan komunikasi dengan media, industri, dan pihak berkepentingan serta memupuk hubungan yang lebih bermakna dan produktif. MCMC komited untuk terus meningkatkan hubungan dengan pihak berkepentingan dan orang ramai secara lebih efektif.

PENILAIAN OPERASI PERANCANGAN SPEKTRUM DAN PENGUNTUKAN

PENGURUSAN SPEKTRUM

Spektrum yang juga dikenali sebagai gelombang elektromagnet atau radio frekuensi, digunakan untuk pelbagai perkhidmatan dan penggunaan; seperti radio FM, TV satelit, Wi-Fi dan lain-lain. Sumber spektrum merupakan aset negara yang dikawal selia oleh MCMC mengikut AKM 1998 dan Peraturan-Peraturan Komunikasi dan Multimedia (Spektrum) 2000. Pentadbiran, penyelenggaraan, pengawalseliaan dan penyelarasan penggunaan spektrum di peringkat domestik dan antarabangsa amat penting bagi memastikan penggunaan yang efisien, bebas gangguan dan menyokong kualiti perkhidmatan yang tinggi dalam industri komunikasi dan multimedia di Malaysia.

Aktiviti pengurusan dan pengawalan spektrum oleh MCMC merangkumi:

- Perancangan dan pembangunan dasar mengenai penggunaan spektrum melalui penyediaan dokumen berkaitan termasuk Rancangan Spektrum dan Pelan Piawai Sistem Radio (SRSP);
- Koordinasi dua hala di peringkat domestik dengan agensi Kerajaan;
- Koordinasi teknikal antara negara-negara sempadan dan antarabangsa; dan
- Penguntukan yang dibahagikan kepada tiga (3) kategori di bawah AKM 1998 iaitu penguntukan spektrum, penguntukan radas dan penguntukan kelas.

Penguntukan*

Penggunaan mana-mana bahagian daripada spektrum untuk menyediakan perkhidmatan komunikasi adalah dilarang melainkan penguntukan itu dikeluarkan oleh MCMC. Setiap jenis penguntukan mengandungi skop dan had terhadap kebolehan pemegang untuk mengalihkan atau mengambil tindakan terhadap seluruh atau sebahagian daripada penguntukan tersebut, tempoh sah penguntukan dan syarat-syarat yang dikenakan oleh MCMC.

Untuk maklumat lanjut mengenai tiga (3) kategori penguntukan, sila rujuk kepada <https://www.mcmc.gov.my/ms/spectrum/assignment-of-spectrum>

MCMC bertanggungjawab dalam merancang, mengagihkan dan mengawal selia penggunaan spektrum di Malaysia bagi memastikan penggunaan spektrum dan orbit satelit adalah secara efisien dan optimum di samping memastikan keperluan negara dan komersial sentiasa dipertimbangkan dan diambil kira. MCMC juga bertanggungjawab untuk mengeluarkan penguntukan spektrum, merangkumi penggunaan frekuensi radio melalui **penguntukan spektrum, penguntukan radas dan penguntukan kelas**. Di bawah pengurusan dan pengawalseliaan

MCMC, langkah tersebut dapat meningkatkan penggunaan sumber secara optimum, serta menyelaraskan penggunaan spektrum berdasarkan perkembangan industri dan teknologi terkini.

Cabaran

MCMC telah memulakan perundingan awam berkenaan Cadangan Pendirian Malaysia bagi agenda di Persidangan Radiokomunikasi Sedunia 2023 (World Radiocommunication Conference-WRC-23) dari 17 Julai 2023 hingga 16 Ogos 2023. Melalui hasil perundingan awam ini dan setelah mengambil kira perkembangan serta keperluan dalam industri radiokomunikasi yang berubah, MCMC sedar beberapa cabaran yang perlu dihadapi dan diselesaikan dengan cermat selepas perundingan awam tersebut. Salah satu cabaran utama adalah menyesuaikan perubahan dalam keperluan perkhidmatan dan aplikasi radiokomunikasi dengan penggunaan spektrum yang efisien dan optimum. Keperluan spektrum di Malaysia semakin meningkat selaras dengan perkembangan teknologi komunikasi. Oleh itu, adalah penting untuk memastikan negara mempunyai akses spektrum yang mencukupi bagi menyokong perkembangan teknologi telekomunikasi, termasuk pelaksanaan 5G dan pembangunan ke arah 6G. Selain itu, MCMC juga berhadapan dengan cabaran untuk memastikan bahawa pendirian Malaysia di WRC-23 sejajar dengan trend global dan perubahan peraturan antarabangsa dalam pengurusan spektrum. Malaysia perlu berunding dan bekerjasama dengan negara-negara lain untuk mencapai persetujuan yang dapat memenuhi keperluan domestik sambil memastikan kesinambungan dan koheren dalam mematuhi peraturan spektrum global. MCMC juga berhadapan dengan cabaran dalam memahami implikasi teknikal dan ekonomi dari setiap tindakan yang dicadangkan. Ini termasuk mempertimbangkan kesan peruntukan spektrum kepada industri dan pengguna, serta impak terhadap ekosistem telekomunikasi dan kepentingan ekonomi negara.

INISIATIF UTAMA TAHUN 2023

Bagi tahun 2023, MCMC telah melaksanakan beberapa aktiviti dan inisiatif yang berkaitan dengan pengurusan spektrum.

1. Penambahbaikan Penguntukan Kelas

MCMC telah mengkaji semula penguntukan kelas pada Ogos 2023 bagi penambahbaikan secara keseluruhan kepada dokumen penguntukan kelas tersebut. Perubahan yang telah dilakukan adalah merangkumi perkara-perkara berikut:

- i. Penambahan jalur frekuensi bagi:
 - a. Peranti Aplikasi Induktif (*Inductive Application Device*) di jalur frekuensi 49 MHz;
 - b. Peranti Akses Satelit Mudah Alih (*Mobile Satellite Access Device*) di jalur frekuensi 2483.5 MHz hingga 2500 MHz; dan

Nota:

* Semua penguntukan adalah selaras dengan Rancangan Spektrum, yang berfungsi sebagai kaedah untuk menguruskan pembahagian dan penggunaan spektrum secara cekap.

- c. Stesen Bumi Perkhidmatan Satelit Tetap (*Fixed-Satellite Service Earth Station-FSS*) di jalur frekuensi 10700 MHz hingga 10950 MHz, 11200 MHz hingga 11450 MHz dan 11700 MHz hingga 12200 MHz.

- ii. Penambahan syarat-syarat bagi Peranti Radiokomunikasi Jarak Dekat (*Short-range Radiocommunication Device*);
- iii. Pembatalan informasi yang tidak lagi relevan pada Stesen Bumi Perkhidmatan Satelit Tetap; dan
- iv. Pembatalan jalur frekuensi yang telah tamat tempoh bagi penggunaan:
 - a. Peralatan Penerima Penyiaran Satelit (*Satellite Broadcasting Receiver Device*) di jalur frekuensi 12.50 GHz hingga 12.75 GHz; dan
 - b. Peranti Radio Peribadi (*Personal Radio Service Device-PRS*) di jalur frekuensi 477 MHz.

Selain itu, satu notis awam telah turut diterbitkan pada 20 Februari 2023 sebagai peringatan tentang larangan serta kesalahan di bawah Seksyen 157, AKM 1998 terhadap sebarang penggunaan Peranti Radio Peribadi yang beroperasi di jalur frekuensi 477 MHz selepas 1 Januari 2023.

2. Pengemaskinian Pelan Piawai Sistem Radio (*Standard Radio System Plan-SRSP*)

SRSP berfungsi sebagai panduan mengenai spesifikasi sistem radio dan peralatan yang beroperasi dalam jalur frekuensi tertentu termasuk jenis penguntukan, senarai saluran frekuensi, keperluan koordinasi dengan perkhidmatan sedia ada dan negara-negara sempadan, serta syarat-syarat penggunaan peralatan.

SRSP adalah dokumen penting dalam memastikan jalur frekuensi yang berkaitan boleh digunakan dengan efisien tanpa sebarang gangguan. SRSP disemak dan dikemas kini dari semasa ke semasa untuk memenuhi keperluan terkini serta selari dengan perkembangan teknologi.

Bagi tahun 2023, MCMC telah mengemas kini lima (5) dokumen SRSP iaitu:

SRSP BS (DTT) 470

Requirements for Digital Terrestrial Television (DTT) Service Operating in the Frequency Band of 470 MHz to 694 MHz;

SRSP FS 5.925

Requirements for Fixed Wireless Systems Operating in the Frequency Band 5925 MHz to 6425 MHz;

SRSP FS 17.70

Requirements for Fixed Wireless Systems Operating in the Frequency Band 17.70 GHz to 19.70 GHz;

SRSP FS 21.20

Requirements for Fixed Wireless Systems Operating in the Frequency Band 21.20 GHz to 23.60 GHz; dan

SRSP FS 71.0

Requirements for Fixed Wireless Systems Operating in the Frequency Bands of 71.0 GHz to 76.0 GHz and 81.0 GHz to 86.0 GHz.

3. Koordinasi Teknikal Antara Negara Sempadan

Koordinasi teknikal antara negara-negara sempadan adalah penting bagi memastikan penggunaan spektrum yang lebih cekap di kawasan sempadan di samping mengatasi masalah gangguan frekuensi. Koordinasi ini dikendalikan mengikut spesifikasi, garis panduan dan peraturan-peraturan yang telah ditetapkan di peringkat domestik dan antarabangsa.

Sepanjang tahun 2023, sebanyak sembilan (9) mesyuarat utama dan lima (5) mesyuarat khas telah berjaya dijalankan iaitu:

- i. *Frequency Assignment Committee between Singapore, Malaysia and Brunei Darussalam (FACSMAB)*—mesyuarat kali ke-931 sehingga 936;
- ii. *Meeting of Joint Technical Committee on Coordination and Assignment of Frequencies along Thailand-Malaysia Common Border (JTC)*—mesyuarat kali ke-36;
- iii. *Meeting of Special Taskforce on Revision of Coordination Parameters for 2600 MHz Band Between Malaysia and Thailand* – mesyuarat khas JTC;
- iv. *Meeting of Joint Committee on Communications between the Republic of Indonesia and Malaysia (JCC)*—mesyuarat kali ke-20;
- v. *Special JCC Meeting on Frequency Registration, Coordination Guideline, and Compilation of Agreements between the Republic of Indonesia and Malaysia* (Mesyuarat Khas JCC)—mesyuarat kali ke-3;
- vi. *Meeting of Special Task Force on Broadcasting and Mobile Services at Common Border Areas between the Republic of Indonesia and Malaysia* (Mesyuarat Khas JCC)—mesyuarat kali ke-10;
- vii. *Special Trilateral Meeting on Analogue TV Switch-Off (ASO) Completion between the Republic of Indonesia, Malaysia, and Singapore*—mesyuarat khas penyelesaian isu berkaitan ASO;
- viii. *Special Trilateral Meeting on Frequency Registration, Coordination Guideline and Compilation of Agreements between Indonesia, Malaysia and Singapore* (Mesyuarat Khas Trilateral)—mesyuarat kali ke-3; dan
- ix. *Trilateral Coordination Meeting between the Republic of Indonesia, Malaysia and Singapore* (Trilateral)—mesyuarat kali ke-21.

Antara aktiviti yang dijalankan oleh jawatankuasa-jawatankuasa tersebut adalah penyelarasan perancangan penggunaan spektrum, penyediaan garis panduan berkenaan penggunaan spektrum, penentuan spesifikasi koordinasi spektrum, pendaftaran penggunaan frekuensi dan penyelesaian gangguan frekuensi di kawasan sempadan negara.

4. Koordinasi Sistem Satelit

Sebarang penggunaan spektrum dan orbit satelit hendaklah melalui proses pendaftaran dan notifikasi bagi pemfailan rangkaian satelit kepada Kesatuan Telekomunikasi Sedunia (*International Telecommunication Union-ITU*). Pada tahun 2023, MCMC telah menerima permohonan bagi pendaftaran pemfailan rangkaian satelit Malaysia daripada pengendali satelit Malaysia iaitu MEASAT Satellite Systems Sdn. Bhd. (MEASAT), AngkasaX Innovation Sdn. Bhd. (Angkasa-X), Universiti Sains Malaysia (USM) dan Universiti Teknologi MARA (UiTM).

Mengambil kira proses penilaian dan kelulusan yang telah dilaksanakan, MCMC telah mendaftarkan

sebanyak 16 pemfailan rangkaian satelit yang baharu kepada ITU bagi mendapatkan perlindungan dan pengiktirafan antarabangsa.

Berikutan pelancaran dua (2) satelit demonstrasi bagi penggunaan pemfailan rangkaian satelit Malaysia, iaitu satelit A-SEANSAT-PG1 pada 27 Jun 2023 dan satelit SPACEANT-D pada 11 November 2023, MCMC telah menyerahkan notifikasi kepada ITU bagi dua (2) pemfailan rangkaian satelit yang berkenaan untuk penggunaan frekuensi dan orbit bagi membolehkan pelancaran dan pengoperasian kedua-dua satelit ASEANSAT-PG1 dan SpaceANT-D.

Selain itu, mengambil kira permohonan tunggal yang diterima, MCMC telah mencalonkan pemfailan rangkaian satelit Malaysia MEASAT-97E-23 (97E) bagi pengecualian caj pemulihan kos ITU pada tahun 2023. Ini adalah selaras dengan *ITU Council Decision 482* apabila setiap negara anggota dibenarkan untuk mencalonkan satu (1) pemfailan rangkaian satelit pada setiap tahun bagi pengecualian caj pemulihan kos ITU berdasarkan syarat-syarat yang ditetapkan.

Di samping itu, MCMC juga telah menyelaraskan aktiviti-aktiviti koordinasi frekuensi satelit dengan negara-negara yang berkaitan. Ini termasuklah penyertaan mesyuarat rundingan Resolution 609 (Rev. WRC-07) secara dalam talian bagi memastikan penggunaan frekuensi dan kawasan liputan antara rangkaian satelit Malaysia dengan rangkaian satelit negara lain dalam penyediaan servis berkaitan perkhidmatan satelit navigasi radio tidak menimbulkan gangguan antara satu sama lain.

5. Kumpulan Kerja Persediaan Kebangsaan bagi Persidangan Radio Komunikasi Sedunia 2023 (NPWG-23)

Sebagai persediaan bagi Persidangan Radiokomunikasi Sedunia 2023 (*World Radiocommunication Conference-WRC-23*), satu jawatankuasa peringkat kebangsaan iaitu Kumpulan Kerja Persediaan Kebangsaan bagi Persidangan Radiokomunikasi Sedunia 2023 (*National Preparatory Working Group for WRC-23-NPWG-23*) telah ditubuhkan dan dianggotai oleh agensi-agensi Kerajaan, pihak industri dan akademik berkepentingan dalam isu-isu berkaitan dengan agenda WRC-23.

NPWG-23 telah memainkan peranan dalam mengkaji semua isu dalam agenda WRC-23 melalui pengagihan tugas kepada lima (5) kumpulan kerja (*Working Group-WG*) seperti yang berikut:

WG 1:

Isu Perkhidmatan Tetap, Bergerak dan Penyiaran;

WG 2:

Isu Perkhidmatan Aeronautik, Maritim dan Amatur;

WG 3:

Isu Perkhidmatan Sains;

WG 4:

Isu Perkhidmatan Satelit; dan

WG 5:

Isu Am.

Asia Pacific Telecommunity (APT), satu badan telekomunikasi bagi rantau Asia Pasifik, telah menubuhkan Kumpulan Persediaan Persidangan APT untuk WRC-23 (*APT Conference Preparatory Group for WRC-23-APG-23*) untuk menyelaraskan pendirian serantau berkenaan agenda WRC-23. Sejak tahun 2020, APG telah menganjurkan sebanyak enam (6) siri mesyuarat dan menghasilkan cadangan pendirian bagi 33 agenda WRC-23 untuk dipertimbangkan oleh negara-negara anggota APT.

Mesyuarat APG siri terakhir, APG23-6 telah diadakan dari 14 hingga 19 Ogos 2023 di Brisbane, Australia. Objektif utama APG23-6 adalah untuk menyelaraskan pendirian serantau di Asia Pasifik (*Preliminary APT Common Proposals-PACPs*) bagi perkara-perkara dalam agenda WRC-23 berdasarkan sumbangan input dari negara-negara anggota APT.

NPWG-23 telah mengadakan beberapa siri mesyuarat untuk meneliti cadangan setiap WG dan memantapkan pendirian negara terhadap perkara-perkara dalam agenda WRC-23. Pendirian ini juga diselaraskan dengan negara-negara jiran dan negara-negara di rantau Asia Pasifik. Sebagai persediaan terakhir bagi persidangan WRC-23, MCMC telah menganjurkan mesyuarat NPWG-23 pada 8 Jun 2023 di DoubleTree by Hilton Putrajaya. Tujuan utama bagi mesyuarat tersebut adalah untuk memaklumkan ahli NPWG-23 mengenai perkembangan dan status kerja pada Mesyuarat Kumpulan Persediaan Persidangan APT ke-5 (APG23-5) dan persediaan bagi Mesyuarat Kumpulan Persediaan Persidangan APT ke-6 (APG23-6). MCMC juga telah memaklumkan kepada ahli NPWG-23 berkenaan cadangan pendirian Malaysia berkenaan perkara dalam agenda WRC-23.

6. Sesi Perundingan Awam (*Public Consultation*)

MCMC juga telah mengadakan sesi perundingan awam berkenaan cadangan pendirian Malaysia bagi setiap perkara dalam agenda WRC-23 untuk memastikan pandangan daripada semua pengguna spektrum turut diambil kira dalam memuktamadkan pendirian negara, termasuk pengguna spektrum yang tidak menyertai perbincangan di peringkat NPWG-23. Sesi perundingan awam tersebut telah diumumkan di laman sesawang MCMC dan telah berlangsung selama 30 hari bermula dari 17 Julai hingga 16 Ogos 2023.

Sepanjang sesi perundingan awam berlangsung, sebanyak 26 maklum balas telah diterima daripada 34 buah organisasi termasuk 10 organisasi tempatan dan 24 organisasi antarabangsa yang terdiri daripada pengendali rangkaian perkhidmatan mudah alih, pengendali rangkaian perkhidmatan satelit, pembekal peralatan atau aplikasi dan organisasi-organisasi lain.

7. Persidangan Radiokomunikasi Sedunia 2023 (WRC-23)

WRC merupakan satu platform khas bagi setiap negara untuk membincangkan isu-isu radiokomunikasi, termasuk meneliti dan meminda Peraturan Radio (*Radio Regulations-RR*), iaitu sebuah triti antarabangsa yang mentadbir penggunaan spektrum serta orbit satelit dari aspek pengawalseliaan, teknikal, operasi dan prosedur.

WRC dianjurkan oleh ITU setiap tiga (3) atau empat (4) tahun sekali. WRC-23 telah berlangsung dari 20 November hingga 15 Disember 2023 di Dubai, Emiriah Arab Bersatu dan disertai oleh 3,900 perwakilan dari 163 negara anggota. Seramai 32 perwakilan dari Malaysia yang terdiri daripada Kementerian Komunikasi, MCMC dan pihak industri telah menghadiri persidangan tersebut.

Secara keseluruhan, kesemua 33 agenda telah dibincangkan pada persidangan WRC-23. Antara tumpuan Malaysia dalam agenda WRC-23 adalah untuk melibatkan penambahan

spektrum untuk penggunaan teknologi *International Mobile Telecommunications (IMT)*, keperluan terkini perkhidmatan maritim dan aeronautik, keperluan operasi dan koordinasi teknologi satelit serta aplikasi penderiaan jauh (*remote sensing*) dan pemprosesan data satelit.

Daripada 33 agenda yang dibincangkan, terdapat tujuh (7) agenda yang telah diberikan keutamaan oleh Malaysia di persidangan WRC-23. Keputusan dari tujuh (7) agenda tersebut adalah seperti yang berikut:

Perkara	Keputusan WRC-23
---------	------------------

(a) Isu Perkhidmatan Tetap, Bergerak dan Penyiaran (Agenda 1.1 dan 1.2)

Agenda 1.1:

Perlindungan kepada perkhidmatan aeronautik dan maritim daripada potensi gangguan perkhidmatan IMT dalam jalur frekuensi 4800 MHz – 4990 MHz.

Perlindungan kepada perkhidmatan aeronautik dan maritim daripada potensi gangguan perkhidmatan IMT dalam jalur frekuensi 4800 MHz – 4990 MHz adalah dikekalkan.

Agenda 1.2:

Penambahan peruntukan spektrum bagi perkhidmatan IMT.

Jalur frekuensi 7025–7125 MHz telah dikenal pasti bagi penambahan peruntukan spektrum untuk perkhidmatan IMT di Rantau 3 (Asia Pasifik).

(b) Perkhidmatan Aeronautik dan Maritim (Agenda 1.8 dan 1.11)

Agenda 1.8:

Pembangunan rangka kerja dan peraturan bagi penggunaan jalur frekuensi di bawah perkhidmatan satelit tetap oleh sistem kawalan dan komunikasi pesawat tanpa pemandu.

Pembangunan rangka kerja dan peraturan bagi pengoperasian pesawat tanpa pemandu di bawah perkhidmatan satelit tetap ditangguhkan sehingga kajian lanjut dijalankan di peringkat ITU-R bagi mengenal pasti jalur frekuensi yang sesuai untuk menangani isu keselamatan.

Agenda 1.11:

Pertimbangan bagi peraturan dan keperluan radio frekuensi untuk pemodenan *Global Maritime Distress and Safety System* ("GMDSS") dari segi:

- Penambahbaikan sistem penghantaran maklumat pelayaran; dan
- Penambahan perkhidmatan satelit maritim yang baharu untuk menyokong sistem kecemasan dan keselamatan kapal.

Pembangunan rangka kerja kawal selia bagi pemodenan GMDSS termasuk pelaksanaan e-navigasi telah dipersetujui.

(c) Isu Perkhidmatan Sains (Agenda 1.14)

Agenda 1.14:

Keperluan penambahan peruntukan spektrum bagi penyelarasan aplikasi penderiaan jauh dan pemprosesan data satelit.

Penambahan peruntukan spektrum bagi penyelarasan aplikasi penderiaan jauh dan pemprosesan data satelit di jalur-jalur frekuensi 239.2 GHz hingga 242.2 GHz dan 244.2 GHz hingga 247.2 GHz telah dipersetujui.

(d) Isu Perkhidmatan Satelit (Agenda 1.15 dan 1.16)

Agenda 1.15:

Pembangunan rangka kerja dan penyelarasan penggunaan radio frekuensi di bawah perkhidmatan satelit tetap bagi komunikasi antara stesen bumi bergerak di atas pesawat dan kapal dengan stesen angkasa di orbit *geostationary* secara global.

Pembangunan rangka kerja dan peraturan bagi penggunaan jalur frekuensi 12.75 GHz hingga 13.25 GHz (*Earth-to-space*) di bawah perkhidmatan satelit tetap bagi komunikasi antara stesen bumi bergerak di atas pesawat dan kapal dengan stesen angkasa di orbit *geostationary* telah dipersetujui sejajar dengan pembangunan teknologi terkini di bawah perkhidmatan satelit.

Agenda 1.16:

Keperluan tatacara operasi dan pembangunan rangka kerja kawal selia operasi antara stesen bumi bergerak di atas pesawat dan kapal dengan stesen angkasa di orbit *non-geostationary*.

Pembangunan tatacara operasi dan rangka kerja kawal selia bagi komunikasi antara stesen bumi bergerak di atas pesawat dan kapal dengan stesen angkasa di orbit *non-geostationary* secara global dalam jalur frekuensi 17.7 GHz hingga 18.6 GHz, 18.8 GHz hingga 19.3 GHz dan 19.7 GHz hingga 20.2 GHz (*space-to-Earth*) dan 27.5 GHz hingga 29.1 GHz dan 29.5 GHz hingga 30 GHz (*Earth-to-space*) telah dipersetujui tanpa menjejaskan perkhidmatan sedia ada.

Keputusan WRC-23

8. Kajian Semula Dokumen *Guidelines on the Use of Radio Spectrum for Unmanned Aircraft Systems (UAS)*

Kajian semula dokumen garis panduan penggunaan radio spektrum untuk UAS telah dilakukan bagi membantu perkembangan industri UAS di Malaysia terutama dari segi penggunaan radio frekuensi dan keselamatan pengoperasian UAS. Antara penambahbaikan dokumen garis panduan tersebut adalah, membenarkan penggunaan jalur frekuensi 24050 MHz hingga 24250 MHz, yang dikhususkan kepada sistem radar pengelak pelanggaran (*detect and avoid radar system*) digunakan untuk UAS. Penggunaan jalur frekuensi tersebut adalah sejajar dengan penguntukan kelas yang diterbitkan oleh MCMC.

9. Penguntukan Spektrum di Jalur Frekuensi 2300 MHz

Pada tahun 2023, proses penguntukan spektrum di jalur frekuensi 2300 MHz telah selesai dilaksanakan oleh MCMC mengikut peruntukan berkaitan di bawah AKM 1998 dan Peraturan-Peraturan Komunikasi dan Multimedia (Spektrum) 2000.

Matlamat penguntukan ini adalah untuk memastikan penggunaan spektrum di jalur frekuensi tersebut dijalankan dengan lebih efisien. Sehubungan dengan itu, MCMC telah mengeluarkan penguntukan spektrum kepada pemegang-pemegang penguntukan yang berkaitan bagi tempoh sah selama lima (5) tahun. Dengan pelaksanaan penguntukan spektrum ini, pemegang-pemegang penguntukan yang berkaitan dapat menyediakan perkhidmatan jalur lebar mudah alih dengan lebih baik kepada pengguna telekomunikasi di Malaysia.

10. Penerbitan dokumen *Guideline on the Coordination Procedure for the Mobile Cellular and International Mobile Telecommunications (IMT) Systems Operating in the 850 MHz and 900 MHz Frequency Bands*

Garis panduan ini dikeluarkan oleh MCMC untuk menetapkan prosedur koordinasi yang perlu dijalankan oleh pemegang-pemegang penguntukan spektrum dalam jalur frekuensi 850 MHz dan 900 MHz. Garis panduan ini memperincikan proses, garis masa dan langkah-langkah yang berstruktur bagi menyelaraskan prosedur koordinasi oleh pemegang-pemegang penguntukan spektrum dalam jalur tersebut dan memastikan penggunaan spektrum yang lebih

efisien selaras dengan AKM 1998 dan Peraturan-Peraturan Komunikasi dan Multimedia (Spektrum) 2000 sertaketetapan oleh ITU. Garis panduan ini hendaklah dirujuk bersama dengan dokumen SRSP MS 850 & 900: *Requirements for Mobile Cellular Systems and International Mobile Telecommunications Systems Operating in the 850 MHz and 900 MHz Frequency Bands* yang telah dikeluarkan oleh MCMC, termasuk sebarang pengemaskinian yang dibuat, serta peruntukan berkaitan di bawah AKM 1998, peraturan, instrumen kawalselia, kod teknik dan garis panduan yang berkaitan yang telah dikeluarkan oleh MCMC dari semasa ke semasa.

11. Bengkel dan Seminar

i. Bengkel Radiokomunikasi Perkhidmatan Maritim

Pada Mac 2023, MCMC mengadakan bengkel selama tiga (3) hari di Johor Bahru, Johor berkaitan penggunaan spektrum radio bagi perkhidmatan maritim, yang telah dihadiri seramai 38 orang peserta dari pemegang taruh dalam industri maritim. Antara agenda utama bengkel tersebut adalah seperti berikut:

- Perkongsian maklumat dari MCMC berkaitan peraturan penggunaan elemen teknikal komunikasi radio di peringkat kebangsaan dan antarabangsa;
- Perkongsian maklumat berkaitan spektrum radio yang digunakan oleh komuniti maritim di bawah bidang kuasa Jabatan Laut Malaysia (JLM) dan Lembaga Pelabuhan Johor (LPJ);
- Mengenal pasti keperluan spektrum radio oleh pihak berkepentingan di Johor untuk digunakan dalam sesuatu kawasan operasi maritim; dan
- Membincangkan cabaran semasa dan perancangan masa hadapan bagi komunikasi radio dalam bidang industri maritim.

Bengkel Radiokomunikasi Perkhidmatan Maritim

ii. Seminar Radiokomunikasi Perkhidmatan Meteorologi

MCMC telah mengadakan seminar pada 10 hingga 12 Julai 2023 dengan menjemput Jabatan Meteorologi Malaysia (METMalaysia) untuk memberi perkongsian berkaitan peranan Pertubuhan Meteorologi Sedunia (*World Meteorological Organisation-WMO*) serta memberi maklumat yang lebih terperinci mengenai komunikasi radio yang diguna pakai dalam perkhidmatan meteorologi yang merangkumi prinsip, konsep dan reka bentuk sistem. Bengkel ini telah dihadiri oleh 35 pegawai MCMC daripada pelbagai jabatan dan bahagian.

Seminar Radiokomunikasi Perkhidmatan Meteorologi

iii. Program Kesedaran Penguntukan Radas kepada Agensi Kerajaan

MCMC telah menganjurkan program kesedaran penguntukan radas kepada agensi Kerajaan di DoubleTree by Hilton Putrajaya Lakeside, Putrajaya pada 5 Oktober 2023. Program ini diadakan bertujuan untuk memberi penerangan mengenai penguntukan radas, aspek pengurusan spektrum dan rangka kerja di peringkat nasional dan antarabangsa, meningkatkan integriti data Penguntukan Radas melalui persediaan untuk permohonan semula Penguntukan Radas bagi tahun 2024 serta keperluan untuk patuh kepada Akta dan Peraturan-Peraturan yang berkaitan dengan penggunaan spektrum di negara ini. Program ini telah dihadiri oleh 145 wakil dari pelbagai agensi kerajaan dan kakitangan MCMC daripada pelbagai bahagian dan jabatan.

Program Kesedaran Penguntukan Radas kepada Agensi Kerajaan

PENCIPTAAN NILAI/ PRESTASI/ KEJAYAAN

Penguntukan Radas

Sehingga 31 Disember 2023, sebanyak 161,309 penguntukan radas telah dikeluarkan untuk pelbagai jenis perkhidmatan radiokomunikasi. Butiran penguntukan radas yang telah dikeluarkan adalah seperti yang berikut:

Jenis perkhidmatan	Permohonan Baharu	Permohonan Semula	Jumlah Penguntukan Radas yang Dikeluarkan
Perkhidmatan Tetap	32,249	88,084	120,333
Perkhidmatan Bergerak	10,163	16,950	27,113
Perkhidmatan Satelit	456	3,839	4,295
Perkhidmatan Maritim	1,294	2,666	3,960
Perkhidmatan Amatur	1,066	1,885	2,951
Perkhidmatan Aeronautik	343	958	1,301
Perkhidmatan Penyiaran	12	782	794
Perkhidmatan Radio Penentuan	54	508	562
Jumlah	45,637	115,672	161,309

Jumlah Penguntukan Radas mengikut jenis perkhidmatan pada tahun 2023

Kerja-kerja Pengesahan Pematuhan Penguntukan Radas dan Pemancaran Percubaan Penguntukan Radas

Beberapa aktiviti pengesahan pematuhan penguntukan radas dan pengesahan pemancaran percubaan penguntukan radas telah dilaksanakan sepanjang tahun 2023 bagi memastikan setiap radas yang mempunyai penguntukan radas mematuhi AKM 1998 dan Peraturan-Peraturan Komunikasi dan Multimedia (Spektrum) 2000.

Aktiviti Pengesahan Pematuhan Penguntukan Radas

Kerja-kerja pengesahan pematuhan Penguntukan Radas merupakan salah satu keperluan untuk memastikan pemegang Penguntukan Radas menggunakan frekuensi dan parameter teknikal mengikut Penguntukan Radas yang telah dikeluarkan oleh MCMC.

Kerja-kerja pemeriksaan dan pengesahan pematuhan Penguntukan Radas

Kerja-kerja Pengesahan Pemancaran Penguntukan Radas

Kerja-kerja pengesahan pemancaran penguntukan radas telah dijalankan khusus untuk perkhidmatan Penyiaran TV Digital bagi stesen pemancar baharu di Negeri Sembilan dan Perlis untuk memastikan frekuensi dan parameter teknikal yang digunakan mematuhi semua syarat dan kelulusan yang dinyatakan di dalam sijil penguntukan radas.

Perkhidmatan	Lokasi	Tarikh	Jumlah Radas Yang Disemak
Penyiaran TV Digital	TM Gunung Telapak Buruk, Negeri Sembilan	20 September 2023	2
Penyiaran TV Digital	TM Exchange Kangar, Perlis	26 September 2023	2
Jumlah			4

Kerja-kerja pengesahan pemancaran Penguntukan Radas

Kerja-kerja Pengesahan Pemancaran Percubaan Penguntukan Radas

Kerja-kerja pengesahan pemancaran percubaan penguntukan radas ini dijalankan bertujuan untuk memastikan frekuensi dan parameter yang digunakan mematuhi semua syarat yang dinyatakan di dalam sijil penguntukan radas dan syarat-syarat kelulusan yang diberikan oleh MCMC.

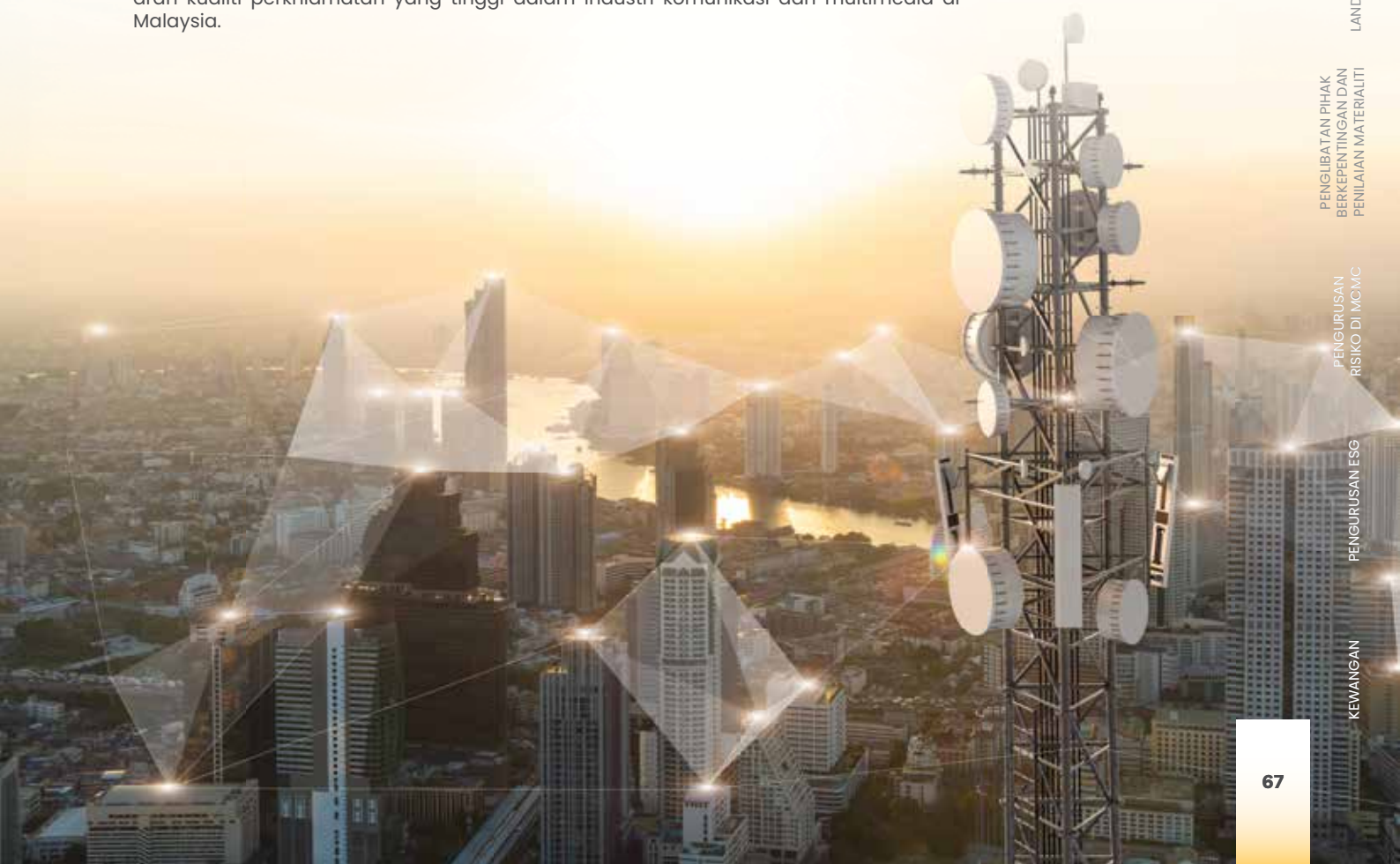
Perkhidmatan	Lokasi	Tarikh	Jumlah Radas Yang Disemak
UAS	Muadzam Shah, Pahang	12 April 2023	4
5G	Ibu Pejabat FELDA, Jalan Maktab, Kuala Lumpur	1 Jun 2023	1
UAS	Politeknik Banting, Selangor	16 November 2023	2
UAS	Politeknik Banting, Selangor	19 Disember 2023	2
Jumlah			9

Aktiviti pengesahan pemancaran percubaan Penguntukan Radas

PANDANGAN HADAPAN TAHUN 2024

Bagi tahun yang akan datang, MCMC akan menumpukan terhadap penambahbaikan di dalam proses-proses berkaitan dengan pengurusan spektrum, meneruskan program-program bersesuaian dalam usaha meningkatkan kesedaran terhadap penggunaan spektrum yang betul serta meningkatkan usaha-usaha berkenaan perancangan spektrum untuk masa hadapan sejajar dengan keperluan spektrum akan datang ke arah kualiti perkhidmatan yang tinggi dalam industri komunikasi dan multimedia di Malaysia.

PENILAIAN OPERASI PEMBANGUNAN STANDARD

PENDAHULUAN

Sebagai pengawal selia utama yang bertanggungjawab melindungi kepentingan pengguna dan memacu kemajuan industri, MCMC bertugas membangunkan standard mengikut peruntukan AKM 1998. Dengan aspirasi untuk memajukan inklusiviti digital dan kesalinghubungan sambil menjaga kepentingan pengguna di seluruh negara, pembangunan standard memastikan teknologi komunikasi dan multimedia memenuhi penanda aras kualiti yang diperlukan dan mencipta medan permainan yang setara untuk pemain industri.

Untuk memenuhi fungsi pembangunan standard, MCMC telah menubuhkan Jabatan Pembangunan Standard (SDD) di bawah Bahagian Teknologi dan Standard (TSD) dengan tiga (3) objektif utama; melaksanakan inisiatif pembangunan standard termasuk semakan kod teknik untuk pendaftaran, mengawal pematuhan peralatan komunikasi, melaksanakan program pemerakuan untuk peralatan komunikasi serta mengawasi agensi pemerakuan.

Pada masa yang sama, Jabatan Pembangunan Standard Kualiti (QSDD) di bawah Bahagian Pengurusan Kualiti (QMD) memainkan peranan dalam membangunkan dan mengemas kini standard mandatori kualiti perkhidmatan (MSQoS) berkaitan prestasi rangkaian bagi memastikan perkhidmatan yang disediakan oleh penyedia perkhidmatan adalah selaras dengan perkembangan teknologi telekomunikasi di Malaysia dan memenuhi keperluan pengguna. Matlamat utama penguatkuasaan MSQoS adalah untuk mengukuhkan dan melindungi hak pengguna, menyediakan kriteria yang tepat bagi pengguna untuk menilai kualiti perkhidmatan, dan meningkatkan daya saing antarabangsa industri tempatan. Pemegang lesen dikehendaki mengemukakan Laporan MSQoS (*Customer Service*) kepada MCMC, yang akan dinilai oleh Jabatan Peraturan Komunikasi dan Pos (CPRD).

Untuk maklumat lanjut tentang peranan CPRD, rujuk bahagian Pengurusan Pos, Kurier dan E-Dagang dalam IAR 2023.

Pembangunan Standard Mandatori

Terdapat tiga (3) proses utama dalam pembangunan standard mandatori seperti yang diperuntukkan dalam AKM 1998:

Gambar Rajah 1: Proses pelaksanaan Standard Mandatori

- Penerbitan Siasatan Awam** – Menurut Seksyen 58(1), Suruhanjaya akan atas arahan Menteri, mengadakan siasatan awam mengenai apa-apa perkara umum yang berkaitan dengan pentadbiran Akta ini atau undang-undang anak syarikat yang akan memenuhi objektif Akta ini. Tempoh minimum untuk siasatan awam adalah empat puluh lima hari sebelum ia ditutup. Sebuah siasatan awam telah dijalankan untuk mendapatkan maklum balas dari industri dan umum mengenai pembangunan standard yang sedang dijalankan.
- Penerbitan Laporan Siasatan Awam** – Selaras dengan Seksyen 65(1), Suruhanjaya akan menerbitkan laporan, menyatakan penemuan sebagai hasil dari siasatan yang dijalankan. Laporan siasatan awam akan diterbitkan dalam tempoh tiga puluh hari dari penutupan siasatan awam. Laporan siasatan awam ini mengandungi ringkasan maklum balas yang diterima semasa siasatan awam dan akan menjadi asas untuk pembangunan MSQoS.
- Penentuan Standard Mandatori** – Standard mandatori akan ditetapkan dan didaftarkan dalam tempoh empat puluh lima hari dalam bentuk Penentuan Suruhanjaya selepas siasatan awam ditutup. MSQoS ini seterusnya akan menjadi standard mandatori yang mesti dipatuhi oleh penyedia perkhidmatan.

INISIATIF UTAMA TAHUN 2023

Pembangunan Standard dan Kod-kod Teknik

MCMC telah mendaftarkan Malaysian Technical Standards Forum Berhad ("MTSFB") sebagai forum industri pada 27 Oktober 2004 untuk membangunkan kod-kod teknik, selaras dengan peruntukan AKM 1998.

Sebelas (11) kod teknik telah berjaya didaftarkan sebagai kod industri sukarela di bawah Seksyen 95 AKM 1998 sepanjang 2023. Perincian kod-kod teknik tersebut adalah seperti disenaraikan pada jadual di bawah:

Bil.	Kod Teknik
1.	MCMC MTSFB TC G011:2023 - Radiocommunications Network Facilities-In-Building Coverage System(First Revision)
2.	MCMC MTSFB TC G016:2023 - Information and Network Security-Security Posture Assessment (SPA) (First Revision)
3.	MCMC MTSFB TC G027:2023 - IMT-2020 (Fifth Generation)-System Architecture and Specifications (First Revision)
4.	MCMC MTSFB TC G039:2023 - Industrial Internet of Things (IIoT) Connectivity and Communication Framework
5.	MCMC MTSFB TC G039:2023 - Radiocommunications Network Facilities-External Infrastructure Specifications (First Revision)
6.	MCMC MTSFB TC G041:2023 - Radiocommunications Network Facilities-Compliance Audit for Radiocommunications Structure
7.	MCMC MTSFB TC G042:2023 - Information and Network Security-Malaysia Critical Security Controls (MYCSC)
8.	MCMC MTSFB TC G043:2023 - Smart Sustainable Cities Architecture in Relations to Information and Communications Aspects
9.	MCMC MTSFB TC G044:2023 - Internet of Things (IoT)-Baseline Security Requirements for Consumer Devices
10.	MCMC MTSFB TC T020:2023 - Aeronautical Radiocommunications Equipment-Specifications
11.	MCMC MTSFB TC T021:2023 - Maritime Radiocommunications Equipment-Specifications

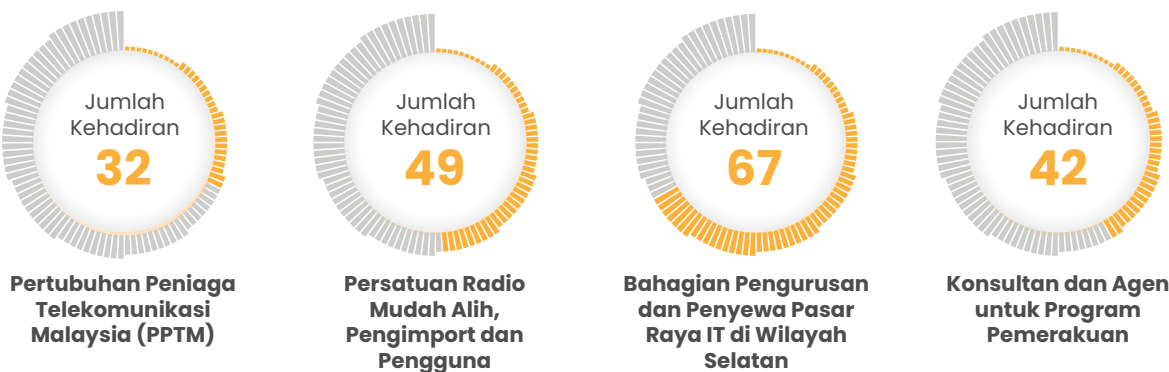
Pemantauan Pasaran

MCMC, bekerjasama dengan SIRIM QAS International Sdn Bhd (SQASI), sebuah agensi pemerakuan yang berdaftar untuk menjalankan program pemantauan pasaran bagi penjualan kelengkapan komunikasi. Program ini bertujuan untuk memantau dan memastikan pematuhan berterusan kelengkapan komunikasi dengan standard dan kod teknik yang didaftarkan. Ini penting untuk memastikan keselamatan pengguna dan mengelakkan gangguan frekuensi radio kepada rangkaian komunikasi.

Dalam usaha meningkatkan pematuhan kelengkapan komunikasi di pasaran, program pemantauan pasaran ini melibatkan tiga (3) aktiviti utama: sesi libat urus dengan industri, pemantauan kelengkapan komunikasi yang telah diperakui, dan pemantauan pasaran bagi kelengkapan di premis pelanggan (CPE), yang telah dijalankan dari April hingga November 2023.

01 Sesi Libat Urus dengan Industri

Sesi libat urus dengan industri ini bertujuan untuk memastikan syarikat-syarikat yang terlibat menyedari tanggungjawab mereka berdasarkan Bahagian III dan Bahagian IV, Peraturan-peraturan Komunikasi dan Multimedia (Standard Teknik) 2000 (TSR2000), yang menghendaki semua kelengkapan komunikasi diperakui dan mempunyai label pemerakuan. Sejumlah empat (4) sesi libat urus telah diadakan pada tahun 2023.

Senarai peserta untuk sesi libat urus 2023

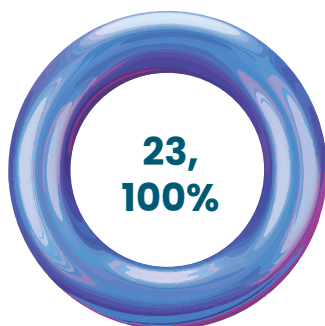
Selain itu, sesi bengkel untuk meningkatkan perkembangan “Panduan Pembelian Dalam Talian untuk Platform, Pedagang dan Pengguna E-Dagang juga telah diadakan pada 28 November 2023 dengan kehadiran 53 peserta.

02 Pemantauan Pasaran untuk Peralatan Komunikasi yang Diperakui

Aktiviti pemantauan pasaran ini membolehkan MCMC menilai tahap pematuan kelengkapan komunikasi yang telah diperakui dan dijual di pasaran mengikut standard-standard dan kod-kod teknik yang ditetapkan. Ini memandangkan perakuan yang dikeluarkan adalah berdasarkan penilaian yang dibuat pada sampel produk yang dikemukakan semasa permohonan sahaja.

Pemantauan tahun ini tertumpu kepada 23 model kelengkapan komunikasi yang diperakui berdasarkan beberapa kriteria pensampelan termasuk risiko ketidakpatuhan terhadap keperluan-keperluan yang ditetapkan. Keputusan untuk aktiviti pemantauan ini adalah seperti berikut:

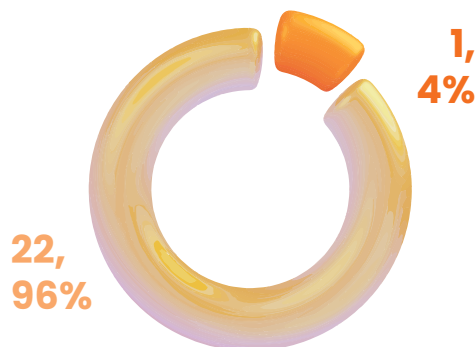
Peratusan Pelabelan

● Diperakui dengan Tanda Label Pemerakuan yang Sah

Peratusan Pelabelan untuk kelengkapan komunikasi yang telah diperakui

Peratusan Ujian Makmal

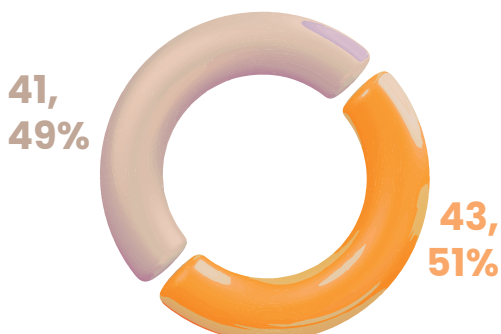
● Lulus ● Gagal

Peratusan ujian makmal untuk kelengkapan komunikasi yang telah diperakui

03 Pemantauan Pasaran untuk Pemasangan Premis Pelanggan (“CPE”)

Pemantauan bagi peralatan premis pelanggan melibatkan pembelian kelengkapan komunikasi dari pasaran mengikut pelan pensampelan yang telah diluluskan. Kelengkapan ini diuji dan dinilai untuk memastikan pematuan dengan standard dan kod teknik yang didaftarkan iaitu meliputi aspek keselamatan, kebolehkendalian, frekuensi radio, dan keserasian elektromagnetik. Sebanyak 84 model peralatan telah dibeli dari pelbagai platform termasuk Lazada, Shopee, PG Mall, dan Youbeli sebagai sebahagian daripada program pemantauan, dengan hasil seperti berikut:

Peratusan Permerakuan Kelengkapan Komunikasi

● Diperakui ● Tidak Diperakui

Peratusan Permerakuan Peralatan Komunikasi

Berdasarkan hasil dapatan daripada program pemantauan ini, tindakan susulan akan diambil terhadap mana-mana pihak yang menjual kelengkapan komunikasi yang melanggar mana-mana peruntukan di bawah Peraturan-peraturan Komunikasi dan Multimedia (Standard

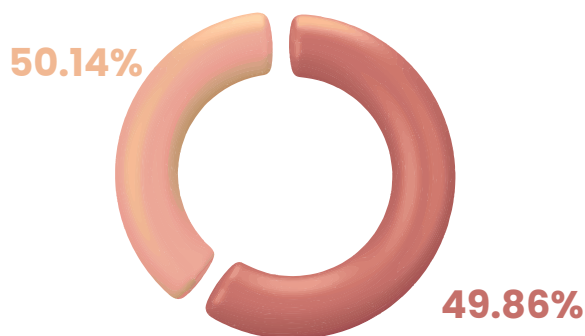
Teknik) 2000 termasuk penggantungan atau pembatalan pemerakuan yang telah dikeluarkan.

Program Intelligence Gathering for Communications Equipment (IntelliGenCE)

Program IntelliGenCE adalah inisiatif baharu MCMC bagi mengawasi penjualan kelengkapan komunikasi di seluruh negara. Berbeza dengan program Pemantauan Pasaran yang dijalankan oleh SIRIM, pegawai MCMC di pejabat negeri hanya akan mengumpulkan maklumat tentang peralatan komunikasi yang dijual dengan melawat premis tanpa perlu melakukan pembelian.

Sebanyak tiga sesi telah dijalankan dari Januari hingga September 2023. Sejumlah 493 premis, melibatkan 24 kategori kelengkapan komunikasi dan 833 unit telah dipantau, dan hasilnya adalah seperti berikut:

Peratusan Permerakuan

● Diperakui ● Tidak Diperakui

Peratusan Permerakuan Peralatan Komunikasi

Berdasarkan maklumat dari program IntelliGenCE ini, sebanyak 23 *First Information Report* (FIR) telah dikeluarkan kepada premis yang menjual walkie-talkie tidak diperakui untuk tindakan penguatkuasaan.

Kempen Check Your Label

Kempen Check Your Label (CYL) bertujuan mendidik masyarakat tentang kepentingan membeli peralatan komunikasi yang telah diperakui dan mempunyai label MCMC yang sah. Pengguna disarankan untuk menyemak label MCMC sebelum membeli peralatan komunikasi dan memastikan ianya sah dengan menggunakan aplikasi mudah alih Check Your Label yang tersedia di GooglePlay dan Apple App Store.

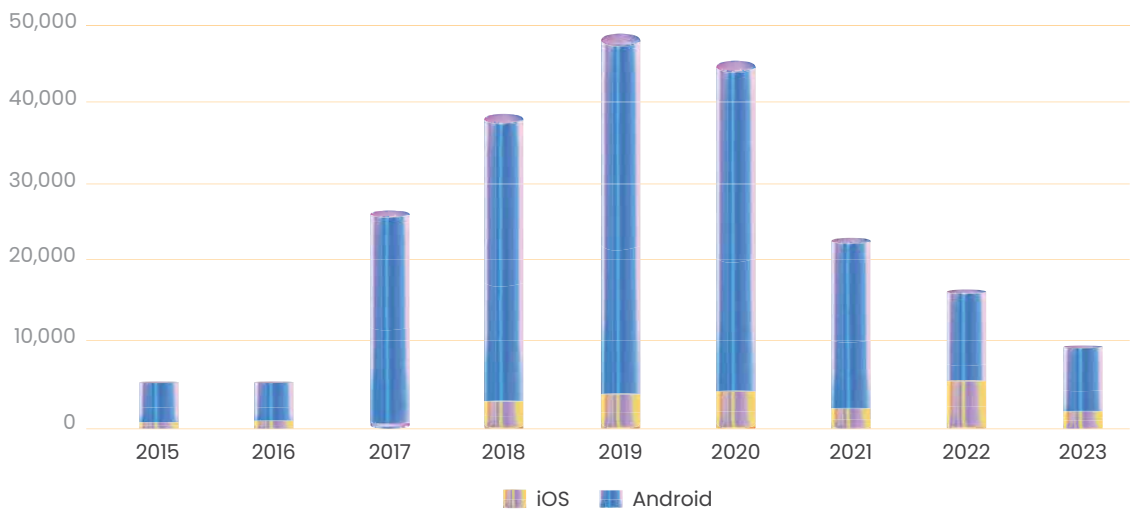
Pada tahun 2023, kempen ini memanfaatkan platform media sosial seperti Facebook, Instagram, dan YouTube untuk menjangkau semua peringkat usia. Kandungan informatif telah dikongsi, menekankan cara-cara memeriksa label, kepentingan pemerakuan dan

risiko menggunakan peralatan komunikasi yang tidak diperaku. Pengisian kandungan media sosial CYL bagi siri 2022/2023 diperhebatkan lagi dengan memberi gambaran sebalik tabir tentang proses pengujian yang dijalankan dalam proses pemerakuan. Untuk menarik perhatian pengunjung ke platform media sosial CYL, pihak MCMC telah menganjurkan beberapa siri peraduan dan sesi interaktif untuk meningkatkan sesi libat urus dan menerima maklum balas dari orang ramai.

Pada Disember 2023, aplikasi CYL tersebut telah dimuat turun sebanyak 216,999 kali, dengan 1,976,500 pencarian dilakukan untuk maklumat peralatan seperti nombor siri dan IMEI. Selain itu, sebuah laman web rasmi telah ditubuhkan pada tahun 2020 dan dinaik taraf pada tahun 2022, menarik 146,209 pengunjung pada Disember 2023.

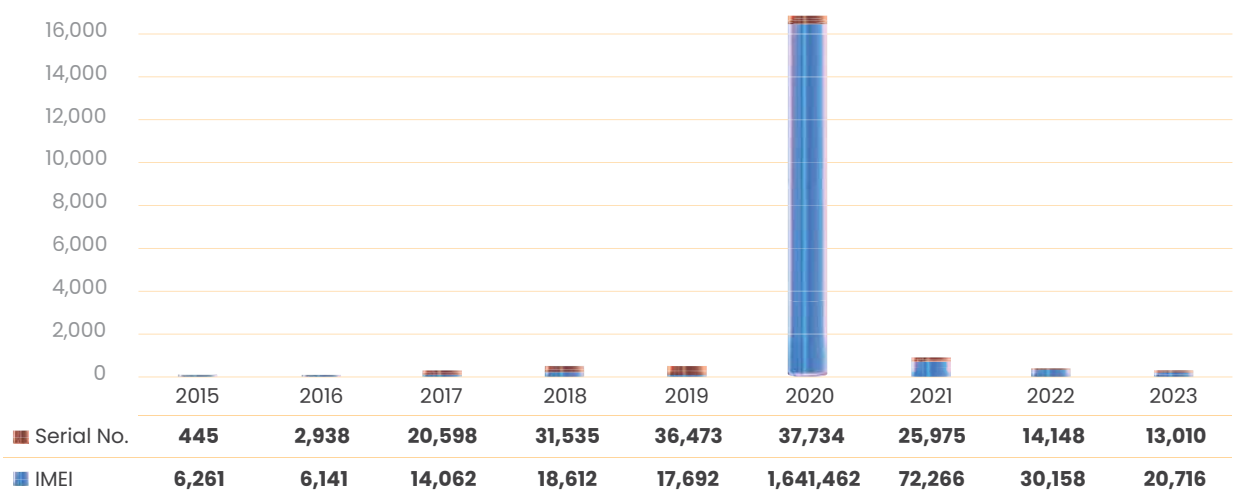
Laman sesawang ini didapati mendapat perhatian dan rujukan yang dipandu oleh promosi-promosi yang telah dijalankan di platform media sosial.

Muat Turun Aplikasi Check Your Label (2015–2023)

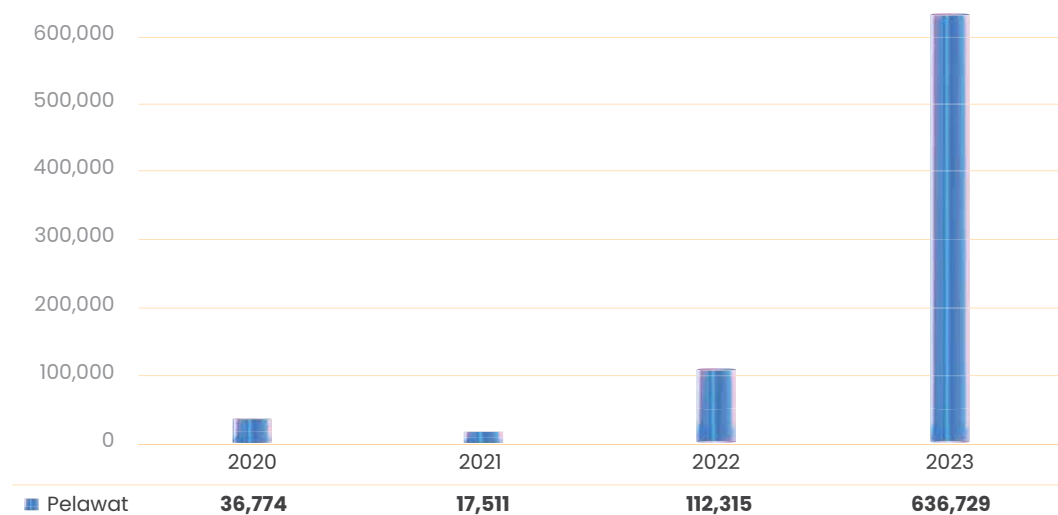
Muat turun Aplikasi Check Your Label 2015–2023

Carian IMEI & No. Siri Kelengkapan

Carian IMEI & No. Siri Kelengkapan 2015–2023

Trafik Pelawat Laman Sesawang CYL 2020 – 2023

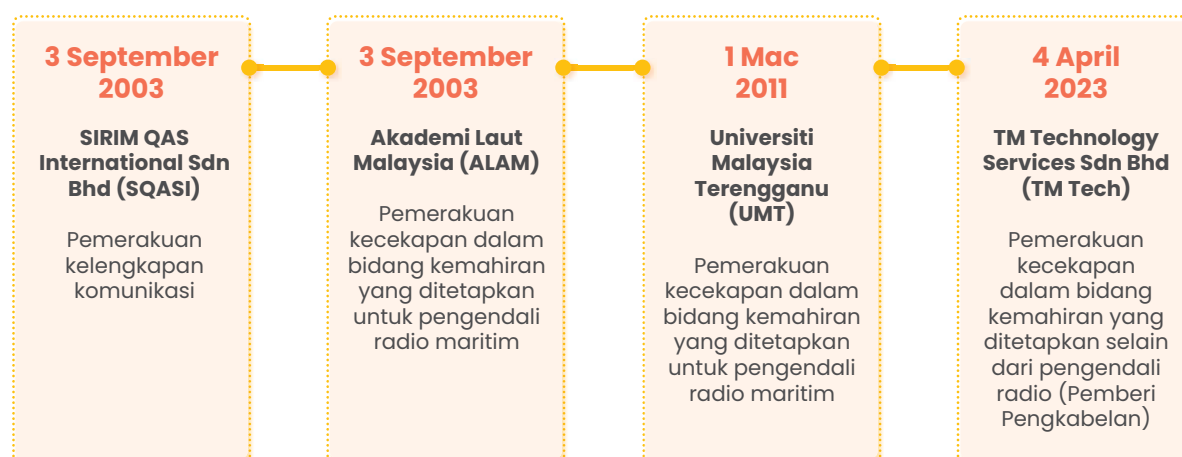

Trafik Pelawat Laman Sesawang CYL 2020–2023

Program Pemerakuan

Semua program pemerakuan dilaksanakan oleh agensi pemerakuan yang berdaftar di bawah Seksyen 186 AKM 1998, kecuali pemerakuan untuk pengendali radio amatur yang dijalankan oleh MCMC.

Setakat 31 Disember 2023, agensi-agensi pemerakuan yang berdaftar dan jumlah pemerakuan yang dikeluarkan pada tahun tersebut disenaraikan di bawah:

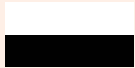
Senarai Agensi Pemerakuan yang Berdaftar dengan MCMC

Bil.	Agensi Pemerakuan	Kategori	Jumlah dikeluarkan
1.	MCMC	a) Pengendali Radio Amatur (Kelas A)	108
		b) Pengendali Radio Amatur (Kelas B)	12
		c) Pengendali Radio Amatur (Kelas C)	96
		Jumlah	216
2.	SQASI	a) Kelengkapan Komunikasi	5,831
		Jumlah	5,831
3.	ALAM	a) Perakuan Pengendali Am (GOC)	767
		b) Perakuan Pengendali Terhad (ROC)	131
		Jumlah	898

Bil.	Agensi Pemerakuan	Kategori	Jumlah dikeluarkan
4.	TM Tech	a) Pemberi Pengkabelan (Pengeluaran Baharu)	8,912
		Jumlah	8,912
5.	UMT	a) Perakuan Pengendali Am (GOC)	52
		Jumlah	52
		Jumlah	15,909

Jumlah pemerakuan yang dikeluarkan pada tahun 2023

Pada tahun 2023, MCMC telah menjalankan 228 sesi peperiksaan Radio Amatur Berkomputer (e-RAE). Pusat-pusat peperiksaan e-RAE disenaraikan seperti pada jadual di bawah:

 Kuala Lumpur 1. PPR Kerinchi -Kuala Lumpur	 Kedah 1. Kelang Lama -Kulim 2. RTC Napoh -Jitra	 Melaka 1. Taman Murai Jaya -Melaka
 Pahang 1. Peramu Jaya -Pahang	 Sabah 1. PPR Sri Titingan -Tawau 2. Taman Savannah -Keningau 3. Sungai Kayu -Sandakan 4. Kg. Muhibbah -Putatan	 Sarawak 1. Kampung Luak -Miri 2. Sibujaya -Sibu 3. Tanjung Budong -Kota Samarahan
 Selangor 1. Semenyih -Semenyih	 Johor 1. Taman Cempaka -Johor Bahru 2. Kg. Sri Jaya -Kota Tinggi	 Perak 1. Taman Klebang Utama -Ipoh
 Kelantan 1. Kg. Semuba -Pasir Mas	 Terengganu 1. Kg Telaga Daing -Kuala Terengganu	 Putrajaya 1. Putrajaya Presint 9 Fasa 3 -Putrajaya

Senarai pusat-pusat peperiksaan e-RAE pada tahun 2023

Calon-calon yang lulus sesi e-RAE akan mendapat sijil pengendali radio amatir Kelas A, B, atau C mengikut jenis peperiksaan yang diikuti.

Audit Agensi Pemerakuan

Peraturan-peraturan Komunikasi dan Multimedia (Standard Teknik) 2000 mensyaratkan bahawa program agensi pemerakuan berdaftar yang dilantik hendaklah tertakluk kepada kajian semula berkala oleh Suruhanjaya.

Oleh yang demikian, MCMC telah menjalankan sesi audit pemantauan berkala ke atas agensi pemerakuan berdaftar untuk memastikan pematuhan berterusan kepada Peraturan-peraturan Komunikasi dan Multimedia (Standard Teknik) 2000. Sebarang penemuan yang memerlukan tindakan lanjut oleh agensi pemerakuan akan dimaklumkan secara rasmi selepas sesi audit.

Agensi pemerakuan yang berdaftar untuk kategori pembekal kabel, Telekom Malaysia Sdn Bhd, telah menjalani pengstruktur semula organisasi. Sebagai hasilnya, TM Technology Services Sdn Bhd (TM Tech) telah mengambil alih tugas tersebut dan secara rasmi dilantik pada 4 April 2023.

Tarikh pelaksanaan sesi audit terhadap organisasi yang telah dilantik sebagai agensi pensijilan yang berdaftar untuk tahun 2023 adalah seperti yang dipaparkan di bawah:

Rangka Kerja Regulatori Perkhidmatan Akses Jalur Lebar Tanpa Wayar

Perkembangan pesat teknologi telekomunikasi memerlukan QSDD untuk mengkaji semula Standard Mandatori bagi Kualiti Perkhidmatan Akses Jalur Lebar Tanpa Wayar (*MSQoS Wireless BAS*), *Determination No. 2 of 2021* untuk mengimbangkan tahap kepuasan pengguna dengan perkhidmatan telekomunikasi dan memastikan ketersediaan infrastruktur atau prasarana yang disediakan oleh penyedia perkhidmatan.

QSDD telah mengkaji dan mengemas kini Standard Mandatori bagi *MSQoS Wireless BAS* merangkumi teknologi 4G dan 5G. Kajian ini mengawal selia standard kualiti perkhidmatan (QoS) dan kualiti pengalaman (QoE), meluaskan fokus sebelumnya yang hanya pada QoS untuk 4G.

Langkah pertama adalah menentukan standard kualiti pengalaman (QoE) dengan menganalisis Laporan Kajian Kualiti Pengalaman Jalur Lebar (*Broadband QoE Survey*) 2021. Hasil analisis, QSDD telah menetapkan dua standard QoE iaitu sesi masa melayari laman sesawang dan masa untuk akses penstriman video.

Manakala standard QoS yang sedia ada telah dipertingkatkan dan diperketat. Bagi memastikan standard QoS bersesuaian serta praktikal, tanda aras perbandingan dengan pengawal selia negara-negara lain turut dilaksanakan. Ujian jalur lebar di lapangan 4G serta 5G, dan penanda aras perbandingan dengan negara lain telah dijalankan untuk memastikan kesesuaian bagi pengguna.

Ujian-ujian ini dijalankan menggunakan telefon pintar mengandungi sistem pemantauan QoS yang juga digunakan oleh penyedia perkhidmatan agar dapat melakukan semak danimbang. Ujian QoS yang dijalankan menyambungkan peranti pengguna

dengan pelayan FTP (*File Transfer Protocol*) yang terletak di MyIX, Kuala Lumpur. Ujian QoE pula menggunakan peranti pengguna untuk menyambung ke pelayan rangkaian penghantaran kandungan (*Content Delivery Network, CDN*).

Hasil daripada kajian, penanda aras dan ujian lapangan yang dijalankan, QSDD telah menerbitkan Siasatan Awam (PI) *MSQoS Wireless BAS* pada 3 Oktober 2023 dan tarikh penutupan siasatan adalah pada 21 November 2023. Sejumlah lapan (8) maklum balas diterima dari PI. Kemudian Laporan Siasatan Awam telah dikeluarkan pada 20 Disember 2023 dan diikuti *MSQoS Wireless BAS* dan garis panduan yang telah didaftarkan pada 29 Disember 2023. *MSQoS Wireless BAS* ini akan dikuatkuasakan bermula suku kedua 2024.

Rangka Kerja Regulatori Perkhidmatan Televisyen Digital – Siaran Percuma

Bagi Perkhidmatan Televisyen Digital (DVB)–Siaran Percuma (FTA), projek telah bermula sejak tahun 2022. Sepanjang tahun, aktiviti lebih tertumpu kepada fasa mengkaji dan mengenal pasti pendekatan kawal selia yang sesuai dan pemantauan perkhidmatan DVB FTA. Langkah-langkah yang diambil oleh QSDD termasuk menjalankan kajian dan analisis mengenai DVB FTA serta melantik perunding untuk mengenal pasti tahap penggunaan, memberikan cadangan terbaik untuk peraturan dan pemantauan perkhidmatan DVB FTA di Malaysia.

Hasil daripada kajian yang dijalankan oleh QSDD dan cadangan daripada perunding, pertimbangan dan penelitian yang sewajarnya telah dibuat untuk mengesyorkan pendekatan kawal selia dan pemantauan perkhidmatan DVB FTA yang sesuai dan praktikal untuk digunakan di negara ini. Pendekatan pengawalseliaan bersama (*co-regulation approach*)

telah dijadikan asas regulatori perkhidmatan DVB FTA. Melalui pendekatan ini, MYTV Broadcasting Sdn. Bhd ('MYTV') sebagai Penyedia Infrastruktur Bersepadu Bersama (CIIP) telah menjalankan proses mengkaji semula Tawaran Akses Rujukan (RAO) dengan memperkenalkan elemen QoS.

Siri perbincangan telah diadakan dengan MYTV. Hasilnya, beberapa parameter QoS diperkenalkan termasuk ketersediaan perkhidmatan (*service availability*), pemulihan perkhidmatan (*service restoration*), *Modulation Error Rate* dan lain-lain lagi. Laman sesawang interaktif akan dibangunkan untuk membolehkan pengguna mencari maklumat liputan perkhidmatan dan kawasan liputan terjejas sekiranya berlaku gangguan siaran.

PANDANGAN HADAPAN 2024

MCMC bertekad untuk memantau pelaksanaan standard MSQoS Wireless BAS yang akan bermula pada suku kedua 2024. Ini bagi memastikan keberkesanannya sambil menjalankan kajian kebolehlaksanaan MSQoS Wires BAS agar kualiti perkhidmatan jalur lebar berwayar di Malaysia kekal relevan dengan kemajuan teknologi terkini serta terus memperkasakan sektor telekomunikasi Malaysia yang kian berkembang.

PENILAIAN OPERASI PENGAWALAN, PELESENAN & PEMANTAUAN

PENGENALAN

Kawal Selia Pasaran

Bahagian Kawal Selia Pasaran merangkumi Jabatan Persaingan dan Jabatan Capaian. Peranan bahagian tersebut adalah untuk meningkatkan persaingan dalam industri komunikasi dan multimedia, serta industri pos dan kurier melalui pembangunan polisi, garis panduan dan peraturan yang mencegah antipersaingan dan memantau tingkah laku pemain-pemain industri. Perkara ini untuk memastikan struktur pasaran yang optimum dan memantau kepatuhan pemegang lesen di bawah AKM 1998 dan Akta Perkhidmatan Pos 2012 (APP 2012). Tindakan akan memastikan kewujudan suatu medan persaingan yang sama rata antara pembekal perkhidmatan dan memastikan praktis antipersaingan yang tidak mengabaikan objektif polisi negara. MCMC juga menilai kes penggabungan dan peralihan antara pemilik lesen serta menyelesaikan pertikaian capaian antara pemegang lesen mengenai kewajipan standard capaian.

Pelesenan

MCMC melaksanakan operasi pelesenan di bawah tiga akta utama: AKM 1998, APP 2012, dan Akta Tandatangan Digital 1997 (ATD 1997). AKM 1998 mengatur perkhidmatan rangkaian dan aktiviti komunikasi dengan menekankan persaingan, pengawalan sendiri, dan pelesenan melalui Lesen Individu serta Lesen Kelas. APP 2012 pula memastikan pengawalan perkhidmatan pos dan kurier yang adil serta relevan dalam memenuhi keperluan pengguna. ATD 1997 menggalakkan e-dagang dengan mengawal selia penggunaan tandatangan digital melalui skema pelesenan untuk Pihak Berkuasa Pemerakuan (PBP). MCMC turut memastikan dasar pelesenan yang telus dan dinamik bagi menyokong pembangunan industri komunikasi, multimedia, dan perkhidmatan berkaitan.

Pemantauan Pelesenan

MCMC bertanggungjawab memantau aktiviti pelesenan dan pematuan Pelan Pelaksanaan Spektrum oleh pemegang lesen dan pemegang spektrum masing-masing di bawah AKM 1998, Peraturan-peraturan Komunikasi dan Multimedia (Pelesenan) 2000 dan Peraturan-Peraturan Komunikasi dan Multimedia (Spektrum) 2000. Semua pemegang lesen wajib mematuhi syarat-syarat pelesenan yang ditetapkan di bawah Seksyen 127 dan Seksyen 206, AKM 1998. Jabatan Pemantauan memainkan peranan penting dalam memacu tahap pematuan yang lebih tinggi untuk memastikan pematuan kepada syarat-syarat lesen khas oleh pemegang lesen baharu dan pematuan kepada syarat yang ditetapkan di bawah pengurangan spektrum baharu.

Pejabat Pemantauan pematuan syarat-syarat khas lesen individu di bawah AKM 1998 yang merangkumi:

- Memulakan penyediaan kemudahan atau perkhidmatan dalam tempoh 12 bulan (atau tempoh lain) dari tarikh lesen diberikan;
- Melaksanakan kemudahan atau perkhidmatan mengikut Pelan Pelaksanaan Terperinci/Pelan Pelaksanaan;

- Memenuhi syarat minimum pegangan saham Bumiputera dan maksimum pegangan saham asing; dan
- Mengemukakan dua (2) Laporan Kemajuan Setengah Tahun setiap tahun kepada Suruhanjaya yang mana menggariskan langkah-langkah yang diambil untuk melaksanakan Pelan Pelaksanaan. Laporan-laporan ini hendaklah dikemukakan kepada Suruhanjaya selewat-lewatnya pada 31 Julai setiap tahun bagi tempoh pelaporan Januari hingga Jun, dan tidak lewat daripada 31 Januari setiap tahun bagi tempoh pelaporan Julai hingga Disember masing-masing.

Skop pemantauan merangkumi lawatan pematuan ke tapak kemudahan atau perkhidmatan, penilaian pada soal selidik pelaksanaan bagi tahun pertama dan Laporan Kemajuan Setengah Tahun oleh pemegang lesen bagi setiap tahun sehingga tahun kelima.

Pengurusan Penomboran dan Pengalamatan Elektronik

Di bawah seksyen 179(1) AKM 1998, MCMC diberi kuasa untuk mengawal, merancang, mentadbir, mengurus dan menguntukkan penomboran dan pengalamatan elektronik bagi perkhidmatan rangkaian dan perkhidmatan aplikasi. Fungsi ini diletakkan di bawah Jabatan Pengurusan Penomboran dan Pengalamatan Elektronik (NEAMD) yang turut bertanggungjawab dalam pembangunan, pengurusan dan pentadbiran Rancangan Penomboran dan Pengalamatan Elektronik (NEAP). Selain itu, NEAMD juga memainkan peranan penting dalam memproses permohonan lesen dan pengiktirafan seperti yang ditetapkan di bawah ATD 1997.

Penomboran dan pengalamatan elektronik adalah penting untuk operasi rangkaian yang betul, penyediaan perkhidmatan berasaskan rangkaian, dan pembangunan ekonomi dan masyarakat dalam talian. Kecekapan dalam penyusunan nombor dan alamat elektronik serta ketersediaan sumber penomboran dan alamat elektronik yang tepat pada masanya, sama ada dapat memudahkan atau menghalang pembangunan sosioekonomi rangkaian komunikasi negara dan penumpuan antara pemprosesan maklumat, penyiaran, dan komunikasi.

Keselamatan Rangkaian dan Pengawalselenggaraan Kandungan

MCMC memainkan peranan penting dalam mencapai Matlamat Dasar Kebangsaan yang termaktub dalam AKM 1998, iaitu memastikan keselamatan maklumat dan kebolehpercayaan rangkaian serta integriti dicapai melalui pelaksanaan aktiviti-aktiviti terancang yang memberi tumpuan kepada pengukuhan aspek keselamatan rangkaian. Evolusi teknologi semasa dan kewujudan media sosial menjadi cabaran MCMC dalam mengawal selia, mengurus dan membendung pelbagai penyalahgunaan perkhidmatan rangkaian.

Selain itu, MCMC juga bertanggungjawab dalam mengawal selia pematuan kandungan penyiaran dan media baharu. Kawal selia terhadap pematuan kandungan penyiaran melibatkan pemegang lesen

Pemberi Perkhidmatan Aplikasi Kandungan (Individu) (CASP(i)), manakala kawal selia terhadap kandungan media baharu tertumpu kepada pematuan kandungan media sosial berkaitan dengan penyalahgunaan kemudahan dan perkhidmatan rangkaian selaras dengan AKM 1998 dan Kod Kandungan.

MCMC sentiasa komited untuk memperkukuh aktiviti pemantauan bagi meningkatkan pematuan peraturan kandungan di semua platform media, termasuk TV, radio dan media sosial, untuk mencerminkan budaya, identiti dan norma masyarakat, selaras dengan AKM 1998, Kod Kandungan dan akta-akta lain yang berkaitan dengan kandungan dalam talian.

INISIATIF UTAMA 2023

KAWAL SELIA PASARAN

Laporan Audit Penggabungan dan Penggambilalihan antara Digi.Com Berhad dan Celcom Axiata Berhad

Susulan notis tiada bantahan ke atas cadangan penggabungan antara Celcom Axiata Berhad (Celcom) dengan Digi Telecommunications Sdn Bhd (Digi), satu Aku Janji yang dibuat di bawah seksyen 140(3) AKM 1998 telah didaftarkan pada 28 Jun 2022. Aku janji ini merangkumi beberapa remedi untuk mengatasi kesan anti persaingan. MCMC melaksanakan fungsi kawal selia bagi maksud pematuan pasca-penggabungan ini dengan meneliti dan memberi maklum balas ke atas laporan audit bebas yang dikemukakan oleh CelcomDigi dalam tempoh 30 hari dari akhir setiap suku tahun. MCMC menerima sebanyak tiga (3) laporan audit sepanjang 2023.

Laporan audit tersebut merangkumi status pematuan remedi di bawah aku janji seperti pelupusan 70MHz spektrum, menubuhkan unit perniagaan borong pengendali Perkhidmatan Mudah Alih Maya (MVNO) yang berasingan dan bebas, melupuskan jenama prabayar Yodo, menamatkan perjanjian eksklusif baharu dengan saluran pengedar di negeri-negeri di mana CelcomDigi berkedudukan dominan, serta memastikan jenama prabayar dan pascabayar Celcom dan Digi dipasarkan di bawah satu jenama korporat.

Aduan Tingkah Laku Antipersaingan

Pada tahun 2023, MCMC telah menerima sebanyak 103 aduan anti-persaingan yang merangkumi aduan yang diterima daripada Jabatan Perlindungan Pengguna, Penyedia Perkhidmatan Komunikasi dan lain-lain di bawah AKM 1998 dan APP 2012. Aduan tingkah laku anti-persaingan ini termasuklah isu hak eksklusif dan penyalahgunaan kedudukan dominan dalam pasaran komunikasi dan pasaran pos. Sebanyak 101 aduan diselesaikan pada tahun 2023, manakala dua (2) aduan masih dalam penelitian MCMC.

Pengasingan Perakaunan

Mulai tahun 2013, MCMC telah melaksanakan dasar pengasingan perakaunan ke atas penyedia perkhidmatan telekomunikasi yang menawarkan perkhidmatan di kedua-dua peringkat borong dan runcit. Berdasarkan Garis Panduan Pengasingan Perakaunan, Telekom Malaysia Berhad, Celcom Axiata Berhad, Digi Telecommunications Sdn. Bhd., Maxis Bhd. dan U Mobile Sdn. Bhd. perlu menyediakan laporan

pengasingan perakaunan terperinci berdasarkan perkhidmatan borong dan runcit, manakala TT DotCom Sdn. Bhd., YTL Communications Sdn. Bhd. dan YTL Broadband Sdn. Bhd pula perlu menyediakan laporan ringkas pengasingan perakaunan berdasarkan segmen borong dan runcit. MCMC mendapati kebanyakan penyedia perkhidmatan menjana hasil dari perkhidmatan runcit berbanding borong. Pada tahun 2023, sebanyak lapan (8) penyedia perkhidmatan telah mengemukakan laporan pengasingan perakaunan bagi tahun kewangan berakhir 2022 dan kesemua laporan tersebut telah dinilai oleh Jabatan Persaingan.

Pemantauan Kadar Runcit

MCMC memantau kadar runcit yang ditawarkan oleh pemberi perkhidmatan untuk menilai tahap persaingan dan mengenal pasti sebarang amalan penetapan harga yang berunsur antipersaingan. Pada tahun 2023, MCMC memantau lebih 50 pemegang lesen yang menawarkan perkhidmatan talian mudah alih, perkhidmatan talian tetap dan perkhidmatan TV berbayar kepada pengguna.

Bagi perkhidmatan talian mudah alih, tahap persaingan di pasaran adalah sengit. 70 peratus langganan adalah untuk pakej prabayar manakala selebihnya adalah pakej pascabayar. Hasil persaingan ini, penyedia perkhidmatan mula memperkenalkan pakej-pakej prabayar baharu seperti pakej mudah alih dengan kuota data berkelajuan tinggi tanpa had serta kuota data tanpa had pada kelajuan tertentu. Ini termasuklah pakej 5G yang ditawarkan pada harga dan kuota data yang lebih kompetitif.

Bagi perkhidmatan jalur lebar tetap berkelajuan tinggi, pada suku keempat tahun 2023, pemberi perkhidmatan telah menurunkan harga pakej jalur lebar tetap berkelajuan tinggi berikutan pelaksanaan Penentuan Suruhanjaya mengenai Standard Mandatori Harga Capaian (Penentuan No.1 untuk Tahun 2023) yang berkuat kuasa pada 1 Mac 2023. Sebanyak tujuh (7) penyedia perkhidmatan telah menurunkan harga perkhidmatan jalur lebar bagi kelajuan 100Mbps dan ke atas. Bagi kelajuan 100Mbps, pengguna kini boleh menikmati harga pakej jalur lebar serendah RM79/sebulan. Bagi tempoh antara suku keempat 2022 sehingga suku keempat 2023, bilangan langganan untuk perkhidmatan jalur lebar tetap meningkat sebanyak 10%. Pada suku keempat tahun 2023, 50% daripada jumlah langganan merangkumi kelajuan 100Mbps dan ke atas. Bagi pakej TV berbayar pula, pelanggan boleh memilih untuk melanggan perkhidmatan Astro, Unifi TV ataupun perkhidmatan tambahan penstriman video seperti Netflix, Disney+ Hotstar, Viu dan sebagainya daripada Astro and Unifi TV. Pengguna boleh melanggan pakej TV berbayar sahaja ataupun melanggan pakej TV berbayar berserta perkhidmatan jalur lebar talian tetap daripada Astro dan Unifi TV.

Pelaksanaan Senarai Capaian, Standard Mandatori Capaian dan Standard Mandatori Harga Capaian

Sepanjang tahun 2023, MCMC telah menjalankan aktiviti pelaksanaan, pemantauan dan pengawasan bagi memastikan pematuhan kepada instrumen-instrumen capaian seperti berikut:

01 Penentuan Suruhanjaya mengenai Senarai Capaian (Penentuan No. 6 untuk tahun 2021) yang berkuat kuasa pada

**15 Disember
2021**

02 Penentuan Suruhanjaya mengenai Standard Mandatori Capaian (Penentuan No. 1 untuk Tahun 2022) yang berkuat kuasa pada

**1 November
2022**

03 Penentuan Suruhanjaya mengenai Standard Mandatori Harga Capaian (Penentuan No. 1 untuk Tahun 2023) yang berkuat kuasa pada

**1 Mac
2023**

Perjanjian Capaian (Access Agreement)

MCMC menilai perjanjian capaian untuk memastikan pematuhan kepada AKM 1998 dan instrumen-instrumen capaian. Penyedia perkhidmatan dikehendaki meminda perjanjian sedia ada atau memeterai perjanjian baharu sekiranya perjanjian capaian itu tidak selaras dengan AKM 1998 dan instrumen-instrumen capaian. Pada tahun 2023, MCMC telah menerima sebanyak 14 perjanjian capaian dan 12 daripadanya telah dinilai oleh MCMC.

Rujukan Tawaran Capaian (Reference Access Offer)

Berdasarkan Penentuan Suruhanjaya mengenai Standard Mandatori Capaian (Penentuan No.1 untuk Tahun 2022), penyedia perkhidmatan capaian yang menawarkan kemudahan dan perkhidmatan dalam Senarai Capaian dikehendaki menerbitkan dokumen Rujukan Tawaran Capaian (*Reference Access Offer*) di laman sesawang masing-masing. Sehingga 31 Disember 2023, MCMC telah menyemak sebanyak 35 Rujukan Tawaran Capaian yang diterbitkan oleh penyedia perkhidmatan capaian bagi memastikan pematuhan terhadap AKM 1998 dan instrumen-instrumen capaian. Selain itu, MCMC telah mengeluarkan 17 surat amaran kepada penyedia perkhidmatan capaian kerana gagal menerbitkan Rujukan Tawaran Capaian di laman sesawang masing-masing.

Laporan Capaian

Berdasarkan Standard Mandatori Capaian, penyedia perkhidmatan capaian yang menawarkan kemudahan atau perkhidmatan rangkaian tertentu seperti Perkhidmatan Jalur Lebar Berkelajuan Tinggi (*HSBB Network Services*), Perkhidmatan Transmisi (*Transmission Services*), Kemudahan Infrastruktur (*Infrastructure Sharing*), Perkhidmatan Lokasi untuk

Peralatan Rangkaian (*Network Co-Location Services*), Lubang dan Lurang (*Duct and Manhole Access*), Perkhidmatan Pemultipleksan Penyiaran Terrestrial Digital (*Digital Terrestrial Broadcasting Multiplexing Service*), Perkhidmatan Mudah Alih Maya (*Mobile Virtual Network Operator Access*), Perkhidmatan Rayauan Domestik antara Pengendali Perkhidmatan (*Domestic Inter-Operator Roaming Service*), Perkhidmatan 5G (*5G Services*), dan Perkhidmatan Transit Protokol Internet (*Internet Protocol Transit Service*) dikehendaki mengemukakan laporan capaian kepada MCMC setiap 1 Oktober. Pada tahun 2023, MCMC telah menerima dan menyemak sebanyak 136 laporan capaian bagi memastikan pematuhan terhadap instrumen-instrumen berkaitan.

Penyelesaian Aduan dan Pertikaian Capaian

Salah satu peranan yang dimainkan oleh MCMC adalah penyelesaian aduan dan pertikaian capaian. Pada tahun 2023, MCMC telah menerima sebanyak tiga (3) kes tribunal rayuan berhubung capaian, 20 aduan, dua (2) kes penggantungan perkhidmatan dan satu (1) kes penamatan perkhidmatan berhubung dengan kemudahan dan perkhidmatan di bawah Senarai Capaian serta/atau pematuhan Standard Mandatori Capaian dan Standard Mandatori Harga Capaian. MCMC juga memainkan peranan sebagai pemudah cara antara pemegang-pemegang lesen dalam memastikan pematuhan dan persaingan yang efektif, dan seterusnya menjamin faedah jangka panjang kepada industri dan pengguna akhir.

Selain pelaksanaan dan pemantauan, MCMC menganjurkan empat (4) sesi penerangan mengenai rangka kerja capaian serta peranan dan tanggungjawab pemegang-pemegang lesen. Sesi penerangan ini telah dihadiri oleh 34 pemegang lesen baharu dan sedia ada.

PELESENAN DAN PERMIT

Aktiviti Pelesenan Di Bawah Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 (AKM 1998)

Pengeluaran lesen di bawah AKM 1998 terbahagi kepada (2) kategori iaitu lesen individu dan lesen kelas.

Kategori Lesen

Lesen Individu
(NFP, NSP & CASP)

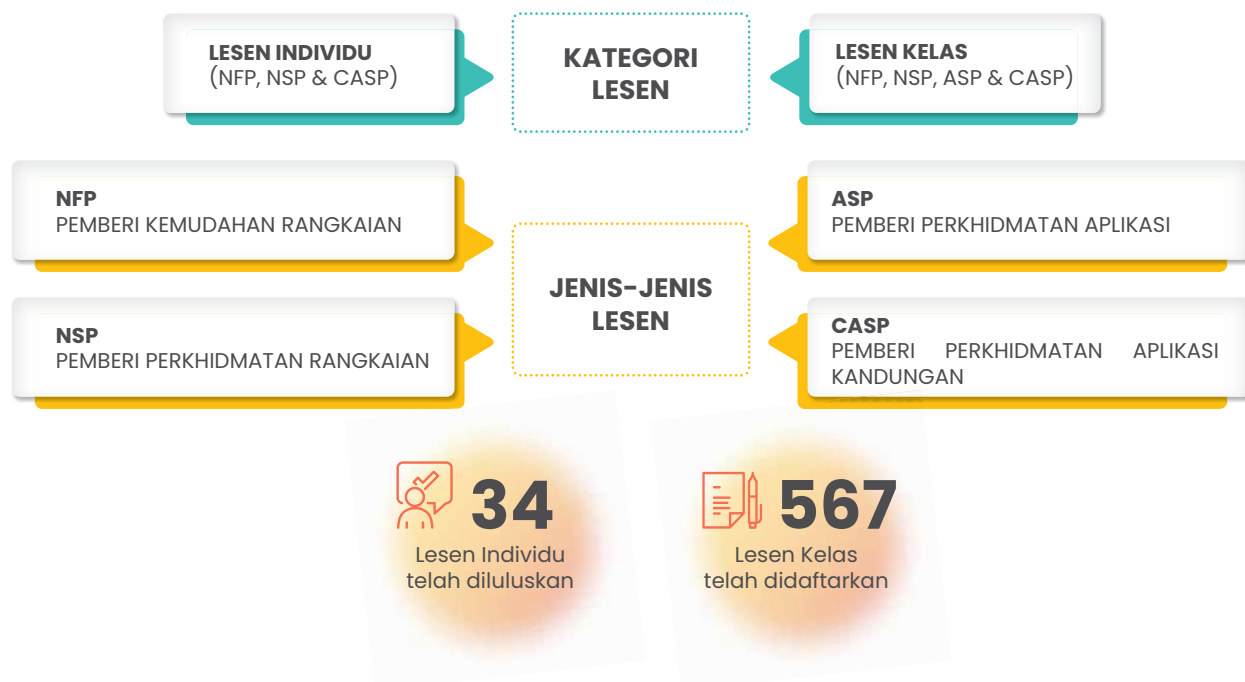
Lesen yang memerlukan tahap kawal selia yang tinggi untuk pihak tertentu menjalankan aktiviti tertentu dan mungkin termasuk syarat khas untuk lesen.

Lesen Kelas
(NFP, NSP, ASP & CASP)

Lesen yang hanya memerlukan kawal selia ringan yang bertujuan menggalakkan pertumbuhan pembangunan industri dengan menyediakan akses pasaran yang mudah.

Jenis Lesen

Pemberi Kemudahan Rangkaian NFP (<i>Network Facilities Provider</i>)	NFP adalah pemilik/penyedia kemudahan rangkaian, iaitu infrastruktur seperti stesen bumi, kabel dan penghubung tetap, pemancar dan penghubung radiokomunikasi, stesen kawalan satelit, tumpuan satelit, stesen angkasa lepas, pusat pendaratan kabel dasar laut, menara, tiang, saluran dan lubang yang digunakan bersama dengan kemudahan rangkaian lain.
Pemberi Perkhidmatan Rangkaian NSP (<i>Network Service Provider</i>)	NSP adalah pemberi perkhidmatan rangkaian yang menyediakan perkhidmatan ketersambungan asas dan lebar jalur untuk menyokong pelbagai aplikasi. Perkhidmatan rangkaian adalah seperti perkhidmatan lebar jalur, perkhidmatan pengagihan penyiaran, perkhidmatan bergerak bersel, perkhidmatan aplikasi capaian, perkhidmatan angkasa lepas, perkhidmatan pensuisan, perkhidmatan get laluan serta perkhidmatan rangkaian lain yang tidak dikecualikan di bawah AKM 1998.
Pemberi Perkhidmatan Aplikasi Kandungan CASP (<i>Content Applications Service Provide</i>)	CASP mewakili penyedia perkhidmatan aplikasi kandungan penyiaran satelit, penyiaran langganan, penyiaran TV bebas ke udara terestial, penyiaran radio terestial, serta apa-apa perkhidmatan aplikasi kandungan lain yang tidak dikecualikan di bawah AKM 1998. Perkhidmatan seperti penerbitan dalam talian telah kini dikecualikan daripada keperluan pelesenan.
Pemberi Perkhidmatan Aplikasi ASP (<i>Applications Service Provider</i>)	ASP memberikan perkhidmatan aplikasi kepada pengguna akhir termasuk telefoni Rangkaian Telefon Bersuis Awam (RTBA), perkhidmatan telefoni bersel awam, telefoni Internet Protokol (PI), perkhidmatan telefon berbayar awam, perkhidmatan data bersuis awam, perkhidmatan perumah teks audio yang diberikan atas "asas-pilih-masuk", perkhidmatan direktori, perkhidmatan capaian Internet, perkhidmatan pesanan serta apa-apa perkhidmatan aplikasi lain yang tidak dikecualikan di bawah AKM 1998.

Permohonan Lesen Individu Yang Diluluskan

Jenis Permohonan	Jenis Lesen	Jumlah Permohonan Diluluskan
Permohonan baharu	NFP	12
	NSP	8
	CASP	1
Pembaharuan lesen	NFP	3
	NSP	2
	CASP	-
Penukaran syarat khas atau tambahan syarat dalam Lesen Individu	NFP	4
	NSP	-
	CASP	-
Pemindahan pemilikan lesen	-	4
Jumlah		34

Permohonan Lesen Kelas Yang Diluluskan

Sehingga 31 Disember 2023, Jabatan Pelesenan merekodkan bahawa terdapat sebanyak 471 pendaftaran Lesen Individu dan 567 Lesen Kelas yang sah.

Kategori Lesen	Jenis Lesen	Jumlah
Lesen Individu	NFP	258
	NSP	175
	CASP	38
Lesen Kelas	NFP	15
	NSP	15
	CASP	15
	ASP	522

Aktiviti Pelesenan Di Bawah Akta Perkhidmatan Pos (APP2012)

Pengeluaran lesen di bawah APP 2012 kepada dua (2) kategori iaitu lesen perkhidmatan sejagat dan lesen perkhidmatan bukan sejagat. Pos Malaysia Berhad adalah pemegang tunggal bagi lesen perkhidmatan sejagat, manakala lesen perkhidmatan bukan sejagat dipecahkan kepada tiga (3) kategori:

- Lesen A menyediakan perkhidmatan kurier masuk dan keluar antarabangsa serta perkhidmatan kurier domestik di Malaysia;
- Lesen B menyediakan perkhidmatan kurier masuk antarabangsa dan perkhidmatan kurier domestik di Malaysia;
- Lesen C menyediakan perkhidmatan kurier antara negeri di dalam Malaysia. Negeri dan Wilayah Persekutuan yang berikut dianggap sebagai satu negeri:
 - o Selangor, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Wilayah Persekutuan Putrajaya; dan
 - o Sabah dan Wilayah Persekutuan Labuan.

Sehingga 31 Disember 2023, terdapat 117 pemegang lesen di bawah APP 2012, seperti berikut:

Jenis Permohonan	Jenis Lesen	Nombor	Jumlah
Lesen Perkhidmatan Sejagat	Pos Malaysia Berhad	1	1
	Lesen A ⁵	43	
Lesen Perkhidmatan Bukan Sejagat	Lesen B ⁶	47	116
	Lesen C ⁷	26	

Bilangan Pemegang Lesen di bawah APP 2012

Sehingga 31 Disember 2023, terdapat 69 permohonan lesen di bawah APP 2012, seperti berikut:

Jenis Permohonan	Jenis Lesen	Jumlah Permohonan Diluluskan
Permohonan baharu	Lesen A	5
	Lesen B	5
	Lesen C	-
Pembaharuan lesen	Lesen A	21
	Lesen B	23
	Lesen C	9
Pemindahan pemilikan lesen	Lesen A	1
	Lesen B	-
	Lesen C	-
Penyerahan lesen	Lesen A	2
	Lesen B	2
	Lesen C	1
Jumlah		69

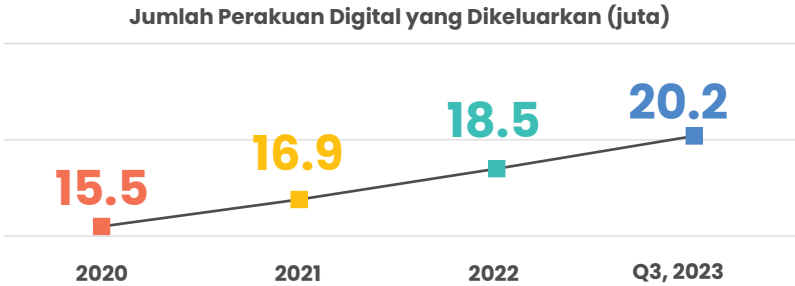
Bilangan Pemohonan Lesen di bawah APP 2012

Pelesenan dan Pengiktirafan di bawah Akta Tandatanganan Digital 1997 (ATD 1997)

Di bawah ATD 1997, MCMC bertanggungjawab memantau dan mengawal selia aktiviti semua Pihak Berkuasa Pemerakuan (PBP) berlesen yang mengeluarkan perakuan digital bagi membolehkan perkhidmatan tandatangan digital digunakan. Jabatan Pengurusan Penomboran dan Pengalamatan Elektronik (NEAMD) bertanggungjawab memproses permohonan lesen PBP dan pengiktirafan bagi perkhidmatan yang tertakluk di bawah ATD 1997, iaitu Perakuan Pengiktirafan bagi Repositori (Repositori) dan Perakuan Pengiktirafan bagi Perkhidmatan Penanda Tarikh/ Masa (PTM). Sehingga suku ketiga 2023, sejumlah 20.2 juta perakuan digital telah dikeluarkan di Malaysia.

Bil.	Senarai Pemegang Lesen dan Pengiktirafan	Lesen/Pengiktirafan		
		Lesen PBP	Pengiktirafan Repositori	Pengiktirafan PTM
1.	Pos DigiCert Sdn Bhd	✓	✓	✓
2.	MSC Trustgate.com Sdn Bhd	✓	✓	✓
3.	Telekom Applied Business Sdn Bhd	✓	✓	-
4.	Raffcomm Technologies Sdn Bhd	✓	✓	✓

Senarai Pemegang Lesen dan Pengiktirafan

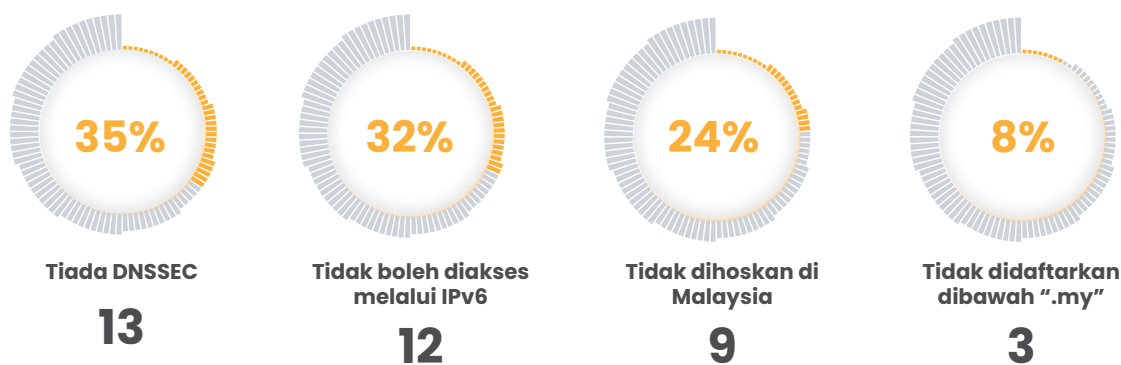

Pensijilan Laman Sesawang E-Dagang

Lembaga Hasil Dalam Negeri (LHDN) telah memperkenalkan Peraturan Cukai Pendapatan 2003 (Pengurangan bagi Membangunkan Laman sesawang) yang menyediakan insentif pengurangan cukai kepada pemohon yang memenuhi kriteria dan syarat untuk membangun atau memiliki laman sesawang e-dagang di Malaysia. Melalui peraturan itu, MCMC diberi peranan sebagai agensi yang melaksanakan pengesahan, meliputi aspek kesahihan laman sesawang, teknikal dan keselamatan ke atas laman sesawang yang dilengkapi dengan platform e-dagang sebelum permohonan pengurangan cukai dikemukakan kepada LHDN.

Sehingga 31 Disember 2023, sebanyak 22 permohonan telah diproses oleh MCMC, dan daripada jumlah tersebut, lima (5) permohonan telah diluluskan, manakala 17 permohonan ditolak. Permohonan yang ditolak adalah disebabkan kegagalan dalam memenuhi semua kriteria kelayakan yang dinyatakan dalam Garis Panduan untuk Pensijilan Laman Web e-Dagang.

Statistic Kegagalan Mematuhi Kriteria Kelayakan

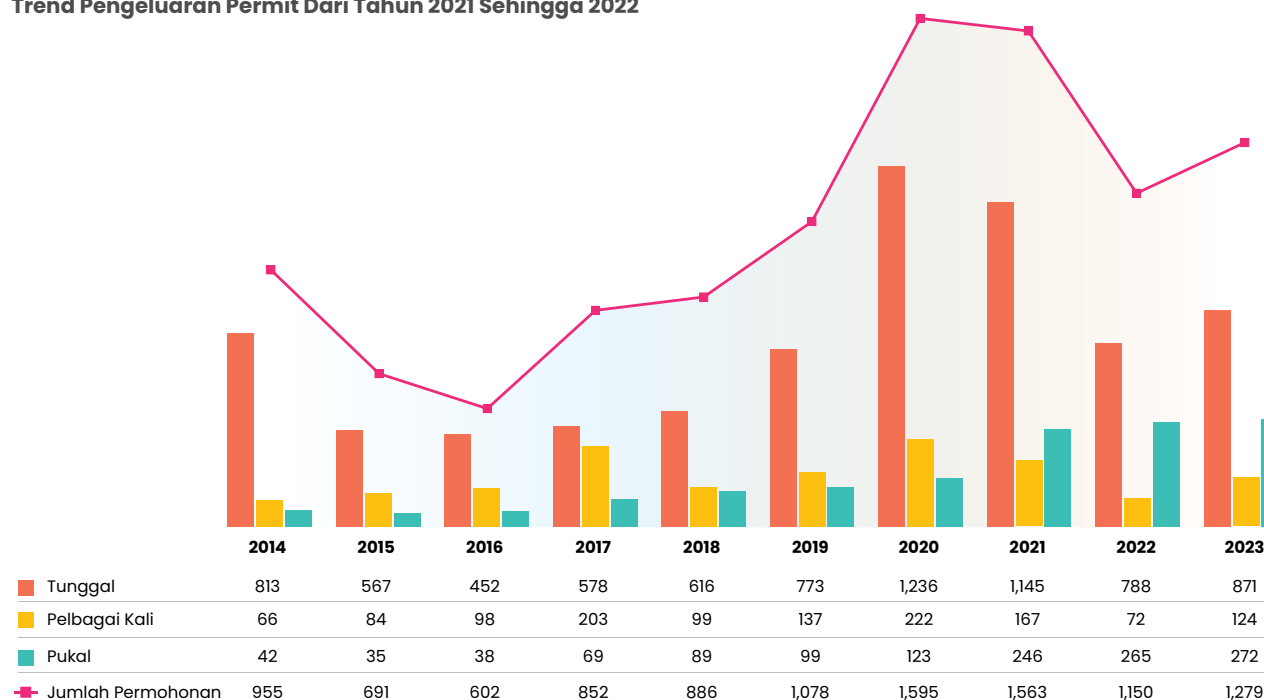

Pengeluaran permit di bawah STA 2010

Pada tahun 2023, MCMC telah menerima sejumlah 1,279 permohonan permit STA. Daripada permit yang dikeluarkan, 68.1% (871) adalah permit jenis Tunggal, 21.3% (272) adalah permit jenis Pukal dan 9.7% (124) adalah permit jenis Pelbagai Kali. Trend pengeluaran permit dari tahun 2014 sehingga 2023 seperti yang ditunjukkan pada rajah di bawah:

Tahun	Tunggal	Pelbagai Kali	Pukal	Jumlah Permohonan
2014	813	66	42	955
2015	567	84	35	691
2016	452	98	38	602
2017	578	203	69	852
2018	616	99	89	886
2019	773	137	99	1,078
2020	1,236	222	123	1,595
2021	1,145	167	246	1,563
2022	788	72	265	1,150
2023	871	124	272	1,279

Trend Pengeluaran Permit Dari Tahun 2021 Sehingga 2022

Catatan

- Permit jenis Tunggal diberikan untuk sekali penghantaran ke sebuah negara dengan tempoh sah selama enam (6) bulan.
- Permit jenis Pelbagai Kali diberikan untuk penghantaran lebih daripada sekali ke pelbagai negara dengan tempoh sah selama dua (2) tahun.
- Permit jenis Pukal diberikan untuk penghantaran lebih daripada sekali ke sebuah negara dengan tempoh sah selama dua (2) tahun.

PEMANTAUAN DAN PEMATUHAN SYARAT KHAS LESEN

Lawatan Pemantauan Pematuhan Ke Tapak

Pada tahun 2023, Jabatan Pemantauan telah melakukan sebanyak 36 lawatan pemantauan ke premis pejabat pemegang lesen, tapak kemudahan dan perkhidmatan. Lawatan pemantauan ini memastikan bahawa pemegang Lesen Individu baharu berjaya:

1. Memulakan penyediaan kemudahan atau perkhidmatan dalam tempoh 12 bulan atau tempoh lain yang telah ditetapkan dari tarikh lesen diberikan; dan
2. Melaksanakan kemudahan atau perkhidmatan dari tahun pertama hingga tahun kelima seperti yang ditetapkan di bawah Pelan Pelaksanaan Terperinci/Pelan Pelaksanaan.

Bil.	Pemegang Lesen	Jenis Lesen		
		NFP(i)	NSP(i)	CASP(i)
1	Anjur Ekar Sdn Bhd	/	-	-
2	Asas Stabil Sdn Bhd	/	/	-
3	Bangkit Setia Sdn Bhd	/	-	-
4	BH Network Sdn Bhd	/	-	-
5	Bullish Aim Sdn Bhd	/	/	-
6	Citaglobal Telecommunication Sdn Bhd	/	-	-
7	Digital Infra Group Sdn Bhd	/	/	-
8	DNF Group Sdn Bhd	-	-	/
9	Front Connect Sdn Bhd	/	-	-
10	Galaxie Towers Sdn Bhd	/	-	-
11	iFIBER Sdn Bhd	/	/	-
12	Innet Technologies Sdn Bhd	/	/	-
13	Jejak Semangat Sdn Bhd	-	/	-
14	KS IT Sdn Bhd	/	/	-
15	KUB Telekomunikasi Sdn Bhd	/	-	-
16	M Telecom World Sdn Bhd	/	/	-
17	Measat Communication Systems Sdn Bhd	/	/	-
18	Myren Network Sdn Bhd	/	/	-
19	Nalfin Realities Sdn Bhd	/	-	-
20	Naza Communications Sdn Bhd	/	/	-
21	Network Facilities Sdn Bhd	/	-	-
22	NST Datacara Sdn Bhd (dulu dikenali sebagai NST Data Consultant Sdn Bhd)	/	-	-
23	Omni-5G Sdn Bhd (dulu dikenali sebagai Omni-Glory Infotech Sdn Bhd)	/	/	-
24	Orient Telecoms Sdn Bhd	/	/	-
25	QEW Communications Sdn Bhd	/	/	-
26	Redpyne Sdn Bhd	/	/	-
27	Seax Malaysia Sdn Bhd (dulu dikenali sebagai Daulat Networks Sdn Bhd)	/	/	-
28	SP Satellites Sdn Bhd (dulu dikenali sebagai ASN Satellites Sdn Bhd)	/	/	-
29	Stealth Communication Sdn Bhd	/	-	-
30	Syakim Technologies Sdn Bhd	/	-	-

Bil.	Pemegang Lesen	Jenis Lesen		
		NFP(I)	NSP(I)	CASP(I)
31	TP Works Engineering Sdn Bhd	/	/	-
32	Transgreen Structure Sdn Bhd	/	/	-
33	Valsa Sarawak Sdn Bhd	/	/	-
34	Xperanti IOT (M) Sdn Bhd	/	/	-
35	YTL Broadband Sdn Bhd	/	-	-
36	Zeta IOS Sdn Bhd	/	/	-
Total		34	22	1

Senarai lawatan pemantauan pematuhan ke tapak mengikut jenis lesen

Pemantauan Pematuhan terhadap Penguntukan Spektrum dan Keperluan Penguntukan Radas oleh Pemegang Spektrum Baharu

Jabatan Pemantauan juga bertanggungjawab memantau pematuhan Pelan Pelaksanaan yang dikemukakan oleh pemegang Penguntukan Spektrum dan Penguntukan Radas bagi memastikan pematuhan terhadap keperluan Penguntukan Spektrum dan Penguntukan Radas di bawah AKM 1998 yang merangkumi:

1. Pematuhan Pelan Pelaksanaan yang diluluskan oleh Suruhanjaya, termasuk sebarang pembetulan yang dibuat selepas itu; dan
2. Mengemukakan dua (2) Laporan Kemajuan Setengah Tahun yang memperincikan langkah-langkah yang telah diambil untuk melaksanakan Pelan Pelaksanaan bagi tempoh berakhir 30 Jun dan 31 Disember.

Untuk tujuan pemantauan yang lebih dinamik, satu kumpulan kerja bernama *Working Group for Spectrum Monitoring* telah ditubuhkan. Kumpulan kerja ini melibatkan Jabatan Pemantauan, Jabatan Perancangan Bergerak, Jabatan Penguntukan Spektrum Radio – Perkhidmatan Bergerak, Jabatan Kawal Selia dan Pematuhan Negeri dan Jabatan Infrastruktur Komersial. Fungsi kumpulan kerja adalah untuk memantau penguntukan spektrum dalam jalur frekuensi seperti yang berikut:

Bil.	Pemegang Penguntukan Spektrum	Jalur Frekuensi (MHz)				
		800	850	900	2300	2600
1.	Altel Communications Sdn Bhd	-	-	/	-	/
2.	Celcom Berhad	-	-	-	-	/
3.	Digi Telecommunications Sdn Bhd	-	-	-	-	/
4.	Maxis Broadband Sdn Bhd	-	-	-	-	/
5.	RedTone Engineering and Network Services Sdn Bhd	-	-	-	-	/
6.	Sea Telco Engineering Services Sdn Bhd	-	-	-	/	-
7.	TM Technology Sdn Bhd (dulu dikenali sebagai Webe Digital Sdn Bhd)	-	/	-	/	/
8.	U Mobile Sdn Bhd	-	-	-	-	/
9.	YTL Communications Sdn Bhd	/	-	-	/	/

Senarai pemegang penguntukan spektrum mengikut jalur frekuensi

Permohonan Pelanjutan Masa yang Diterima dan Diluluskan

Terdapat pemegang Lesen Individu baharu yang telah memohon pelanjutan masa kerana gagal melancarkan kemudahan atau perkhidmatan dalam tempoh 12 bulan dari tarikh lesen diberikan. Dua (2) permohonan untuk pelanjutan masa telah diterima dan diluluskan berdasarkan sebab-sebab berikut:

- Proses mendapatkan kelulusan permit daripada pihak berkuasa tempatan mengambil masa yang lama;
- Proses perubahan struktur pengurusan yang lama telah menyebabkan kelewatan dalam penukaran pelan perniagaan; dan
- Kelewatan dalam menerima jumlah pembiayaan daripada syarikat induk atau pemegang saham.

Senarai pemegang Lesen Individu baharu yang telah diluluskan untuk pelanjutan masa

PENGURUSAN PENOMBORAN DAN PENGALAMATAN ELEKTRONIK

Penguntukan Penomboran

Penguntukan penomboran di Malaysia adalah berdasarkan kepada kategori yang digunakan di dalam sistem rangkaian dan perkhidmatan aplikasi seperti yang berikut:

- Nombor geografi;
- Nombor bukan geografi; dan
- Nombor-nombor lain.

Bagi tahun 2023, sebanyak 1,785,002 penguntukan penomboran baharu telah diperuntukkan manakala 681 nombor telah diserahkan semula. Ini menjadikan jumlah keseluruhan penguntukan penomboran sebanyak 148,327,596 pada tahun 2023.

Kategori	Jenis Nombor	Penguntukan Sedia Ada (1 Januari 2023)	Penguntukan Baharu	Serah Semula	Jumlah (31 Disember 2023)
Nombor geografi	Public Switched Telephone Network (PSTN)	36,720,000	85,000	-	36,805,000
Nombor bukan geografi	Nombor Pendek	CKSC	4	-	4
		CISC	15	1	14
		CSC	3	-	3
		ISC	190	-	190
	Nombor Perkhidmatan Khas (SSN)	1-300	100,000	-	100,000
		1-700	20,000	-	20,000
		1-800	120,000	-	120,000
	Nombor Mudah Alih	109,580,000	1,700,000	-	111,280,000
Nombor-nombor lain	International Mobile Subscriber Identity (IMSI)	MNC	96	-	96
	Kod Titik Isyarat	ISPC	43	-	43
		NSPC	2,918	680	2,240
	Routing Number	6	-	-	6
Jumlah		146,543,275	1,785,002	681	148,327,596

Senarai penguntukan penomboran bagi tahun 2023

CKSC	Kod pendek yang biasa dikenali	1-600	Nombor Perkhidmatan Premium
CISC	Kod Pendek Antara Pembawa Biasa	1-700	Nombor Perkhidmatan Pemajuan Panggilan
ISC	Kod Pendek Bebas	MNC	Kod Rangkaian Mudah Alih
CSC	Kod Pemilihan Pembawa	ISPC	Kod Titik Isyarat Antarabangsa
1-300	Nombor Perkhidmatan Bebas Tol	NSPC	Kod Titik Isyarat Kebangsaan
1-800	Nombor Perkhidmatan Telefon Percuma		

Pungutan Fi bagi Penguntukan Penomboran

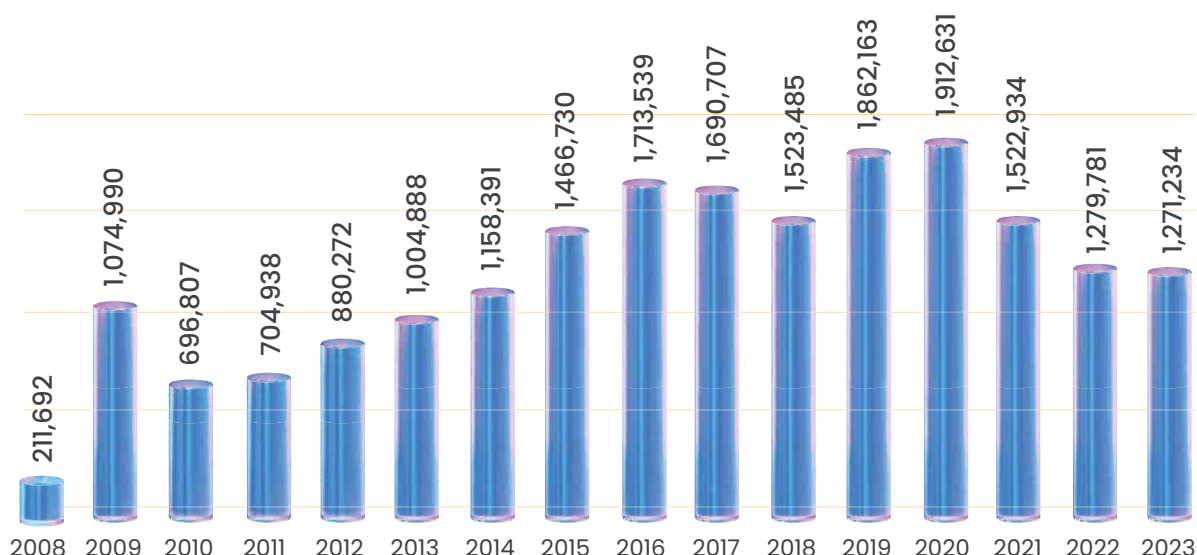
Pada tahun 2023, sebanyak RM17,990,400.00 telah dikutip daripada fi penguntukan penomboran. Fi tersebut telah dikategorikan daripada tiga (3) sumber utama iaitu fi penguntukan penomboran yang sedia ada (fi tahunan), fi penguntukan bagi permohonan baru dan fi permohonan baru yang ditunjukkan seperti berikut:

Kemudahan Nombor Mudah Alih (MNP)

Bagi Kemudahan Nombor Mudah Alih (MNP), sebanyak 1,271,234 nombor telah dimudahalihkan pada tahun 2023, menunjukkan sedikit penurunan sebanyak 0.67% daripada tahun sebelumnya. Sejak tahun 2008, sejumlah 19,975,182 nombor telah berjaya dimudahalihkan.

TRANSAKSI TAHUNAN MNP (2008-2023)

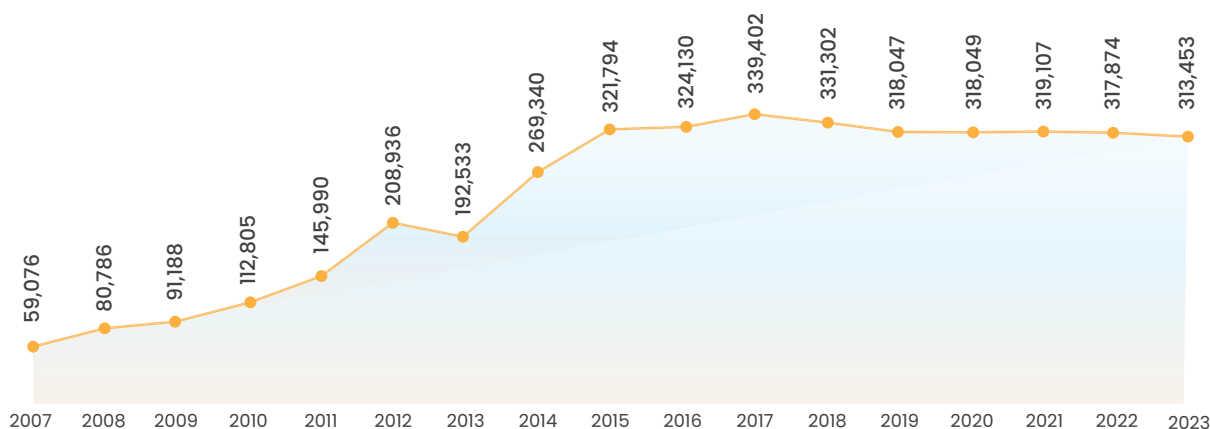

Pengalamatan Elektronik (Nama Domain .my)

Berdasarkan Seksyen 181 (1) AKM 1998, MCMC telah melantik MYNIC Berhad (MYNIC) untuk mengurus dan menyenggara pangkalan data alamat elektronik bersepadu yang terdiri daripada 11 kategori nama domain yang berakhir dengan .my. Sehingga 31 Disember 2023, sebanyak 313,453 nama domain telah didaftarkan.

JUMLAH PENDAFTARAN NAMA DOMAIN (2007 - 2023)

JUMLAH PENDAFTARAN NAMA DOMAIN BAGI TAHUN 2023 (MENGIKUT KATEGORI)

.my	148,220	47.29%
.com.my	147,182	46.96%
.biz.my	7,416	2.37%
.org.my	4,047	1.29%
.edu.my	2,767	0.88%
.net.my	2,480	0.79%
.gov.my	1,001	0.32%
Others (.mil.my, .name.my, .coop.my),	340	0.11%

Pengalaman Elektronik (Alamat Protokol Internet (IP))

NEAMD telah menjalankan audit pematuhan IPv6 pada tahun 2023 ke atas pemegang lesen individu Pemberi Perkhidmatan Rangkaian (NSP(I)) yang menyediakan perkhidmatan berwayar, tanpa wayar dan/atau pusat data kepada semua pengguna di Malaysia untuk memastikan pematuhan terhadap Arahan Suruhanjaya No. 2 Tahun 2015 yang berkuat kuasa pada 27 Februari 2015. Pelaksanaan audit pematuhan IPv6 pada tahun 2023 merupakan kesinambungan daripada pelaksanaan penilaian sendiri yang telah dilaksanakan pada tahun 2022. Sehingga 30 November 2023, sebanyak 12 NSP(I) telah diaudit meliputi 131 lokasi di seluruh Malaysia. Semua tapak audit menunjukkan pematuhan 100% terhadap Arahan Suruhanjaya No. 2 Tahun 2015.

JUMLAH LOKASI AUDIT IPV6 2023

26 (20%)

Kedah, Perlis & Pulau Pinang

26 (20%)

Selangor, W.P. Putrajaya & W.P. Kuala Lumpur

24 (18%)

Kelantan, Pahang & Terengganu

18 (14%)

Negeri Sembilan & Melaka

18 (14%)

Sabah & Sarawak

11 (8%)

Johor

10 (8%)

Perak

Penamatan Perkhidmatan CLIR (Calling Line Identification Restriction) atau "Private Number"

MCMC telah mengarahkan penyedia perkhidmatan talian selular dan tetap untuk memastikan semua panggilan dan penghantaran Khidmat Pesanan Ringkas (SMS) memaparkan maklumat nombor sebenar. Oleh itu, perkhidmatan CLIR atau "private number" yang ditawarkan oleh pemberi perkhidmatan sebagai perkhidmatan nilai tambah kepada pelanggan mereka dengan fi pendaftaran dan bulanan bercanggah dengan peruntukan sedia ada di dalam NEAP yang dikeluarkan berdasarkan kepada AKM 1998. Setelah mempertimbangkan semua aspek, penyedia perkhidmatan dikehendaki menghentikan perkhidmatan CLIR sebelum 31 Disember 2023.

Penamatan perkhidmatan CLIR atau "private number" adalah untuk melindungi hak penerima panggilan untuk mengetahui nombor panggilan yang mereka terima. Tindakan ini juga bagi memastikan perkhidmatan CLIR tidak disalahgunakan untuk tujuan yang tidak baik. Secara amnya, MCMC telah menerima maklum balas yang baik berhubung penamatan perkhidmatan CLIR daripada orang awam.

Penerbitan Rancangan Penomboran dan Pengalaman Elektronik 2023 (NEAP)

NEAP pertama kali diterbitkan pada 26 Januari 2006 dan diikuti NEAP terbitan edisi kedua 10 tahun kemudian pada 17 Oktober 2016. Pada 5 September 2023, MCMC menerbitkan NEAP edisi ketiga, yang merangkumi semua notis pindaan (5 pindaan) sejak penerbitan edisi kedua. NEAP menyatakan dan menjelaskan peraturan-peraturan berhubung dengan penggunaan nombor dan alamat elektronik. Penerbitan edisi ketiga NEAP membolehkan penyedia-penyedia perkhidmatan dan orang awam mendapatkan maklumat mengenai peraturan tersebut dengan mudah dan efisien tanpa perlu merujuk kepada notis-notis pindaan lain.

Malaysia's Universal Acceptance Day (.MY UA DAY 2023)

Program ini bertujuan untuk memberi kesedaran mengenai kewujudan dan fungsi Nama Domain Antarabangsa (IDN) sebagai pemangkin kepada konsep Penerimaan Sejagat (UA) dalam ekosistem Internet di peringkat kebangsaan. Program ini dianjurkan dengan kerjasama Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN) dan MYNIC Berhad. Program tersebut telah mengumpulkan lebih daripada 100 peserta yang terdiri daripada sektor awam, pemain industri, perniagaan dan perusahaan, ahli akademik dan pertubuhan bukan kerajaan.

IPv6 Deployment Workshop—Let's Migrate to IPv6

Berdasarkan Arahan Suruhanjaya No. 2 Tahun 2015, semua pemegang lesen Individu Pemberi Perkhidmatan Rangkaian yang menyediakan perkhidmatan aplikasi akses, e-mel, web dan pelayan Sistem Nama Domain (DNS) di Malaysia dikehendaki menerima guna, menyediakan dan membekalkan protokol IPv6 berkuat kuasa 30 Jun 2015. Bagi memastikan pematuan berterusan kepada Arahan yang dikeluarkan, NEAMD telah menganjurkan bengkel selama tiga (3) hari bermula 27 November 2023 sehingga 29 November 2023 untuk memberi nilai tambah kepada pemegang lesen yang telah menerima guna IPv6 di Malaysia, di samping memberikan pengetahuan dan kemahiran yang diperlukan berkaitan IPv6 kepada organisasi tempatan yang lain. Bengkel tersebut dianjurkan dengan kerjasama Asia Pacific Network Information

Centre (APNIC) dan Malaysian Technical Standard Forum Bhd (MTSFB) dan dihadiri 51 peserta daripada pelbagai organisasi termasuk Pemberi Perkhidmatan Internet (ISP), syarikat perkhidmatan berkaitan Internet, sektor awam dan swasta. Bengkel ini diisi dengan sesi perkongsian mengenai perjalanan dan pembangunan pelaksanaan IPv6 di Malaysia termasuk pendedahan kepada beberapa teknikal kod yang dibangunkan dan diamatkan oleh industri komunikasi dan multimedia di Malaysia.

Pengeluaran Garis Panduan Kelayakan dan Pendaftaran Juruaudit-Tandatangan Digital

Pada 1 April 2023, NEAMD mengeluarkan Garis Panduan Kelayakan dan Pendaftaran Juruaudit-Tandatangan Digital dan mengeluarkan versi semakan pada 15 September 2023. Garis panduan ini bertujuan untuk mendokumentasikan amalan industri semasa di samping menyelaraskannya dengan keperluan ATD 1997 dan Peraturan-peraturan Tandatangan Digital 1998 (PTD 1998). Ini bagi meningkatkan kefahaman dan konsistensi dalam pemilihan dan pendaftaran juruaudit berkeelayakan selaras dengan Peraturan 41 PTD 1998.

PERATURAN KESELAMATAN RANGKAIAN DAN KANDUNGAN

Laporan Pemantauan dan Analisis

Jabatan Analisis Kandungan (CTAD) MCMC mengeluarkan laporan pemantauan harian berhubung trend, yang memberi impak di peringkat nasional dan kepentingan awam di media sosial kepada pihak berkepentingan. Pada tahun 2023, sebanyak 1,007 laporan telah dikeluarkan oleh CTAD. Statistik pecahan laporan adalah seperti yang berikut:

Laporan Pemantauan Harian

698

Jumlah Laporan Yang Dikeluarkan

Laporan Penyaluran Maklumat Tidak Ditentusahkan

309

Jumlah Laporan Yang Dikeluarkan

Pecahan Laporan CTAD sehingga Disember 2023

Tindakan Administratif dan Siasatan

CTAD juga secara proaktif mengambil langkah memajukan kandungan yang mengancam keselamatan negara dan ketenteraman awam serta aktiviti terlarang yang dikenalpasti melalui pemantauan yang dijalankan kepada Jabatan dalam MCMC yang berkaitan, agensi luar dan/atau melaporkan kepada pihak penyedia platform untuk perhatian dan tindakan lanjut. Sehingga 2023,

- 41,602 kandungan telah dilaporkan untuk perhatian dan tindakan lanjut oleh pihak penyedia platform;
- 80 Laporan Maklumat Pertama (FIR) telah difailkan dengan Jabatan Siasatan;
- 67 kandungan telah dimajukan kepada pihak berkuasa yang berkaitan untuk perhatian dan tindakan selanjutnya.

Portal Sebenarnya.my yang dilancarkan pada 14 Mac 2017 merupakan inisiatif untuk membendung penularan berita palsu dan bertindak sebagai pusat sehati untuk orang ramai menyemak dan menyalurkan maklumat berita yang tidak ditentusahkan dalam talian.

Portal tersebut telah mendapat maklum balas yang positif daripada masyarakat dengan sejumlah 346 juta jumlah layaran dari Mac 2017 hingga 31 Disember 2023, dengan purata hampir dua (2) juta layaran sebulan. Dalam tempoh yang sama, portal Sebenarnya.my telah memuat naik lebih daripada 3,000 artikel. Portal Sebenarnya.my turut menerima lebih daripada 16,000 maklumat mengenai berita yang tidak ditentusahkan daripada orang ramai, yang kemudiannya dimajukan kepada agensi kerajaan berkaitan untuk perhatian tindakan selanjutnya dalam mengesahkan maklumat atau berita tersebut.

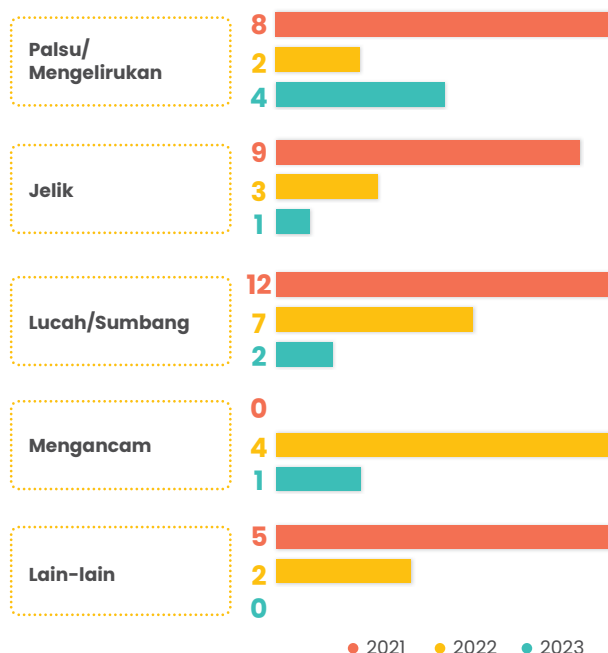
Aduan mengenai Kandungan Penyiaran

Pada tahun 2023, sebanyak lapan (8) aduan berkaitan kandungan penyiaran telah diterima oleh MCMC. Terdapat enam (6) aduan terhadap Televisyen Bebas ke-Udara (FTA TV) dan dua (2) aduan terhadap Televisyen Langganan (TV Berbayar). Daripada lapan (8) aduan yang diterima, tiga (3) kes melibatkan kandungan jelik/sumbang dan lucah, satu (1) kes melibatkan kandungan mengancam dan empat (4) kes melibatkan kandungan palsu. Kebanyakan aduan yang diterima adalah berkaitan kandungan program seperti berita, manakala selebihnya berkaitan filem, rancangan bual bicara dan program hiburan.

BILANGAN ADUAN YANG DITERIMA MENGIKUT PLATFORM

Jumlah Aduan mengikut Kategori

Berdasarkan aduan yang diterima, MCMC telah mengambil tindakan-tindakan seperti yang tertera di bawah:

Tindakan Penguatkuasaan	Suku Tahun				Jumlah Aduan
	Pertama	Kedua	Ketiga	Keempat	
Laporan Maklumat Pertama (FIR)	2	2	-	-	4
Surat Peringatan/Nasihat	1	-	-	-	1
Tiada Pelanggaran	1	2	-	-	3
Jumlah Aduan	4	4	-	-	8

Tindakan Diambil ke atas Aduan yang Diterima pada Tahun 2023

Permohonan Siaran Langsung dan Tertunda (eLDTA)

Bagi program dan rancangan siaran langsung atau tertunda, semua pemegang lesen CASP-I dikehendaki mengemukakan permohonan kepada MCMC melalui sistem eLDTA, iaitu tidak kurang daripada 14 hari sebelum tarikh siaran yang dicadangkan, untuk kelulusan MCMC. Bagi setiap permohonan yang diterima, MCMC akan memantau sesuatu program yang telah dijadualkan untuk siaran. Selain itu, MCMC turut menghadiri sesi raptai dan program berkenaan bagi memastikan stesen penyiaran mematuhi undang-undang dan peraturan yang berkuat kuasa seperti AKM 1998 dan Kod Kandungan. Pada tahun 2023, sebanyak 186 permohonan telah diterima dan diluluskan oleh MCMC, seperti berikut:

PERMOHONAN SIARAN LANGSUNG DAN TERTUNDA MENGIKUT PLATFORM

Televisyen Bebas ke-Udara (FTA TV)
• **140**
Televisyen Langganan (TV Berbayar)
• **21**

Terrestrial Radio
• **27**
Jumlah
• **188**

Permohonan Siaran Langsung dan Tertunda mengikut Platform bagi tahun 2023

Pesanan Khidmat Awam (PKA)

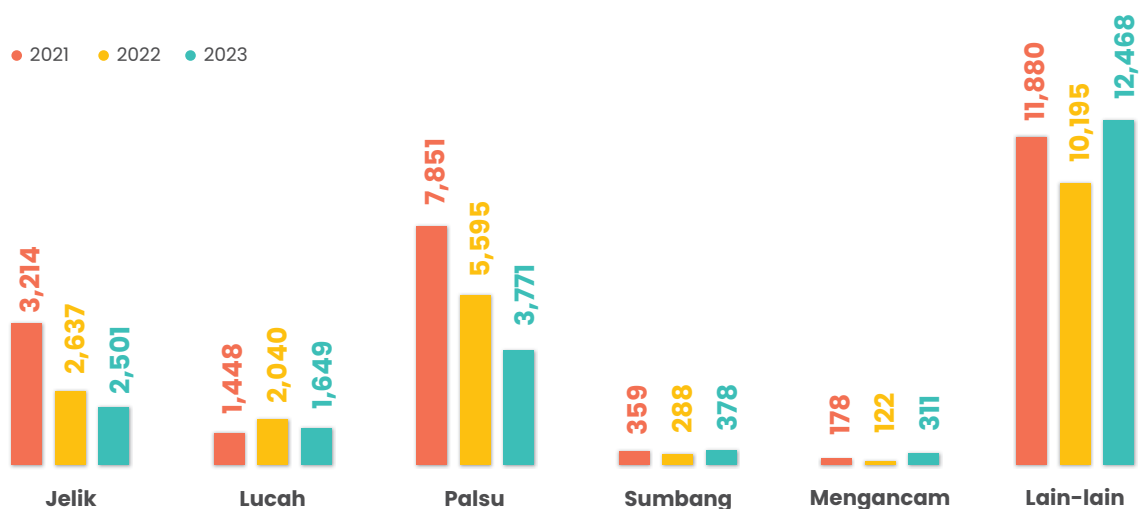
MCMC dengan kerjasama Bahagian Komunikasi Strategik dan Korporat Kementerian Komunikasi dan Digital (BKSK-KK) bertindak sebagai pusat tumpuan utama (*focal point*) dalam mengedarkan bahan PKA kepada stesen televisyen dan radio swasta untuk dihebahkan kepada orang awam. Sepanjang tahun 2023, sebanyak 167 bahan PKA telah diedarkan dalam pelbagai bentuk seperti video/audio, hebahan dan infografik.

Antara sumber PKA yang diedarkan adalah daripada KKD, Jabatan Perdana Menteri (JPM), Jabatan Penerangan Malaysia (JaPen), Perbadanan Pembangunan Filem Nasional Malaysia (FINAS), Kementerian Kewangan (MOF), Agensi Pengurusan Bencana Negara (NADMA), Jabatan Meteorologi Malaysia (MET) dan banyak lagi.

Aduan mengenai Kandungan Media Baharu

Sepanjang tahun 2023, terdapat sebanyak 21,078 aduan yang diterima daripada pengadu awam berhubung penyalahgunaan perkhidmatan dalam talian. Jumlah aduan tertinggi yang diterima adalah berkaitan kandungan yang berada di luar bidang kuasa AKM 1998 (Akta 588), iaitu sebanyak 12,468 aduan.

JUMLAH ADUAN DALAM TALIAN YANG DITERIMA MENGIKUT KATEGORI BAGI TAHUN 2023

Kawal Selia Kandungan Dalam Talian

MCMC sentiasa bekerjasama dengan agensi penguatkuasaan di Malaysia dalam mengawal selia kandungan dalam talian dan memberi bantuan kepakaran teknikal mengikut keperluan. Sekatan laman sesawang merupakan salah satu langkah yang dilaksanakan oleh MCMC untuk melindungi pengguna Internet di Malaysia, daripada akses kepada laman sesawang yang melanggar peruntukan undang-undang bertulis dalam negara. Jumlah laman sesawang yang disekat pada tahun 2023 adalah 3,724. Berikut adalah statistik laman sesawang yang disekat dari 2021 hingga 2023, dikategorikan mengikut peruntukan undang-undang bertulis yang berkaitan.

Akta-akta yang Berkaitan	Jumlah Sekatan Laman Sesawang		
	2021	2022	2023
Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 (AKM 1998)	1,489	1,618	1,156
Peraturan-Peraturan Kawalan Dadah dan Kosmetik 1984 (Farmasi KKM)	78	54	45
Akta Makanan 1983 (Kawalan Makanan KKM)	60	48	43
Akta Ubat (Iklan dan Penjualan) 1956 (Farmasi KKM)	2	8	4
Akta Racun 1954 (Farmasi KKM)	82	7	0

Akta-akta yang Berkaitan	Jumlah Sekatan Laman Sesawang		
	2021	2022	2023
Akta Peranti Perubatan 2012 (KKM)	4	1	0
Peraturan-Peraturan Kawalan Hasil Tembakau 2004 (KKM)	0	6	0
Akta Optik 1991 (KKM)	0	1	0
Kanun Keseksaan (Penipuan) (PDRM)	2	0	0
Kanun Keseksaan (Fitnah) (PDRM)	3	0	1
Akta Hasutan 1948 (PDRM)	0	3	1
Akta Rahsia Rasmi 1972 (PDRM)	0	1	0
Kanun Keseksaan (Pelacuran) (PDRM)	178	62	118
Akta Rumah Judi Terbuka 1953 (PDRM)	3,902	2,042	1,485
Akta Hak Cipta 1987 (KPDN)	583	510	733
Akta Cap Dagangan 2019 (KPDN)	1	5	28
Akta Perlindungan Data Peribadi 2010 (JPDP)	3	4	13
Akta Pasaran Modal dan Perkhidmatan 2007 (Suruhanjaya Sekuriti)	148	169	83
Akta Pendaftaran Perniagaan 1956 (SSM)	5	1	2
Akta Pemberi Pinjam Wang 1951 (KPKT)	5	11	12
Akta Eksais 1976 (JKDM)	2	0	0
Akta Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia 1981 (FINAS)	6	13	0
Akta Perniagaan Perkhidmatan Wang 2011 (BNM)	0	8	0
Akta Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia 2009	1	0	0

Statistik Tindakan Sekatan Laman Sesawang (2021–2023)

Bengkel Pembangunan Strategi Kempen Kesedaran dan Pengisian Kandungan untuk Isu Penipuan dan Perjudian Dalam Talian

Jabatan Media Baharu telah menganjurkan Bengkel Pembangunan Strategi Kempen Kesedaran dan Kandungan Pengisian pada 17-18 Ogos 2023 bertempat di Park Royal Collection, Kuala Lumpur bagi isu penipuan dan perjudian dalam talian dengan kerjasama Jabatan Komunikasi dan Kawal Selia Postal. Bengkel ini diadakan bagi merangka kempen kesedaran dan kandungan pengisian secara bersepadu bagi meningkatkan kesedaran masyarakat mengenai isu penipuan dan perjudian dalam talian, memperkasakan peranan dan fungsi KKD dalam menyelaras penyampaian dan penyebaran maklumat berkaitan tindakan kerajaan dalam menangani isu penipuan dalam talian serta meningkatkan kesedaran dalam kalangan masyarakat untuk lebih berwaspada terhadap sebarang aktiviti penipuan dalam talian.

Bengkel Cadangan Pengawasan untuk Membendung Kandungan Provokatif (Over-The-Top (OTT))

Jabatan Media Baharu bekerjasama dengan Jabatan Pengurusan Keselamatan Rangkaian, Jabatan Penasihat Undang-Undang, dan Jabatan Pelesenan untuk menganjurkan Bengkel Cadangan Pengawalseliaan pada 5 Oktober 2023 di Putrajaya Marriott Hotel, IOI Resort City, Putrajaya. Bengkel ini bertujuan untuk membendung kandungan provokatif OTT. Bengkel ini telah dijalankan dengan pelbagai pihak berkepentingan bagi membincangkan cadangan dalam menangani isu kandungan provokatif, termasuk cadangan untuk mengawal selia penyedia platform OTT melalui kaedah pelesenan atau pendaftaran.

PERANCANGAN & PENGURUSAN INFRASTRUKTUR

Memperkasa Infrastruktur Digital untuk Masa Depan Malaysia

Aspirasi Kerajaan adalah untuk menjadikan Malaysia sebagai peneraju ekonomi digital serantau serta menjadi sebuah negara berpendapatan tinggi yang berpacuan pendigitalan. Selaras dengan Rancangan Malaysia Ke-12 (RMK-12) dan inisiatif MyDIGITAL, pembangunan infrastruktur komunikasi Malaysia menjadi salah satu tumpuan bagi Kerajaan untuk menyokong transformasi digital, meningkatkan ketersambungan dan menggalakkan pertumbuhan ekonomi.

Sehubungan dengan itu, Suruhanjaya menasaskan untuk mempertingkatkan ketersambungan Internet, meluaskan liputan jalur lebar, dan membuka jalan kepada teknologi yang lebih canggih melalui pelaksanaan pelbagai dasar, strategi, dan pelan pembangunan infrastruktur komunikasi.

Pengurusan dan Pembangunan Infrastruktur Digital

Bahagian Perancangan Infrastruktur Digital (DIPD) bertanggungjawab untuk menyelia perancangan serta pembangunan infrastruktur komunikasi. Usaha ini dicapai melalui usaha kolaboratif dan penglibatan strategik bersama pelbagai pihak berkepentingan seperti kementerian, pihak berkuasa tempatan, pemain industri, pemaju, dan lain-lain untuk mengukuhkan ketersediaan infrastruktur komunikasi dan memperluas capaian kepada sambungan komunikasi yang berkualiti dan meluas di seluruh Malaysia.

Dalam pengurusan infrastruktur, DIPD menjalankan fungsi-fungsi seperti yang berikut:

- Menyelaras dan merancang inisiatif untuk pembangunan infrastruktur komunikasi Malaysia.
- Merangka dan membangunkan garis panduan infrastruktur komunikasi, seperti Garis Panduan Perancangan Infrastruktur Komunikasi (GPP-I) 2022.
- Penasihat teknikal kepada agensi Kerajaan Persekutuan dan Negeri, pihak berkuasa tempatan, serta pejabat-pejabat negeri MCMC dalam pelaksanaan dasar-dasar dan prosedur yang berkaitan dengan infrastruktur komunikasi.
- Mengumpul dan mengurus data infrastruktur komunikasi bagi tujuan analisis dan pelaporan kemajuan pembangunan infrastruktur.

Pemberian Perkhidmatan Sejagat (PPS)

Pemberian Perkhidmatan Sejagat (PPS) bertujuan untuk mempromosikan ketersediaan dan penggunaan meluas perkhidmatan rangkaian dan/atau perkhidmatan aplikasi di seluruh Malaysia dengan memberi tumpuan kepada kawasan yang kurang diberi perkhidmatan atau kumpulan yang kurang diberi perkhidmatan dalam masyarakat.

Inisiatif PPS dibiayai melalui Kumpulan Wang PPS yang telah ditubuhkan di bawah peruntukan Seksyen 204 AKM 1998. Projek- projek PPS hanya boleh dilaksanakan melalui dua (2) kaedah seperti yang diperuntukan di bawah Peraturan-Peraturan Komunikasi dan Multimedia (Peruntukan Perkhidmatan Sejagat) 2002 (Peraturan-Peraturan PPS 2002) iaitu melalui Peraturan 5 dan Peraturan 36A:

- Peraturan 5 iaitu melalui pelawaan terbuka/ permintaan untuk cadangan (RFP) kepada semua pemegang lesen untuk mendaftar minat mereka dan mengambil bahagian dalam sesuatu projek; atau

- Peraturan 36A iaitu melalui pelaksanaan inisiatif PPS oleh mana-mana pemegang lesen yang sumbangannya kepada Kumpulan Wang PPS dalam kalendar sebelumnya melebihi sepuluh (10) juta ringgit di bawah Peraturan 36A, Peraturan-Peraturan PPS 2002. Mana-mana penyumbang utama yang telah dikenal pasti oleh Suruhanjaya, serta berhasrat untuk menggunakan sumbangan tersebut, perlu mengemukakan draf rancangan perkhidmatan seagatnya pada atau sebelum 30 September setiap tahun kepada Suruhanjaya. Seterusnya, Suruhanjaya akan menyemak dan menilai draf rancangan perkhidmatan seagat, dan kemudian memutuskan sama ada untuk meluluskan draf rancangan perkhidmatan seagat itu dengan atau tanpa pindaan, atau menolak draf rancangan tersebut.

a. Peraturan 5-Permintaan untuk Cadangan (RFP)

Pada 31 Mac 2022, Suruhanjaya telah mengeluarkan pelawaan terbuka/permintaan untuk cadangan (RFP) kepada semua pemegang lesen untuk mendaftar minat mereka dan mengambil bahagian dalam projek bagi penyediaan 177 PEDI baharu. RFP ini dikeluarkan di bawah Peraturan 5, Peraturan-Peraturan PPS2002, di mana turut terkandung maklumat mengenai lokasi yang dikenal pasti untuk penyediaan perkhidmatan, penerangan tentang skop kerja, kriteria kelayakan untuk pemegang lesen yang berminat, prosedur untuk mendaftarkan minat dan penyerahan draf rancangan, maklumat teknikal dan cadangan kewangan yang diperlukan oleh Suruhanjaya, serta terma dan syarat am yang lain.

Kesemua PEDI ini akan berfungsi sebagai Pusat Sehenti (*One-Stop Centre*) untuk:

- Menyediakan capaian Internet secara kolektif kepada komuniti dan kawasan yang kurang liputan jalur lebar;
- Masyarakat setempat yang mengikuti pelbagai kursus dan latihan berasaskan ICT serta menyertai program untuk mengasah kemahiran dalam e-dagang dan aktiviti yang menggalakkan penciptaan digital, penyebaran dan penguasaan pengetahuan digital;
- Meningkatkan kesedaran dan penglibatan masyarakat ke arah meningkatkan taraf sosioekonomi serta memperkasakan modal insan dalam kalangan komuniti luar bandar; dan komuniti yang kurang diberi perkhidmatan dalam masyarakat di kawasan bandar.

- Membimbing dan melahirkan usahawan mikro yang dapat menggunakan teknologi digital untuk mempergiatkan lagi transformasi pendigitalan dalam sektor perniagaan, menuju ke arah ekonomi digital yang inovatif dan berdaya saing.

Maklumat lanjut mengenai PEDi dan impaknya sila rujuk bahagian “Struktur ESG: Pembangunan Komuniti.”

Tarikh akhir penyerahan draf rancangan adalah pada 10 Mei 2022. Suruhanjaya telah mengumumkan keputusan kepada pemegang lesen yang berjaya pada akhir tahun 2023.

b. Peraturan 36A –Inisiatif PPS (JENDELA)

Inisiatif PPS di bawah Peraturan 36A merupakan sebahagian daripada usaha Suruhanjaya untuk merancang dan melaksanakan penyediaan perkhidmatan sejagat di Malaysia melalui pelaksanaan JENDELA oleh penyumbang utama. Di bawah Peraturan 36A, Peraturan PPS 2002, empat projek utama telah dilaksanakan untuk menyokong objektif JENDELA:

- Pembinaan menara 4G baharu
- Penaiktarafan stesen pemancar sedia ada
- Penyediaan akses gentian optik ke premis
- Penyediaan dua (2) kabel dasar laut
- Penyediaan akses gentian optik ke menara

Maklumat lanjut mengenai JENDELA sila rujuk bahagian “Inisiatif Utama Tahun 2023”.

Cabaran

Terdapat beberapa cabaran yang dihadapi dalam pembangunan infrastruktur komunikasi, termasuk:

- Cabaran untuk memastikan penggunaan garis panduan (seperti GPP-I) dalam proses perancangan dan pelaksanaan projek pada peringkat negeri di seluruh negara.
- Gangguan liputan/titik buta di sesetengah kawasan yang tidak dapat menerima isyarat komunikasi atau menerima isyarat komunikasi yang sangat lemah akibat halangan fizikal seperti bangunan tinggi atau kawasan berpenduduk padat.
- Kesukaran dalam pemerolehan tapak untuk pelaksanaan infrastruktur komunikasi.
- Proses dan kadar permit yang tidak seragam serta pelbagai caj dan fi yang dikenakan oleh Kerajaan Negeri, agensi dan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) untuk permohonan permit dan kelulusan pembinaan infrastruktur komunikasi.
- Hak eksklusif untuk pelaksanaan projek infrastruktur komunikasi melalui *State-Backed Company* (SBC) di beberapa buah negeri. Pemberian hak eksklusif ini tidak menggalakkan persaingan dalam pasaran industri dan akan meningkatkan kos pelaksanaan serta pengoperasian dalam penyediaan perkhidmatan komunikasi kepada pengguna.
- Kesukaran mendapatkan *Right of Way* (RoW) untuk pemasangan kabel gentian optik dan fasiliti di bawah tanah.

- Perancangan di kawasan baharu yang tidak teratur pada tahap awal pembangunan akan meningkatkan kos dan masa pelaksanaan yang diperlukan sebelum penduduk dapat menggunakan perkhidmatan komunikasi.
- Kapasiti rangkaian yang tidak mencukupi untuk memenuhi permintaan pengguna pada waktu kemuncak atau semasa acara besar-besaran.
- Keupayaan peranti yang tidak mencukupi untuk menyokong teknologi rangkaian terkini.
- Kerosakan infrastruktur komunikasi disebabkan oleh aktiviti manusia atau bencana alam.
- Kepincangan perancangan pembangunan infrastruktur komunikasi oleh penyedia perkhidmatan.
- Karenah birokrasi negeri dan kelewatan proses melibatkan pihak berkuasa tempatan serta agensi lain yang berkaitan termasuk Badan Pengurusan Bersama (JMB).
- Kekangan pemerolehan tapak bagi membina struktur komunikasi yang menyumbang kepada kelewatan pembinaan struktur komunikasi.
- Kadar caj dan fi yang dikenakan oleh kerajaan/ agensi negeri terhadap pembangunan infrastruktur komunikasi yang tidak seragam.
- Bencana alam seperti tanah runtuh dan banjir yang menyukarkan proses pemasangan infrastruktur.

INISIATIF UTAMA 2023

Sepanjang 2023, pelbagai usaha bersama pemain industri dan pihak berkepentingan telah dijalankan bagi menambah baik liputan perkhidmatan. Ini termasuk sesi libat urus dengan Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan (FELDA), Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT), universiti awam, Bahagian Koridor Infrastruktur dan Impak Sosial (BKI), Bahagian Perancang Ekonomi Negeri (BPEN), Melaka ICT Holdings Sdn. Bhd. (MITCH), Kementerian Pertahanan Malaysia (MINDEF) dan Perbadanan Stadium Malaysia (PSM).

Berikut adalah beberapa aktiviti utama yang telah dijalankan pada tahun 2023:

1. Sistem Kabel Dasar Laut (MIST) di bawah JENDELA+

Antara sebahagian daripada program JENDELA+, projek Sistem Kabel Dasar Laut MIST telah dilancarkan pada 2021 untuk mengembangkan dan menaik taraf infrastruktur kabel bawah laut bagi memenuhi permintaan data yang semakin meningkat dan menambah baik kestabilan kesalinghubungan antarabangsa. Projek ini melibatkan pembangunan sistem kabel dasar laut yang lengkap dengan stesen pendaratan kabel baharu di Semenanjung Malaysia dan menghubungkan negara-negara di Asia Tenggara dengan India, Malaysia, Thailand dan Singapura. Di Malaysia, sistem kabel MIST mendarat di Morib, dan merupakan pusat pendaratan kabel yang terdekat dengan bandar Cyberjaya. Konfigurasi reka bentuk bagi sistem kabel ini boleh mencapai sehingga 216Tbps dengan lapan (8) pasang teras

kabel gentian optik. Dengan panjang kabel 8,100km, projek ini telah selesai dibina pada tahun 2023 dan dijadualkan untuk beroperasi sepenuhnya pada tahun 2024.

2. Bengkel Penyelarasan Semula Pelan JENDELA Fasa 2

Pada 7 dan 8 Februari 2023, bengkel dua (2) hari telah diadakan bersama Bahagian Transformasi dan Penyelarasan Negeri (STCD) dan Pejabat Negeri MCMC untuk membincangkan dan mendapatkan input mengenai pendekatan baharu untuk menyelaraskan pelan JENDELA Fasa 2 bagi mencapai 100% liputan internet dengan data dan penyelesaian terkini. Bengkel ini juga mengkaji semula permintaan terhadap perkhidmatan mudah alih di kawasan terpencil kerana masyarakat luar bandar juga memerlukan perkhidmatan mudah alih selain daripada capaian internet yang disediakan melalui satelit buat masa ini.

3. Sesi Libat Urus dengan Jabatan Kerja Raya Malaysia (JKR)

Pada 9 Mei 2023, satu sesi libat urus *“Workshop on Procedure, Guidelines and Best Practice on Road Works for Communications Utility”* antara JKR dan industri telekomunikasi telah dianjurkan dengan kerjasama JKR di Putrajaya. Selaras dengan peranan MCMC sebagai pengantara antara JKR dengan pihak utiliti komunikasi, ia adalah penting untuk memudah cara penggunaan garis panduan dan prosedur baharu yang akan memastikan keberkesanan pelaksanaan infrastruktur komunikasi dan seterusnya menyokong usaha dan dasar Kerajaan dalam penyediaan capaian yang mampan dan berkualiti tinggi untuk kesejahteraan rakyat dan kemajuan negara.

Sesi libat urus ini mempunyai beberapa objektif, iaitu:

- Memudah cara pelaksanaan pemasangan infrastruktur komunikasi di jalan milik JKR.
- Memberi pemahaman yang menyeluruh tentang garis panduan dan prosedur yang digunakan semasa peringkat pelaksanaan kepada pihak utiliti komunikasi dan kakitangan MCMC.
- Mewujudkan platform jaringan antara JKR dengan pihak utiliti komunikasi, untuk meningkatkan pemahaman tentang proses yang diperlukan.
- Mendapatkan pemahaman yang lebih baik tentang amalan terbaik untuk kerja-kerja jalan raya yang melibatkan utiliti komunikasi.

4. Taklimat Berkaitan Lembaga Pembangunan Industri Pembinaan (CIDB) Akta 520 bersama Pemegang Lesen MCMC

Akta Lembaga Pembangunan Industri Pembinaan Malaysia 1994 [Akta 520] menyatakan bahawa sebarang pembinaan adalah wajib dilaksanakan oleh kontraktor yang berdaftar dengan Lembaga Pembangunan Industri Pembinaan (CIDB) dan perlu mematuhi syarat dan keperluan yang ditetapkan oleh CIDB Malaysia. Oleh itu, sebarang pembinaan menara, struktur pemancar komunikasi dan apa-apa kerja-kerja pembinaan yang berkaitan dengan infrastruktur komunikasi perlu dilaksanakan oleh kontraktor yang

berdaftar dengan CIDB Malaysia. Oleh itu, MCMC telah menjalankan satu program kesedaran bagi memaklumkan pemegang lesen pemberi kemudahan rangkaian (NFP) dan pemberi perkhidmatan rangkaian (NSP) berkenaan Akta 520. Program kesedaran ini telah dianjurkan selama tiga (3) hari untuk memberi pendedahan kepada 253 syarikat. Tujuan utama program kesedaran ini adalah untuk:

- Memberi kefahaman tentang Akta 520 CIDB kepada semua pemegang lesen MCMC.
- Untuk mewujudkan kesedaran dalam kalangan pemegang lesen MCMC tentang kepentingan perakuan CIDB dalam pembinaan infrastruktur komunikasi.
- Memberi pendedahan kepada NFP dan NSP berkenaan fungsi dan tugas CIDB Malaysia dalam proses pembinaan, khususnya dalam konteks pembinaan infrastruktur komunikasi.
- Memberi maklumat mengenai pendaftaran kontraktor dan anak syarikat CIDB-Institut Penyelidikan Pembinaan Malaysia (CREAM).

5. Bengkel Menangani Isu Capaian Internet di Universiti Awam

Bengkel penambahbaikan capaian Internet di universiti awam telah diadakan pada 22 hingga 24 Ogos 2023 di Hotel JEN Penang, Georgetown. Objektif bengkel tersebut adalah untuk:

- Mengenal pasti universiti awam yang masih mempunyai liputan 4G yang lemah.
- Mendraf garis panduan penyediaan liputan mudah alih di universiti awam.
- Membuat perancangan untuk meningkatkan liputan dan kualiti perkhidmatan mudah alih di universiti awam.

Bengkel tersebut telah dihadiri oleh 52 orang peserta termasuk wakil dari MCMC, KKD, Kementerian Pengajian Tinggi (KPT), syarikat penyedia perkhidmatan mudah alih (CelcomDigi, Maxis, U Mobile, YTL, TM Tech dan DNB) dan wakil-wakil dari 19 universiti awam.

Hasil daripada bengkel tersebut, dua (2) dokumen telah berjaya dirangka iaitu:

- Pelan Penambahbaikan Liputan Mudah Alih di Universiti Awam.
- Draf Garis Panduan Pemasangan Infrastruktur Komunikasi di Universiti Awam.

Satu sesi perbincangan juga akan diadakan di peringkat Kementerian dan agensi terlibat bagi membincangkan pembangunan garis panduan dan sebarang perkara yang berkaitan. Seterusnya, penyelarasan antara KKD, KPT, dan MCMC akan dijalankan untuk memuktamadkan dan menggunakan garis panduan yang disediakan.

6. Urusetia Pelan Strategik Kementerian Komunikasi dan Digital (KKD) 2023–2025 bagi Teras Strategik 1–Memperkuh Infrastruktur Telekomunikasi dan Kesalinghubungan Kualiti

Pelan Strategik KKD 2023–2025 berfungsi sebagai asas untuk merancang, melaksana, menyelia dan menilai semua tanggungjawab utama Kementerian. Pelan ini bertujuan untuk meningkatkan peranan, fungsi dan tanggungjawab Kementerian dalam menyampaikan perkhidmatan yang terbaik kepada rakyat melalui kerjasama dengan Jabatan dan Agensi di bawah Kementerian.

Pelan ini meletakkan hala tuju strategik Kementerian untuk tempoh tiga (3) tahun akan datang. Tujuh (7) teras strategik telah dikenal pasti yang memenuhi pelbagai objektif. Di bawah Teras Strategik 1, strategi ini bertujuan untuk memastikan infrastruktur komunikasi yang kukuh, selamat dan mampan dari segi kualiti liputan dan kemampuan. Sebanyak tiga (3) program telah dipilih sebagai program utama Pelan Strategik KKD, iaitu:

- Peluasan liputan dan penambahbaikan kualiti jalur lebar mudah alih
- Peluasan liputan 5G di seluruh negara
- Pemeriksaan PEDI

7. Bengkel Pelan Penambahbaikan Liputan dan Kualiti

Selaras dengan aspirasi YB Menteri untuk menambah baik liputan dan kualiti jalur lebar mudah alih, satu bengkel telah diadakan bersama pihak pengendali rangkaian mudah alih (MNO) pada 21 Jun 2023. Hasilnya, satu pelan telah dicadangkan untuk menambah baik liputan dan kualiti di kawasan yang disasarkan. Sebanyak tujuh (7) lokasi tumpuan telah dikenal pasti seperti di bawah:

- Lebuhraya
- Universiti
- Hospital
- Kem askar dan polis
- Tempat acara utama
- Tempat tumpuan pelancongan
- Stadium

8. Bengkel Rangka Kerja Perkongsian Multi Operator Core Network (MOCN)

Bagi menjayakan pelan penambahbaikan liputan dan kualiti, adalah penting bagi pihak MNO untuk berkongsi infrastruktur komunikasi bagi memastikan ketersediaan perkhidmatan jalur lebar yang lancar. Walau bagaimanapun, perkongsian infrastruktur sedia ada boleh menimbulkan cabaran komersial. Sehubungan dengan itu, sebuah, sebuah rangka kerja yang dipersetujui oleh semua pihak MNO adalah penting untuk dibangunkan bagi menangani cabaran tersebut.

Pada 12 Jun 2023, MCMC telah menganjurkan bengkel untuk menyusun strategi pembangunan rangka kerja dengan kerjasama pihak MNO. Empat (4) bidang telah dikenal pasti untuk rangka kerja, iaitu Teknikal dan Pelaksanaan, Operasi dan Penyelenggaraan, Komersial, serta Kawal Selia dan Perundangan. Dengan pelaksanaan perkongsian infrastruktur ini, ketersambungan yang

lebih lancar akan dicapai di seluruh negara tanpa penukaran perkhidmatan jalur lebar oleh pihak MNO.

9. Bengkel Konsep “Di Mana Ada Jalan, Di Situ Ada Internet”

YB Menteri telah mencadangkan supaya satu dasar diwujudkan bagi memastikan ketersambungan 4G tersedia di semua kawasan, termasuk di luar kawasan berpenduduk padat. Langkah pertama ke arah matlamat ini adalah memastikan liputan 4G tersedia di semua jalan utama dan jalan lain yang berada di bawah pentadbiran Kerajaan. Sehubungan dengan itu, satu (1) bengkel telah diadakan pada 18 hingga 19 September 2023 dengan pihak MNO untuk membincangkan jangka masa, kos, pihak berkepentingan yang terlibat dan butiran-butiran lain. Hasil perbincangan bengkel tersebut, tiga kategori jalan telah dipersetujui untuk dilaksanakan di bawah inisiatif ini, iaitu Jalan Persekutuan, Jalan Raya Negeri dan Jalan Persekutuan Felda.

Sebelum dasar ini dilaksanakan di peringkat nasional, satu negeri akan dipilih sebagai lokasi pembuktian konsep (POC) untuk mencapai liputan 100% di jalan-jalan yang telah ditetapkan.

10. Penambahbaikan Liputan Stadium Nasional Bukit Jalil

Acara utama seperti perlawanan bola sepak dan konsert akan menarik ramai pengunjung ke stadium, dan menyebabkan pengunjung mengalami ketersambungan Internet yang lemah. Menaik taraf peralatan sedia ada mungkin bukan penyelesaian yang berkesan kerana stadium tidak digunakan sepenuhnya pada setiap masa dan kunjungan orang ramai mengikut musim. Walau bagaimanapun, ia adalah penting untuk memastikan ketersambungan yang lancar pada setiap masa dan mengekalkan pengalaman pengguna. Usaha sama antara pihak Perbadanan Stadium Malaysia (PSM), penyedia infrastruktur dengan pihak MNO mampu meningkatkan ketersambungan dengan menambahkan satu (1) set antena baharu bagi menampung trafik yang tinggi semasa acara secara besar-besaran. Penambahbaikan ini akan dijalankan secara berterusan sementara perancangan rangkaian yang bersifat kekal sedang dimuktamadkan.

11. Pelaksanaan Projek Sarawak Multimedia Authority Rural Telecommunication (SMART600) bagi Penyediaan Perkhidmatan 4G Secara Multi Operator Core Network (MOCN)

Isu berkenaan ketiadaan perkhidmatan 4G di menara-menara projek SMART600 seringkali dibangkitkan dalam persidangan parlimen dan media serta aduan-aduan diterima daripada penduduk kawasan luar bandar Sarawak. Isu ini dilabel sebagai “menara tanpa kualiti” dan *naked tower*.

Pada 18 hingga 21 Mei 2023, YB Menteri Komunikasi telah mengadakan lawatan ke salah satu tapak projek SMART600 di Sarawak. Lanjutan daripada lawatan tersebut, YB Menteri Komunikasi telah mengarahkan MCMC untuk meneliti dan memastikan semua menara di bawah projek SMART600 dapat menyediakan perkhidmatan 4G dengan kadar segera.

Oleh yang demikian, beberapa siri perbincangan antara pihak MCMC dan pihak berkepentingan yang lain telah dirancang bagi mencari jalan penyelesaian berkenaan perkara ini. Perbincangan ini melibatkan MCMC, syarikat penyedia perkhidmatan mudah alih (CelcomDigi, Maxis, U Mobile, TM dan YTL) bersama-sama pihak pelaksana projek SMART600 iaitu Sarawak Digital Economy Corporation Berhad (SDEC) di mana perkara-perkara berkaitan teknikal dan komersial antara topik yang dibincangkan. Perbincangan lanjut akan menyusuli pada tahun 2024 bagi memuktamadkan perkara-perkara yang telah dibincangkan.

SASARAN

Memperkukuh Kesalinghubungan Melalui Pelan JENDELA

Pelan JENDELA merupakan pelan penambahbaikan liputan serta kualiti perkhidmatan telekomunikasi negara bagi tempoh lima (5) tahun iaitu dari tahun 2020 hingga tahun 2025 bagi menyediakan infrastruktur komunikasi yang inklusif dan berkualiti kepada rakyat.

Menjelang penghujung tahun 2025, JENDELA mensasarkan untuk mencapai perkara-perkara berikut:

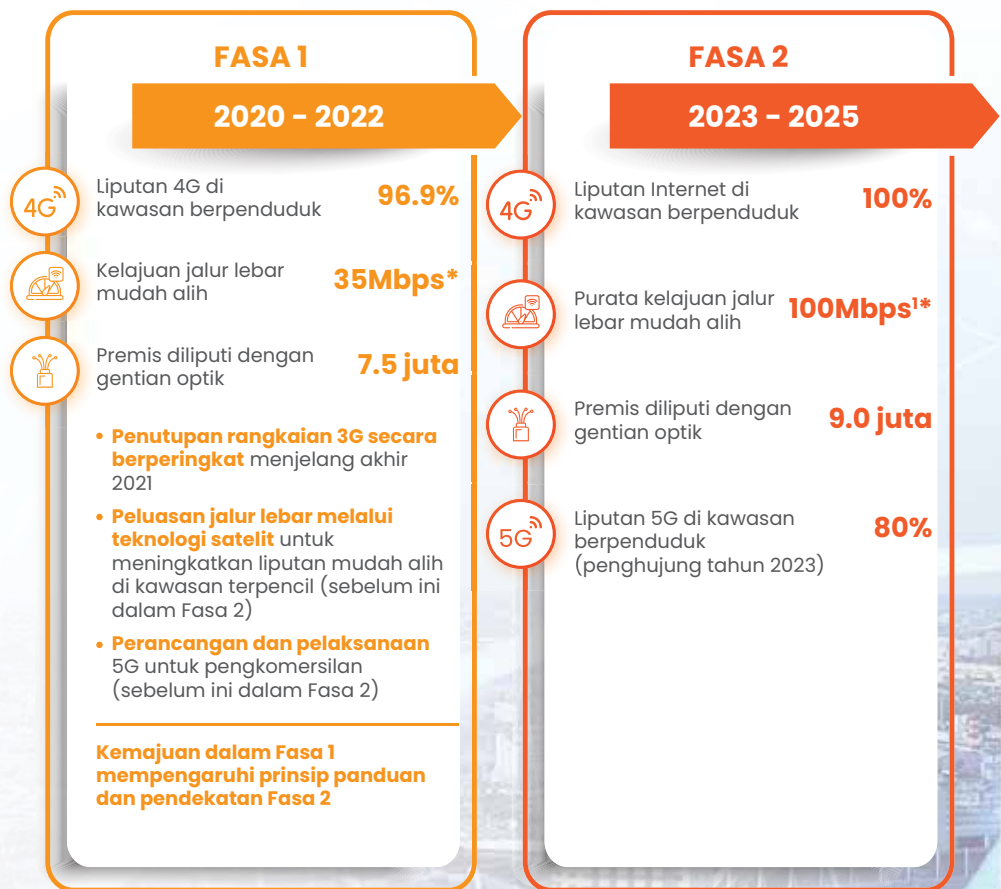
- Menyediakan sambungan jalur lebar dengan gentian optik ke sembilan (9) juta premis;
- Mencapai 100% liputan Internet di kawasan berpenduduk; dan
- Meningkatkan purata kelajuan jalur lebar mudah alih sehingga 100 megabit sesaat (Mbps).

SASARAN

KESALINGHUBUNGAN UNTUK SEMUA

Memperluas liputan dan meningkatkan kualiti pengalaman

Inisiatif Nasional yang menyeluruh

Komunikasi sebagai Utiliti Awam

Tadbir Urus, Pemantauan dan Pelaporan JENDELA

Pelaksanaan 5G

Nota: ¹ Mengikut pelan pelancaran sedia ada oleh DNB di bawah JENDELA.
 * Angka adalah berdasarkan min atau purata kelajuan yang direkodkan.

Pencapaian JENDELA

Sehingga 31 Disember 2023, sebanyak 8.4 juta premis mempunyai capaian kepada jalur lebar gentian optik. Selain itu, 97.07% daripada kawasan berpenduduk mempunyai capaian kepada perkhidmatan Internet.

	 Premis Diliputi Gentian Optik	 Purata Kelajuan Jalur Lebar Mudah Alih	 Liputan Internet di kawasan Berpenduduk
JENDELA Sasaran JENDELA (Akhir 2025)	9 juta Premis Diliputi	100 Mbps*	100%**
JENDELA Pencapaian JENDELA (31 Disember 2023)	8.4 juta Premis Diliputi	178.10 Mbps* (mean) 69.92 Mbps* (median)	97.07%
GARIS DASAR	4.96 juta	25 Mbps	91.8%

Nota: * Berdasarkan Data daripada Ookla

** Liputan Internet 100% di kawasan yang berpenduduk

	2020 – 2022 Sept 2020 – Dis 2022 Kumulatif	2023 Jan 2023 – Dis 2023 Kumulatif	Jumlah Kumulatif Sept 2020 – Dis 2023
JALUR LEBAR TALIAN TETAP Penyambungan gentian optik kepada premis	2,780,580 102.7% Sasaran: 2,708,345	594,085 141.60% Sasaran: 419,542	3,374,665 102.7% Sasaran: 3,197,445
JALUR LEBAR MUDAH ALIH Menaiktaraf Stesen Pemancar	37,977 99.9% Sasaran: 38,029	2,758 103.84% Sasaran: 2,656	40,735 116.7% Sasaran: 40,691
Pembinaan Menara 4G Baharu	1,778 92.5% Sasaran: 1,923	621 89.87% Sasaran: 691	2,399 56.4% Sasaran: 4,070

Projek-projek lain yang turut dilaksanakan bagi menyokong pencapaian JENDELA adalah seperti berikut:

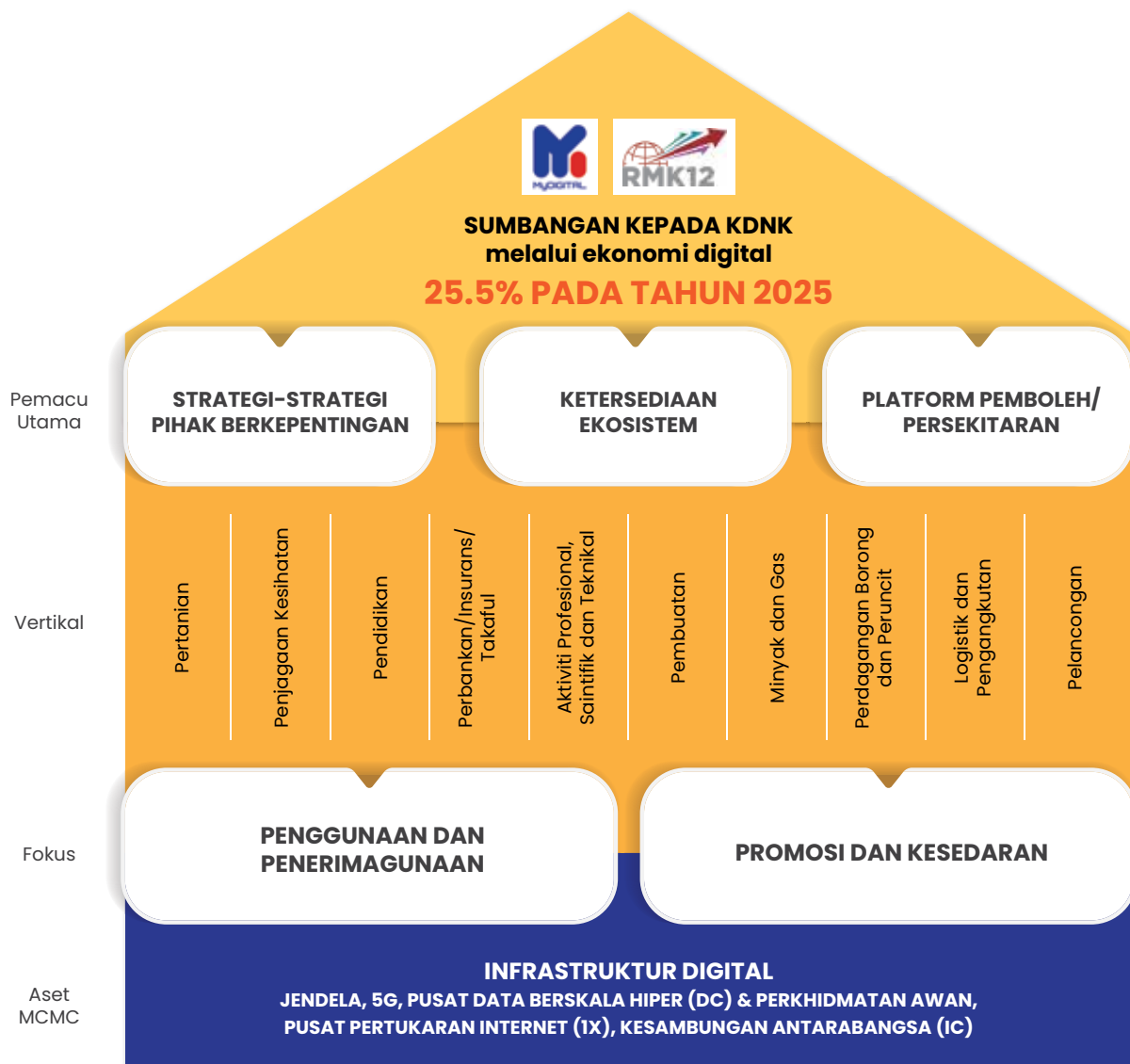
- Penamatan rangkaian 3G di seluruh negara bagi memastikan jalur spektrum yang berkenaan boleh digunakan semula bagi memantapkan kualiti perkhidmatan 4G;
- Penyediaan perkhidmatan capaian jalur lebar menerusi teknologi satelit dilaksanakan di 839 lokasi yang telah dikenal pasti di kawasan pedalaman dan perkampungan Orang Asli di seluruh negara yang telah siap sepenuhnya dalam tahun 2022;
- Pelaksanaan 5G yang bermula pada suku keempat 2021 juga telah giat dibangunkan di seluruh negara. Sebanyak 7,509 tapak 5G yang pada awalnya disasarkan untuk disiapkan pada penghujung tahun 2024 telah dipercepatkan kepada penghujung tahun 2023 berikutan pengumuman yang dibuat oleh YAB Perdana Menteri bagi mencapai 80% liputan 5G di kawasan berpenduduk menjelang akhir tahun 2023;
- Portal JENDELA Map (<https://jendela.my>) dan aplikasi mudah alih beroperasi sebagai pusat sehati untuk Rakyat mendapatkan maklumat mengenai ketersediaan infrastruktur komunikasi dan melakukan ujian liputan melalui sumber orang ramai di kawasan masing-masing.
- Penggunaan Garis Panduan Perancangan Infrastruktur Komunikasi (GPP-I) di peringkat negeri bagi menyokong pelaksanaan untuk menjadikan perkhidmatan komunikasi sebagai utiliti awam. Kesemua negeri di Semenanjung Malaysia telah bersetuju mengguna pakai GPP-I sebagai rujukan dalam pembangunan infrastruktur komunikasi. Manakala Sabah dan Sarawak pula memiliki tatacara perundangan yang tersendiri, di mana Sarawak akan mengguna pakai TPPG (Proses, Prosedur & Garis Panduan Telekomunikasi) sebagai rujukan, dan Sabah mewartakan UBBL Sabah 2020 & GP Pembinaan Menara Komunikasi oleh DBKK sebagai rujukan perkhidmatan komunikasi.
- Pindaan Undang-Undang Kecil Bangunan Seragam 1984 yang telah diluluskan oleh Mesyuarat Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan (MNKT) ke-78 merangkumi penggunaan Borang G20 yang baharu bagi memastikan pemasangan infrastruktur komunikasi ditentusahkan oleh individu yang berkelayakan sebagai syarat untuk memperoleh Perakuan Siap dan Pematuhan (*Certificate of Completion and Compliance, CCC*).
- Penubuhan 'Jawatankuasa Khas Penyeragaman Kos Caj dan Fi Pembangunan Infrastruktur Komunikasi' di peringkat negeri telah diluluskan oleh Mesyuarat Menteri Besar dan Ketua Menteri (MBKM) pada 28 Jun 2022. Jawatankuasa ini mengkaji dan mencadangkan mekanisme penyeragaman kos caj dan fi yang dikenakan bagi pembangunan infrastruktur komunikasi di seluruh negara.

PENILAIAN OPERASI PEMBANGUNAN INDUSTRI

MCMC bertanggungjawab untuk mendorong peningkatan infrastruktur digital serta penggunaan perkhidmatan digital untuk menyokong rantai nilai. Oleh itu, pembangunan industri adalah penting untuk mencapai Objektif Dasar Kebangsaan seperti yang termaktub dalam AKM 1998.

Pelbagai rancangan nasional seperti RMK-12, Rangka Tindakan Ekonomi Digital Malaysia (MyDIGITAL), dan Dasar Revolusi Perindustrian Keempat Kebangsaan (4IR) bermatlamat untuk merangsang pertumbuhan ekonomi digital dan melaksanakan mandat MCMC dalam pembangunan industri yang menyokong ekonomi digital.

Sektor Pembangunan Industri ("IDS") telah dibentuk pada Oktober 2021 untuk memimpin pertumbuhan strategik dalam ekonomi masa depan melalui empat vertikal yang berbeza bagi mencapai hasil yang berkesan, memupuk ekosistem yang dinamik dan memberdayakan komuniti tempatan.

Rangka Kerja Pembangunan Industri ("IDS")

Rangka Kerja IDS direka untuk mempromosikan dan memudahkan pengadaptasian penyelesaian digital dalam kalangan rakyat Malaysia dan merangkumi tiga (3) teras pemacu utama.

Strategi Pihak Berkepentingan

- IDS memacu penggunaan digital dengan menghubungkan penyelesaian inovatif dengan pengguna melalui inisiatif-inisiatif yang dilancarkan melalui kolaborasi pihak dalaman dan luaran.
- Membina perkongsian strategik untuk mempercepat penggunaan digital di seluruh industri, meningkatkan KDNK dan kesiapan digital.
- Kolaborasi dengan pihak berkepentingan untuk melaksanakan dasar-dasar ke arah integrasi digital dan kemajuan industri.

Ketersediaan Ekosistem

- **Komponen Perkhidmatan**—Membina ekosistem yang kukuh untuk menjayakan perniagaan dan memupuk pengamalan model perniagaan yang inovatif melalui penggunaan ID digital, tandatangan digital, dan aplikasi *super*.
- **Komponen Teknologi**—Memberi keutamaan kepada teknologi transformasi yang mendorong kematangan digital dan memperluas peluang dalam sektor utama untuk memastikan daya tahan industri.
- **Komponen Kewangan**—Mempromosikan transaksi tanpa tunai dan ekosistem yang selamat dengan pelaksanaan dasar-dasar untuk mencapai keterangkuman kewangan dan pertumbuhan yang mampan.
- **Komponen Ekonomi Digital Tempatan**—Melengkapi komuniti PEDi dengan kemahiran digital, merapatkan jurang dan membuka peluang kerjaya yang berkembang serta mendorong pembangunan sosioekonomi.

Platform Pemboleh/Persekitaran

- Melaksanakan pengantaraan untuk menggerakkan digitalisasi sektor-sektor tertentu, termasuk menubuhkan pasukan tugas yang khusus, membangunkan dasar-dasar dan menjalankan ujian rintis penyelesaian inovatif untuk memberdayakan industri dan memenuhi potensi penuh mereka dalam era digital.

INISIATIF UTAMA TAHUN 2023

Vertikal Ekonomi Digital Tempatan (LDEV)

LDEV memberi tumpuan kepada pembangunan sosioekonomi komuniti di sekitar PEDi melalui pelaksanaan program peningkatan kemahiran dan penyesuaian semula untuk melengkapi individu dengan set kemahiran digital yang diperlukan untuk berjaya dalam landskap digital yang dinamik. Ini membolehkan individu mengakses lebih banyak peluang pekerjaan dan pada masa yang sama, memberi manfaat kepada ekonomi digital tempatan dan merapatkan jurang digital.

Perkembangan Utama

Program Pembangunan Bakat Digital dan Ketersediaan Pekerjaan bagi Komuniti Tempatan (Inisiatif JA)

Program ini bertujuan untuk memberdayakan komuniti tempatan berhampiran PEDi melalui:

- **Digital and Export-Ready Workforce Track (DET)**

DET melengkapi individu dengan kemahiran seperti Analisis Data, Sokongan IT, dan Reka Bentuk UX melalui program Sijil Kerjaya Google (GCC). Selain itu, MCMC juga telah bekerjasama dengan Microsoft untuk meningkatkan kemahiran peserta dalam literasi digital dan produktiviti, kemahiran insaniah dan keusahawanan, pentadbiran perniagaan, pengurusan projek dan kemahiran analitikal melalui program Kemahiran untuk Pekerjaan Microsoft (*Microsoft Skills for Jobs*).

Pencapaian

- a) Berkolaborasi dengan Trainocate Sdn Bhd untuk melaksanakan program GCC, mendaftarkan 1,126 peserta yang melebihi sasaran 500 peserta.
- b) Inisiatif “Bersama Malaysia” hasil Kerjasama Microsoft dengan Biji-Biji Initiative (BBI) telah menarik 1,314 peserta yang bertujuan untuk meningkatkan kemahiran digital peserta.
- c) 50 individu memperoleh pensijilan Google, yang turut meningkatkan prospek pekerjaan mereka.
- d) Menganjurkan bengkel literasi digital untuk Orang Kurang Upaya (OKU) dengan BBI pada 11 November 2024.

Cabaran

- a) Mencari calon yang sesuai untuk kursus kemahiran lanjutan yang ditawarkan oleh TATA Consultancy Services (TCS) mungkin memerlukan kerjasama dengan institusi pengajian tinggi disebabkan mereka menyediakan penempatan pekerjaan dengan keperluan minimum pemegang Diploma.
- b) Memastikan sokongan yang konsisten bagi peserta acara untuk memupuk penyertaan dalam program tersebut.
- c) Memperluas jangkauan dan mewujudkan pelbagai format acara untuk menarik penyertaan komuniti yang lebih luas.

Rancangan Masa Hadapan

- a) Menerokai peluang peningkatan kemahiran digital baharu dengan rakan kongsi yang sedia ada dan baharu.
- b) Meneruskan kolaborasi dengan TCS menjelang suku kedua tahun 2024.
- c) Mengadakan acara-acara di seluruh negara untuk meningkatkan kebolehlihatan manfaat program-program tersebut.
- d) Berkolaborasi dengan Bahagian Komunikasi dan Hubungan Industri (CIRD), Bahagian Penyediaan Perkhidmatan Universal (USPD) dan rakan kongsi luar untuk menggunakan media bagi mempromosikan acara secara lebih berkesan.

• Mobile Workforce Track (MWT)

MWT membolehkan peserta-peserta program untuk berhubung dengan platform seperti GoGet dan Carsome bagi menyertai ekonomi gig. Pendekatan ini memberdayakan komuniti tempatan untuk memanfaatkan landskap digital dan berkembang dalam pasaran pekerjaan yang sentiasa berubah.

Pencapaian

- a) Berkolaborasi dengan TV untuk membangunkan program perintis dengan GoGet bagi tenaga kerja gig pertanian yang akan diluluskan oleh Kementerian Pertanian dan Keterjaminan Makanan (KPKM) (dijangka akan dilancarkan menjelang suku kedua tahun 2024).

Cabaran

- a) Kekangan logistik serta kekurangan tenaga kerja tempatan untuk menyertai program rintis berteraskan pertanian 'gig'.

Rancangan Masa Hadapan

- Melaksanakan dan menilai program perintis GoGet, menyempurnakannya untuk pengenalan yang lebih meluas.
- Berkolaborasi dengan rakan kongsi seperti Carsome untuk membangunkan dan menawarkan peluang pekerjaan gig tambahan.
- Menyempurnakan strategi penglibatan untuk meningkatkan penyertaan komuniti dan mengatasi jurang kemahiran.
- Berkolaborasi dengan PBT dan pemimpin komuniti untuk memudahkan pengenalan program gig pertanian di kawasan pedalaman.
- Mengadakan acara-acara di seluruh negara untuk meningkatkan kebolehlihatan manfaat program-program tersebut.
- Berkolaborasi dengan CIRD, Bahagian Penyediaan Perkhidmatan Universal (USPD), dan rakan kongsi luar untuk menggunakan media bagi mempromosikan acara secara lebih berkesan.

Pada masa yang sama, dua acara telah dijalankan sepanjang tahun yang memanfaatkan DET dan MWT. Program OKU Celik Digital 2023 telah dianjurkan bersama Pejabat MCMC Wilayah Persekutuan (WPSO) dan disempurnakan oleh YB Menteri Komunikasi, Fahmi Fadzil, untuk mempromosikan inklusiviti dalam peningkatan kemahiran digital. Selain itu, Hari Bersama Komuniti (HBK) juga telah dianjurkan bersama BBI, GoGet dan Ahli Parlimen Bandar Tun Razak di PEDi Perumahan Awam Seri Sabah 3A untuk memupuk penglibatan komuniti dan kesedaran terhadap peluang kerja gig kepada komuniti di Bandar Tun Razak.

IDS juga diberi tanggungjawab untuk membangunkan program biasiswa untuk pelajar Malaysia dari isi rumah berpendapatan M40 iaitu Program MADYA. Program tersebut diluluskan pada 23 November 2023 dan bermatlamat untuk mencari pemimpin masa depan MCMC yang mempunyai bakat “all-rounder”, kemahiran terkini dan ciri-ciri pemimpin yang berwibawa.

VERTIKAL KEWANGAN (FV)

FV berdedikasi untuk memajukan landskap kewangan melalui dasar-dasar yang memberi impak. FV mempromosikan penggunaan pembayaran tanpa tunai dan transaksi secara meluas, dengan matlamat untuk mencipta infrastruktur kewangan yang kukuh dan mudah digunakan oleh individu dan perniagaan.

Perkembangan Utama

Program Masyarakat Tanpa Tunai (Cashless Society)

Inisiatif

Program Cashless Society Melaka

Pencapaian

Program ini dilaksanakan melalui dua (2) pendekatan iaitu :

- Melalui intervensi dasar di mana Kerajaan Negeri memperkenalkan salah satu syarat bagi permohonan lesen perniagaan atau pembaharuan lesen perniagaan agar para peniaga digalakkan mempunyai pilihan pembayaran tanpa tunai untuk memastikan keselamatan penggunaan tanpa tunai yang meluas. Bagi Negeri Melaka, ianya dilaksanakan melalui Garis Panduan “Melaka Mesra Berniaga” yang diterbitkan pada 17 Mac 2023.
- Keduanya, melalui kempen promosi dan kesedaran bersama penyedia perkhidmatan kewangan melalui inisiatif seperti berikut :
 - “Cashless Month for Cashless Melaka” (21 April 2023)
 - “Pilot Project for Cashless Melaka” di Pasar Malam Taman Seri Duyong (8 Ogos 2023)
 - “Cashless Carnival” di SMIX 2023 (12-14 Oktober 2023)

Cashless@PEDi

- MCMC dan PayNet telah bekerjasama untuk melaksanakan projek perintis di seluruh negara di 28 PEDi yang dipilih secara strategik (dua (2) di setiap negeri) dari 31 Disember 2022 hingga 11 Mac 2023. Aktiviti termasuk pameran interaktif dan aktiviti yang melibatkan komuniti tempatan untuk menyebarkan kelebihan pembayaran tanpa tunai.
- Para pengunjung telah berpeluang merasai kemudahan kaedah pembayaran elektronik seperti MyDebit, JomPay, DuitNowQR, dan FPX melalui pengalaman beli-belah simulasi. Projek perintis tersebut menerima sambutan yang positif dan peserta menerima dengan baik kemampuan untuk membuat pembelian kecil (contohnya, aiskrim RMI) melalui platform pembayaran elektronik. Inisiatif ini telah menunjukkan aksesibiliti dan keterangkuman ekosistem tanpa tunai.

Inisiatif	Pencapaian
Program Perluasan Cashless Society	- Program ini akan diperkembang lagi di Johor, Negeri Sembilan, dan Pahang (2023-2024) dengan kerjasama pihak berkepentingan utama seperti kerajaan negeri, penyedia perkhidmatan kewangan, Bank Negara Malaysia dan FELDA. - MoU antara MCMC dan FELDA yang disaksikan oleh Menteri KKD dan Timbalan Menteri, telah dirasmikan di Persidangan PEDI Madani (29 November 2023). Program Perluasan Cashless Society ini turut menyaksikan kelulusan kerangka yang dipinda untuk memupuk masyarakat tanpa tunai yang mampan dan berpengetahuan. - Program ini dibina berasaskan empat (4) tonggak iaitu Literasi Digital, Keselamatan, Peluang Pendapatan dan Pembangunan Kapasiti. Ia memperkenalkan "Penilaian Ketersediaan Titik Sentuh Komuniti" sebagai faktor kejayaan kritikal untuk memastikan keterangkuman dan impak jangka panjang di pelbagai kawasan serta mengukur ketersediaan fasiliti digital dan perkhidmatan komuniti.

VERTIKAL TEKNOLOGI (TV)

TV bertekad untuk mencapai visi bagi sektor pertanian yang berdaya tahan melalui penyelesaian teknologi terkini. TV memberi tumpuan kepada penyelesaian digital dengan pelaksanaan platform awan, kesalinghubungan 5G, rangkaian IoT yang komprehensif, kecerdasan AI, sistem *Blockchain* yang selamat, operasi pertanian menggunakan dron, dan lain-lain untuk membuka jalan bagi ekosistem pertanian yang lebih pintar.

Perkembangan Utama

Program Pertanian Pintar

Inisiatif	Pencapaian
Perkongsian Strategik	TV telah memeterai MoU dengan Lembaga Minyak Sawit Malaysia (MPOB) untuk bekerjasama memastikan penyelesaian kesalinghubungan di bawah kanopi pelepah sawit dapat diatasi. TV juga menandatangani MoU dengan Agensi Pelaksanaan Koridor Utara (NCIA) untuk pendigitalan operasi pertanian di kawasan utara Semenanjung Malaysia bagi peningkatan hasil dan produktiviti. Selain itu, TV turut bekerjasama dengan Kementerian Pertanian dan Keterjaminan Makanan (KPKM) bagi menyediakan platform mengatasi penyataan-penyataan masalah dengan penyelesaian digital.
AgriNXT™ Technology Challenges	- TV telah menganjurkan dua (2) cabaran teknologi. Cabaran yang dilaksanakan bersama MPOB pada 28 November 2023 memberi tumpuan kepada masalah dalam penanaman kelapa sawit. - Sesi yang seterusnya dijalankan dengan kerjasama KPKM dan Perbadanan Pembangunan Bioekonomi Malaysia (Bioekonomi) pada 12 Disember 2023 dan telah membincangkan masalah berkaitan keselamatan makanan. - Sebanyak 15 penyelesaian telah dipilih dan akan dipamerkan untuk merangsang minat dalam kalangan usahawan pertanian ke arah penggunaan teknologi digital yang lebih luas.
Program Digitalisasi di PEDI Pengkalan Baru	- Untuk meningkatkan keupayaan petani tempatan, TV dan Fefifo Sdn Bhd (Fefifo) melancarkan program pertanian digital di PEDI Pengkalan Baru, Perak, pada 4 Mac 2023. - Program ini menyediakan peserta dengan peralatan dan kepakaran yang diperlukan untuk menanam tembikai wangi untuk dijual secara langsung kepada Fefifo yang sekali gus mempromosikan penggunaan digital dan akses pasaran.

VERTIKAL PERKHIDMATAN (SV)

SV membantu membina asas untuk model perniagaan digital inovatif melalui penggunaan alat-alat seperti pengenalan digital kebangsaan, tandatangan digital yang selamat dan aplikasi super berbilang fungsi. Unsur-unsur asas ini membentuk ekosistem digital yang kukuh dan saling kendali, memperkasakan perusahaan untuk memanfaatkan penyelesaian terkini dan berkembang dalam era digital.

Perkembangan Utama

Program Kesihatan Digital/Geran Digital PMKS Madani (GDPM)

Inisiatif	Pencapaian
Sesi Meja Bulat Tandatangan Digital Bersama Industri Penjagaan Kesihatan Digital	- Sesi tersebut membincangkan dan mengenal pasti cabaran-cabaran pelaksanaan tandatangan digital dalam perkhidmatan kesihatan digital. Kebanyakan pihak berkepentingan bersetuju bahawa garis panduan perlu diwujudkan untuk meningkatkan kepercayaan digital antara pembekal perkhidmatan kesihatan dan pelanggan. - Sebagai titik permulaan, SV akan memberi tumpuan kepada penggunaan tandatangan digital yang meluas untuk perkhidmatan e-preskripsi seperti yang tertera dalam Rang Undang-Undang Racun (Pindaan) 2022.
GDPM	- MCMC telah bekerjasama dengan Bank Simpanan Nasional (BSN), Malaysia Digital Economy Corporation (MDEC), dan kemudian Persatuan Perubatan Malaysia (MMA) dan MPS (semasa Persidangan PEDi pada 29 November 2023) untuk memperkasakan 12,000 perniagaan mikro, kecil dan sederhana (PKS) dengan penyelesaian digital. Objektifnya adalah untuk memperkasakan sumbangan PKS kepada pertumbuhan KDNK melalui peningkatan operasi perniagaan mereka. - MCMC telah mempermudah proses pendaftaran PKS digital, meningkatkan usaha mempromosikan geran dan memastikan pelancaran yang berjaya, serta mengutamakan sektor-sektor berkemampuan tinggi seperti Kesihatan Digital dan kerjasama dengan Penyedia Perkhidmatan Digital (DSP) untuk lebih memperkayakan ekosistem Telekomunikasi. - Fokus kepada pembekal penjagaan kesihatan dan komuniti PEDi akan mempercepatkan lagi digitalisasi dalam sektor-sektor tersebut dan mendorong penggunaan meluas bagi memupuk ekonomi digital yang berkembang maju untuk semua.

PANDANGAN HADAPAN TAHUN 2024

MCMC yakin bahawa Malaysia akan dapat mencapai kesemua 17 Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) PBB menjelang 2030 melalui cerapan data yang didorong strategi negara pintar. Menerusi empat (4) vertikal yang dilampirkan di atas, IDS secara aktif menyumbang kepada objektif SDG yang khusus seperti di bawah:

Peniciptaan Nilai/Prestasi/Pencapaian	SDG
Vertikal Ekonomi Digital Tempatan	SDG 1, SDG 8, SDG 9
Vertikal Kewangan	SDG 1, SDG 8, SDG 9
Vertikal Teknologi	SDG 1, SDG2, SDG8, SDG 9
Vertikal Perkhidmatan	SDG 2, SDG 3, SDG 9

Untuk mendorong penggunaan teknologi yang lebih luas dan memberdayakan perniagaan, MCMC berperanan untuk melaksanakan inisiatif yang berasaskan ICT bagi sektor-sektor utama di dalam RMK-12. MCMC akan terus memimpin penstrukturan 5G melalui perkongsian strategik dan projek perintis yang akan memupuk inovasi, menggerakkan pertumbuhan ekonomi, dan mempercepat pendigitalan negara, memastikan Malaysia yang makmur dan inklusif sebagai negara digital untuk semua.

PENGENDALIAN PERANCANGAN PERKHIDMATAN POS, KURIER, DAN E-DAGANG

Pengenalan

Tanggungjawab yang dipikul MCMC juga merangkumi pengawalseliaan dan pentadbiran perkhidmatan pos di bawah Akta Perkhidmatan Pos 2012 (APP 2012).

Perancangan Perkhidmatan Pos, Kurier, dan E-Dagang

Bahagian Perancangan Perkhidmatan Pos (PSPD) yang sebelum ini dikenali sebagai Bahagian Perkhidmatan Pos, Kurier, dan e-Dagang (PCESD), ditubuhkan di bawah Sektor Pembangunan MCMC untuk melaksanakan peruntukan-peruntukan yang digariskan di dalam Akta Perkhidmatan Pos 2012. PSPD disokong oleh tiga (3) jabatan, iaitu Jabatan Pos, Jabatan Kurier, dan Jabatan e-Dagang.

PSPD memainkan peranan dalam memastikan kecekapan, daya saingan dan perlindungan pengguna dalam industri perkhidmatan pos Malaysia. Tanggungjawab PSPD merangkumi pelbagai objektif penting, termasuk menjamin penyediaan perkhidmatan pos sejagat yang berpatutan dan berkualiti tinggi, memupuk industri yang kompetitif dan inovatif, menjadikan Malaysia sebagai pusat pos global, mengawal kepentingan pengguna, meningkatkan keyakinan pengguna, memastikan standard, dan memudahkan persaingan yang saksama dalam kalangan pihak berkepentingan industri.

Untuk mencapai objektif ini, PSPD melaksanakan pelbagai mekanisme dan langkah-langkah, termasuk penyediaan dan pengurusan dokumen perundangan, memupuk hubungan perindustrian, pengumpulan dan analisis data untuk pemantauan prestasi, menggalakkan penglibatan pihak berkepentingan industri melalui perbincangan dan seminar, dan penyebaran maklumat melalui pelbagai saluran seperti artikel, penerbitan, persidangan, dan lawatan.

Pengawasan Perkhidmatan Pos, Kurier, dan E-Dagang

Jabatan Komunikasi dan Kawal Selia Postal (CPRD) bertanggungjawab dalam melindungi hak pengguna sambil menyokong kemajuan industri pos dan e-dagang. Untuk melindungi hak pengguna dan menyokong kemajuan industri, skop tanggungjawab bahagian ini termasuk membentuk instrumen peraturan yang berkesan dan relevan, bekerjasama dengan penyedia perkhidmatan dan pihak berkepentingan untuk menyelesaikan isu-isu pengguna, mengambil tindakan terhadap ketidakpatuhan oleh Pembekal Perkhidmatan, dan melaksanakan pelbagai inisiatif industri, termasuk terlibat dalam penyebaran Khidmat Pesanan Awam (PKA) SMS, Garis Panduan, dan amalan terbaik industri untuk faedah pengguna secara umum. CPRD menjalankan fungsi untuk memastikan pematuhan dengan Garis Panduan Pendaftaran Pengguna Perkhidmatan Selular Prabayar Awam MCMC/G/01/17 oleh semua pemegang lesen yang menyediakan perkhidmatan prabayar.

Pelan Accelerator Kurier Negara (PAKEJ)

Aspirasi negara untuk mewujudkan perkhidmatan pos dan kurier kelas pertama dengan liputan meluas bagi menyokong pertumbuhan pesat sektor e-dagang yang dijangka berkembang dari 14 bungkusan per kapita (2020) kepada 30 bungkusan per kapita menjelang 2025 terus dilaksanakan melalui Pelan Accelerator Kurier Negara atau ringkasnya 'PAKEJ' 2021-2025. PAKEJ mendorong peningkatan produktiviti melalui perkongsian rangkaian, sistem Pick-Up Drop-Off (PUDO) yang cekap dan konsolidasi industri melalui skim pelesenan kurier baharu.

PAKEJ adalah pelan lima (5) tahun (2021-2025) yang akan dilaksanakan berdasarkan dua tonggak utama:

- Mencapai Kelestarian Industri
- Mencapai Kualiti Perkhidmatan yang bertaraf kelas pertama (QoS) dan pertumbuhan liputan yang meluas

HALA TUJU INDUK

Menyediakan Perkhidmatan Berkualiti dan Liputan Secara Lestari dan Berkesinambungan untuk Manfaat Rakyat Malaysia Bagi Menyokong Pertumbuhan Industri e-Dagang daripada 14 bungkusan per Kapita kepada 30 bungkusan per Kapita Menjelang 2025

KELESTARIAN INDUSTRI

Teras 01

1. Rangkaian PAKEJ (PUDO)
2. Perkongsian Aset dan Kerjasama dengan Posmen Komuniti
3. Penaiktarafan Kenderaan Perdagangan Pos
4. Insentif untuk Menyokong Kelestarian Industri

KUALITI PERKHIDMATAN KELAS PERTAMA & PERTUMBUHAN BERDASARKAN LIPUTAN

Teras 02

5. Polisi jaminan perkhidmatan, insuran & mutu perkhidmatan piawai QoS
6. Kajian Rangka Kerja Pelesenan
7. Peta Rangkaian Infrastruktur Kurier
8. Sistem Pengalamatan Negara

*Pengiraan bungkusan per kapita sehingga Disember 2020 (Analisis MCMC)

Lapan (8) Inisiatif yang dibangunkan di bawah PAKEJ

INISIATIF UTAMA 2023

Inisiatif oleh Bahagian Perancangan Perkhidmatan Pos (PSPD)

Projek utama yang dilaksanakan oleh PSPD berasaskan tiga (3) teras utama iaitu **Pembangunan Industri, Pemantapan Teras Perundangan** dan **Peningkatan Kualiti Perkhidmatan kepada Pengguna** yang dilampirkan di bawah.

Teras 1: Pembangunan Industri

a) Pelaksanaan Siri Lawatan Kerja Rangkaian PAKEJ ke PEDi Terpilih di Seluruh Negara

25 lawatan ke PEDi di Langkawi, Selangor, dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dilakukan melalui pendekatan sesi kaji selidik untuk mengenal pasti tahap kesediaan perkhidmatan Rangkaian PAKEJ, bertujuan menilai kesesuaian infrastruktur dan lokasi PEDi sambil mengamati kesiapan penduduk tempatan. Lawatan seperti ini turut dihadiri oleh pemain industri seperti Ninjavan, Parcelhub, J&T Express, Pos Malaysia dan Shopee X i-Express. Hasil daripada lawatan ini, jumlah perkhidmatan Rangkaian PAKEJ di PEDi telah meningkat dari 134 pada tahun 2021 kepada 527 pada tahun 2023, yang merupakan peningkatan sebanyak 293%.

b) Sesi Promosi & Kesedaran Rangkaian PAKEJ-Siri Taklimat Inisiatif PAKEJ kepada Pemain Industri Pos & Kurier

MCMC telah mengenal pasti pemain industri kurier yang berpotensi untuk menjayakan inisiatif Rangkaian PAKEJ. Sesi taklimat ini telah memberikan penerangan tentang aktiviti yang disediakan oleh MCMC kepada Penyelia Perkhidmatan PUDO yang bercadang untuk membuka perkhidmatan PUDO di seluruh negara, khususnya di lokasi PEDi. Siri taklimat

mengenai pembangunan inisiatif PAKEJ diadakan untuk 23 syarikat kurier yang berlesen di bawah Akta Perkhidmatan Pos 2012 pada 27 Februari-11 April 2023 untuk menggalakkan penyertaan mereka dalam Rangkaian PAKEJ. Sesi ini termasuk pembentangan mengenai platform Rangkaian PAKEJ@JENDELA, pembukaan perkhidmatan Rangkaian PAKEJ di PEDi dan keperluan pengemaskinian data PUDO.

c) Lawatan Bilateral oleh The State Post Bureau of The People's Republic of China

Pada 20 November 2023, State Post Bureau (SPB) China, yang dipimpin oleh Encik Chen Kai, Timbalan Pengurus Besar SPB, dan delegasinya, mengadakan pertemuan dengan MCMC untuk mengukuhkan hubungan bilateral serta bertukar-tukar maklumat mengenai pembangunan perkhidmatan pos dan ekspres. Pertemuan ini, yang dipengerusikan oleh Ketua Pegawai Operasi MCMC, YBhg. Dato' Mohd Ali Hanafiah Mohd Yunus, tidak hanya memudahkan perbincangan mengenai tren pasaran dan peluang kerjasama tetapi juga melambangkan perkongsian simbolik hubungan 50 tahun antara Malaysia dengan China.

Pertukaran ini termasuk perbincangan mengenai inisiatif pembinaan kapasiti, program bantuan usahawan, dan perkongsian kepakaran dalam analitik bungkusan data besar (*big data parcel analytics*). Selain itu, delegasi China juga telah melawat GDEX Auto Hub di Petaling Jaya, Selangor dan Pejabat Pos Kuala Lumpur di Kompleks Dayabumi. Dalam sesi lawatan ke Pejabat Pos, Ketua Pegawai Eksekutif Kumpulan Pos Malaysia Berhad, Encik Charles Brewer, telah memberikan persepsi yang lebih jelas mengenai cabaran operasi sebagai penyedia perkhidmatan pos kebangsaan.

Gambar 1: Pertemuan Bilateral Malaysia – China

Gambar 2: Lawatan delegasi China ke Ibu Pejabat Pos Malaysia Berhad di Kompleks Dayabumi, Kuala Lumpur

d) **Penglibatan Dalam Organisasi Antarabangsa –Penyertaan Malaysia Dalam Universal Postal Union (“UPU”) Fourth Extraordinary Congress, di Riyadh, Arab Saudi**

Penganjuran kongres luar biasa UPU adalah untuk membincangkan penglibatan pemain sektor pos yang lebih meluas dalam UPU seiring dengan usaha UPU dalam pelaksanaan perkara-perkara yang berkepentingan untuk memajukan industri pos. Penyertaan Malaysia dalam inisiatif antarabangsa ini berfungsi sebagai platform untuk mendapatkan pendedahan mengenai keperluan dan kemajuan semasa industri pos dan kurier di negara-negara maju yang boleh dikongsi dengan pemain industri tempatan dan dijadikan sebagai titik rujukan.

Kongres tersebut membentangkan lima (5) cadangan utama untuk kelulusan ahli UPU, termasuk reformasi untuk memperluas penyertaan dalam UPU, pembukaan UPU kepada pemain sektor pos yang lebih meluas, peningkatan usaha dalam perundangan perkhidmatan kewangan pos, penubuhan Pusat Penasihat dan Keilmuan UPU, serta langkah-langkah untuk mengatasi cabaran berkaitan dengan iklim.

Delegasi Malaysia, yang terdiri daripada wakil daripada KKD, MCMC, dan Pos Malaysia Berhad (PMB) telah menyertai kongres tersebut. Antara delegasi Malaysia yang hadir dalam kongres tersebut termasuklah YBrs. Tuan Ahmad Norhad Zahari dan Pn. Nor Adila Baharuddin dari KKD, YBhg. Tan Sri Datuk Seri Dr. Mazlan Lazim, Pn. Bashiroh Yaakub, dan En. Muhammad Luthfi Azzamuddin Mohd Munim dari MCMC, serta Pn. Adawiyah Jaafar dari PMB.

Teras 2: Pemantapan Teras Perundangan

a) **Bengkel Kajian Semula Akta Tandatanganan Digital 1997 (ATD97)**

Kementerian Komunikasi dan Digital (KKD) menerusi MCMC telah dilantik oleh Majlis Ekonomi Digital dan Revolusi Perindustrian Keempat (4IR) Negara (MED4IRN) sebagai agensi peneraju untuk menjalankan semakan rangka kerja dan undang-undang sedia ada berkaitan dengan tandatangan digital untuk memudahkan penggunaan tandatangan digital di Malaysia. KKD dan MCMC bersama-sama menganjurkan Bengkel Semakan ATD97 pada 2 November 2023 di Kompleks KKD yang

melibatkan wakil-wakil daripada 74 pihak, daripada kementerian, agensi, dan Pihak Berkuasa Pemerakuan (*Certification Authority-CAs*) di bawah ATD97. Tujuan utama bengkel adalah untuk mengenal pasti dan menangani cabaran yang dihadapi dalam penggunaan tandatangan digital dan mendapatkan cadangan untuk menambah baik kerangka ATD97 dan Peraturan Tandatangan Digital 1998. Selain itu, ia juga bertujuan untuk mengenal pasti pindaan yang diperlukan kepada akta-akta lain untuk memudahkan penggunaan tandatangan digital secara lebih meluas. Bengkel ini memberikan pandangan yang berharga, termasuk cadangan untuk menambah baik ATD97 dan cadangan pindaan kepada undang-undang yang berkaitan.

b) **Penganjuran Bengkel “Best Practice Workshop to Remove The Risk Of Wildlife Smuggling From Malaysia’s Postal Services”**

Pada 9 Ogos 2023, TRAFFIC Asia Tenggara selaku pejabat wilayah bagi TRAFFIC International yang ditaja oleh Jabatan Narkotik Antarabangsa dan Hal Ehwal Undang-Undang Amerika Syarikat (INL), telah bekerjasama dengan Pos Malaysia Bhd, Persatuan Syarikat Penghantaran Ekspres Malaysia (AMEC) dengan MCMC untuk menganjurkan bengkel bertajuk “Best Practice Workshop to Remove The Risk Of Wildlife Smuggling From Malaysia’s Postal Services”. Penyertaan MCMC mencerminkan komitmen untuk bekerjasama dengan agensi penguatkuasa bagi membanteras penyalahgunaan dan aktiviti jenayah yang mengancam keselamatan rangkaian pos.

Bengkel tersebut bertujuan untuk memperkuat peranan Pos Malaysia dan meningkatkan kemahiran pengesanan penyeludupan haiwan liar, terutamanya di Pusat Hub Antarabangsa Pos Malaysia (PMIH) di Sepang, untuk menangani cabaran dalam pemuliharaan haiwan liar akibat tuntutan perdagangan haram, yang menyebabkan pengurangan spesies. Wakil-wakil dari pelbagai organisasi termasuk Pos Malaysia Berhad, Sarawak Forestry Corporation, Jabatan Hidupan Liar Sabah dan Jabatan Perlindungan Hidupan Liar dan Taman Negara berkongsi langkah-langkah untuk membanteras penyeludupan haiwan liar, menekankan kepentingan usaha TRAFFIC dalam memupuk kerjasama dalam kalangan pihak berkuasa yang berkaitan dan pemain industri.

Rajah 3: Peserta diberikan taklimat mengenai spesies haiwan terancam yang diseludup

c) Penubuhan Pasukan Tugas Kumpulan Keselamatan Pos ("MY-PSG")

Penubuhan Pasukan Petugas Kumpulan Keselamatan Pos, yang dikenali sebagai MY-PSG, telah diluluskan oleh Menteri Komunikasi, YB Fahmi Fadzil berikutan Seminar Keselamatan Mel dan Pakej yang dianjurkan pada tahun 2022. Pasukan Petugas MY-PSG ini berperanan sebagai badan penasihat dan platform kolaboratif bagi pihak penguatkuasaan untuk menangani penyalahgunaan rangkaian perkhidmatan pos dan kurier oleh pihak yang tidak bertanggungjawab. Keahlian MY-PSG merangkumi MCMC, KKD, Kementerian Kesihatan Malaysia ("KKM"), Majlis Keselamatan Negara ("MKN"), PDRM dan Jabatan Kastam Diraja Malaysia ("JKDM").

Mesyuarat pertama (*kick-off meeting*) membincangkan struktur, keahlian, terma rujukan, dan perkongsian maklumat mengenai kes-kes yang melibatkan penyeludupan dadah, perdagangan hidupan liar serta ancaman siber dalam industri pos dan kurier. Kerjasama ini bertujuan untuk meningkatkan dasar keselamatan, prosedur operasi standard ("SOP"), perkongsian maklumat dan risikan, koordinasi aktiviti pemeriksaan dan peningkatan kapasiti operasi pos untuk memerangi aktiviti jenayah dalam rangkaian pos. Mesyuarat MY-PSG dijadualkan setiap enam bulan atau mengikut keperluan.

Rajah 4: Mesyuarat pertama MY-PSG

Teras 3: Peningkatan Kualiti Perkhidmatan kepada Pengguna

a) Pembangunan Platform "PAKEJ Map"

Bagi menyokong inisiatif Infrastruktur Kurier dan Analitik, MCMC memulakan pembangunan platform "PAKEJ Map" yang bertujuan untuk membentuk repositori digital dan memberikan akses kepada data lokasi perkhidmatan tempatan yang komprehensif bagi infrastruktur rangkaian pos dan kurier di Malaysia. Inisiatif ini membolehkan MCMC mengenal pasti keperluan pembangunan infrastruktur dan kawasan liputan pos dan kurier sambil memupuk kerjasama bagi model perkongsian infrastruktur rangkaian. Platform ini meningkatkan kebolehlihatan bagi pemain industri dan dijangka akan dilancarkan pada akhir Januari 2024 yang akan diikuti dengan program promosi untuk menggalakkan penggunaan orang ramai.

b) Penyediaan Insentif untuk Pembukaan Perkhidmatan Rangkaian PAKEJ di PEDI

Bagi menggalakkan capaian perkhidmatan rangkaian PAKEJ di kawasan pedalaman, MCMC menawarkan insentif kepada pemain industri kurier yang berminat untuk menubuhkan perkhidmatan tersebut di lokasi PEDI yang dipilih. Insentif yang ditawarkan pada nilai maksimum sehingga RM2,500.00 di setiap lokasi PEDI terpilih, merangkumi pembelian peralatan seperti penimbang elektronik, pencetak termal, pengimbas kod bar, gegantungan dan bahan pembungkusan. Sebanyak 13 PEDI di Selangor telah menjadi lokasi pertama menerima peralatan yang disediakan oleh pemain industri kurier bagi menggalakkan perkhidmatan Rangkaian PAKEJ. Sebagai contoh, melalui inisiatif ini, PEDI Kg Sg Masin telah mencatat transaksi perkhidmatan kurier tertinggi sebanyak 822 bungkusan dalam tempoh sebulan.

Inisiatif oleh Jabatan Pengawasan dan Pematuhan Komunikasi dan Pos (CPRD)

Standard Perkhidmatan Pos Asas dibawah Obligasi Perkhidmatan Sejagat

CPRD telah mengeluarkan Standard Perkhidmatan Pos Asas untuk Perkhidmatan Surat Domestik selaras dengan Peraturan 8(1) dalam Peraturan-Peraturan Perkhidmatan Pos (Perkhidmatan Sejagat) 2015, yang memerlukan pemegang lesen perkhidmatan sejagat mematuhi standard perkhidmatan yang ditetapkan oleh MCMC. Standard perkhidmatan baru ini dibahagikan mengikut zon selaras dengan amalan industri telekomunikasi, dengan memberi tumpuan kepada kawasan bandar (Zon 1), pinggir bandar (Zon 2), dan pedalaman (Zon 3 & Zon 4).

Kategori zon ditentukan berdasarkan definisi yang digunakan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia. Penambahbaikan perkhidmatan dalam Standard Perkhidmatan baharu adalah seperti berikut:

HALA TUJU 2024

MCMC akan terus berusaha untuk meningkatkan kesedaran rakyat Malaysia tentang kepentingan industri pos dan kurier sebagai perkhidmatan penting negara. MCMC berazam untuk memastikan perkhidmatan penghantaran akan terus ditingkatkan kecekapan dan daya saingnya melalui inisiatif-inisiatif baharu dalam sektor ini.

The background is a soft gradient of teal and light green. It features several 3D-rendered spheres of varying sizes and opacities. A large, semi-transparent teal circle is the central focus, containing the number '06' in a bold, blue, sans-serif font. Other spheres are positioned in the upper left, upper right, and lower left, some appearing as bright highlights or soft blurs.

06

Landskap Ekonomi

MS 112

**Kesalinghubungan
Rangkaian**

MS 113

**Perubahan Tingkah Laku
Pasaran**

MS 113

Keselamatan dalam Talian

MS 114

Perubahan Iklim

MS 115

LANDSKAP PASARAN

LANDSKAP PASARAN

Pembukaan

Dalam persekitaran makro dan mikroekonomi yang dinamik, industri komunikasi dan multimedia telah menghadapi pelbagai cabaran. Cabaran-cabaran tersebut turut melibatkan MCMC, dan kami akan kekal komited untuk memainkan peranan sebagai pengawal selia, dalam mengawal dan membangunkan industri tersebut di Malaysia.

Trend Mega	Risiko dan Peluang	Respon Strategik Kami
Landskap Ekonomi		
- Pertumbuhan ekonomi tempatan berkembang sebanyak 3.7% pada tahun 2023 berbanding dengan 8.7% pada tahun lalu. Ini disebabkan oleh perdagangan global yang perlahan, kemerosotan sektor teknologi global, ketegangan politik, dan dasar monetari yang lebih ketat. - Menurut Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM), inflasi keseluruhan secara tahunan pada 2023 meningkat 2.5% berbanding 3.3% pada 2022. - Industri komunikasi dan multimedia memainkan peranan yang penting kepada landskap ekonomi Bursa Malaysia, dan menyumbang sebanyak 8.1% atau RM140.38 bilion daripada jumlah permodalan pasaran keseluruhan (RM1.74 trillion pada 31 Disember 2022). - Ekonomi digital telah menyumbang sebanyak 23.2% kepada KDNK Malaysia pada tahun 2023 dan merupakan salah satu tiang ekonomi penting di Malaysia. Angka ini dijangka meningkat kepada 25.5% menjelang tahun 2025 di bawah RMK-12.	- Kenaikan kos sara hidup akibat inflasi boleh menyebabkan pengguna lebih konservatif dalam perbelanjaan. Ini mungkin akan menyebabkan perkembangan yang lembap dalam sektor komunikasi dan multimedia. - Perkembangan teknologi yang berterusan boleh meningkatkan risiko keselamatan siber. - Belanjawan dan pelaburan yang lebih tinggi akan disalurkan ke dalam industri dengan tujuan untuk memacu pertumbuhan ekonomi digital di Malaysia.	- Memacu pertumbuhan ekonomi negara melalui pertumbuhan ekonomi digital. - Mencapai kadar liputan Internet 100% melalui pelan JENDELA. - Membangunkan rangkaian 5G untuk menggalakkan penggunaan teknologi digital inovatif seperti, AI, IoT, <i>blockchain</i> dan perkhidmatan awan. - Mempromosikan penggunaan digital iaitu meningkatkan kesedaran dan mencipta permintaan terhadap infrastruktur dan perkhidmatan digital. - Memperkasakan komuniti tempatan melalui program-program seperti PEDi dan PUPUK yang merapatkan jurang digital dan memupuk keterangkuman digital untuk meningkatkan keupayaan sosioekonomi individu bagi menjana pendapatan yang mampan.

Trend Mega	Risiko dan Peluang	Respon Strategik Kami
------------	--------------------	-----------------------

Kesalinghubungan Rangkaian

- Pada suku keempat tahun 2023, kadar penembusan bagi jalur lebar tetap dan jalur lebar mudah alih adalah 50.6% dan 134.5% masing-masing, manakala kadar penembusan bagi selular mudah alih adalah 148.7%.
- Dengan pelaksanaan rangkaian 5G yang berkesan, bilangan langganan jalur lebar 5G telah meningkat secara drastik kepada 8.28 juta pada suku keempat tahun 2023, berbanding dengan 1.03 juta pada suku pertama tahun 2023, manakala bilangan langganan jalur lebar 4G telah menurun dari 42.6 juta pada awal tahun kepada 37.0 juta pada suku keempat tahun 2023.
- Kualiti Internet keseluruhan Malaysia berada di tempat ke-37 daripada 121 negara, dan di tempat ke-6 di Asia dari segi purata kelajuan Internet tetap (133Mbps).
- Pada tahun 2023, kelajuan Internet mudah alih di Malaysia meningkat sebanyak 142% dan kelajuan jalur lebar tetap meningkat sebanyak 19%.
- Permintaan pengguna terhadap akses dan perkhidmatan yang lebih berpatutan akan meningkat kerana sambungan rangkaian yang semakin membesar. Ini turut akan menyebabkan persaingan yang lebih kompetitif antara pemain industri komunikasi dan multimedia.
- Sambungan rangkaian yang berkualiti tinggi boleh menggalakkan perkembangan sektor ICT dan dengan itu, memacu pertumbuhan ekonomi digital negara Malaysia.
- Terus menjalankan inisiatif JENDELA untuk meningkatkan kualiti infrastruktur digital dan perkhidmatan di seluruh negara, serta membangunkan infrastruktur digital baharu untuk menghubungkan warga negara Malaysia.
- Mempercepat pembangunan rangkaian 5G melalui penambahan tapak pemancar 5G.
- Memperluas impak PEDI yang kini beroperasi di 911 lokasi untuk meningkatkan kesedaran dan penggunaan teknologi digital.

Perubahan Tingkah Laku Pasaran

- Penduduk bandar meningkat dari 70.9% pada tahun 2010 kepada 78.7% pada tahun 2023, meningkatkan permintaan sambungan rangkaian yang berkualiti tinggi.
- Sementara pengaturan kerja secara hibrid terus membentuk budaya tempat kerja, ini meningkatkan keperluan untuk rangkaian yang laju, latensi rendah, dan berkapasiti tinggi.
- Pasaran di Malaysia telah beralih secara kekal dalam penggunaan dan pengambilan digital akibat pandemik COVID-19, terutamanya cara perbelanjaan pengguna. Sebanyak 77% pengguna masih berminat dalam e-dagang pada tahun 2022-23.
- Pendapatan e-dagang di Malaysia telah meningkat sebanyak 5.4% tahun demi tahun pada suku ketiga tahun 2023 kepada RM289.5 bilion, berbanding dengan RM274.5 bilion pada suku ketiga tahun 2022.
- Permintaan liputan rangkaian yang luas dan sambungan yang berkualiti tinggi mungkin meningkat.
- Peningkatan penggunaan dan penerimaaan digital mungkin mendedahkan pengguna kepada risiko keselamatan siber yang tinggi. Keadaan ini juga akan meningkatkan keperluan untuk memastikan ketahanan siber dan perlindungan data yang tinggi.
- Pelaburan yang lebih tinggi mungkin disalurkan ke dalam pembangunan sektor *Internet of Things* (IoT) untuk perniagaan dan e-dagang bagi memajukan perniagaan.
- Penyertaan penuh semua penyedia perkhidmatan untuk menawarkan pelan perkhidmatan dengan harga yang kompetitif dan komprehensif kepada pengguna.
- Penambahbaikan platform Sistem Pengurusan Infrastruktur Komunikasi (CIMS) untuk pengurusan data besar infrastruktur melalui inisiatif Rangkaian Teras Pelbagai Operator/ RAN Pelbagai Operator (MOCN/ MORAN).
- Pengurusan data awam permit infrastruktur melalui platform *Communication Infrastructure Permit Management* (CIPM).

Keselamatan dalam Talian

- Setakat Januari 2023, terdapat 33.03 juta pengguna Internet dengan 26.8 juta daripadanya aktif di media sosial, iaitu 78.5% daripada jumlah populasi Malaysia.
- Sebuah kajian menunjukkan Malaysia menduduki tempat ketiga dalam membelanjakan masa paling lama di Internet setiap hari, dengan hampir lapan (8) jam dan enam (6) minit setiap hari.
- Terdapat sebanyak 3,199 aduan berkaitan dengan penindasan siber yang direkodkan pada tahun 2023, terutamanya dari Facebook, WhatsApp, dan Instagram. Kebanyakan bentuk penindasan siber melibatkan gangguan seksual, kecam badan, fitnah dan ancaman untuk mencederakan mangsa dan ahli keluarganya.
- Dari segi undang-undang, Dewan Negara telah meluluskan Rang Undang-Undang Kesalahan-Kesalahan Jenayah Seksual Terhadap Kanak-Kanak (Pindaan) 2023 yang bertujuan untuk memastikan undang-undang selaras dengan perkembangan teknologi dan untuk melindungi kanak-kanak daripada semua bentuk eksploitasi seksual dan penyalahgunaan dalam talian.
- Penggunaan media sosial yang semakin meluaskan meningkatkan kes buli siber dan gangguan, penyalahgunaan maklumat peribadi sebagai ugutan dan sebaran berita palsu.
- Insiden buli siber mungkin akan menyebabkan masalah kesihatan mental seperti kemurungan atau kebimbangan yang lebih berleluasa.
- Industri perlu meningkatkan usaha mereka dalam memantau dan mengawal kandungan digital untuk memastikan kandungan digital yang selamat bagi semua rakyat Malaysia.
- Pemantauan dan pengurusan penyalahgunaan rangkaian serta mengambil tindakan proaktif terhadap penyalahgunaan kandungan.
- Menjalankan beberapa projek untuk memperkuat infrastruktur rangkaian dan persediaan keselamatan siber seperti *Managed Server dan Storage Services*, peningkatan Pejabat Negeri/Cawangan MCMC, dan pembangunan Pelan Insiden dan Tindak Balas Siber yang kukuh, dikenali sebagai Pelan Keselamatan Siber (PKS)
- Mengadakan latihan dan seminar berkaitan dengan privasi dan keselamatan data.

Trend Mega	Risiko dan Peluang	Respon Strategik Kami
------------	--------------------	-----------------------

Perubahan Iklim

- Kesedaran perubahan iklim semakin meningkat dalam kalangan orang ramai. Isu-isu seperti peningkatan suhu, perubahan corak cuaca dan peningkatan peristiwa cuaca ekstrem seperti banjir telah memberi kesan kepada semua orang.
- Kesan perubahan iklim telah mengganggu sektor komunikasi dan multimedia dengan banjir merosakkan stesen penghantaran telekomunikasi. Pada Disember 2023, sebanyak 158 menara di Terengganu, Kelantan, Johor, Pahang, Selangor, dan Sabah telah terjejas akibat banjir.
- Persatuan Telekomunikasi Antarabangsa (ITU), bersama dengan 40 rakan kerjasama yang terdiri daripada ahli kerajaan, perniagaan, institusi awam, dan agensi PBB, telah melancarkan Tindakan Digital Hijau di Persidangan Perubahan Iklim PBB (COP28) untuk meningkatkan tindakan iklim digital.
- Malaysia komited untuk mengurangkan intensiti pelepasan gas rumah hijau (GHG) sehingga 45% kepada KDNK menjelang tahun 2030 di bawah RMK-12, dan berhasrat untuk mencapai 17% tenaga boleh baharu dalam bekalan tenaga utama selaras dengan Dasar Tenaga Kebangsaan 2022-2040.
- Dasar Tenaga Nasional 2022-2040 menekankan pada dasar rendah karbon termasuk penambahbaikan perakaunan jejak karbon dan pelaporan kelestarian serta amalan kecekapan tenaga.
- Kerosakan kepada stesen penghantaran telekomunikasi yang disebabkan peristiwa cuaca ekstrem boleh menyebabkan gangguan kepada perkhidmatan telekomunikasi dan sejurusnya menjejaskan pengalaman pengguna.
- Keperluan industri komunikasi dan multimedia di Malaysia untuk lebih memperkasakan usaha mitigasi dan adaptasi iklim mungkin meningkatkan kos pelaburan dalam teknologi rendah karbon.
- Mengintegrasikan Sistem Automasi Bangunan (BAS) dan Sistem Pengurusan Tenaga (EMS) dalam bangunan MCMC HQ untuk meningkatkan kecekapan penggunaan tenaga dan air.
- Mengamalkan inisiatif kecekapan tenaga seperti penggunaan kaca E-rendah dan anak tetingkap belakang untuk fasad bangunan, pemasangan panel solar fotovoltaik pada bumbung untuk mengumpul tenaga solar, kawalan automatik untuk sistem pencahayaan dan penyaman udara bagi meningkatkan kecekapan penggunaan tenaga.
- KITAR melaksanakan beberapa acara sepanjang tahun 2023 bagi menyebarkan kesedaran untuk mengitar semula e-waste.
- Meningkatkan kesedaran dan penglibatan orang ramai melalui laman sesawang rasmi program KITAR (kitar.mcmc.gov.my) yang menyediakan maklumat dan sumber yang mudah dicapai oleh orang ramai.

The background is a light blue gradient. It features several geometric elements: a large, semi-transparent blue circle in the center-left containing the number '07'; a smaller, solid blue circle to its right; a large, solid blue curved shape at the bottom right; and two small, reflective blue spheres, one in the top left and one in the middle right.

07

**Keutamaan Pihak
Berkepentingan**

MS 118

**Keterlibatan Pihak
Berkepentingan**

MS 118

Perkara Kelestarian Material

MS 121

KETERLIBATAN PIHAK BERKEPENTINGAN DAN PENILAIAN PERKARA MATERIAL

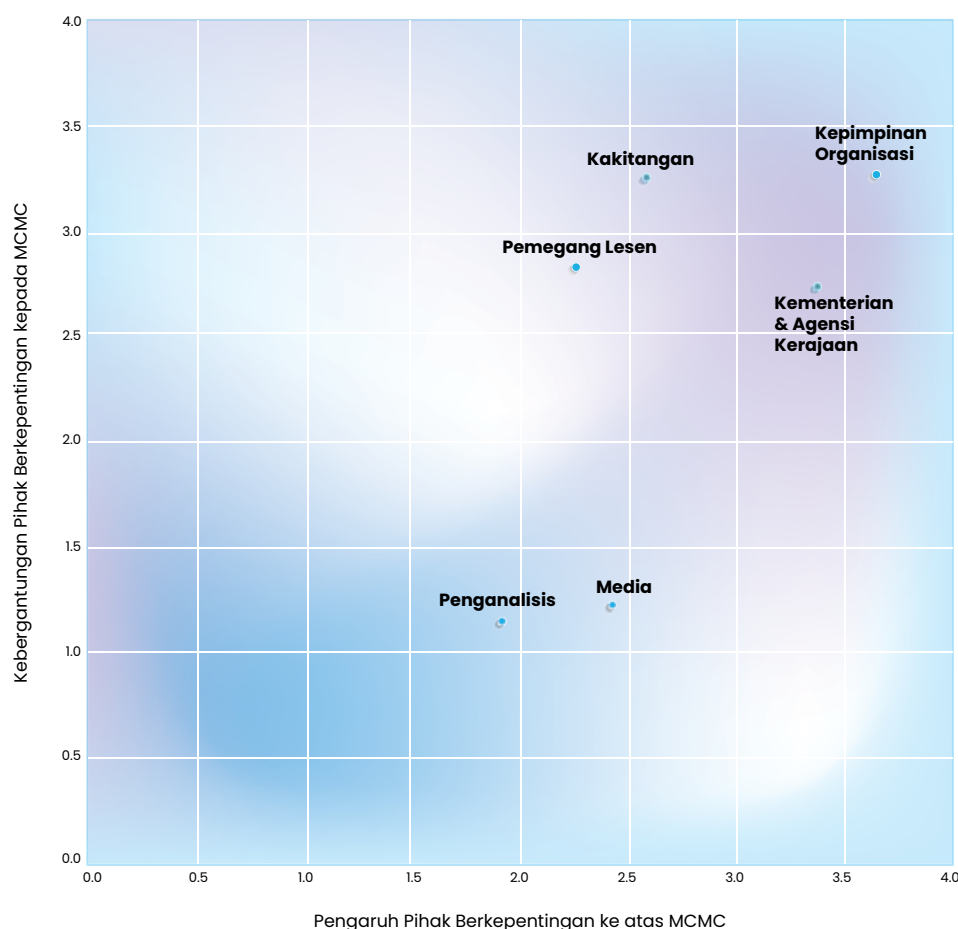
KETERLIBATAN PIHAK BERKEPENTINGAN

Pengenalan

Sebagai badan pengawal selia yang bertanggungjawab untuk memantau industri komunikasi dan multimedia Malaysia, MCMC beroperasi dalam persekitaran yang mempunyai pelbagai pihak berkepentingan. Kami mengambil pelbagai pendekatan untuk membina hubungan dan kepercayaan pihak berkepentingan demi mencapai matlamat kami, mengurus risiko dan memastikan akauntabiliti. Ini membolehkan kami mendapatkan maklum balas yang berharga, menyempurnakan strategi perniagaan kami, dan menguruskan harapan pihak berkepentingan kami terhadap penciptaan nilai jangka panjang.

Keutamaan Pihak Berkepentingan

Bagi tahun kewangan 2023, MCMC telah mengambil kira penelitian pelbagai kumpulan pihak berkepentingan berdasarkan pengaruh dan kebergantungan mereka. Pihak berkepentingan dalaman yang terdiri daripada pasukan kepimpinan kanan dan pekerja-pekerja, kekal menjadi keutamaan utama kerana mereka mempunyai pengaruh yang paling besar terhadap operasi MCMC.

Keterlibatan Pihak Berkepentingan

Kami telah mengenal pasti perkara-perkara utama bagi pihak berkepentingan MCMC melalui inisiatif-inisiatif penglibatan pihak berkepentingan yang aktif dan terbuka. Pendekatan ini membolehkan kami untuk mengawal sebarang peluang dan risiko yang mungkin mempengaruhi keupayaan kami untuk mencipta nilai. Jadual di bawah ini melampirkan topik utama pelbagai kumpulan pihak berkepentingan, cara kami terlibat dengan mereka, dan aktiviti penglibatan yang dijalankan dalam Tahun Kewangan 2023:

Saluran Keterlibatan	Kekerapan Keterlibatan	Topik Utama Kepentingan Pihak Tersebut	Tindak Balas Kami
----------------------	------------------------	--	-------------------

Kepimpinan Organisasi

Terdiri daripada individu yang berpengalaman dan berpengetahuan yang bertanggungjawab ke atas keseluruhan hala tuju strategik MCMC.

Mesyuarat jawatankuasa Suruhanjaya	Suku tahunan	- Strategi dan prestasi organisasi jangka panjang - Kebajikan pihak berkepentingan dalaman dan luaran - Sokongan kesejahteraan pekerja	Membincangkan pelan tindakan untuk melaksanakan langkah pencegahan dan pembetulan yang diperlukan untuk penambahbaikan operasi
Mesyuarat pengurusan	Mingguan		

Kakitangan

Merupakan komponen yang penting untuk melaksanakan mandat MCMC dan kami bertanggungjawab untuk membangunkan bakat mereka serta memastikan tempat kerja yang selamat dan kondusif.

Sesi Townhall	Tahunan	- Keseimbangan kerja-kehidupan yang sihat - Keadaan kerja yang selamat dan kondusif - Program latihan dan pembangunan - Pengiktirafan dari segi pakej imbuhan yang berdaya saing dan adil - Integriti dan tadbir urus	- Menjalankan program latihan yang memberi tumpuan kepada kemahiran teknikal dan kepimpinan - Memberi ganjaran kepada kakitangan dengan pengiktirafan (iaitu anugerah) dan pakej imbuhan yang berdaya saing - Meningkatkan fleksibiliti berdasarkan keperluan kakitangan dan menyesuaikan norma baharu (contoh: bekerja secara jarak jauh)
Aktiviti perhubungan kakitangan	Secara berkala		
Program pembangunan bakat dalaman	Secara berkala		
Program ganjaran dan pengiktirafan	Secara berkala		

Pemegang Lesen

Sokongan daripada pemegang lesen penting untuk keberterusan organisasi kami. Kami memastikan penyampaian perkhidmatan yang cemerlang kepada mereka dan menganalisis pematuhan mereka dalam sektor telekomunikasi.

Saluran aduan – Talian aduan, portal, e-mel, pos, faks, aplikasi WhatsApp, keratan akhbar, kaunter pejabat MCMC seluruh negara	Secara berterusan	- Perkhidmatan pelanggan dan pengurusan - Tadbir urus korporat dan pematuhan kawal selia - Pengurusan data dan keselamatan siber	- Mengekalkan hubungan melalui usaha sama dan perkongsian - Memanfaatkan maklum balas bagi tujuan penambahbaikan perkhidmatan kami
Mesyuarat bersemuka	Sebagaimana yang diperlukan		

Kementerian & Agensi Kerajaan

Kementerian dan agensi kerajaan menetapkan undang-undang dan peraturan yang menentukan skop aktiviti kami.

Mesyuarat Jawatankuasa Pelaksana JENDELA ("JIC") dan Jawatankuasa Pemandu JENDELA ("JSC")	Sebagaimana yang diperlukan	- Perancangan spektrum - Pematuhan undang-undang dan peraturan - Pengurusan data dan keselamatan siber	- Mengikuti perkembangan terkini tentang perubahan dalam lanskap kawal selia - Sesi penerangan dan perbincangan bersama agensi kerajaan.
Mesyuarat Majlis Kerajaan Negeri dan Tempatan	Sebagaimana yang diperlukan		

Saluran Keterlibatan	Kekerapan Keterlibatan	Topik Utama Kepentingan Pihak Tersebut	Tindak Balas Kami
----------------------	------------------------	--	-------------------

Penganalisis

Penganalisis meneliti trend pasaran dan menilai portfolio MCMC untuk menentukan keupayaan kami untuk mencipta nilai.

Mesyuarat bersemuka dan sesi perbincangan

Sebagaimana perlu

- Pembangunan perniagaan
- Prestasi dan prospek kewangan
- Pelaksanaan kelestarian dari segi pemeliharaan alam sekitar, pengurusan sosial dan tadbir urus organisasi
- Membuat pelaburan strategik dan membina infrastruktur yang dilengkapi dengan teknologi hijau
- Memastikan penggunaan sumber yang lebih cekap

Media

Media merupakan perantara yang membantu meningkatkan kesedaran dan penglihatan terhadap MCMC.

Media juga merupakan platform penting bagi MCMC untuk mengekalkan reputasinya di khalayak orang ramai.

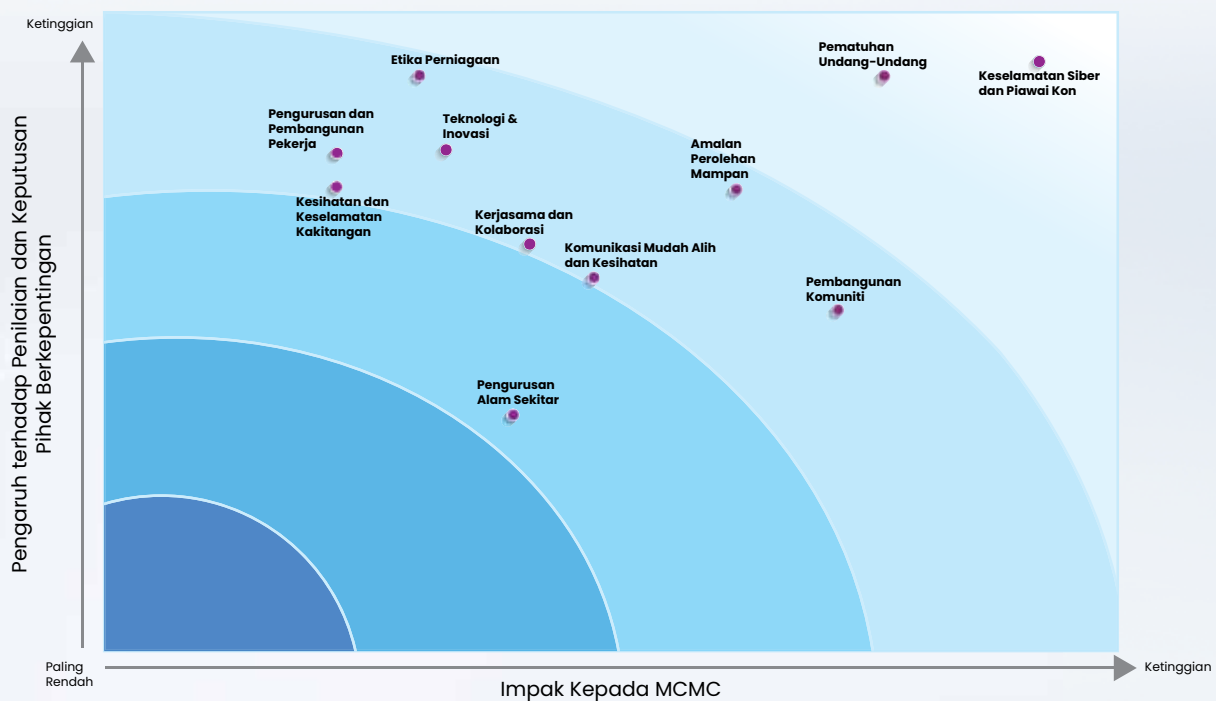
- Kenyataan dan pertanyaan media
- Webinar
- Aktiviti keterlibatan media
- Apabila perlu
- Berita palsu, penyelewengan atau penipuan
- Peranti yang tidak diperakui
- Pembangunan perniagaan
- Prestasi dan prospek kewangan
- Memperkukuh jenama kami melalui pelbagai saluran media untuk menggalakkan ketelusan dan kebolehpercayaan dalam industri digital

Matriks Materialiti

Pada tahun kewangan 2023, MCMC telah menjalankan Penilaian Materialiti yang merangkumi penilaian landskap pasaran semasa, risiko yang berkaitan, impak dan isu-isu terkini. Proses ini juga mengintegrasikan maklum balas pihak berkepentingan untuk mendapatkan perspektif yang realistik dan menyeluruh tentang landskap perniagaan dan cabaran semasa.

Dalam mengenal pasti perkara berkaitan kelestarian, kami juga merujuk kepada kerangka kerja dan piawai antarabangsa seperti Inisiatif Pelaporan Global (GRI) dan Lembaga Piawaian Perakaunan Kelestarian (SASB) untuk mengenal pasti isu-isu yang boleh memberi kesan signifikan kepada keupayaan MCMC untuk mencipta nilai jangka panjang.

Senarai perkara kelestarian ini telah diputuskan dan berdasarkan keterlibatan dengan pihak berkepentingan dalaman dan luaran MCMC. Ia mencerminkan kesan keseluruhan isu alam sekitar, sosial, dan tadbir urus serta selaras dengan selera risiko perniagaan kami untuk memastikan kami menguruskan risiko utama yang muncul serta menggabungkannya ke dalam proses pengurusan risiko sedia ada kami.

Matriks materialiti yang dihasilkan mengambil kira keputusan keterlibatan pihak berkepentingan dan penilaian impak dan kemudian disahkan oleh ahli Suruhanjaya. Matriks tersebut mengandungi 11 perkara kelestarian yang mempengaruhi pihak berkepentingan serta prestasi operasi kami. Perkara kelestarian kami dikategorikan mengikut tonggak alam sekitar, sosial dan tadbir urus (ESG) dan adalah seperti berikut:

G

Keselamatan Siber dan Piawai Kandungan

Memperkuhkan keselamatan rangkaian dan kandungan dalam talian untuk memastikan pematuhan terhadap semua undang-undang yang berkenaan dan melindungi harta intelek sambil mengurangkan ancaman daripada kandungan merugikan berkaitan 3R (*Race, Religion, Royalty*) dan berita palsu kepada masyarakat.

Risiko	Peluang	Modal Perniagaan
- Pengurangan kepercayaan pihak berkepentingan akibat kehilangan data dari ketirisan data peribadi dan keselamatan. - Kerugian kewangan akibat yuran guaman dan penalti, serta kos usaha pemulihan Risiko utama: Risiko Pentadbiran, Risiko Integriti, Risiko Pengawalseliaan, Risiko Penguatkuasaan, Risiko Reputasi	- Mengemukakan kecekapan keselamatan data akan menggalakkan dan meningkatkan kepercayaan pihak berkepentingan lain untuk berkolaborasi tanpa risau akan potensi ancaman siber. - Data yang selamat membolehkan analisis dan pandangan yang tepat, yang membolehkan pembuatan keputusan yang berasaskan data.	- Modal Kewangan - Modal Intelektual

G

Pematuhan Undang-Undang

Mengekalkan peranan MCMC dengan menetapkan undang-undang, peraturan dan polisi yang berkenaan dengan ekosistem digital.

Risiko	Peluang	Modal Perniagaan
Kelemahan dalam pemantauan dan penubuhan undang-undang yang boleh menyebabkan pembangunan industri yang kurang berkesan. Risiko utama: Risiko Pentadbiran, Risiko Integriti, Risiko Pengawalseliaan, Risiko Penguatkuasaan, Risiko Reputasi	Sesi kesedaran dan penglibatan, memastikan maklum balas peserta industri diambil kira semasa meminda atau melaksanakan undang-undang atau peraturan baharu.	- Modal Kewangan - Modal Intelektual - Modal Sosial dan Perhubungan

Amalan Perolehan Mampan

Mengintegrasikan faktor-faktor ESG dalam pengurusan dan proses perolehan sambil memastikan ketelusan dan kesesuaian dengan nilai-nilai MCMC.

Risiko	Peluang	Modal Perniagaan
- Gangguan dalam proses perolehan disebabkan oleh pelanggaran peraturan - Pencemaran reputasi akibat amalan tidak beretika dalam rantai bekalan Risiko utama: Risiko Pentadbiran, Risiko Reputasi	- Peningkatan prestasi daripada pembekal disebabkan oleh keadaan kerja yang adil dan selamat - Penjimatan tambahan daripada pemilihan produk dan perkhidmatan yang mampan dan cekap	- Modal Kewangan - Modal Sosial dan Perhubungan - Modal Sumber Semula Jadi

Etika Perniagaan

Memantau amalan etika dalam sektor Komunikasi dan Multimedia sebagai pihak pengatur, sambil memastikan semua kakitangan MCMC mengekalkan etika yang bertahap tinggi dan mengamalkan nilai-nilai yang baik.

Risiko	Peluang	Modal Perniagaan
- Potensi rasuah dan ketidakpatuhan yang boleh membawa kepada impak kewangan dan bukan kewangan termasuk penalti dan reputasi yang terjejas - Kepimpinan dan pengurusan tenaga kerja yang tidak memadai Risiko utama: Risiko Pentadbiran, Risiko Integriti, Risiko Reputasi	- Peningkatan kepercayaan dan keyakinan pihak berkepentingan hasil daripada polisi dan sistem yang kukuh - Pematuhan kawal selia yang berkesan dan pengurusan risiko korporat yang baik membawa kepada prestasi yang baik dan reputasi yang kuat.	- Modal Sosial dan Perhubungan - Modal Insan

Pembangunan Komuniti

Menyokong dan memajukan komuniti tempatan dan kumpulan yang kurang bernasib baik/miskin melalui sumbangan kewangan dan untuk memberikan impak sosial yang positif sambil memupuk keterangkuman digital untuk merapatkan jurang digital.

Risiko	Peluang	Modal Perniagaan
- Kurang keyakinan oleh pihak berkepentingan akibat penglibatan yang kurang baik dalam pembangunan komuniti - Komuniti kurang membangun menghalang pertumbuhan sosioekonomi yang inklusif Risiko utama: Risiko Reputasi	- Meningkatkan reputasi sebagai organisasi yang prihatin dan bertanggungjawab - Semangat dan produktiviti pekerja yang tinggi kerana aktiviti sukarelawan komuniti	- Modal Kewangan - Modal Sosial dan Perhubungan

Teknologi & Inovasi

Membekalkan penyelesaian digital generasi seterusnya untuk orang ramai seperti JENDELA, 5G, dan pelbagai teknologi komunikasi yang lain; serta memanfaatkan inovasi teknologi untuk meningkatkan fungsi dan proses perniagaan dalam MCMC melalui inisiatif transformasi digital dan kod etika digital.

Risiko	Peluang	Modal Perniagaan
- Ancaman kepada kerelevanan Suruhanjaya serta cabaran dari pihak berkepentingan disebabkan oleh peraturan yang ketinggalan dan tidak relevan. - Kekurangan penyelesaian digital menjadi rintangan akses kepada perkhidmatan pengawalseliaan dan ketidakpuasan dalam kalangan pihak berkepentingan.	- Pengumpulan, pengurusan, dan analisis data yang lebih baik boleh menghasilkan pembuatan keputusan dan pandangan yang berinformasi. - Proses yang dipermudah yang boleh dipantau secara langsung membantu proses identifikasi yang cekap terhadap masalah dan penyelesaian secara proaktif.	- Modal Pembuatan - Modal Intelektual - Modal Insan

Risiko utama: Risiko Pembangunan Industri

Pengurusan & Pembangunan Pekerja

Menggalakkan amalan pengambilan pekerja yang adil berasaskan kepelbagaian dan keterangkuman dalam tenaga kerja MCMC serta meningkatkan kemahiran dan peningkatan semula bakat-bakat sebagai langkah dalam menghadapi perubahan persekitaran yang dinamik, sekali gus meningkatkan penglibatan dan pemeliharaan pekerja.

Risiko	Peluang	Modal Perniagaan
- Pekerja yang tidak bermotivasi dan tidak berinteraksi secara aktif membawa kepada produktiviti dan prestasi yang lemah. - Tidak dapat menarik dan mengekalkan bakat terbaik.	- Program latihan dan pembangunan yang berkesan menyumbang kepada tenaga kerja yang bermotivasi dan berkemahiran - Pemeliharaan dan penerimaan bakat yang tinggi disebabkan reputasi pengurusan pekerja yang baik.	- Modal Kewangan - Modal Sosial dan Perhubungan - Modal Insan - Modal Intelektual

Risiko utama: Risiko Sumber Manusia, Risiko Reputasi

Kerjasama & Kolaborasi

Memacu landskap komunikasi dan multimedia Malaysia dengan menyediakan platform untuk kolaborasi yang berkesan untuk berkongsi aset dan sumber yang relevan.

Risiko	Peluang	Modal Perniagaan
- Potensi terlepas pandang maklumat penting, pandangan, dan kepakaran yang boleh menyebabkan pembuatan keputusan yang tidak lengkap atau tidak tepat - Kehilangan kata sepakat dalam kalangan pihak berkepentingan yang menghasilkan peraturan yang tidak diingini dan lebih sukar untuk dilaksanakan	- Kolaboratif membolehkan MCMC memanfaatkan pelbagai perspektif dan menggunakan pelbagai sumber - Peningkatan kepercayaan dan sokongan dari pihak berkepentingan lain yang menghasilkan pematuhan yang lebih baik terhadap peraturan yang dikuatkuasakan	- Modal Kewangan - Modal Intelektual - Modal Sosial dan Perhubungan

Risiko utama: Risiko Pengawalseliaan, Risiko Pembangunan Industri, Risiko Reputasi

Kesihatan dan Keselamatan Kakitangan

Melaksanakan kawalan dalaman yang mencukupi untuk melindungi kesihatan dan keselamatan kakitangan di tempat kerja serta menggalakkan kesejahteraan kakitangan.

Risiko	Peluang	Modal Perniagaan
- Gangguan dalam operasi berpunca daripada insiden kesihatan dan keselamatan yang menyebabkan kadar ketidakhadiran pekerja dan pusingan ganti yang tinggi - Pencemaran reputasi akibat insiden kesihatan dan keselamatan Risiko utama: Risiko Sumber Manusia, Risiko Reputasi	- Mengekalkan rekod prestasi yang baik dalam penunjuk kesihatan dan keselamatan membolehkan pekerja berasa selamat, dengan itu mengurangkan kadar ketidakhadiran pekerja dan pusingan ganti - Meningkatkan kepercayaan pihak berkepentingan dengan mematuhi piawai kesihatan dan keselamatan	- Modal Kewangan - Modal Sosial dan Perhubungan - Modal Insan

Komunikasi Mudah Alih & Kesihatan

Mengintegrasikan faktor-faktor ESG dalam pengurusan dan proses perolehan sambil memastikan ketelusan dan kesesuaian dengan nilai-nilai MCMC.

Risiko	Peluang	Modal Perniagaan
- Penalti kewangan dan ESG akibat ketidakpatuhan terhadap dasar dan piawai berkaitan. - Potensi untuk membahayakan kesihatan dan keselamatan kepada masyarakat sekitar Risiko utama: Risiko Pengawalseliaan, Risiko Pembangunan Industri, Risiko Reputasi	- Pembangunan teknologi dan penyelesaian inovatif yang selaras dengan piawaian keselamatan - Mendorong kesihatan dan kesejahteraan jangka panjang penduduk.	- Modal Pembuatan - Modal Sosial dan Perhubungan

Pengurusan Alam Sekitar

Melindungi alam sekitar dengan amalan pengurusan sisa, air, dan tenaga yang berkesan dalam operasi perniagaan MCMC.

Risiko	Peluang	Modal Perniagaan
- Potensi bahaya kesihatan akibat pengurusan sisa yang tidak betul - Risiko pelanggaran peraturan dan gangguan dalam operasi daripada pemeriksaan alam sekitar dan kesihatan Risiko utama: Risiko Reputasi	- Potensi penjimatan kos dalam jangka panjang dengan peralihan kepada pilihan yang lebih mesra alam - Peningkatan kredibiliti dan reputasi di mata umum yang mencipta rasa kepercayaan dan tanggungjawab	- Modal Kewangan - Modal Pembuatan - Modal Sumber Semula Jadi

An abstract digital illustration with a light blue gradient background. In the center is a large, light blue circle containing the number '08' in a darker blue, sans-serif font. To the upper left of this circle is a smaller, light blue oval and a small, dark blue sphere. The bottom of the image features a flowing, wavy blue shape that resembles a ribbon or liquid. On the far right edge, a portion of another dark blue sphere is visible.

08

Tadbir Urus Pengurusan Risiko

MS 128

Strategi Utama Mengurus Risiko

MS 128

Struktur Tadbir Urus

MS 129

Aktiviti Utama Bahagian Pengurusan Risiko (RMD)

MS 130

Risiko dan Peluang

MS 131

PENGURUSAN RISIKO

PENGURUSAN RISIKO

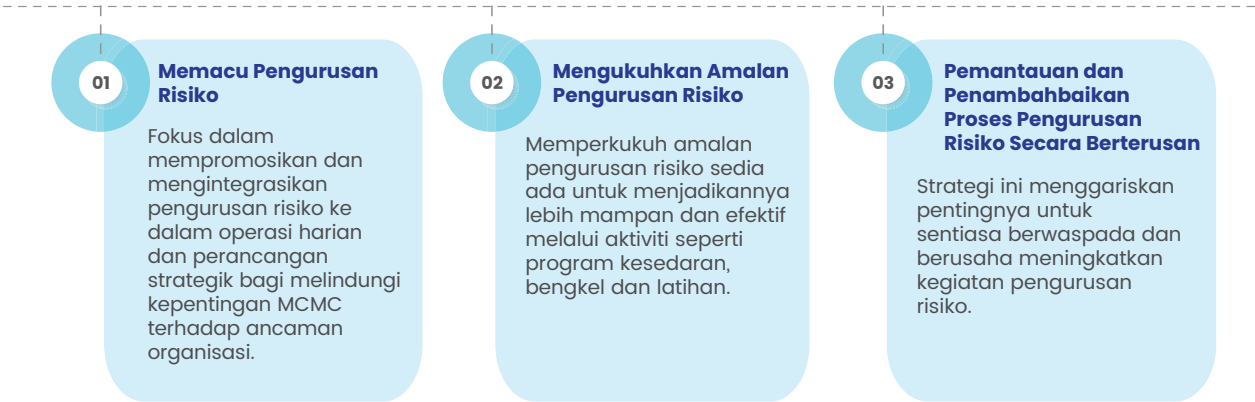
Bahagian Pengurusan Risiko bertanggungjawab untuk menetapkan dan melaksanakan dasar pengurusan risiko selaras dengan Pelan Pengurusan Risiko yang diluluskan. Pelan pengurusan dan kawalan risiko yang holistik dan berterusan ini dilaksanakan oleh tiga jabatan di dalam Bahagian Pengurusan Risiko. Tiga jabatan tersebut adalah: **Pengurusan Risiko Perusahaan (ERM)**, **Pengurusan Kesenambungan Perniagaan (BCM)** dan **Kawalan dan Pematuhan (CAC)** yang menjalankan fungsi-fungsi yang terangkum di dalam Ekosistem Pengurusan Risiko. Ini memastikan bahawa amalan pengurusan risiko, termasuk pelaksanaan kesinambungan perniagaan, adalah efektif dan menyeluruh.

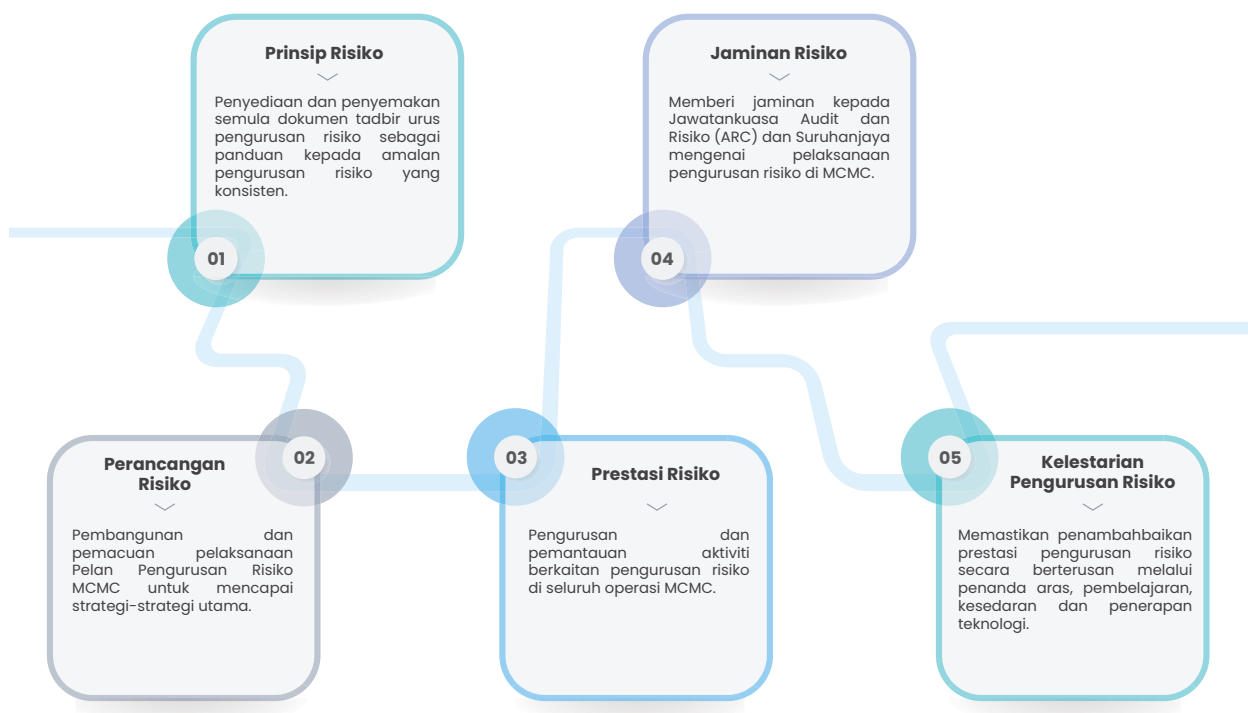
Ekosistem Pengurusan Risiko

Strategi Utama Pengurusan Risiko

MCMC terus melaksanakan **tiga (3)** strategi utama untuk mengekalkan budaya pengurusan risiko yang efektif dan teliti.

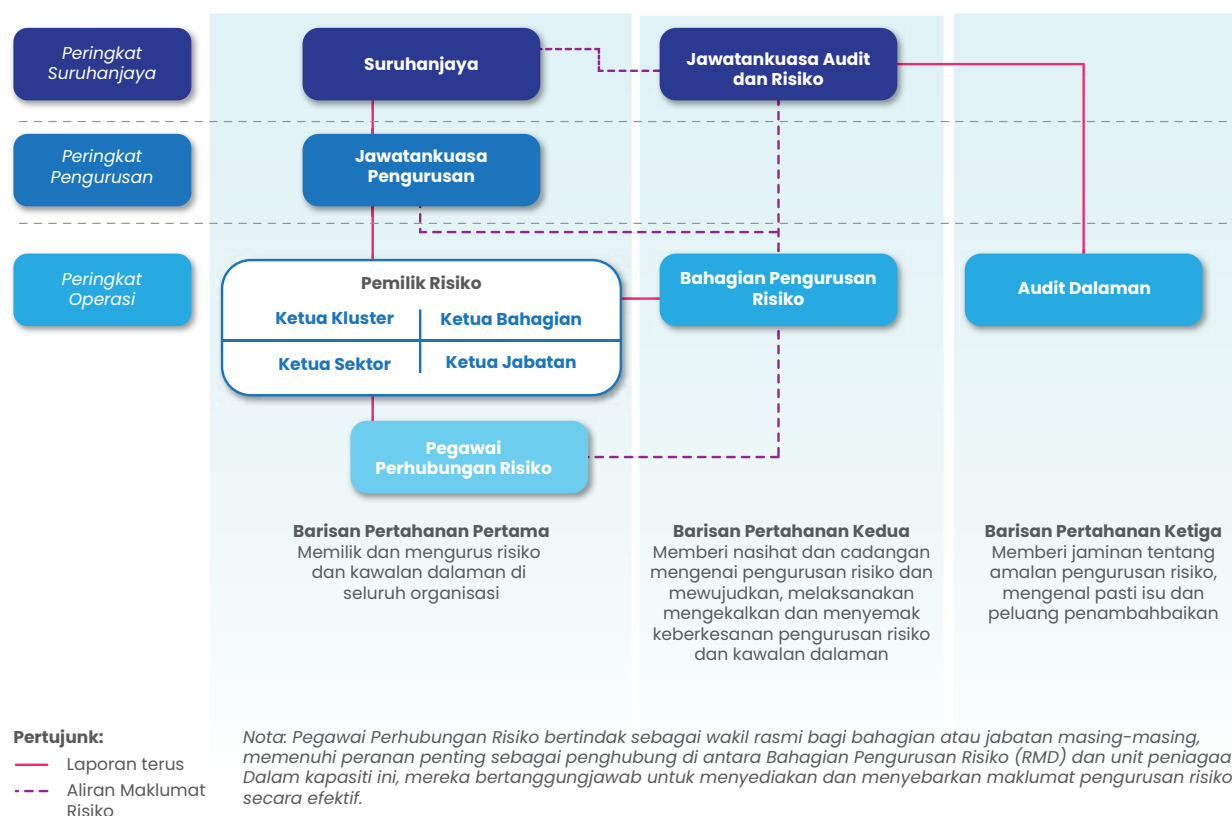

Strategi utama disokong oleh **lima (5)** teras inisiatif:

Struktur Tadbir Urus

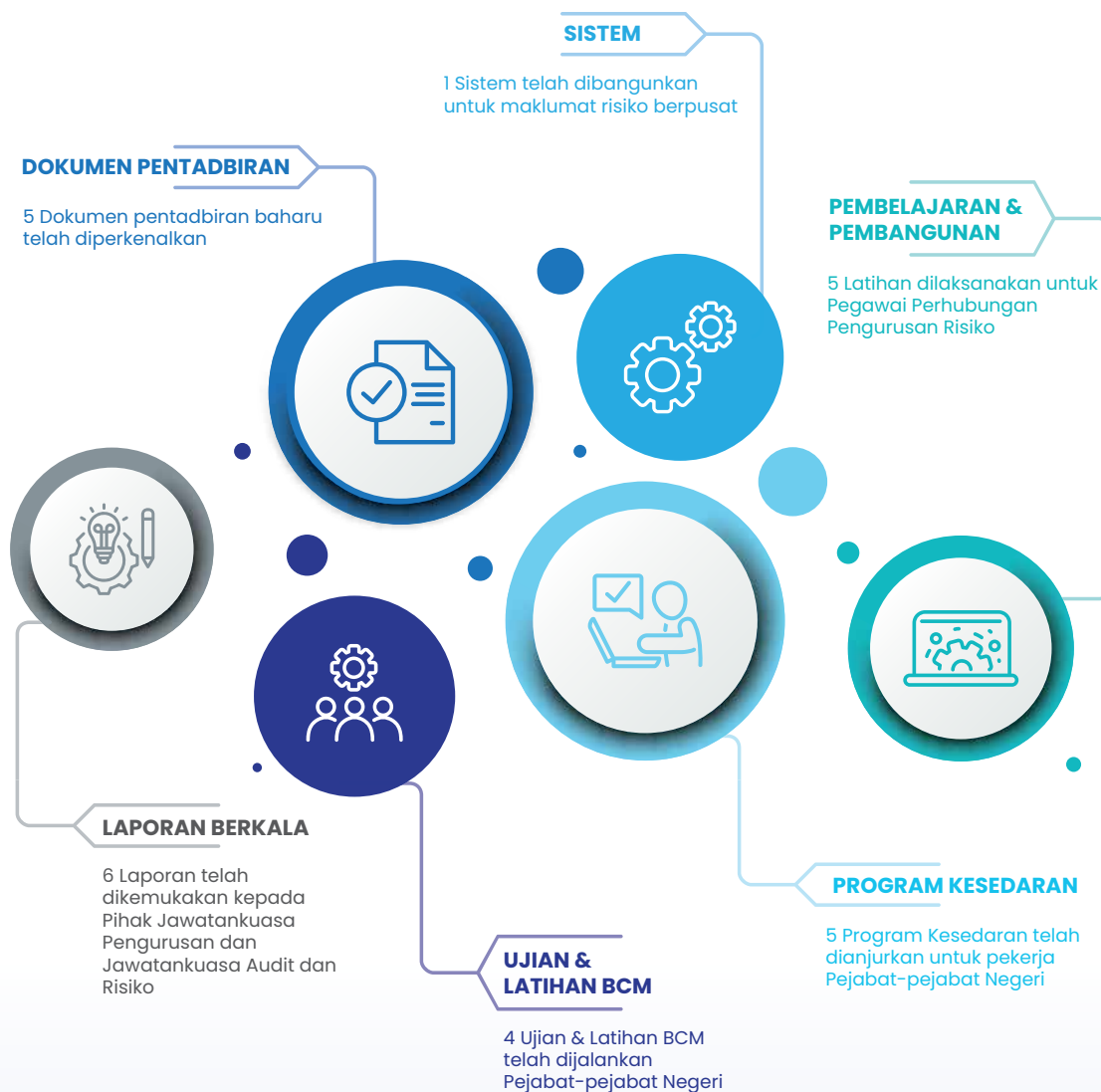
MCMC menerapkan model *Three Lines of Defence* sebagai pendekatan untuk memastikan asas yang jelas mengenai tanggungjawab dan akauntabiliti dalam pelaksanaan pengurusan risiko yang lebih efektif, sejajar dengan amalan terbaik tadbir urus. Pendekatan pengurusan risiko ini diintegrasikan sebagai tanggungjawab bersama semua kakitangan MCMC bagi memperkuatkan komitmen terhadap amalan tadbir urus yang efektif. Struktur tadbir urus pengurusan risiko digambarkan dengan jelas seperti yang berikut:

Struktur Tadbir Urus Pengurusan Risiko
Sumber : Rangka Kerja Pengurusan Risiko MCMC

Inisiatif Strategik Utama

- **Penilaian Risiko dalam Membuat Keputusan** – Keperluan dalam proses kelulusan bagi memastikan keputusan strategik yang berasaskan maklumat.
- **Pengurusan Risiko Projek** – Penerapan penilaian risiko dalam pengurusan projek melalui tindakan proaktif untuk mengurangkan risiko kegagalan mencapai projek objektif.
- **Dokumen Tadbir Urus Pengurusan Kesenambungan Perniagaan (BCM)** – Garis panduan bagi semakan dan kemas kini BCM untuk memastikan pelaksanaan yang efektif dan berterusan.
- **BCM Roadmap** – Penambahbaikan BCM secara berterusan dengan mengenal pasti dan memantau inisiatif utama.
- **Risiko Korporat dan Emerging Risk** – Proaktif penilaian risiko bagi mengurangkan risiko korporat dan risiko baharu bagi melindungi kepentingan MCMC.
- **Kawalan Dalaman dan Pematuhan** – Penetapan proses penilaian pematuhan bagi meningkatkan kecekapan operasi.
- **Ujian dan Latihan BCM** – Pelaksanaan program ujian dan latihan bagi membina daya tahan.
- **Program Keupayaan Pengurusan Risiko** – Program terstruktur dan inklusif dalam bidang risiko untuk meningkatkan keupayaan risiko serta membudayakan pengurusan risiko yang kukuh.
- **Kolaborasi Dalaman dan Luaran** – Pengukuhan perkongsian antara fungsi dan pihak berkepentingan bagi meningkatkan keberkesanan pengurusan risiko dan ketahanan organisasi.

Rumusan Aktiviti-aktiviti RMD

Ujian dan latihan adalah untuk mengesahkan keberkesanan Pelan Pengurusan Krisis (CMP) dan Pelan Kesenambungan Perniagaan (BCP).

Risiko dan Peluang

Sebagai pengawal selia yang bertanggungjawab untuk memastikan kelangsungan, kecekapan dan memenuhi keperluan ekonomi serta sosial dalam industri komunikasi dan multimedia di Malaysia, MCMC terdedah kepada pelbagai risiko dan peluang yang berkaitan dengan evolusi komunikasi dan multimedia. Bagi memastikan kestabilan dan keteguhan, MCMC secara berterusan mengenal pasti, memantau risiko dan menambah baik proses dan amalan pengurusan risiko. Antara risiko yang dikenalpasti adalah seperti yang berikut:

Tadbir Urus – Risiko tadbir urus yang melibatkan salah laku

Langkah Kawalan

1. Melaksana penilaian risiko tahunan ke atas bidang utama dan mempromosi dasar pematuhan yang komprehensif merangkumi Pelan Antirasuah Organisasi (OACP).
2. Menambah baik tadbir urus melalui semakan semula dasar, garis panduan dan pelan krisis.

Aspek Terkesan

- Kewangan
- Reputasi
- Tadbir Urus
- Operasi

Pengawalseliaan dan Penguatkuasaan – Risiko yang disebabkan oleh pengawalseliaan dan penguatkuasaan yang tidak berkesan.

Langkah Kawalan

1. Menyemak semula dasar dan garis panduan yang berkaitan selaras dengan peruntukan undang-undang dan mengambil kira landskap industri semasa

Aspek Terkesan

- Tindakan Pengurusan
- Reputasi
- Tadbir Urus

Pembangunan Industri – Risiko yang melibatkan kegagalan pelaksanaan inisiatif pembangunan

Langkah Kawalan

1. Mewujudkan pelaporan prestasi berkala selaras dengan Rancangan Kerja Tahunan termasuk pemantauan projek seperti garis masa, kos dan sumber.

Aspek Terkesan

- Kewangan
- Reputasi

Sumber – Pembangunan risiko melibatkan ketidakcekapan pengurusan dana, keselamatan siber dan persekitaran

Langkah Kawalan

1. Menetapkan garis panduan bagi memastikan tanggungjawab fiskal dan belanjawan.
2. Menyemak semula Polisi Kesihatan, Keselamatan dan Alam Sekitar.

Aspek Terkesan

- Kewangan
- Tindakan Pengurusan
- Operasi
- Reputasi

Reputasi dan Garis Panduan

Risiko reputasi

Langkah Kawalan

1. Semakan semula Pelan Komunikasi Krisis bagi menguruskan tindakbalas semasa krisis.
2. Membangun mekanisme pemantauan seperti *Brand Health Index (BHI)*.
3. Membangunkan Pelan Tindakan Respon Insiden Siber ' dan melaksanakan perisian keselamatan siber

Aspek Terkesan

- Reputasi

Risiko-risiko yang telah dikenal pasti merupakan peluang bagi meningkatkan kualiti perkhidmatan dan mendorong objektif organisasi untuk terus memainkan peranan sebagai pengawal selia yang proaktif dan inovatif. Sebagai sebahagian daripada jaminan risiko, kemaskini suku tahunan mengenai pemprofilan risiko, program Pengurusan Kesenambungan Perniagaan dan Kawalan & Pematuhan dikemukakan kepada Suruhanjaya melalui Laporan Jaminan Risiko.

An abstract graphic design featuring a light purple background. In the center, a large, semi-transparent blue circle contains the number '09' in a bold, pink, sans-serif font. Surrounding this central circle are several other elements: a smaller, solid purple sphere at the top, a larger, solid purple sphere to the left, and a thick, blue, curved line that forms a partial ring around the central circle. A dark purple cylindrical rod is positioned at the bottom right, intersecting the blue ring. The overall composition is clean and modern, with a focus on geometric shapes and a cool color palette.

09

**Privasi dan
Keselamatan Data**

MS 134

Kawal Selia Pasaran

MS 139

Amalan Perolehan Mampan

MS 142

Etika Perniagaan

MS 146

Teknologi & Inovasi

MS 155

Kerjasama & Kolaborasi

MS 161

**Komunikasi Mudah Alih &
Kesihatan**

MS 165

Pembangunan Komuniti

MS 167

**Pengurusan &
Pembangunan Pekerja**

MS 183

**Kesihatan dan
Keselamatan Kakitangan**

MS 191

Pengurusan Alam Sekitar

MS 194

PENGURUSAN ESG

PRIVASI & KESELAMATAN DATA

Modal	Modal Kewangan, Modal Intelektual
Risiko Organisasi	Risiko Pentadbiran, Risiko Integriti, Risiko Pengawalseliaan, Risiko Penguatkuasaan, Risiko Reputasi
GRI	GRI 418: Privasi Pelanggan 2016
SDGs	SDG 9: Industri, Inovasi, dan Infrastruktur, SDG 16: Keamanan, Keadilan, dan Institusi Berkesan

PENGENALAN

Untuk menjamin privasi dan keselamatan data pengguna, kami menjalankan tugas kami sebagai pengawal selia dan menyediakan rangkaian yang selamat dan terjamin bagi memastikan integriti data rakyat dilindungi. Selain itu, MCMC juga memainkan peranan penting dalam memantau dan mengawal kandungan bagi memastikan kebolehpercayaan dan keselamatan maklumat merentasi aplikasi multimedia dan ini telah dihuraikan dengan lebih lanjut di dalam Bahagian Penilaian Operasi laporan ini. Ancaman siber berpotensi menyebabkan gangguan besar dalam operasi kami, memberi kesan kepada reputasi dan kehilangan kepercayaan pihak berkepentingan. Melalui pengurusan risiko keselamatan rangkaian yang proaktif, kukuh dan menyeluruh, kami dapat memantau dan mengurus risiko tersebut ke arah penciptaan nilai jangka panjang.

PENGURUSAN, DASAR DAN PROSEDUR

MCMC mengambil pendekatan yang komprehensif terhadap privasi dan keselamatan data melalui dua (2) bahagian (dalaman dan luaran):

Bahagian Pengurusan Keselamatan Rangkaian dan Maklumat (NISMD)

Dalam mencapai Matlamat Dasar Kebangsaan bagi Industri Komunikasi dan Multimedia, inisiatif keselamatan rangkaian digerakkan oleh Bahagian Pengurusan Keselamatan Rangkaian & Maklumat (NISMD), disokong oleh kepakaran dalam bidang-bidang berikut:

- Forensik Digital;
- Penyiasatan Rangkaian; dan
- Pengurusan Keselamatan Rangkaian.

Peranan Bahagian Pengurusan Keselamatan Rangkaian & Maklumat adalah untuk menyediakan persekitaran rangkaian yang selamat, terjamin dan kondusif untuk kesejahteraan rakyat dan kemakmuran sosioekonomi negara, melalui inisiatif-inisiatif berikut:

- Mengurus risiko keselamatan rangkaian secara proaktif bagi menangani ancaman kepada industri komunikasi dan multimedia;
- Memastikan pengurusan bersepadu keselamatan rangkaian, selaras dengan piawaian yang diiktiraf di peringkat antarabangsa;
- Menyampaikan perkhidmatan penyiasatan rangkaian dan forensik digital yang berkualiti, bebas dan cekap; dan
- Memberikan tumpuan kepada pembangunan kepimpinan dan kepakaran teknikal dalam keselamatan rangkaian.

Bahagian Teknologi Maklumat (ITD)

ITD di bawah Sektor Teknologi & Inovasi, bertanggungjawab terhadap keselamatan infrastruktur IT dalaman MCMC yang menumpukan perlindungan data sensitif pihak berkepentingan. Jabatan-jabatan yang bertanggungjawab dalam menjalankan tugas ini adalah:

- Jabatan Pengurusan Perkhidmatan IT (ITSMD)
- Jabatan Perkhidmatan Rangkaian Terurus (MNSD)
- Jabatan Sistem Maklumat Enterprise (EISD)
- Jabatan Transformasi Digital & Pengurusan (DTGD)

ITD beroperasi berdasarkan Dasar Keselamatan IT dan juga Pelan Kesenambungan IT & Pemulihan Bencana, yang berfungsi sebagai rujukan dalam mengenal pasti prinsip-prinsip keselamatan dan kawalan yang diperlukan dalam pengurusan maklumat.

Dasar-dasar tersebut menekankan kawalan perlindungan akses kepada sambungan rangkaian, pemantauan akses kepada rangkaian kritikan dan mekanisme keselamatan dan keperluan pengurusan perkhidmatan rangkaian yang selamat. Dasar-dasar ini sentiasa dikaji semula secara berkala dan dipertingkatkan mengikut perkembangan landskap ancaman yang berubah, kemajuan teknologi, pematuhan peraturan, dan perubahan organisasi.

Seksyen 2(j) AKM 1998 menetapkan matlamat dasar kebangsaan bagi industri komunikasi dan multimedia, yang merangkumi menjamin keselamatan maklumat, kebolehpercayaan, dan keutuhan rangkaian.

MCMC juga telah membangunkan garis panduan serta 13 kod teknikal berkenaan dengan keselamatan maklumat dan rangkaian, bagi meningkatkan tahap pengukuhan keselamatan maklumat dan rangkaian.

Untuk maklumat lanjut mengenai tanggungjawab ITD, rujuk kepada Bahagian Teknologi & Inovasi dalam Laporan ini.

PROJEK UTAMA/INISATIF DALAM TAHUN 2023

Bengkel dan Webinar Keselamatan Rangkaian

NSMD telah melaksanakan dan mengendalikan tiga (3) bengkel pada tahun 2023 yang berkaitan dengan pengurusan dan pengawalseliaan keselamatan rangkaian, bertujuan untuk meningkatkan mekanisme pengawalan dan pengaturan keselamatan rangkaian dan maklumat bagi sektor komunikasi dan multimedia.

Selain itu, ITD juga telah menghadiri satu webinar yang bertujuan untuk menangani ancaman siber dalam landskap teknologi yang sentiasa berubah. Pada masa yang sama ITD juga telah mengendalikan Bengkel Playbook Insiden IT. Butir-butir bengkel tersebut seperti tertera pada jadual di bawah:

Bengkel MCMC-Industri bagi Penguatkuasaan Seksyen 263(2) dan Seksyen 254 Akta Komunikasi dan Multimedia (AKM 1998)

Objektif	Bengkel ini bertujuan sebagai platform bagi membincangkan hala tuju pelaksanaan tindakan serta penambahbaikan tindakan di bawah Seksyen 263(2) AKM 1998 bersama pihak Penyedia Perkhidmatan Internet (ISP).
Intipati Utama	Komitmen ISPs dalam mengambil tindakan di bawah Seksyen 262(2) dan seksyen 254 dan Pengukuhan Mekanisme Sekatan (<i>Enhanced Blocking Mechanism-EBM</i>) di bawah Seksyen 263(2) AKM 1998.

Bengkel Semakan Draf Rangka Kerja Keselamatan Maklumat Dan Rangkaian (*INS Framework*)

Objektif	Bengkel ini telah dianjurkan bersama pihak CyberSecurity Malaysia (CSM) dengan objektif untuk menyemak draf Garis Panduan Keselamatan Maklumat Dan Rangkaian Untuk Industri Komunikasi dan Multimedia.
Intipati Utama	Draf Garis Panduan telah ditambah baik setelah mengambil kira perbincangan dan input yang diberikan oleh pihak CSM ketika sesi bengkel tersebut.

Bengkel Cadangan Pengawalseliaan Bagi Membendung Kandungan Provokatif (*over-the-top (OTT)*)

Objektif	Bengkel ini dianjurkan dengan kerjasama Kementerian Komunikasi dan Digital (KKD) dan MCMC (Terdiri daripada Jabatan Bahagian Keselamatan Rangkaian -Jabatan Media Baru dan Jabatan Pengurusan Keselamatan Rangkaian, Jabatan Penasihat Perundangan dan Jabatan Pelesenan) serta pelbagai agensi kerajaan dan agensi penguatkuasaan. Objektif bengkel ini adalah untuk membincangkan halatuju dalam membendung isu kandungan provokatif, termasuk cadangan kawal selia penyedia platform OTT melalui kaedah pelesenan dan/ atau pendaftaran.
Intipati Utama	Hasil perbincangan yang melalui pengajuran bengkel ini adalah: - Kaedah terbaik dalam mengawal selia platform OTT. - Syarat-syarat yang boleh dikenakan kepada setiap platform OTT.

Bengkel *Playbook* Insiden IT

Objektif	Tujuannya adalah untuk memperoleh pemahaman menyeluruh tentang <i>Playbook</i> Insiden IT dan memperkenalkan peserta kepada Prosedur Pengurusan Perubahan IT 2.0. Matlamat bengkel ini adalah untuk mengurus <i>Change Requests</i> (CR) dengan cekap, mengurangkan risiko dan kesan perubahan yang berpotensi mempengaruhi operasi perniagaan.
Intipati Utama	- Peserta memperoleh pemahaman mendalam tentang <i>Playbook</i> Insiden IT, melengkapi mereka dengan pengetahuan dan strategi yang diperlukan untuk mengurus insiden yang mempengaruhi infrastruktur IT dan perkhidmatan kami. - Sesi ini telah memberikan peserta pengetahuan tentang Prosedur Pengurusan Perubahan IT 2.0, yang direka untuk menetapkan proses piawaian untuk mengurus perubahan di seluruh organisasi.

Internet of Things (IoT) di titik persimpangan: Menavigasi Risiko Siber Menyasarkan IoT dalam Webinar Era AI oleh GovInsider

Objektif	Matlamat utama webinar ini adalah untuk memberikan pemahaman yang menyeluruh tentang risiko siber yang sedang berkembang menasarkn peranti <i>Internet of Things (IoT)</i> dalam konteks era AI. Webinar ini melengkapkan peserta dengan pengetahuan dan strategi yang diperlukan untuk mengemudi dan mengurangkan risiko serta memperkasakan peserta dengan cerapan yang boleh digunakan untuk meningkatkan keselamatan dan daya tahan ekosistem IoT.
Intipati Utama	- Pengenalpastian ancaman utama yang dihadapi IoT oleh kerajaan. - Meneroka metodologi dan <i>case studies</i> sebagai contoh tentang pendekatan kerajaan dalam mencapai objektif pembangunan pintar sambil menavigasi rentetan siber. - Mendapatkan pandangan tentang peranan penyelesaian keselamatan dan teknologi yang muncul dalam membantu kerajaan memudahkan pelaksanaan selamat sistem IoT.

PENGURUSAN KESELAMATAN RANGKAIAN DAN MAKLUMAT

Sistem Pengurusan Kes (CMS)

CMS adalah sebuah sistem yang menghubungkan Jabatan Siasatan Rangkaian (NID) dengan agensi penguatkuasa undang-undang (LEA) di Malaysia bagi proses penyerahan permohonan dan pelaporan bantuan teknikal.

Sistem Pengurusan Forensik Digital (DFMS)

DFMS adalah sebuah sistem yang merangkumi tiga (3) modul penting: Pengurusan Kes, Pengurusan Kualiti, dan Pengurusan Aset untuk kegunaan Jabatan Forensik Digital (DFD). Objektif utama DFMS adalah untuk meningkatkan sistem sedia ada yang mempunyai kekangan mematuhi piawaian MS ISO/IEC 17025:2017, serta mengintegrasikan semua modul berkaitan untuk meningkatkan kecekapan proses dan operasi.

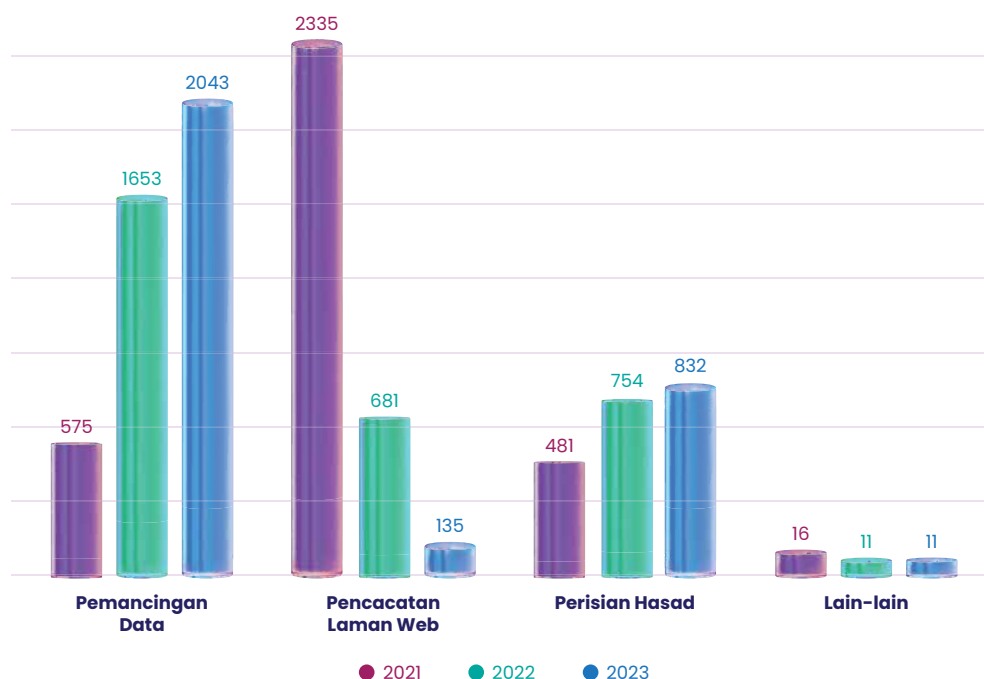
Pusat Keselamatan Rangkaian

Pusat Keselamatan Rangkaian MCMC (MCMC NSC) berperanan sebagai Sectoral CSIRT (*Computer Security Incident Response Team*) bagi sektor komunikasi dan multimedia. Pusat ini secara aktif memantau insiden keselamatan rangkaian yang memberi kesan terhadap sektor terbabit dan Malaysia secara amnya. MCMC NSC juga mengeluarkan pemakluman (*advisories*) terhadap ancaman dan insiden keselamatan rangkaian kepada pemegang lesen di bawah kawal selia MCMC, meliputi pelesen di bawah AKM 1998, APP 2012, dan ATD 1997.

Melalui MCMC NSC sejumlah 3,021 insiden keselamatan rangkaian sepanjang 2023 telah dikendalikan, yang menunjukkan penurunan berbanding tahun 2022 dengan 3,099 insiden, dan tahun 2021 dengan 2,832 insiden.

Pada tahun 2023, kategori insiden tertinggi yang dikendalikan ialah pemancingan data (*Phishing*) iaitu sebanyak 2,043 insiden. Angka ini menunjukkan peningkatan berbanding tahun 2022 dengan 1,653 insiden, dan pada tahun 2021 dengan 575 insiden. Pecahan pengendalian insiden adalah seperti carta di bawah:

Penilaian Keselamatan Sasaran

Pecahan Pengendalian Insiden dari tahun 2021 hingga 2023

MCMC turut melaksanakan pemeriksaan keselamatan dengan menumpukan aspek pengurusan dan perlindungan maklumat untuk melindungi infrastruktur utama dan kritikal negara. Usaha ini dilakukan dengan kerjasama rapat dengan Pejabat Ketua Pegawai Keselamatan Kerajaan Malaysia (CGSO) di bawah Jabatan Perdana Menteri Malaysia.

Aktiviti pemeriksaan keselamatan fizikal dan keselamatan maklumat dijalankan secara serentak untuk infrastruktur telekomunikasi, penyiaran, tenaga, pengangkutan, minyak dan gas, air, dan lain-lain. Pemeriksaan keselamatan ini dilakukan untuk memastikan tahap kesiapsiagaan aspek keselamatan sentiasa berada pada tahap yang tinggi. Sebanyak 150 pemeriksaan telah dilakukan pada tahun 2023, dan hasil pemeriksaan mendapati tahap keselamatan secara amnya adalah memuaskan.

Untuk maklumat lanjut mengenai kes-kes yang diuruskan melalui Sistem Pengurusan Kes (CMS) dan insiden keselamatan rangkaian, sila rujuk kepada Bahagian Penilaian Operasi dalam Laporan ini.

Program Kecekapan Jabatan Forensik Digital (DFD)

Jabatan Forensik Digital (DFD), di bawah Bahagian Pengurusan Keselamatan Rangkaian dan Maklumat, telah memulakan program kecekapan untuk memastikan kecekapan kakitangan dalam menjalankan tugas mereka.

Kakitangan MCMC telah menjalankan latihan wajib berdasarkan keperluan semasa yang ditetapkan oleh pengarah makmal. Keupayaan kecekapan adalah salah satu keperluan di bawah klausa 6.2 MS ISO/IEC 17025:2017, dan ia juga merupakan keperluan penting bagi setiap penganalisis apabila mereka dikehendaki memberi keterangan sebagai saksi pakar di mahkamah.

Seminar On Information Security Management System (ISMS) And Business Continuity Management System (BCMS)

MCMC telah menganjurkan Seminar On Information Security Management System (ISMS) And Business Continuity Management System (BCMS) bagi pemegang lesen di bawah AKM1998 dengan objektif meningkatkan kesedaran serta menggalakkan pelaksanaan kawalan keselamatan dan kesinambungan pengurusan yang sesuai bagi melindungi aset organisasi dan menjaga kestabilan operasi perniagaan. Seminar ini memberikan pengenalan serta panduan tentang pembangunan, pelaksanaan, dan pengurusan sistem keselamatan maklumat berdasarkan standard MS ISO/IEC 27001 (ISMS) dan tentang sistem kesinambungan pengurusan perniagaan berdasarkan standard MS ISO/IEC 22301 (BCMS). Panduan ini bertujuan untuk memastikan organisasi dapat menguruskan risiko yang berkaitan dengan keselamatan maklumat dan gangguan operasi perniagaan, serta mengekalkan kecekapan dan keberkesanan dalam memastikan keberlangsungan operasi organisasi. Seramai 145 peserta direkodkan telah menyertai seminar ini dan telah memberikan maklum balas yang positif dalam pemahaman untuk mempertingkatkan perlindungan aset dan maklumat berdasarkan prinsip kerahsiaan, integriti dan ketersediaan.

KETERLIBATAN ANTARABANGSA JABATAN FORENSIK DIGITAL

● Mesyuarat Tahunan & Simposium Ke-15 Asian Forensic Science Network (ASFN)

DFD adalah penganjur bersama ASFN 2023 dan turut menjadi tuan rumah bagi lawatan daripada satu delegasi peserta Simposium ASFN. Delegasi yang dipimpin oleh Presiden ASFN, Brigadier Jeneral Constancio Chinayong disambut dengan sesi pengenalan mengenai Pengiktirafan Makmal dan Operasi DFD. Seramai 30 ahli delegasi ASFN mengambil bahagian dalam lawatan ini, yang terdiri daripada pakar dalam pelbagai disiplin sains forensik dari pelbagai negara termasuk Singapura, Filipina, Thailand, India dan Indonesia.

● Mesyuarat Penguatan Pensijilan MS ISO/IEC 17025:2017 dengan Polis Persekutuan Australia (AFP) di Sydney dan Canberra

DFD mengambil bahagian dalam mesyuarat kerjasama dengan Polis Persekutuan Australia (AFP) di Sydney dan Canberra dengan penumpuan pada inisiatif pengukuhan akreditasi piawaian MS ISO/IEC 17025:2017. Matlamat mesyuarat ini adalah untuk mempelajari pelaksanaan Sistem Pengurusan Kualiti yang berkesan di Makmal Forensik AFP berdasarkan MS ISO/IEC 17015, selain daripada membincangkan isu dan cabaran yang dihadapi dalam mematuhi standard ISO. Melalui mesyuarat ini, DFD dapat memahami bagaimana AFP menggalakkan pembudayaan piawaian ISO dalam operasinya, serta mengumpulkan maklumat mengenai teknik terkini yang boleh digunakan dalam meningkatkan keupayaan dan kualiti. Pelbagai negara termasuk Singapura, Filipina, Thailand, India dan Indonesia.

PROJEK ITD

ITD telah menjalankan beberapa projek utama dan penambahbaikan bertujuan untuk mengukuhkan infrastruktur teknologi dan kecekapan operasi MCMC. Projek-projek ini termasuk:

Sistem Pengurusan Lesen (Modul Pengurusan Lesen Capaian Tandatangani Digital) – Fasa 1

Sistem Pengurusan Lesen (LMS) telah dijalankan untuk menyokong strategi digitalisasi MCMC serta meningkatkan ketekalan, keupayaan pemrosesan yang berkualiti sambil memastikan keselamatan data. Dengan membangunkan Modul Tandatangani Digital di bawah LMS, ia dapat menambah baik proses pelesenan dan memastikan kesepaduan antara jabatan-jabatan yang berkaitan melalui penyelarasan proses. Ini mengatasi proses pelesenan tandatangan digital semasa yang masih mengamalkan sistem yang manual dan meningkatkan kecekapan dan keberkesanan keseluruhan proses MCMC.

Simulasi Diskusi Pemulihan Bencana IT

Pada Disember 2023, kami telah menjalankan Simulasi Pemulihan Bencana IT, satu latihan penting yang bertujuan untuk mengesahkan kesediaan dan keupayaan infrastruktur serta protokol pemulihan aplikasi semasa bencana. Objektif inisiatif ini termasuklah memenuhi keperluan latihan pemulihan bencana tahunan kami, meningkatkan pemahaman ahli pasukan terhadap prosedur tindak balas insiden, dan meningkatkan pemahaman mereka terhadap skop dan kepentingan pemulihan bencana. Sesi bermula dengan gambaran ringkas proses Pemulihan Bencana IT diikuti oleh sesi kuiz yang bertujuan untuk mengukur pemahaman setiap ahli. Ini akan memastikan konsep-konsep utama diterima dengan baik dan diinternalisasikan.

Peningkatan Sistem Pengurusan Kes Kepatuhan (ECMS)

Peningkatan Sistem Pengurusan Kes Kepatuhan (ECMS) telah dimulakan sebagai tindak balas kepada keperluan khusus dari Bahagian Penguatkuasaan (ED). Objektif utama adalah untuk menyelaraskan proses pengurusan data dalam bahagian tersebut, memastikan maklumat penting tersusun dengan baik dan mudah diakses. Sistem yang ditingkatkan berfungsi sebagai platform pusat untuk mengesan kemajuan kes dan menyediakan kemas kini status secara langsung. Perkembangan terkini membolehkan penyiasatan yang efisien terhadap Laporan Informasi Pertama (FIR), menyumbang kepada peningkatan keberkesanan operasi. Sistem ini telah berjaya dilancarkan pada 26 Jun 2023.

Penguatan Infrastruktur Rangkaian dan Persediaan Cybersecurity

Dalam Jabatan Perkhidmatan Rangkaian Terurus (MNSD) di bawah ITD, beberapa projek telah dimulakan untuk memperkuat infrastruktur rangkaian dan persediaan keselamatan siber kami. Ini termasuk pelaksanaan *Managed Server dan Storage Services*, peningkatan Pejabat Negeri/Cawangan MCMC, dan pembangunan Pelan Insiden dan Tindak Balas Siber yang kukuh, dikenali sebagai Pelan Keselamatan Siber (PKS). Selain itu, penambahbaikan kepada Infrastruktur Rangkaian, khususnya Suis Cisco dan Titik Akses Tanpa Wayar akan memastikan keterhubungan dan keselamatan merentasi infrastruktur kami.

Migrasi Tandatangan Digital MCMC (MyTrust365)

Migrasi Tandatangan Digital MCMC (MyTrust365) ke portal baharu telah dijalankan pada Oktober 2023, menandakan tonggak penting dalam perjalanan transformasi digital kami. Dimulakan dengan program ujian perintis selama empat hari, peralihan ini memastikan peningkatan kecekapan dan keselamatan dalam pengurusan tandatangan digital. Integral kepada migrasi ini adalah pengenalan aplikasi MyTrustID yang inovatif dan SH8, pengganti kepada aplikasi mudah alih SigningHub, yang memperkenalkan kemampuan canggih. Inisiatif strategik ini bertujuan untuk meningkatkan kefungsi, ciri keselamatan, antara muka pengguna, dan keserasian dengan teknologi terkini. Selain itu, pelaksanaan ciri tanpa kata laluan dalam MyTrust365 merupakan satu kemajuan penting dalam teknologi pengesahan yang lebih selamat dan mesra pengguna.

Kemas Kini dan Penambahbaikan Teknologi

Selain inisiatif yang telah diperincikan, kami juga telah menjemput *Solution Principals and System Integrators* untuk memudahkan kemas kini teknologi dalam organisasi kami. Kemas kini ini berperanan sebagai mekanisme utama bagi kami untuk kekal berada di barisan hadapan terhadap penambahbaikan terkini, peningkatan, dan ciri-ciri baharu yang diperkenalkan dalam perisian, perkakasan, dan sistem dalam industri. Mengikuti perkembangan teknologi terkini penting dalam mengatasi kelemahan sambil memperbaharui organisasi.

Di samping itu, MCMC telah menjalankan kerjasama dengan pakar-pakar dari bahagian keselamatan dengan mengadakan sesi kemas kini teknologi kepada semua kakitangan ITD. Antara pakar yang dijemput adalah vendor daripada syarikat Checkpoint, F5, FortiGate dan TrendMicro untuk membentangkan topik berkaitan dengan keselamatan dan ancaman kepada API, infrastruktur aplikasi moden, trend ancaman semasa, pembentangan kes penggunaan dan pelbagai topik berkaitan keselamatan siber dan keselamatan rangkaian.

MCMC telah menganjurkan *Seminar On Information Security Management System (ISMS) And Business Continuity Management System (BCMS)* bagi pemegang lesen di bawah AKM 1998 pada 20 December 2023. Anjuran program ini bertujuan untuk meningkatkan kesedaran serta menggalakkan pelaksanaan kawalan keselamatan dan kesinambungan pengurusan yang sesuai bagi melindungi aset organisasi dan menjaga kestabilan operasi perniagaan. Seminar ini memberikan pengenalan serta panduan tentang pembangunan, pelaksanaan, dan pengurusan sistem keselamatan maklumat berdasarkan standard MS ISO/IEC 27001 (ISMS) dan tentang sistem kesinambungan pengurusan perniagaan berdasarkan standard MS ISO/IEC 22301 (BCMS). Ini bertujuan untuk memastikan organisasi dapat menguruskan risiko-risiko yang berkaitan dengan keselamatan maklumat dan gangguan operasi perniagaan, serta mengekalkan kecekapan dan keberkesanan dalam memastikan keberlangsungan operasi organisasi. Seramai 145 peserta direkodkan telah menyertai seminar ini dan telah memberikan maklum balas yang positif dalam pemahaman untuk mempertingkatkan perlindungan aset dan maklumat berdasarkan prinsip kerahsiaan, integriti dan ketersediaan.

Untuk maklumat lanjut mengenai teknologi terkini yang dijalankan oleh ITD, rujuk kepada Bahagian Teknologi & Inovasi dalam Laporan ini.

SASARAN & KPI

Pada tahun 2023, kami melaporkan kejadian kehilangan data atau jangkitan keselamatan siber dalam jadual di bawah.

PENUNJUK PRESTASI UTAMA	BILANGAN
Bilangan kehilangan data dalaman	282,401 (Dipetik daripada Forcepoint DLP)
Bilangan insiden keselamatan siber dalaman	1 (EFMS)

PANDANGAN HADAPAN TAHUN 2024

MCMC telah merangka beberapa perancangan strategik pada masa akan datang berhubung keselamatan data dan privasi untuk memacu pertukaran data dan perkongsian data merentas MCMC. Antaranya adalah peningkatan kesedaran berkaitan keselamatan data dan privasi dengan mengadakan perbincangan untuk mengadaptasi penyeragaman data. Data standard memudahkan penguatkuasaan dasar keselamatan, melaksanakan kawalan akses dan memantau penggunaan data, membantu mengurangkan ancaman keselamatan serta memastikan pematuhan terhadap peraturan privasi.

MCMC dijangka akan mengukuhkan rangka kerja kawal selia bagi sektor komunikasi dan multimedia, terutamanya yang berkaitan dengan keselamatan maklumat dan rangkaian, agar sejajar dengan evolusi teknologi yang pesat serta landskap ancaman yang dinamik melalui pembangunan Garis Panduan Keselamatan Maklumat dan Rangkaian untuk Industri Komunikasi dan Multimedia. Garis panduan ini terpakai kepada pemegang lesen di bawah AKM 1998.

KAWAL SELIA UNDANG-UNDANG

Modal	Sosial & Hubungan
Risiko Organisasi	Risiko Pentadbiran, Risiko Integriti, Risiko Reputasi
GRI	206: AntiPersaingan 2016
SDGs	SDG 16: Sasaran Pembangunan Lestari

PENGENALAN

Sebahagian daripada misi MCMC adalah untuk mengawal selia industri multimedia dan komunikasi serta perkhidmatan pos untuk memastikan industri-industri tersebut beroperasi secara efisien dan melahirkan persaingan industri yang adil dan saksama. Ini termasuk pemantauan pemegang lesen di bawah AKM 1998 dan Akta Perkhidmatan Pos 2012 (APP 2012) yang dihuraikan lagi di bahagian Penilai Operasi – Pengawasan, Pelesenan dan Pemantauan (muka surat 78-81).

PENTADBIRAN, DASAR DAN PROSEDUR

Tanggungjawab pematuan undang-undang dipikul oleh Bahagian Kawal Selia Pasaran yang merangkumi Jabatan Persaingan dan Jabatan Capaian. Fungsi utama Bahagian Kawal Selia Pasaran adalah:

- Membangunkan polisi dan instrumen mengenai isu-isu persaingan dan capaian;
- Membangunkan polisi mengenai struktur pasaran;
- Memantau pemegang lesen untuk memastikan mereka tidak mengamalkan tingkah laku antipersaingan yang bertujuan mengurangkan persaingan yang cukup besar dalam pasaran;
- Memantau supaya pemegang lesen memberikan capaian kepada kemudahan rangkaian atau perkhidmatan rangkaian atas terma dan syarat yang munasabah;
- Menilai kes-kes penggabungan dan pengambilalihan antara pemegang lesen; dan
- Menyelesaikan pertikaian capaian antara pemegang lesen mengenai kewajipan standard capaian.

Selain itu, Jabatan-jabatan tersebut memantau kadar yang dikenakan oleh penyedia perkhidmatan dan mencegah, menyiasat dan menyelesaikan aduan mengenai tingkah laku anti persaingan.

INISIATIF UTAMA TAHUN 2023

KAWAL SELIA PASARAN

Laporan Audit Penggabungan dan Pengambilalihan antara Digi.Com Berhad (Digi) dan Celcom Axiata Berhad (Celcom)

Susulan notis tiada bantahan ke atas cadangan penggabungan antara Celcom Axiata Berhad (Celcom) dan Digi Telecommunications Sdn Bhd (Digi), satu (1) aku janji yang dibuat di bawah seksyen 140(3) AKM 1998 telah didaftarkan pada 28 Jun 2022. Aku janji ini merangkumi beberapa remedi untuk mengatasi kesan antipersaingan. MCMC melaksanakan fungsi kawal selia bagi maksud pematuan pasca-penggabungan ini dengan meneliti dan memberi maklum balas ke atas laporan audit bebas yang dikemukakan oleh CelcomDigi dalam tempoh 30 hari dari akhir setiap suku tahun. MCMC menerima sebanyak tiga (3) laporan audit sepanjang 2023.

Laporan audit tersebut merangkumi status pematuan remedi di bawah aku janji seperti pelupusan 70MHz spektrum, menubuhkan unit perniagaan borong pengendali Perkhidmatan Mudah Alih Maya (MVNO) yang berasingan dan bebas, melupuskan jenama prabayar Yoodo, menamatkan perjanjian eksklusif dan tidak memeterai sebarang perjanjian eksklusif baru dengan saluran pengedar di negeri-negeri di mana CelcomDigi berkedudukan dominan, serta memastikan jenama prabayar dan pascabayar Celcom dan Digi dipasarkan di bawah satu jenama korporat.

Aduan Tingkah Laku AntiPersaingan

Pada tahun 2023, MCMC telah menerima sebanyak 103 aduan antipersaingan merangkumi aduan yang diterima daripada Jabatan Perlindungan Pengguna, Penyedia Perkhidmatan Komunikasi dan lain-lain di bawah AKM 1998 dan APP 2012. Aduan tingkah laku antipersaingan ini termasuk isu hak eksklusif dan penyalahgunaan kedudukan dominan dalam pasaran komunikasi dan pasaran pos. Sebanyak 101 aduan diselesaikan pada tahun 2023, manakala dua (2) aduan masih dalam penelitian MCMC.

Pengasingan Perakaunan

Mulai tahun 2013, MCMC telah melaksanakan dasar pengasingan perakaunan ke atas penyedia perkhidmatan telekomunikasi yang menawarkan perkhidmatan di kedua-dua peringkat borong dan runcit. Berdasarkan Garis Panduan Pengasingan Perakaunan, Telekom Malaysia Berhad, Celcom Axiata Berhad, Digi Telecommunications Sdn. Bhd., Maxis Bhd. dan U Mobile Sdn. Bhd. perlu menyediakan laporan pengasingan perakaunan terperinci berdasarkan perkhidmatan borong dan runcit, manakala TT DotCom Sdn. Bhd., YTL Communications Sdn. Bhd. dan YTL Broadband Sdn. Bhd. pula perlu menyediakan laporan ringkas pengasingan perakaunan berdasarkan segmen borong dan runcit. MCMC mendapati kebanyakan penyedia perkhidmatan menjana hasil dari perkhidmatan runcit berbanding borong. Pada tahun 2023, sebanyak lapan (8) penyedia perkhidmatan telah mengemukakan laporan pengasingan perakaunan bagi tahun kewangan berakhir 2022 dan kesemua laporan tersebut telah dinilai oleh Jabatan Persaingan.

Pemantauan Kadar Runcit

MCMC memantau kadar runcit yang ditawarkan oleh penyedia perkhidmatan untuk menilai tahap persaingan dan mengenal pasti sebarang amalan penetapan harga yang berunsur antipersaingan. Pada tahun 2023, MCMC memantau lebih 50 pemegang lesen yang menawarkan perkhidmatan talian mudah alih, perkhidmatan talian tetap dan perkhidmatan TV berbayar kepada pengguna.

Bagi perkhidmatan talian mudah alih, tahap persaingan di pasaran adalah sengit. 70 peratus langganan adalah untuk pakej prabayar manakala selebihnya adalah pakej pascabayar. Hasil persaingan ini, penyedia perkhidmatan mula memperkenalkan pakej-pakej prabayar baharu seperti pakej mudah alih dengan kuota data berkelajuan tinggi tanpa had serta kuota data tanpa had pada kelajuan tertentu. Ini termasuk pakej 5G yang ditawarkan pada harga dan kuota data yang lebih kompetitif.

Bagi perkhidmatan jalur lebar tetap berkelajuan tinggi, pada suku keempat tahun 2023, pemberi perkhidmatan telah menurunkan harga pakej jalur lebar tetap berkelajuan tinggi berikutan pelaksanaan Penentuan Suruhanjaya mengenai Standard Mandatori Harga Capaian (Penentuan No.1 untuk Tahun 2023) yang berkuat kuasa pada 1 Mac 2023. Sebanyak tujuh (7) penyedia perkhidmatan telah menurunkan harga perkhidmatan jalur lebar bagi kelajuan 100Mbps dan ke atas. Bagi kelajuan 100Mbps, pengguna kini boleh menikmati harga pakej jalur lebar serendah RM79/sebulan. Antara suku keempat tahun 2022 hingga suku keempat tahun 2023, bilangan langganan untuk perkhidmatan jalur lebar tetap meningkat sebanyak 10%. Pada suku keempat tahun 2023, 50% daripada jumlah langganan merangkumi kelajuan 100Mbps dan ke atas.

Bagi pakej TV berbayar pula, pelanggan boleh memilih untuk melanggan perkhidmatan Astro, Unifi TV ataupun perkhidmatan tambahan penstriman video seperti Netflix, Disney+ Hotstar, Viu dan sebagainya daripada Astro and Unifi TV. Pengguna boleh melanggan pakej TV berbayar sahaja ataupun melanggan pakej TV berbayar beserta perkhidmatan jalur lebar talian tetap daripada Astro dan Unifi TV.

Pelaksanaan Senarai Capaian, Standard Mandatori Capaian dan Standard Mandatori Harga Capaian

Sepanjang tahun 2023, MCMC telah menjalankan aktiviti pelaksanaan, pemantauan dan pengawasan

bagi memastikan pematuhan kepada instrumen-instrumen capaian seperti berikut:

- 1 Penentuan Suruhanjaya mengenai Senarai Capaian (Penentuan No. 6 untuk tahun 2021) yang berkuat kuasa pada 15 Disember 2021;
- 2 Penentuan Suruhanjaya mengenai Standard Mandatori Capaian (Penentuan No.1 untuk Tahun 2022) yang berkuat kuasa pada 1 November 2022; dan
- 3 Penentuan Suruhanjaya mengenai Standard Mandatori Harga Capaian (Penentuan No.1 untuk Tahun 2023) yang berkuat kuasa pada 1 Mac 2023.

Perjanjian Capaian (Access Agreement)

MCMC menilai perjanjian capaian untuk memastikan pematuhan kepada AKM 1998 dan instrumen-instrumen capaian. Penyedia perkhidmatan dikehendaki meminda perjanjian sedia ada atau memeterai perjanjian baru sekiranya perjanjian capaian itu tidak selaras dengan AKM 1998 dan instrumen-instrumen capaian. Pada tahun 2023, MCMC telah menerima sebanyak 14 perjanjian capaian dan 12 daripadanya telah dinilai oleh MCMC.

Rujukan Tawaran Capaian (Reference Access Offer)

Berdasarkan Penentuan Suruhanjaya mengenai Standard Mandatori Capaian (Penentuan No.1 untuk Tahun 2022), penyedia perkhidmatan capaian yang menawarkan kemudahan dan perkhidmatan dalam Senarai Capaian dikehendaki menerbitkan dokumen Rujukan Tawaran Capaian (*Reference Access Offer*) di laman sesawang masing-masing. Sehingga 31 Disember 2023, MCMC telah menyemak sebanyak 35 Rujukan Tawaran Capaian yang diterbitkan oleh penyedia perkhidmatan capaian bagi memastikan pematuhan terhadap AKM 1998 dan instrumen-instrumen capaian. Selain itu, MCMC telah mengeluarkan 17 surat amaran kepada penyedia perkhidmatan capaian kerana gagal menerbitkan Rujukan Tawaran Capaian di laman sesawang masing-masing.

Laporan Capaian

Berdasarkan Standard Mandatori Capaian, penyedia perkhidmatan capaian yang menawarkan kemudahan atau perkhidmatan rangkaian tertentu seperti Perkhidmatan Jalur Lebar Berkelajuan Tinggi (*HSBB Network Services*), Perkhidmatan Transmisi (*Transmission Services*), Kemudahan Infrastruktur (*Infrastructure Sharing*), Perkhidmatan Lokasi untuk Peralatan Rangkaian (*Network Co-Location Services*), Lubang dan Lurang (*Duct and Manhole Access*), Perkhidmatan Pemultipleksan Penyiaran Terestrial Digital (*Digital Terrestrial Broadcasting Multiplexing Service*), Perkhidmatan Mudah Alih Maya (*Mobile Virtual Network Operator Access*), Perkhidmatan Rayauan Domestik antara Pengendali Perkhidmatan (*Domestic Inter-Operator Roaming Service*), Perkhidmatan 5G (*5G Services*), dan Perkhidmatan Transit Protokol Internet (*Internet Protocol Transit Service*) dikehendaki mengemukakan laporan capaian kepada MCMC setiap 1 Oktober. Pada tahun 2023, MCMC telah menerima dan menyemak sebanyak 136 laporan capaian bagi memastikan pematuhan terhadap instrumen-instrumen berkaitan.

Penyelesaian Aduan dan Pertikaian Capaian

Salah satu peranan yang dimainkan oleh MCMC ialah penyelesaian aduan dan pertikaian capaian. Pada tahun 2023, MCMC telah menerima sebanyak tiga (3) kes tribunal rayuan berhubung capaian, 20 aduan, dua (2) kes penggantungan perkhidmatan dan satu (1) kes penamatan perkhidmatan berhubung dengan kemudahan dan perkhidmatan di bawah Senarai Capaian serta/atau pematuhan Standard Mandatori Capaian dan Standard Mandatori Harga Capaian. MCMC juga memainkan peranan sebagai pemudahcara antara pemegang-pemegang lesen dalam memastikan pematuhan dan persaingan yang efektif, dan seterusnya menjamin faedah jangka panjang kepada industri dan pengguna akhir.

Selain pelaksanaan dan pemantauan, MCMC menganjurkan empat (4) sesi penerangan mengenai rangka kerja capaian serta peranan dan tanggungjawab pemegang-pemegang lesen. Sesi penerangan ini telah dihadiri oleh 34 pemegang lesen baharu dan sedia ada.

PANDANGAN HADAPAN TAHUN 2024

MCMC akan terus menggalakkan persaingan yang adil dan saksama dalam memajukan pembangunan pasaran melalui prosedur regulasi yang telus sebagaimana yang dinyatakan dalam AKM 1998. MCMC juga akan meneruskan usaha dalam mendorong pengawalan sendiri dengan melantik Forum Pengguna, Forum Kandungan dan Forum Teknikal untuk merumuskan kod-kod industri sukarela yang selaras dengan objektif, instrumen dan peruntukan dalam AKM 1998 yang berkaitan dengan bidang masing-masing.

AMALAN PEROLEHAN MAMPAN

Modal	Modal Kewangan, Modal Sosial dan Perhubungan, Modal Sumber Semulajadi
Risiko Organisasi	Risiko Pentadbiran, Risiko Reputasi, Risiko Kredibiliti
GRI	GRI 204: Amalan Perolehan
SDGs	SDG 17: Kerjasama demi Matlamat

PENGENALAN

MCMC menegakkan piawaian etika yang tinggi untuk memastikan bahawa proses perolehan dijalankan secara telus dan beretika seperti yang ditetapkan dalam Polisi dan Etika Perolehan. Selain itu, kami juga memastikan bahawa setiap aktiviti perolehan barang dan perkhidmatan yang dijalankan adalah wajar dari segi kewangan dan nilai yang diperolehi. Bahagian Perolehan bertanggungjawab untuk membangunkan polisi dan prosedur perolehan, menguruskan semua proses yang berkaitan dengan perolehan. Ini merangkumi pengurusan data dan pentadbiran sistem perolehan MCMC. Inisiatif-inisiatif serta proses-proses di atas memastikan MCMC mengamalkan proses amalan perolehan mampan.

TADBIR URUS, POLISI DAN PROSEDUR AMALAN PEROLEHAN MAMPAN

Bahagian Perolehan adalah penting dalam memastikan bahawa organisasi menerima barangan dan perkhidmatan yang diperlukan dengan kecekapan kewangan yang optimum serta mencapai nilai maksimum. Bahagian Perolehan telah dibahagikan kepada tiga (3) jabatan, iaitu Jabatan Tadbir Urus Perolehan, Jabatan Penyumberan Perolehan dan Jabatan Pembangunan Perolehan, di mana setiap jabatan memainkan peranan tertentu untuk memastikan setiap bahagian proses perolehan seperti tender, penilaian wajar, pengurusan hubungan dan pengurusan kontrak dapat dilaksanakan dengan berkesan bersama dengan integriti dan pentadbiran yang cekap.

Bahagian Perolehan MCMC menegakkan dengan teguh lima (5) Prinsip Perolehan semasa kami menjalankan aktiviti perolehan dan proses untuk mencipta nilai jangka panjang bagi organisasi dan rantaian nilai. Prinsip-prinsip tersebut ialah:

Kami secara berterusan mengukuhkan struktur dan proses tadbir urus perolehan kami untuk menangani persekitaran operasi yang sentiasa berubah. MCMC telah membangunkan Buku Panduan Kod Etika Perolehan MCMC pada tahun 2017 dan ia telah dikemaskinikan pada Oktober 2021 dengan merujuk kepada pelbagai amalan terbaik tadbir urus industri. Buku Panduan ini terpakai kepada semua pihak berkepentingan dalam dan luar MCMC, dan perlu dibaca bersama dengan Akta yang berkaitan, Terma dan Syarat Pekerja MCMC, pekeliling dan polisi dalaman serta polisi dan prosedur perolehan MCMC, untuk memastikan proses perolehan MCMC dijalankan dengan berintegriti, telus and tadbir urus yang baik. Bahagian Perolehan juga telah melaksanakan terjemahan bahasa Buku Panduan daripada Bahasa Melayu kepada Bahasa Inggeris, agar Buku Panduan Kod Etika Perolehan MCMC dapat diakses dan difahami dengan lebih baik oleh pembekal antarabangsa. Pada TK2023, beberapa panduan dan Prosedur Operasi Standard (SOP) telah dibentuk dan dikemas kini, iaitu:

- i. Garis Panduan Pembekal Panel
- ii. Garis Panduan BPA
- iii. Garis Panduan Pengurusan Aplikasi Permohonan Pendaftaran Pembekal
- iv. SOP Penilaian Prestasi Pembekal dan Pelaksanaan Tindakan Akibat
- v. SOP Perjalanan Antarabangsa
- vi. Garis Panduan Proses Pemutaran Pembekal
- vii. Kajian Semula SOP Mesyuarat/Acara
- viii. Kajian Semula SOP Pembelian Terus
- ix. Garis Panduan Kod Tender
- x. Kajian Semula SOP Pesanan Belian
- xi. Kajian Semula Garis Panduan Tender

MCMC kekal komited untuk menambah baik proses pengurusan pembekal, pendigitalan sistem perolehan dan memastikan komunikasi yang efisien sepanjang proses perolehan. Untuk mencapai matlamat ini, kami perlu melaksanakan strategi yang efektif dan inovatif, sistem yang kukuh dan usaha peningkatan berterusan. Bagi mengurangkan risiko yang dihadapi oleh MCMC, Bahagian Perolehan telah menjalankan pelbagai inisiatif seperti pelaksanaan portal perolehan dalam talian - MYPROC, mengukuhkan tadbir urus perolehan pejabat-pejabat negeri MCMC, dan mengemas kini serta menetapkan panduan yang selaras dengan perkembangan semasa. Sejak tahun 2021, sistem MYPROC telah diintegrasikan dengan sistem kewangan MCMC iaitu Sistem Kewangan Bersepadu SKMM (SIFS) yang membolehkan pelaksanaan proses perolehan MCMC dilakukan dengan lebih teratur.

Aktiviti Penglibatan Pembekal

Sebagai elemen yang penting dalam rantai nilai kami, pembekal-pembekal kami memegang peranan yang penting dalam keberhasilan proses perolehan kami.

Pada 26 September 2023, kami sekali lagi, menganjurkan Hari Penglibatan Pembekal Tahunan 2023 di DoubleTree by Hilton, Putrajaya Lakeside. Acara ini merupakan salah satu inisiatif berterusan kami untuk membina hubungan jangka panjang dengan pembekal-pembekal dan meningkatkan penyertaan pembekal dalam aktiviti perolehan kami.

Sebelum ini, acara ini bertujuan untuk memperkukuh persefahaman yang lebih baik antara MCMC dan pembekal-pembekal. Pada tahun ini, kami telah memperkenalkan pelbagai inisiatif baharu seperti sesi perkongsian pengetahuan, forum dan perbincangan berkumpulan untuk mengumpul maklum balas bagi penambahbaikan berterusan. Tindakan tersebut bertujuan untuk menjadikan acara ini lebih bermakna dan memberi faedah kepada semua pihak yang terlibat. Selain itu, buat pertama kalinya, kami memperkenalkan anugerah pembekal untuk mengiktiraf dan merakamkan penghargaan terhadap peranan pembekal-pembekal dalam menjayakan aktiviti-aktiviti perolehan kami. Di samping itu, anugerah tersebut akan mencetus budaya kecemerlangan dan persaingan sihat dalam kalangan pembekal-pembekal. Pemenang-pemenang anugerah dipilih melalui kriteria penilaian yang teliti dan senarai pemenang anugerah adalah seperti berikut:

Anugerah Pembekal Berprestasi Terbaik

Anugerah Pembekal Cemerlang

Anugerah Pembekal Paling Aktif

Jawatankuasa Pengurusan Pembekal (SMC)

Jawatankuasa Pengurusan Pembekal (SMC) berfungsi sebagai platform untuk menilai dan meluluskan pendaftaran baru serta permohonan pembaharuan sebagai pembekal berdaftar MCMC. Permohonan adalah terbuka kepada Syarikat Tersenarai Awam dan sendirian berhad, syarikat milikan tunggal, pertubuhan, konsortium berdaftar, dan perkongsian yang telah beroperasi sekurang-kurangnya tiga (3) tahun. Pemohon yang berstatus syarikat tersenarai awam dan syarikat sendirian berhad juga hendaklah mempunyai modal berbayar minimum RM50,000.00 dan mempunyai dokumen sokongan, kelayakan yang bersesuaian, dan pengalaman yang relevan dengan setiap kategori pekerjaan yang dipohon. Dokumen tambahan yang berkaitan juga perlu disertakan, bergantung kepada jenis perniagaan pemohon. Keperluan mandatori ini adalah sebahagian daripada bukti kredibiliti dan kesesuaian pemohon untuk menyertai aktiviti perolehan sebagai pembekal berdaftar.

SMC bersidang setiap bulan, dan semua keputusan yang dibuat oleh SMC akan dimaklumkan kepada pemohon dalam tempoh 45 hari bekerja selepas permohonan yang lengkap diterima. SMC telah bersidang sebanyak 12 kali pada tahun 2023.

Jawatankuasa Prestasi dan Tindakan Pembekal (SPCC)

Jawatankuasa Prestasi dan Tindakan Pembekal (SPCC) telah ditubuhkan dengan objektif memantau dan menilai prestasi pembekal secara berterusan

melalui proses semakan yang telus. Ini memastikan MCMC memperoleh nilai terbaik untuk wang melalui perolehan barangan dan perkhidmatan yang lebih berkualiti. SPCC akan bersidang setiap suku tahunan atau mengikut keperluan. Terma Rujukan (TOR) SPCC adalah untuk membincangkan prestasi pembekal serta menentukan tindakan yang sesuai ke atas pembekal yang tidak mencapai tahap prestasi yang sepatutnya. Keputusan penilaian daripada SPCC juga akan dibentangkan kepada Jawatankuasa Pengurusan Pembekal sebagai rujukan dalam pertimbangan permohonan pembaharuan pendaftaran pembekal. Bagi memastikan penentuan tindakan yang sewajarnya, Bahagian Perolehan telah menubuhkan garis panduan tindakan. Jenis tindakan adalah berdasarkan penilaian prestasi yang diperolehi dan impak kepada MCMC. Setakat hari ini, tindakan yang diambil adalah seperti yang berikut:

- Notis Kegagalan Pencapaian Prestasi. Ini adalah tahap tindakan pertama yang diambil terhadap pembekal yang gagal mencapai prestasi yang ditetapkan. Tujuan notis ini adalah sebagai peringatan kepada pembekal agar memenuhi komitmen serta memperbaiki perkhidmatan pada masa hadapan; dan
- Notis amaran kepada pembekal. Tujuan notis ini adalah untuk memberi amaran mengenai kegagalan pembekal mencapai prestasi yang ditetapkan. Sekiranya tiada penambahbaikan bagi perkhidmatan akan datang, MCMC akan mempertimbangkan untuk menggantung pembekal terbabit daripada menyertai aktiviti perolehan.

SASARAN & PENUNJUK PRESTASI UTAMA (KPI)

Penunjuk Prestasi Utama (PPU)/Key Performance Indicator (KPI)	2022	2023
Perbelanjaan perolehan keseluruhan menggunakan dana MCMC	RM109 juta	RM128 juta
Bilangan pembekal yang telah dinilai untuk pendaftaran	272 pembekal, penilaian telah dijalankan secara bulanan	301 pembekal, penilaian telah dijalankan secara bulanan
Siri sesi komunikasi kesedaran kepada kakitangan MCMC untuk secara berterusan mempromosikan pematuan yang baik terhadap proses dan keperluan pengadaan di kalangan mereka	15 sesi	20 sesi

PANDANGAN HADAPAN TAHUN 2024

MCMC berikhtiar untuk menambah baik proses perolehan secara berterusan melalui pendigitalan dan juga penambahbaikan proses penilaian pembekal. Dengan kerjasama ITD, kami akan memulakan penambahbaikan kepada sistem e-perolehan untuk memenuhi keperluan operasi dan memperkukuh tadbir urus proses perolehan. Kami juga merancang untuk menambah baik proses penilaian pembekal untuk memberi tumpuan lebih kepada kesihatan kewangan pembekal dan sebarang kes perundangan untuk mengurangkan risiko tundaan kepada risiko pelaksanaan projek dan mengelakkan konflik kepentingan. Dengan ini, kami merancang untuk melaksanakan Penilaian Risiko Pembekal untuk Pembelian Terus dengan nilai melebihi RM10,000 supaya pemohon boleh memperoleh maklumat yang mencukupi mengenai risiko yang berkaitan dengan melantik pembekal tertentu, agar pihak yang meluluskan dapat membuat keputusan yang berinformasi untuk melantiknya.

ETIKA PERNIAGAAN

Modal	Sosial & Hubungan, Insan
Risiko Organisasi	Risiko Pentadbiran, Risiko Integriti, Risiko Reputasi
GRI	205: Anti-Rasuah 2016
SDGs	SDG 16: Sasaran Pembangunan Lestari

PENGENALAN

MCMC ditadbir oleh Pengerusi dan Ahli-ahli Suruhanjaya yang bertanggungjawab kepada Menteri Komunikasi untuk mengawasi pengaturan sektor dan aspek berkaitan telekomunikasi dan multimedia negara berdasarkan kuasa yang termaktub di dalam Akta Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (1998) ASKMM dan AKM 1998. Fungsi dan peranan MCMC dalam tadbir urus organisasi dilaksanakan oleh setiap Bahagian, Jabatan dan 14 Pejabat Negeri serta cawangannya di seluruh Malaysia. Sebagai pihak pengatur, MCMC bertanggungjawab untuk memantau amalan etika industri, sambil memastikan semua kakitangan MCMC mengamalkan etika yang tinggi dan nilai-nilai yang baik. Melalui budaya tadbir urus yang kukuh, MCMC meningkatkan keyakinan pihak berkepentingan terhadap undang-undang, peraturan dan polisi-polisi yang telah ditetapkan. MCMC percaya bahawa budaya tadbir urus korporat yang kukuh harus berasaskan kerjasama dinamik antara pengawal selia dan pihak berkepentingan. Dengan mengamalkan etika perniagaan yang baik, MCMC dapat mengekalkan kredibiliti dan integriti organisasi serta mengurangkan risiko berhadapan dengan undang-undang atau kewangan, termasuk yuran guaman dan penalti, serta kos usaha pemulihan, kerosakan reputasi, atau kesan negatif lain.

PENTADBIRAN, DASAR DAN PROSEDUR

Tadbir urus korporat juga mengambil kira keperluan pihak berkepentingan yang lain termasuklah warga kerja, pelanggan, pembekal, masyarakat dan komuniti yang terkesan. Kami percaya bahawa budaya pentadbiran korporat yang kukuh harus berasaskan kerjasama dinamik antara pengawal selia dan pihak berkepentingan. Untuk memastikan bahawa MCMC sentiasa relevan dengan perubahan dunia yang dinamik dan bertindak demi kepentingan terbaik pihak berkepentingan, MCMC mengamalkan ciri-ciri dan prinsip tadbir urus seperti di bawah:

- Menyediakan perkhidmatan secara cekap dan berkesan serta mengelakkan pembaziran sumber.
- Memastikan pematuhan undang-undang, peraturan dan piawaian yang berkenaan dan pengamalan sifat-sifat seperti kejujuran, akauntabiliti, integriti dan ketelusan dalam perkongsian maklumat dan pelaksanaan tugas di mana prinsip integriti dan akauntabiliti merupakan elemen penting dalam pentadbiran yang baik.
- Amalan kecekapan dan keberkesanan di tempat kerja serta memastikan organisasi mempunyai sistem yang dinamik, cepat dan tepat, dengan menggunakan sumber secara efisien untuk menghasilkan kerja maksimum.
- Menekankan cara pengurusan dan penanganan perubahan yang dinamik untuk memastikan kedudukan MCMC sebagai organisasi yang tangkas dan berdaya saing.
- Mengutamakan pelanggan dalam usaha meningkatkan tahap kepuasan pelanggan yang berterusan.
- Memastikan warga kerja MCMC mempunyai etika yang tinggi serta mengamalkan nilai-nilai murni dalam pelaksanaan dan penyampaian perkhidmatan.
- Ketelusan dititikberatkan dalam perkongsian maklumat dengan pihak berkepentingan.

MCMC komited untuk mengamalkan integriti serta membina keupayaan yang tertinggi bagi memenuhi keperluan dan kehendak pihak berkepentingan serta akan terus memastikan bahawa pentadbiran organisasi ini sentiasa diyakini pihak berkepentingan. Matlamat ini dicapai melalui penegakan prinsip-prinsip ketelusan dan akauntabiliti dalam melaksanakan inisiatif kebangsaan yang lebih mudah diakses, cekap, dan berkesan. Selain itu, pentadbiran yang disokong oleh integriti, kejujuran, dan inovasi akan diperkukuh untuk mencipta MCMC yang lebih dinamik dan responsif. Dalam membentuk masa depan digital yang proaktif, sebuah organisasi yang telus dan berpegang kepada akauntabiliti adalah penting untuk memastikan bahawa pihak berkepentingan adalah penerima manfaat sebenar daripada kelebihan ini dan menikmati kemakmuran.

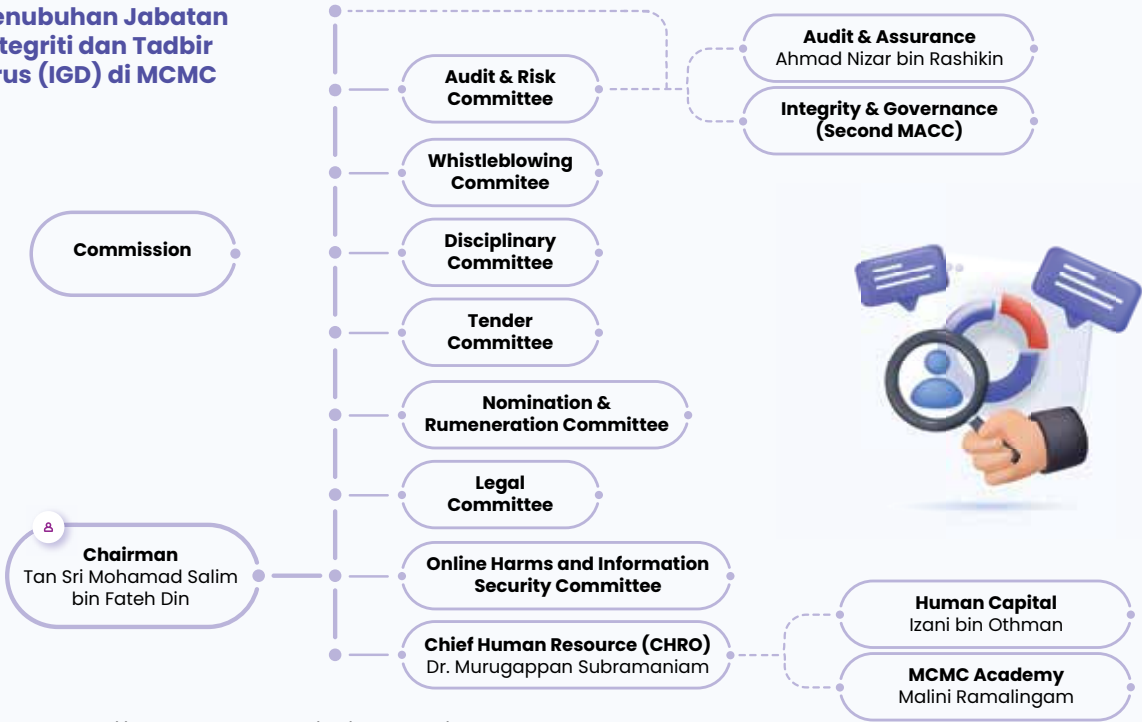
Tanggungjawab Ahli-ahli Suruhanjaya MCMC

Ahli-ahli Suruhanjaya MCMC memainkan peranan penting bukan sahaja dalam menentukan arah strategik MCMC dan meningkatkan nilai jangka panjang untuk pihak berkepentingan, tetapi juga dalam menegakkan pentadbiran yang baik dengan ketelusan dan akauntabiliti.

MCMC telah mengambil langkah-langkah penting dalam memupuk budaya korporat yang berasaskan tingkah laku beretika dan ketelusan. Langkah ini membantu mengurangkan risiko rasuah dan penyelewengan serta memperkukuh integriti organisasi.

Penubuhan Jabatan Integriti dan Tadbir Urus (IGD) di MCMC

Sumber: <https://www.mcmc.gov.my/en/about-us/organisational-leadership>

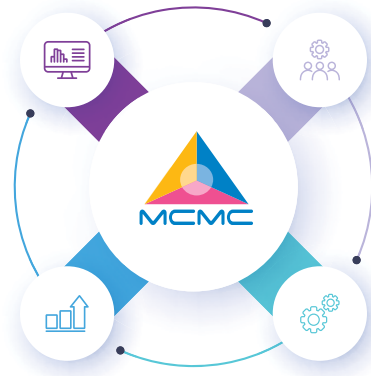
Jabatan ini membantu Pengerusi Suruhanjaya, Jawatankuasa Audit & Risiko (ARC) dan jawatankuasa kecil yang berkaitan dalam melaksanakan aktiviti integriti serta mempromosikan tingkah laku etika dalam kalangan kakitangan MCMC. Di bawah jabatan ini, asas dan peranan yang telah diperkasakan dan dicapai pada tahun 2023 adalah seperti berikut.

PENGURUSAN ADUAN

Menerima dan bertindak terhadap semua aduan/maklumat mengenai jenayah rasuah dan pelanggaran kod tingkah laku dan etika di MCMC.

PENINGKATAN INTEGRITI

Memastikan proses pengayaan, penguatan institusi dan pelaksanaan integriti di MCMC.

PENGESANAN & PENGESAHAN

Mengesan dan mengesahkan aduan jenayah rasuah dan pelanggaran kod tingkah laku dan etika di MCMC dan memastikan tindakan yang sesuai diambil.

TADBIR URUS

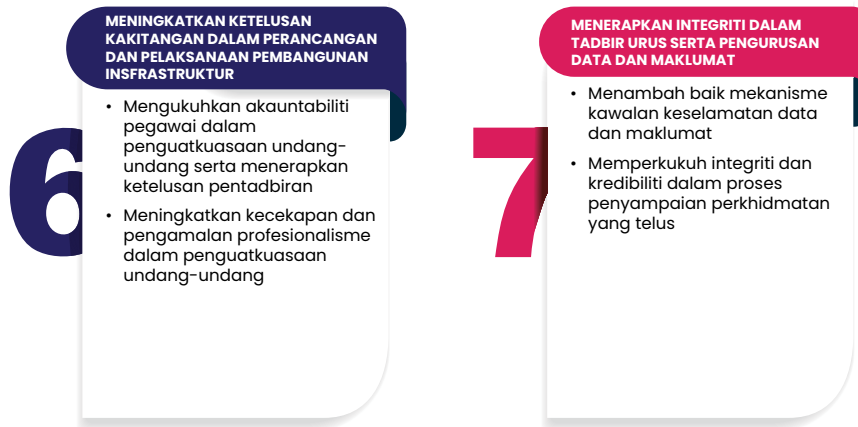
Memastikan amalan tadbir urus yang baik.

PELAN ANTIRASUAH ORGANISASI (OACP)

Pada Disember 2021, Pelan Antirasuah Organisasi (*Organisational Anti-Corruption Plan - OACP*) MCMC telah ditubuhkan dengan matlamat untuk menghapuskan rasuah melalui pemerkasaan integriti dan tadbir urus. Penubuhan OACP adalah selaras dengan aspirasi kerajaan dalam mewujudkan Pelan Antirasuah Nasional 2019-2023 (NACP). OACP MCMC menggariskan panduan strategi visi tiga (3) tahun dari 2022 hingga 2024 untuk mengukuhkan budaya integriti di organisasi sebagai dokumen dasar antirasuah. Pelan ini merangkumi inisiatif-inisiatif yang sedang dan akan dilaksanakan oleh MCMC sebagai mekanisme pengurusan pemantapan tadbir urus, integriti dan antirasuah MCMC, serta memastikan keselarasan dengan Kod Tadbir Urus Korporat Malaysia 2017.

Objektif dan strategi tadbir urus yang diamalkan oleh MCMC bertujuan untuk memenuhi matlamat OACP, serta berfungsi sebagai rujukan bagi warga MCMC dan para pemain industri Komunikasi dan Multimedia di Malaysia:

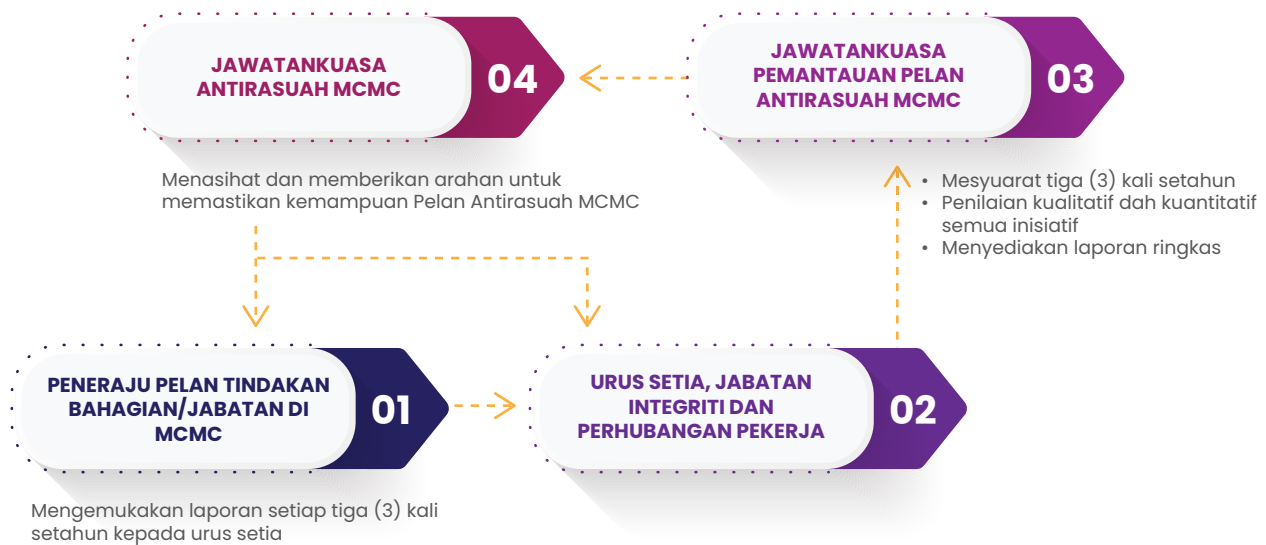

Objektif dan Strategi Tadbir Urus

Sumber: Pelan Antirasuah MCMC 2022 –2024

Selain itu, pemantauan bagi setiap strategi dan inisiatif akan dilaksanakan berdasarkan mekanisme di bawah untuk memastikan bahawa setiap inisiatif, tindakan dan aktiviti yang dilaksanakan akan berjaya menangani risiko.

Mekanisme Penilaian

Sumber: Pelan Antirasuah MCMC 2022–2024

Susunan Ahli dan Mesyuarat yang diadakan dalam Tahun Kewangan 2023

Mesyuarat	Susunan Ahli
Mesyuarat Jawatankuasa Pemantauan Pelan Antirasuah Organisasi (OACP) Siri 4 Bilangan 1 Tahun 2023	Pengerusi: YBhg. Dato' Mohd Ali Hanafiah Mohd Yunus Ahli-ahli: Ketua-ketua Bahagian dalaman MCMC
Mesyuarat Jawatankuasa Pemantauan Pelan Antirasuah Organisasi (OACP) Siri 5 Bilangan 2 Tahun 2023	
Mesyuarat Jawatankuasa Pemantauan Pelan Antirasuah Organisasi (OACP) Siri 6 Bilangan 3 Tahun 2023	
Mesyuarat Jawatankuasa Antirasuah (JAR) MCMC Bilangan 1/2023*	Pengerusi: YBhg. Tan Sri Mohamad Salim Fateh Din Ahli-ahli: Ketua-ketua Pegawai MCMC (Pengurusan Tertinggi)
Mesyuarat Jawatankuasa Antirasuah (JAR) MCMC Bilangan 2/2023*	
Mesyuarat Jawatankuasa Antirasuah (JAR) MCMC Bilangan 3/2023	

*Mesyuarat Jawatankuasa Antirasuah (JAR) MCMC Bilangan 1/2023 dan Mesyuarat Jawatankuasa Antirasuah (JAR) MCMC Bilangan 2/2023 diadakan pada masa yang sama.

Polisi Pendedahan Maklumat (*Whistleblowing Policy*)

Objektif: Polisi ini digubal untuk mendorong warga kerja MCMC dan pihak luar untuk melaporkan kelakuan yang tidak beretika dalam organisasi tanpa takut akan tindakan yang mungkin diambil terhadap mereka. Polisi ini juga bertujuan sebagai langkah awal dalam mengesan sebarang aktiviti haram atau tidak beretika di MCMC.

MCMC telah menubuhkan saluran pelaporan untuk melaporkan pelanggaran, kepatuhan dan sebarang kelakuan yang tidak beretika, termasuk pelanggaran Kod Etika (*Code of Ethics*) dan isu rasuah di bawah pengawasan Jawatankuasa "*Whistleblowing*". Semua laporan yang diterima akan dianalisis secara teliti. Pendedahan maklumat boleh dibuat melalui e-mel wbc@mcmc.gov.my atau melalui surat yang dihantar ke ibu pejabat MCMC. Maklumat lanjut berkenaan Polisi Pendedahan Maklumat dan Kod Etika Perolehan boleh diakses di laman sesawang <http://mcmc.gov.my/integrity>.

Selain daripada polisi di atas, MCMC juga telah mengambil inisiatif lain untuk melawan rasuah dan memperkukuh integriti serta tadbir urus yang baik di tempat kerja. Inisiatif-inisiatif ini termasuk:

- Polisi Hadiah (*Gift Policy*)
- Polisi Surat Sokongan (*Support Letter Policy*)
- Polisi Perisytiharan Harta dan Hadiah (*E-Declare*)
- Program ICoE – Aku Janji Integriti (*Integrity Pact*)
- Program Kesedaran Pematuhan Kepada Seksyen 17A Akta Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM) 2009
- Communication Integrity Series atau COMMIT, satu bentuk buletin Integriti yang dihantar kepada kakitangan MCMC pada setiap bulan melalui siaran e-mel
- Program Pemantapan Integriti bagi kakitangan MCMC, seperti Program Bicara Integriti.
- Pelantikan *Integrity Ambassador* seorang wakil pekerja di setiap Pejabat Negeri bagi pembudayaan integriti yang menyeluruh
- Penganugerahan Ikon Integriti MCMC, sebagai satu pengiktirafan dan menggalakkan pengamalan integriti dan tadbir urus terbaik dalam tugas

INISIATIF UTAMA TAHUN 2023

Projek Utama Jabatan Integriti dan Tadbir Urus (IGD)

IGD telah bekerjasama dengan IIRD untuk menjalankan beberapa aktiviti sepanjang tahun kewangan 2023 seperti:

- Hari Integriti MCMC 2023

Ucapan Pembukaan oleh YBhg. Dato' Mohd Ali Hanafiah Mohd Yunus, Ketua Pegawai Operasi MCMC

Seiring dengan Hari Integriti Kebangsaan, Kementerian Komunikasi telah bekerjasama dengan MCMC dan agensi di bawah kementerian untuk menganjurkan sambutan Hari Integriti di peringkat kementerian. Hari Integriti MCMC 2023 diadakan pada 15 Januari 2024 untuk menyokong inisiatif kebangsaan dalam meraikan Hari Integriti serta untuk membangkitkan semangat integriti dalam kalangan warga MCMC.

Para pemenang pertandingan integriti dan ikon integriti 2023

Upacara itu dihadiri oleh Ketua Pegawai Operasi MCMC, YBhg. Dato' Mohd Ali Hanafiah Mohd Yunus yang mewakili Tan Sri Mohamad Salim bin Fateh Din, Pengerusi Eksekutif. Pada hari itu, kakitangan MCMC mengambil Ikrar Integriti Malaysia dan diperkukuhkan lagi dengan upacara pemberian hadiah kepada pemenang Bulan Integriti MCMC 2023 dan Penganugerahan Ikon Integriti MCMC 2023. Melalui acara ini, budaya, gaya hidup, dan sistem integriti dapat dipromosikan serta meningkatkan kesedaran tentang keperluan dan kepentingan amalan nilai-nilai mulia dan integriti kepada pekerja.

Senarai Acara-acara IGD Tahun 2023

IGD bekerjasama rapat dengan Jabatan dalaman yang berkaitan serta agensi kerajaan seperti Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM). IGD juga aktif menyertai acara (fizikal atau dalam talian) bersama pihak berkepentingan dalaman dan luaran:

- Dengan kerjasama Pihak Surau An-Nur MCMC, Program Bicara Integriti Bilangan 1/2023: "Integriti Hati Ajaran Sesat- Bahaya & Kaedah Mengenalinya" telah dianjurkan pada bulan Ramadan 2023. Seramai 337 pekerja MCMC menyertai program tersebut. (22 Mac 2023)

- Program Bicara Integriti Bilangan 2/2023: “Peranan MCMC dalam Memerangi Rasuah”, dianjurkan di Pejabat Negeri Sabah, Kota Kinabalu buat pertama kali dan sesi dijalankan secara hibrid. Seramai 285 pekerja MCMC yang menyertai program tersebut. (6 Julai 2023)
- Program Jelajah Integriti MCMC 2023 adalah satu program bagi mengadakan sesi komunikasi khusus kepada kakitangan MCMC di Pejabat-pejabat Negeri serata Malaysia. Jelajah Integriti telah diadakan selama lima (5) bulan seperti perincian di bawah:

- **Pejabat Negeri, Negeri Sembilan:** 4 Jun 2023

- **Pejabat Negeri Sabah:** 6 Julai 2023

- **Pejabat Negeri Johor:** 31 Julai 2023

- **Pejabat Negeri Wilayah Persekutuan:** 10 Ogos 2023

- **Pejabat Negeri Perlis:** 25 Ogos 2023

- **Pejabat Negeri Kelantan:** 27 Ogos 2023

- **Pejabat Negeri Selangor:** 11 September 2023

- **Pejabat Negeri Melaka:** 12 September 2023

- **Pejabat Negeri Pahang:** 20 September 2023

- **Pejabat Negeri Perak:** 22 September 2023

- **Pejabat Negeri Kedah:** 25 September 2023

• **Pejabat Negeri Pulau Pinang:** 26 September 2023

• **Pejabat Negeri Terengganu:** 5 Oktober 2023

• **Pejabat Negeri Sarawak:** 12 Oktober 2023

• Program Bicara Integriti Bilangan 3/2023: "Membiasakan yang Betul, Membetulkan yang Biasa", telah dianjurkan dengan kerjasama Jabatan Audit Dalam dan diadakan di Pejabat Negeri Kedah, Alor Setar, buat kali pertama. Sesi telah diadakan secara hibrid, dan seramai 215 pekerja MCMC telah mengikuti program tersebut. (9 November 2023)

• Pertandingan Debat Integriti MCMC 2023 diadakan sebagai salah satu pengisian sempena Bulan Integriti Nasional pada November 2023. Sebanyak enam (6) pasukan bertanding dan telah dijudi oleh Juri Jemputan yang terdiri daripada Ketua-ketua Bahagian dan jabatan dalaman MCMC yang dipilih. (21 November 2023)

• Program Siri Dialog Etika MCMC 2024: "Ke Arah Memperkasakan Warga MCMC yang Beretika", yang menggantikan Program Bicara Bilangan 4/2023 dan kelulusan bajet kewangan adalah berdasarkan tahun 2023. Sesi diadakan secara hibrid dan telah dibuka kepada peserta luar MCMC. Seramai 200 peserta yang merangkumi kakitangan dalaman MCMC dan agensi kerajaan yang lain, yang mengikuti program tersebut. (18 Januari 2024)

• Pengarah Jabatan Integriti & Tadbir Urus MCMC memberi taklimat mengenai peruntukan Seksyen 17 SPRM kepada Pembekal semasa Hari Penglibatan Pembekal (26 September 2023).

• Lawatan hormat ke atas YBhg. Dato' Nor Azmi bin Karim, Pengarah Bahagian Pengurusan Integriti Agensi, SPRM (16 November 2023).

- Kunjungan Hormat ke Unit Integriti Kementerian Komunikasi dan Digital (7 Disember 2023).

- Pelan Antirasuah Organisasi (OACP) MDEC 2023-2027 (5 Disember 2023).

SASARAN DAN INDIKATOR PRESTASI UTAMA (KPI)

Pada tahun 2023, satu (1) kes pendedahan maklumat telah diterima pada 16 April 2023 menerusi Borang Aduan Pendedahan Maklumat di laman sesawang Integriti MCMC. Pada 18 April 2023, Jawatankuasa Pendedahan Maklumat telah menghantar e-mel semula kepada Pemberi Maklumat bagi melengkapkan borang tersebut agar siasatan rasmi dapat dijalankan dan tempoh yang diberi adalah sehingga 25 April 2023. Namun, e-mel tersebut tidak berjaya dihantar kepada pemberi maklumat. Siasatan dalaman rasmi dijalankan dengan terhad kerana maklumat yang diperolehi dari Pemberi Maklumat adalah bersifat umum, dan kes tersebut seterusnya telah dibawa dan dibentangkan ke Mesyuarat Pendedahan Maklumat pada 18 Ogos 2023 untuk arahan yang seterusnya.

MCMC menyediakan latihan sebagai salah satu inisiatif pemantapan integriti untuk pekerja-pekerja mengenai anti-rasuah dan korupsi bekerjasama dengan Bahagian Akademi MCMC, Institut Integriti Malaysia (IIM). Di bawah adalah antara latihan-latihan yang telah diadakan sepanjang tahun kewangan 2023.

skmm_mcmc

ETHICS & INTEGRITY (E&I)

7 FEBRUARY 2024

9.00 AM - 5.00 PM

ALPHA BRAVO, MCMC COE

Program Latihan Integriti bagi Kakitangan MCMC dengan kerjasama Institut Integriti Malaysia (IIM) dengan modulnya Ethic and Integrity (E & I). Seramai 40 pegawai MCMC bergred P6 dan ke atas, telah dikenal pasti bagi mengikuti program ini. Program ini asalnya dirancang untuk diadakan pada Suku 4 tahun 2023, namun disebabkan beberapa isu, program tersebut terpaksa ditunda ke tahun 2024. Pembiayaan program ini adalah berdasarkan kelulusan bajet tahun 2023. (7 Februari 2024)

skmm_mcmc

Program Latihan Do The Right Thing (DTRT) dengan kerjasama Institut Integriti Malaysia (IIM). Seramai 40 pegawai MCMC bergred P4 dan P5, telah dikenal pasti bagi mengikuti program ini. (24 Oktober 2023)

skmm_mcmc

Modul Integriti Penguatkuasa (MIP) dengan kerjasama Institut Integriti Malaysia (IIM). Seramai 40 penguatkuasa MCMC daripada HQ dan Pejabat Negeri, telah dikenalpasti bagi mengikuti program ini. (28 Ogos 2023)

PANDANGAN HADAPAN TAHUN 2024

MCMC akan terus mengadakan program-program kesedaran untuk menyemai etika perniagaan yang berintegriti di dalam setiap aspek operasi kami. Pada masa yang sama, kami akan melaksanakan tindakan dan inisiatif lanjutan, termasuk mewajibkan kakitangan untuk menghadiri program latihan dan kesedaran mengenai antirasuah bagi mengelakkan kebocoran maklumat Suruhanjaya. Ini bertujuan untuk meningkatkan kapasiti dan keupayaan kakitangan MCMC dengan menyediakan pemahaman yang lebih mendalam mengenai dasar-dasar dan peraturan-peraturan semasa dalam industri tersebut.

Modal	Modal Pembuatan, Modal Intelektual, Modal Insan
Risiko Organisasi	Risiko Pembangunan Industri
GRI	-
SDGs	SDG 9: Industri, Inovasi dan Infrastruktur

PENGENALAN

MCMC memainkan peranan penting dalam memacu pembangunan infrastruktur digital dan teknologi di Malaysia. Sebagai pengawal selia sektor komunikasi dan multimedia, MCMC melaksanakan pelbagai inisiatif untuk menyokong inovasi dalam bidang seperti telekomunikasi, keselamatan siber, dan teknologi baharu seperti AI dan IoT. Usaha ini memastikan Malaysia kekal relevan dalam lanskap teknologi global yang sentiasa berubah.

INISIATIF UTAMA TAHUN 2023

Mengembangkan rangkaian 5G di Malaysia

Digital Nasional Berhad (DNB), sebagai operator rangkaian borong tunggal 5G di Malaysia, bertanggungjawab untuk memperluas liputan rangkaian 5G dari 47.1% kepada 80% di kawasan berpenduduk pada tahun 2023. Selaras dengan sasaran ini, DNB telah menetapkan bahawa jumlah keseluruhan tapak pemancar 5G di seluruh negara perlu ditingkatkan daripada 3,518 kepada 7,509 tapak. Sehubungan itu, Pejabat Pelaksanaan 5G (5GDO) telah memastikan agar koordinasi dan kerjasama antara semua pihak, termasuk pihak berkuasa negeri, pihak berkuasa tempatan (PBT), agensi pelulusan, dan pembekal kemudahan rangkaian, bersefahaman bagi mencapai sasaran yang ditetapkan.

Selaras dengan usaha perkembangan rangkaian 5G, tumpuan turut diberikan kepada penggunaan perkhidmatan rangkaian 5G. Ini termasuk penilaian ketersediaan tawaran pakej langganan yang kompetitif oleh penyedia perkhidmatan mudah alih, peranti 5G dengan harga yang berpatutan di pasaran, dan tahap kesedaran awam tentang manfaat 5G. Dari sudut penerimgunaan 5G oleh sektor industri dan perusahaan, 5GDO memberi fokus kepada langkah-langkah penyediaan rangka kerja, termasuk penilaian keperluan penyelarasan dasar untuk menyokong pelaksanaan Perusahaan 5G (*Enterprise 5G*).

Susulan pengumuman Kerajaan mengenai peralihan pada 3 Mei 2023 dalam pelaksanaan rangkaian 5G daripada model rangkaian borong tunggal kepada model dwi-rangkaian. Bagi menyokong peralihan kepada model Dwi Rangkaian 5G, Pasukan Petugas Pelaksanaan telah ditubuhkan untuk menilai dan merangka dasar kawal selia sebagai panduan pelaksanaan. Pejabat Pelaksanaan 5G (5GDO), MCMC, telah dilantik sebagai sekretariat bagi menyelaras tugas pasukan ini.

Untuk memastikan ketersediaan rangkaian dan perkhidmatan 5G, kami perlu memastikan perancangan yang strategik untuk mengatasi cabaran-cabaran seperti:

- Mendapat kerjasama dan sokongan semua pihak berkepentingan, khususnya dalam memberi kelulusan agar penyediaan infrastruktur rangkaian 5G dapat dibangunkan dengan pantas.
- Memudah cara dan membantu proses rundingan komersial antara pihak-pihak berkenaan, sama ada mengenai persetujuan capaian antara pihak penyedia perkhidmatan, perkongsian kemudahan infrastruktur atau penyediaan penyelesaian perusahaan.
- Menangani persoalan isu-isu dasar dan rangka kawal selia susulan pengumuman peralihan kepada model dwirangkaian.
- Keperluan meningkatkan kepakaran dan kemahiran tenaga kerja sedia ada bagi mengikuti perkembangan semasa teknologi 5G, termasuk evolusi kepada 5.5G, AI dan *Open Radio Access Network (ORAN)*.

Pada tahun 2023, beberapa kejayaan telah dicapai dalam pelaksanaan rangkaian 5G, antaranya:

- Mencapai 80.2% liputan perkhidmatan 5G dalam kawasan berpenduduk, melepasi sasaran 80% yang ditetapkan oleh kerajaan.
- Penyertaan penuh oleh semua penyedia perkhidmatan mudah alih di Malaysia dalam penawaran pelan perkhidmatan dengan harga yang kompetitif dan komprehensif kepada pengguna.
- Pengiktirafan pencapaian kualiti rangkaian 5G Malaysia antara yang terpanas berbanding dengan negara-negara lain. Menurut Ookla Research, Malaysia menduduki tempat pertama dikalangan negara ASEAN untuk kelajuan muat turun 5G, pada kadar 451.79Mbps dalam suku keempat tahun 2023.
- Mencapai jumlah langganan 5G mencecah 25% kadar penembusan dalam tempoh setahun.
- Ketersediaan rangkaian yang meluas dan berkualiti membolehkan pihak industri dan perusahaan untuk mengguna pakai penyelesaian digital dan automasi dalam operasi harian mereka.

- **Pelancaran Penerimgunaan Rangkaian Swasta 5G – PETRONAS**

Pada Oktober 2023, PETRONAS menganjurkan majlis untuk meraikan pencapaian mengguna pakai rangkaian persendirian 5G. Majlis ini dirasmikan oleh YAB Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Peralihan Tenaga dan Daya Guna Awam, Datuk Seri Fadillah Yusof, serta dihadiri oleh Menteri Komunikasi, Fahmi Fadzil; Pengerusi MCMC, Tan Sri Mohamad Salim Fateh Din; dan Naib Presiden Kanan, Pelaksanaan Projek dan Teknologi PETRONAS, Datuk Bacho Pilon.

Inisiatif ini dimulakan selepas kejayaan Projek Demonstrasi 5G Malaysia di INSTEP, Kuala Terengganu, di mana PETRONAS menyedari potensi dan manfaat 5G untuk operasi di fasiliti luar pesisir mereka. Melalui penggunaan teknologi 5G, PETRONAS dapat melaksanakan operasi kawalan jauh dengan minimum atau tiada kakitangan dari pusat kawalan darat. Ini membawa manfaat besar kepada PETRONAS seperti pengurangan dalam perbelanjaan operasi, pengurangan risiko keselamatan di persekitaran berbahaya, dan peningkatan dalam kecekapan operasi melalui bimbingan jarak jauh oleh pakar subjek.

Dengan bimbingan Jabatan Penciptaan Permintaan Digital (DDCD), PETRONAS juga telah menerokai penggunaan teknologi 5G di Terminal Pengekasan Semula, Sungai Udang (RGTSU) di Melaka. RGTSU telah berjaya menjadi tapak rangkaian swasta 5G komersial pertama untuk perusahaan di Malaysia dengan kerjasama Telekom Malaysia (TM) dan DNB.

- **5G Techverse Summit: Transforming Manufacturing with the Power of 5G**

Menjelang tahun 2030, ekonomi global diramalkan mengalami peningkatan yang besar hampir \$1 trilion, terutamanya didorong oleh integrasi teknologi 5G, dan kira-kira 33% daripada peningkatan ekonomi ini akan disumbang oleh industri pembuatan. Dalam usaha kami untuk mempromosikan manfaat teknologi 5G, kami telah menganjurkan 5G Techverse Summit sebagai acara perintis untuk memaparkan potensi transformasi teknologi 5G, khususnya dalam sektor pembuatan. Acara tersebut dihadiri oleh lebih kurang 100 peserta yang terdiri daripada pengamal dari sektor pembuatan dan wakil-wakil dari sektor awam.

Meningkatkan Proses-proses MCMC

Sebagai pemilik dan pengurus repositori data pusat, Bahagian Pengurusan Geospasial dan Data (GDMD) juga sedang aktif meneroka teknologi terkini seperti AI, teknologi Kembaran Digital, dan Automasi Proses Robotik (RPA) dalam memajukan teknologi geospasial. Pergabungan data besar dan inisiatif pembangunan sistem telah membawa pelbagai peluang untuk berinovasi. GDMD tetap berazam untuk menangani cabaran-cabaran yang timbul akibat landskap dinamik terutamanya dari segi keselamatan dan integriti data untuk memenuhi keperluan dan menghasilkan nilai bagi semua pihak berkepentingan. Walau bagaimanapun, ini juga menimbulkan pelbagai cabaran.

- Sistem Pengurusan Infrastruktur Komunikasi (CIMS)**

Sistem Pengurusan Infrastruktur Komunikasi (CIMS) merupakan sebuah platform yang menguruskan data infrastruktur komunikasi seperti Infrastruktur Komunikasi Radio (RCI), Rangkaian Mudah Alih, Medan Elektromagnetik (EMF), Rangkaian Gentian Optik, Pos dan Kurier, dan banyak lagi. GDMD berazam untuk terus menambah baik CIMS untuk memenuhi keperluan pengguna dalaman MCMC dan pemegang lesen (iaitu penyedia perkhidmatan dan penyedia kemudahan). Pada tahun 2023, kami telah mencapai beberapa kejayaan penting dalam CIMS seperti peningkatan kepada modul Jaminan Pendapatan (*Revenue Assurance*) yang menambah baik Data Peruntukan Radas (*Apparatus Assignment Data*). Bagi memudahkan penyerahan data daripada penyedia perkhidmatan bagi tujuan analisa, CIMS telah diintegrasikan dengan e-Spectra dan mencipta aliran kerja automatik telah dilaksanakan. Proses automatik tersebut dapat memberikan nilai tambah kepada kedua-dua pihak MCMC dan penyedia perkhidmatan. Perkara tersebut secara tidak langsung dapat membantu pemegang lesen dengan pengurusan data dan pematuhan peraturan. Selain itu, kami juga membuat peningkatan kepada modul EMF yang dapat menjamin pemegang lesen menjalankan penilaian berkala terhadap frekuensi elektromagnetik bagi setiap stesen pangkalan, dan selepas itu mengemukakan laporan kepada MCMC. Pelbagai antara muka (*interface*), termasuk API dari sistem dalam dan pemegang lesen, juga dilaksanakan untuk memastikan bahawa sistem tersebut dapat berfungsi dengan baik dengan kebanjiran data ke dalam sistem.

- Infrastruktur Komunikasi Pengurusan Permit (CIPM)**

Sistem Pengurusan Permit Infrastruktur Komunikasi (CIPM) telah dibangunkan bagi menyelaraskan dan memudahkan proses permohonan pembaharuan permit infrastruktur komunikasi yang dilakukan oleh pemegang lesen Pembekal Kemudahan Rangkaian (NFP) kepada PBT di seluruh Malaysia secara dalam talian. Penambahbaikan telah dilakukan kepada sistem CIPM, termasuk automasi pemrosesan

dan pendigitalan dokumen dalam aliran kerja pembaharuan permit. CIPM 2.0 yang telah dilancarkan sepenuhnya pada 8 Ogos 2023 adalah sebuah sistem yang telah dinaiktaraf kepada fungsi yang lebih maju seperti reka bentuk laman sesawang yang responsif, mengukuhkan keselamatan siber melalui log masuk tunggal bagi semua modul, dan meningkatkan kawalan data terperinci melalui peranan kumpulan pengguna.

Sistem CIPM ini secara signifikannya telah memanfaatkan Kerajaan Tempatan melalui PBT dan industri telekomunikasi yang menguruskan lebih 31,000 tapak infrastruktur komunikasi di seluruh Malaysia dan kini giat digunakan oleh lebih 1,200 pengguna berdaftar khususnya daripada 110 PBT dan pemegang lesen NFP. CIPM 2.0 yang baharu ini membolehkan pertukaran data antara pemegang lesen NFP, MCMC dan PBT dalam kriteria permohonan pembaharuan permit serta dapat mentransformasikan industri telekomunikasi dengan menghapuskan ketidakcekapan, halangan birokrasi dan proses meluluskan permit secara konvensional yang memakan masa.

- Tadbir Urus Data dalam Memupuk Pengurusan Data yang Berkesan**

Tadbir urus data adalah sangat penting dalam pengurusan data yang berkesan terutamanya untuk mengekalkan integriti dan keselamatan aset data. Mengekalkan kamus data yang lengkap merupakan komponen penting dalam tadbir urus data, terutamanya dalam landskap perniagaan yang dinamik. Sebuah kamus data yang kukuh dan struktur tadbir urus dapat memastikan aset data yang berkualiti tinggi, serta integriti dan keselamatan data. MCMC secara aktif melibatkan pihak berkepentingan dalaman dan pemain industri dalam proses penilaian keperluan data untuk aplikasi data besar (BDAs). Usaha kerjasama ini bermula dari penyempurnaan kampus data rangkaian mudah alih ke dalam pelbagai modul BDA dan kini mencapai kemuncak dalam bengkel bulat meja pada suku keempat tahun 2023.

- Kecekapan dan Keterhubungan: Kepentingan Perkongsian RAN dalam Telekomunikasi**

Untuk mengukuhkan sokongan industri, MCMC memimpin pemodenan aplikasi data raya kami, CIMS, selaras dengan arahan daripada Kementerian Komunikasi untuk keterhubungan yang berkesan melalui inisiatif Rangkaian Teras Pelbagai Operator/ RAN Pelbagai Operator (MOCN/MORAN). Inisiatif ini bertujuan untuk meningkatkan proses penghantaran data sebagai tindak balas kepada keperluan yang berubah dalam sektor komunikasi.

Dalam kedinamikan industri telekomunikasi ini, perkongsian RAN telah muncul sebagai pemudah cara yang penting. Ia melibatkan beberapa penyedia perkhidmatan rangkaian (NSP) yang berkongsi infrastruktur radio yang sama, untuk penjimatan kos, prestasi rangkaian yang lebih baik, dan kelestarian ekologi. Perkongsian RAN tidak hanya mempercepat pelaksanaan teknologi 5G, tetapi juga memupuk persaingan yang sihat dalam kalangan penyedia perkhidmatan, memastikan ekosistem telekomunikasi yang terhubung dan teratur. MCMC bekerjasama dengan pemain industri bagi memastikan semua aktiviti MOCN/MORAN direkodkan dengan tepat dan ditukarkan menjadi data. Data tersebut juga direkodkan di dalam sistem CIMS sebagai pusat sehati untuk penyerahan data daripada penyedia perkhidmatan kepada pihak MCMC.

• MCMC Bot-A-Thon

Pada tahun 2023, GDMD telah menganjurkan program MCMC Bot-A-Thon untuk mendorong penambahbaikan yang berterusan dalam MCMC dan meneroka potensi untuk mengubah proses kerja tradisional kepada proses automatik. Kakitangan MCMC telah menghadiri latihan automasi yang boleh digunapakai dalam memacu penambahbaikan proses-proses MCMC. Bot-A-Thon merupakan sebuah program pembelajaran praktikal yang berlangsung selama empat (4) hari dan dianjurkan di Hotel Zenith Putrajaya untuk mengajar kakitangan MCMC untuk memanfaatkan potensi Microsoft 365. Program ini telah dihadiri oleh 64 peserta dari 16 pasukan. Peserta dikehendaki menangani situasi hidup nyata dan cabaran dari operasi harian mereka seperti mengautomasikan proses kerja yang manual, berulang dan memakan masa bagi menjadikan tugas harian lebih cekap.

Salah satu kriteria penilaian kritikal semasa Bot-A-Thon adalah peningkatan delta, yang mewakili perubahan positif yang paling ketara hasil dari mengautomasikan berbanding dengan senario semasa. Sepanjang program, pasukan-pasukan telah berjaya mengautomasikan sejumlah 17 proses, dan secara purata, telah mengurangkan masa pemrosesan keseluruhan antara 70% hingga 100%, dan kira-kira 58% pengurangan dalam tenaga kerja. Di samping itu, peralihan kepada proses automatik membawa impak positif kepada alam sekitar dengan mengurangkan penggunaan kertas secara purata sebanyak 90%. Kejayaan yang dicapai oleh pasukan-pasukan tersebut adalah langkah besar ke arah operasi yang lebih cekap, kurang kesilapan dan kos tenaga yang lebih rendah.

• Perkongsian Data

MCMC sentiasa percaya dalam usaha kerjasama untuk memacu teknologi dan inovasi. Ini terbukti melalui pendekatan proaktif GDMD dalam inisiatif perkongsian data dengan agensi-agensi lain. GDMD telah menyediakan data untuk membantu Kementerian Sumber Asli, Alam Sekitar dan Perubahan Iklim (NRECC) melalui inisiatif Jabatan Mineral dan Geosains Malaysia (JMG) mengenai Analitik Data Raya untuk Projek Pengurusan Bersepadu Bencana Geologi Tanah Runtuh Kebangsaan. Selain itu, GDMD juga menjalin kerjasama dengan Jabatan Perancangan Negeri Sembilan dalam perkongsian data, yang menyumbang kepada Pembangunan Sistem Maklumat Geografi Negeri Sembilan (GIS9), sebuah sistem yang dipertingkatkan untuk memudahkan proses perancangan dan pembuatan keputusan bagi agensi Kerajaan di Negeri Sembilan. Satu perjanjian perkongsian data saling menguntungkan telah ditubuhkan antara GDMD dan PLANMalaysia selepas pelaksanaan Memorandum Persefahaman (MoU) pada Julai 2023.

• Papan Pemuka Gangguan Sistem

MCMC juga telah membangunkan sebuah papan pemuka untuk memantau dan menilai semua gangguan perkhidmatan yang dilaporkan oleh syarikat telekomunikasi secara automatik. Sistem ini membantu mengenal pasti dan menilai e-mel yang diterima oleh MCMC serta menyimpan rekod untuk tujuan pemantauan. Dengan RPA, sistem ini mampu menilai prestasi syarikat telekomunikasi berdasarkan masa henti yang dilaporkan. Ia juga direka untuk meningkatkan ketelusan melalui penerbitan data gangguan perkhidmatan kepada

JENDELA, untuk khalayak orang ramai. Pelaksanaan papan pemuka ini bertujuan untuk menyediakan MCMC dengan maklumat masa nyata yang lebih tepat dari penyedia perkhidmatan telekomunikasi, untuk membolehkan pemantauan yang lebih berkesan. Dengan ini, MCMC boleh melaksanakan tindak balas yang cepat dan berpengetahuan yang dipermudahkan oleh data yang komprehensif dan pandangan yang diperoleh. Inovasi ini mencerminkan komitmen MCMC dalam bekerjasama dengan peserta industri telekomunikasi untuk meningkatkan perkhidmatan telekomunikasi secara berterusan dan memperkukuh kebertanggungjawaban.

Perkembangan Penyelesaian Teknologi

Pada masa yang sama, GDMD disokong oleh Bahagian Teknologi Maklumat (ITD) untuk menyesuaikan, membangun dan melaksanakan penyelesaian teknologi yang selaras dengan strategi dan matlamat MCMC. ITD disokong oleh penubuhan Lembaga Penasihat Projek sebagai forum untuk menyemak cadangan projek dan memberi bimbingan. Ini adalah untuk memastikan semua projek IT baharu yang dicadangkan dalam organisasi boleh dilaksanakan dan selaras dengan objektif strategik MCMC, serta untuk memastikan ketersediaan belanjawan.

Pembuktian Konsep (POC)

Pada tahun 2023, ITD telah menjalankan beberapa POC untuk membolehkan bahagian berkenaan menentukan, menunjukkan dan mengesahkan kebolehlaksanaan atau daya maju sesuatu idea atau penyelesaian teknologi.

Enterprise Data Warehouse (EDW) Fasa 2 bersama IBM

Pasukan IBM telah mengemas kini maklumat mengenai POC EDW fasa kedua dan menggariskan kriteria-kriteria untuk menjayakan projek tersebut, termasuk menggabungkan IBM DB2 *Data Warehouse* dan penyepaduan dengan IBM *Cognos Analytics*.

Pembentangan POC Pemodelan Data IBM untuk Analisis Perniagaan (Cognos)

Pasukan IBM telah menjalankan sesi tunjuk ajar untuk meningkatkan pemahaman tentang EDW dan konsep kiub.

Sesi demo untuk Aplikasi Alat Pemantauan Sistem

Bagi pembinaan Aplikasi Alat Pemantauan Sistem, Jabatan EIS telah menjalankan sesi demo dengan beberapa vendor untuk memdapatkan gambaran keseluruhan keupayaan Aplikasi Alat Pemantauan Sistem mereka. Berikut vendor yang telah kami jemput:

- Sesi demo Pengurusan Aplikasi Manage Engine
- Sesi demo Site24x7
- Sesi demo alat Pemantauan Aplikasi Dynatrace
- Sesi demo alat Pemantauan Aplikasi Solarwinds

Demo dan pembentangan tentang Pengurusan Dokumen Automatik oleh EvoPoint & Microsoft

ITD telah menghadiri demo dan pembentangan mengenai Pengurusan Dokumen Automatik oleh pasukan EvoPoint & Microsoft.

Sistem Pengurusan Patch dan sesi POC Perkhidmatan Keselamatan Terurus BigFix (MSS) dengan TechLab

ITD telah menjemput TechLab untuk mengadakan taklimat POC dan demonstrasi aplikasi BigFix untuk menunjukkan bukti hasil bagi sampel kitaran tampung (patch) tersebut.

Kemas Kini Teknologi

Dalam alam teknologi yang pantas berubah ini, ia adalah sangat penting untuk MCMC berada di barisan hadapan dengan teknologi yang terkini, termasuk peningkatan baharu dan ciri-ciri yang diperkenalkan dalam perkakasan, perisian, dan sistem. Ini membolehkan MCMC untuk sentiasa menerima pakai perkembangan terkini mengenai isu keselamatan, menangani kelemahan dan melaksanakan kemajuan.

Pengurusan Data Moden oleh Oracle

Pasukan prinsipal Oracle telah memperkenalkan Oracle Cloud kepada MCMC, untuk memperkukuh Pengurusan Data Moden dan menunjukkan kaedah untuk mendapatkan jawapan daripada pelbagai jenis data dan sumber.

Perlindungan dan Tadbir Urus Maklumat oleh Microsoft

Pasukan prinsipal Microsoft telah berkongsi tentang kepentingan keselamatan data menggunakan Perlindungan Maklumat Microsoft Purview dan Perkongsian Data.

Pembentangan Penyimpanan Dokumen dalam Talian oleh Revotrend

Revotrend membentangkan mengenai penyimpanan yang selamat, pengimbasan yang selamat dan pemusnahan terjamin selaras dengan permintaan daripada Bahagian Harta dan Pentadbiran (PRAD).

Pengenalan kepada Watsonx dan IBM Lakehouse oleh IBM

Pasukan prinsipal IBM mengadakan sesi kemas kini teknologi dengan memperkenalkan produk IBM Watsonx dan IBM Lakehouse, dalam penerokaan cara untuk mengintegrasikan penggunaan AI ke dalam produk Watsonx.

Pembentangan mengenai Sistem untuk Pengurusan Projek by Noventiq

ITD menjemput pasukan Noventiq untuk membentangkan dan menunjukkan Sistem untuk Pengurusan Projek. Ini adalah untuk meneroka dan memahami ciri-ciri dan keupayaan yang ditawarkan oleh solusi yang dibentangkan oleh pasukan Noventiq.

Sesi kemas kini teknologi Veeam & HPE

Pasukan Veeam berkongsi mengenai kemajuan, ciri-ciri dan manfaat menggunakan Penyelesaian Sandaran (Backup) Veeam. Mereka juga berkongsi mengenai amalan dan strategi terbaik untuk melaksanakan penyelesaian sandaran mereka. Pasukan HPE berkongsi mengenai proses transformasi digital, Portfolio Tahap Tinggi HPE dan cara-cara menggunakan Teknologi Awan HPE – GreenLake untuk Edisi Perniagaan Awam Persendirian.

Kemas kini teknologi menggunakan penyelesaian Boomi

ITD telah menjemput pasukan Boomi untuk berkongsi pengalaman integrasi Boomi. Boomi ialah sebuah platform penyepaduan berasaskan awan yang menyediakan alat yang komprehensif untuk menyambungkan aplikasi, data dan proses, dengan menggunakan pembangunan kod rendah dan penyelesaian iPaaS.

Kemas kini teknologi pelaksanaan GitHub kepada MCMC oleh AWS

ITD telah menjemput pasukan prinsipal AWS untuk berkongsi tentang amalan baik bagi penyimpanan kod menggunakan GitHub dan AWS. Mereka menerangkan mengenai strategi untuk versi dan pengurusan kod yang berkesan, serta menjalankan ujian unit yang mantap dengan menggunakan GitHub dan AWS.

Cadangan APM dan AIOps oleh IBM

Pasukan prinsipal IBM bekerjasama dengan Pasukan TechLab Security untuk membentangkan topik mengenai Pengurusan Prestasi Aplikasi (QPM) dan AIOps. APM ialah alat untuk memantau dan mengurus prestasi perisian, manakala AIOps boleh meningkatkan dan mengautomatiskan tugas operasi IT dengan memanfaatkan AI dan algoritma pembelajaran mesin.

Sesi kemas kini teknologi Checkpoint & F5

Pasukan Checkpoint berkongsi beberapa kemas kini dalam Penyelesaian Penuh Check Point, Penyelesaian Penyatuan Keselamatan Rangkaian, Segmentasi Rangkaian Amanah Sifar, Penyatuan Kawalan Keselamatan Rangkaian, Penyatuan Keselamatan Rangkaian Utara/Selatan dan Timur/Barat untuk Keselamatan Awan Di Prem dan Persendirian dan Data Hipersekal Pusat dengan Maestro. Pasukan F5 pula berkongsi topik yang berkaitan dengan keselamatan dan ancaman pada API, infrastruktur aplikasi moden dan kes rujukan.

Sesi kemas kini teknologi oleh Fortigate & Trendmicro

FortiGate dan Trendmicro telah berkongsi beberapa kemas kini teknologi yang berkaitan dengan trend ancaman semasa, penyelesaian yang ditawarkan dan infrastruktur aplikasi dan kajian kes rujukan.

Kembara pemodenan digital bersama INFOMINA

ITD menghadiri satu sesi yang dianjurkan oleh INFOMINA bekerjasama dengan Pasukan Software AG mengenai Pemodenan Aplikasi Digital menggunakan Teknologi SAG. Sesi ini menekankan manfaat penyepaduan aplikasi berasaskan awan dan di premis.

Penyelesaian Sistem Pengurusan Dokumen Perusahaan (EDMS) oleh Crest InfoSolutions

ITD telah menjemput pasukan Crest Infosolutions untuk membentangkan penyelesaian EDMS, kajian kes penggunaan dan keupayaan penyepaduan menggunakan platform Alfresco.

Persidangan

Selain POC dan sesi kemas kini teknologi oleh vendor, ITD juga menghadiri beberapa persidangan untuk meningkatkan kemahiran dan pengetahuan teknologi terkini. Persidangan-persidangan tersebut juga membuka peluang untuk MCMC bergaul dengan pemain industri dan mengemas kini pemahaman tentang trend teknologi terkini dalam industri.

- i. Hari Sektor Awam Malaysia oleh AWS dan GovInsider
- ii. Internet benda (IoT) di Titik Persimpangan: Menavigasi Risiko Siber Menyasarkan IoT dalam Webinar Ear AI oleh GovInsider
- iii. Forum Inovasi Teknologi IBM oleh IBMASEAN
- iv. GovInsider Live Malaysia
- v. Sidang Kemuncak AI Microsoft ASEAN

Projek Utama ITD

Pada tahun 2023, ITD telah berjaya melaksanakan beberapa penambahbaikan teknologi, dengan kerjasama Jabatan Pengguna.

6 Februari 2023 Sistem Pemantauan dan Pengurusan Risiko RMS

Merupakan sebahagian daripada penambahbaikan Pengurusan Kesenambungan Perniagaan (BCM) untuk memastikan Bahagian Pengurusan Risiko (RMD) dapat beroperasi dengan berkesan melalui penaikan taraf sistem unit BCM.

Mac 2023 Penambahan JENDELA

Penambahbaikan berterusan telah dilakukan pada sistem Peta JENDELA. ITD juga telah melaksanakan penambahan perkhidmatan dengan data liputan 5G ke dalam Peta JENDELA, laman web dan aplikasi mudah alih.

15 Mei 2023 Integrasi Unit Organisasi (OU) Sistem Peperiksaan (SEMS) MCMC dan Pembaharuan Sistem Pengurusan Penomboran NumSys dalam Sistem Kewangan Bersepadu MCMC (SIFS)/ Penciptaan NumSys & SEMS OU

Modul Unit Organisasi (OU) Sistem Kewangan Bersepadu MCMC (SIFS) ialah modul sendiri dan tidak berintegrasi dengan mana-mana sistem dalaman MCMC. Penambahbaikan dalam Modul AR SIFS adalah untuk mencipta OU baharu yang boleh mengintegrasikan SIFS dengan NumSys dan SEMS. Tujuan utama adalah untuk menangkap butiran invoice dan resit untuk kedua-dua hasil NUMSYS dan SEMS dalam SIFS.

26 Jun 2023 Penambahbaikan Sistem Pengurusan Kes Penguatkuasaan (ECMS)

Penambahbaikan ini adalah untuk memastikan data dalam Bahagian Penguatkuasaan (ED) adalah diurus dengan betul, teratur secara konsisten dan mudah diakses. Sistem ini juga akan menjadi platform induk untuk pengesanan kes, perkembangan serta kemas kini status. Sistem ini perlu dinaik taraf untuk memastikan keserasian dengan perkembangan terkini bagi membolehkan pasukan ED menjalankan siasatan terhadap Laporan Maklumat Pertama (FIR) dengan cekap.

September 2023 Aktiviti pembersihan data SIFS & UI SIFS dan SSO berpusat

Penambahbaikan telah dilakukan terhadap SIFS untuk pembersihan data dan pemusatan SSO.

2 Disember 2023 Technical Standard System (TSS)

Sistem TSS adalah sistem berpusat untuk Jabatan Pembangunan Standard (SDD) dan Bahagian Teknologi dan Standard (TSD) bagi mengurus pendaftaran, aplikasi, penghantaran, pengesahan, cadangan dan ulasan. Sistem ini membantu memastikan kemas kini dan data disatukan, diuruskan dengan baik dan mudah diakses. Sistem ini telah dilancarkan dalam talian pada 2 Disember 2023.

KERJASAMA & KOLABORASI

Modal	Kewangan, Intelektual, Sosial & Perhubungan
Risiko Organisasi	Risiko Pengawalseliaan, Risiko Pembangunan Industri, Risiko Reputasi
GRI	GRI 102: Stakeholder Engagement
SDGs	SDG 17: Matlamat Pembangunan Lestari

PENGENALAN

MCMC bertanggungjawab untuk membangunkan industri komunikasi dan multimedia di Malaysia bagi merealisasikan dasar pembangunan dan pelan-pelan nasional kerajaan. Matlamat ini boleh dicapai melalui kerjasama dan kolaborasi strategik di antara pihak berkepentingan MCMC. Malaysia adalah antara negara anggota yang progresif dan aktif dalam menyumbangkan tenaga dan idea bagi inisiatif-inisiatif yang dijalankan oleh Association of Southeast Asian Nations (ASEAN), Asia-Pacific Telecommunity (APT), International Telecommunication Union (ITU), Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC), Universal Postal Union (UPU), Asia-Pacific Postal Union (APPU) dan forum antarabangsa lain.

Untuk memastikan jalinan kerjasama kondusif yang berterusan antara peserta-peserta industri komunikasi dan multimedia tempatan dan antarabangsa, Bahagian Hal Ehwal Antarabangsa (*International Affairs Division-IAD*) telah ditubuhkan pada tahun 2021 sebagai pusat perancangan taktikal dan koordinasi advokasi antarabangsa. IAD bertanggungjawab terhadap hubungan kerja antara Malaysia dengan negara-negara lain, terutamanya dalam sektor digital pada peringkat kementerian dan badan kawal selia, melalui penglibatan yang aktif dalam memberikan sumbangan terhadap pembangunan dan kemajuan sektor digital di Malaysia. Ini dilakukan melalui pendedahan kemajuan dalam bidang kawal selia dan polisi di peringkat antarabangsa, syor-syor polisi, pengurusan dan pelaksanaan projek-projek, rundingan strategik perdagangan dan perwakilan di peringkat serantau.

IAD bekerjasama rapat dengan Kementerian KKD, badan kawal selia serantau dan global, pemain-pemain industri dan pelbagai organisasi antarabangsa dalam sektor komunikasi dan multimedia.

TADBIR URUS, POLISI DAN PROSEDUR

Struktur pengurusan IAD direka dengan objektif untuk menggalakkan penyertaan aktif daripada perwakilan MCMC yang kompeten serta sumbangan yang berkesan dalam setiap peranan yang digalas. IAD terdiri daripada sembilan (9) orang kakitangan, termasuk Ketua Bahagian (Pegarah Kanan), dua (2) Ketua Jabatan, lima (5) pegawai peringkat kerja dan seorang Penolong Eksekutif.

Bahagian ini dibahagikan kepada dua Jabatan:

Jabatan Hal Ehwal ASEAN dan Hubungan Dua Hala (*ASEAN and Bilateral Affairs Department – ABAD*)

- ABAD bertanggungjawab terhadap hal-ehwal kawal selia dan kedudukan Malaysia di peringkat ASEAN (dengan kerjasama KKD). Antara bidang tugas yang digalas termasuk menghadiri mesyuarat bersama semua Negara Anggota ASEAN (Mesyuarat peringkat Menteri dan Pegawai-Pegawai Kanan) Rakan Dialog (*Dialogue Partners*) dan Rakan Pembangunan (*Development Partners*) ASEAN. ABAD turut bertindak sebagai pengantara jabatan-jabatan dalaman MCMC dengan organisasi lain seperti agensi kawal selia, kedutaan dan kementerian lain bagi sebarang urusan berkaitan kawal selia sektor komunikasi dan multimedia. Jabatan ini juga bertanggungjawab menyelaras hubungan kawal selia dua-hala antara MCMC dan pihak berkepentingan antarabangsa melalui pengenalan, rundingan dan pemeteraian untuk kerjasama dua hala.

Mesyuarat bersama Negara Anggota ASEAN

Jabatan Hal Ehwal Serantau dan Hubungan Pelbagai Hala (*Regional and Multilateral Affairs Department – RMAD*)

- RMAD dipertanggungjawabkan dengan pemerkasaan inisiatif kerjasama dan anjuran strategik MCMC di peringkat antarabangsa. Jabatan ini bertanggungjawab untuk menganjurkan program-program MCMC dan memelihara kepentingan Malaysia dalam hal ehwal komunikasi dan multimedia di peringkat serantau dan pelbagai hala. Melalui keahlian MCMC, Malaysia berada dalam pertubuhan-pertubuhan utama antarabangsa iaitu ITU, APT, APEC dan UPU. Selain itu, RMAD dengan kerjasama KKD juga memainkan peranan sebagai jabatan yang bertanggungjawab menyediakan pengisian teknikal MCMC kepada rundingan-rundingan perdagangan antarabangsa yang melibatkan sektor komunikasi dan multimedia yang diterajui oleh Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri (MITI).

INISIATIF UTAMA TAHUN 2023

Projek Utama	Objektif
Memuktamadkan projek untuk kitaran kerja 2022 bagi sektor Digital ASEAN: <i>Digital Policy Action Areas for a Connected ASEAN</i>	Mengenal pasti dan membangunkan syor-syor garis panduan amalan kawal selia terbaik sebagai sumber maklumat agensi kawal selia di ASEAN.
<i>The 20th APT Telecommunication/ICT Development Forum (ADF-20)</i>	Objektif keseluruhan ADF-20 pada tahun 2023 yang diluluskan oleh MC-46 pada Disember 2022 adalah: • Memberi fokus kepada isu pembangunan telekomunikasi/ICT bagi negara membangun, di mana pembuat dasar, pengawal selia, dan pegawai relevan lain dari rantau tersebut berkumpul. • Memberi peluang kepada ahli-ahli untuk berkongsi maklumat mengenai amalan terbaik dan perkongsian pengalaman dalam menangani isu-isu lazim dalam pembangunan telekomunikasi/ICT. • Mempromosikan kepakaran menangani isu-isu utama dalam pembangunan telekomunikasi/ICT serta memudahkan kerjasama serantau bagi pembangunan telekomunikasi/ICT yang diperlukan.
Mesyuarat Jawatankuasa Bersama dalam Bidang Penerangan dan Komunikasi Malaysia dan Singapura kali ke-6 (6th JCM)	Jawatankuasa Kerja Komunikasi (CWG) telah menyampaikan laporan mesyuaratnya semasa 6th JCM. CWG yang dihadiri oleh wakil-wakil dari MCMC, Malaysia Digital Economy Corporation (MDEC), Info-Communications Development Authority of Singapore (IMDA) dan Jabatan Perlindungan Data Peribadi (JPDP), KKD.. MCMC membentangkan inisiatif bertajuk <i>Strategic Review of the Certification Framework for Communications Equipment</i> .

The 20th APT Telecommunication/ICT Development Forum (ADF-20)

MCMC juga berperanan aktif sebagai Ahli Majlis ITU dalam meneraju penglibatan Malaysia di peringkat antarabangsa.

STRATEGI DAN PERUNTUKAN SUMBER

Memandangkan Bahagian ini bertanggungjawab terhadap fungsi yang berkaitan dengan hubungan dan kedudukan MCMC di peringkat antarabangsa dan serantau, IAD menggunakan strategi pembahagian tugas mengikut rantau dan organisasi. Namun begitu, IAD berfungsi atas mekanisme perkongsian tanggungjawab di mana kerjasama sepasukan diutamakan. Berdasarkan prinsip tersebut, strategi dan perincian bidang tugas pegawai IAD termasuk:

- a. Mengenal pasti sasaran dan Petunjuk Prestasi Utama (KPI) yang berkaitan, boleh dicapai dan berorientasikan tugas;
- b. Penyelarasan yang efektif dengan pihak berkepentingan utama, iaitu KKD, Kementerian Luar Negeri (KLN), Sekretariat badan antarabangsa seperti ASEAN, ITU, APT, UPU dan pihak-pihak yang berkepentingan lain;
- c. Memperuntukkan belanjawan yang mencukupi untuk menyokong KPI dan sasaran yang telah dikenal pasti;
- d. Fleksibiliti untuk mengguna semula dan mengoptimumkan belanjawan yang telah diperuntukkan;
- e. Mengoptimumkan sumber-sumber sedia dengan tujuan untuk meningkatkan piawaian kecekapan;
- f. Memelihara ketepatan masa dan hasil berkualiti; dan
- g. Memberi perhatian kepada perincian dan keupayaan menguruskan cabaran dengan berkesan.

PENCiptaan NILAI/PRESTASI/KEJAYAAN

MCMC menjadi tuan rumah bagi lawatan dua hala yang melibatkan rakan sejawat dari negara-negara asing yang berprestij. Delegasi dari *National ICT Authority of Papua New Guinea (NICTA)*, *Ministry of Communication and Information Technology, Indonesia (KOMINFO)*, *National Communications Authority of Somalia (NCA)*, *The National Broadcasting and Telecommunications Commission of Thailand (NBTC)*, *The National Electronic Authentication Center (NEAC)*, *Dubai Future Foundation (DFF)*, *The State Post Bureau of China (SPB)*, *The UK Government Communication Service International (GCSI)* dan *Radio and Television Supreme Council (RTUK)*, Turkiye merupakan antara rakan sejawat MCMC yang telah bertandang ke Cyberjaya. Hubungan dua hala tersebut melibatkan perbincangan kolaboratif dan pertukaran aspirasi mengenai isu-isu kawalan selia yang relevan antara negara-negara tersebut. Peranan MCMC sebagai tuan rumah menunjukkan komitmen Malaysia dalam memupuk perkongsian global dan berkomunikasi merentasi sempadan untuk pertumbuhan dan kemajuan bersama. Kerjasama tersebut bukan sekadar simbolik, tetapi juga merupakan komitmen untuk membina masa depan yang kukuh.

Gambar di atas menggambarkan kunjungan dua hala dari *State Post Bureau of The People's Republic of China (SPB)* ke Ibu Pejabat MCMC, Cyberjaya. Perbincangan tersebut meliputi aspek kerjasama dan peluang secara menyeluruh dan melibatkan penandatanganan MoU yang meraih sambutan ulang tahun hubungan diplomatik Malaysia dan China yang ke-50. Turut dirancang ialah penerbitan setem pos bersama menandakan kerjasama dan aspirasi antara dua negara serta peningkatan inovasi dan kecekapan dalam perkhidmatan pos.

Selain itu, IAD turut mengurus dan mengaturkan pelbagai aktiviti antarabangsa untuk pegawai-pegawai pengurusan dan jabatan lain di MCMC, di mana mereka memainkan peranan penting sebagai ahli panel forum, pengerusi mesyuarat kumpulan kerja teknikal, serta pakar teknikal dalam forum dan persidangan antarabangsa. Hal ini menunjukkan kesungguhan MCMC dalam memberikan sumbangan yang bermakna kepada pembangunan dan kemajuan sektor komunikasi dan multimedia.

Padan tahun 2022, Malaysia telah meraih kemenangan kerusi Ahli Majlis Kesatuan Telekomunikasi Antarabangsa (ITU) untuk penggal 2023-2026 bagi mewakili Zon Asia dan Australasia. Pencapaian ini membuktikan sokongan dan kepercayaan negara-negara Anggota ITU terhadap kemampuan dan sumbangan Malaysia. Untuk memastikan Malaysia kekal dikenali, pada tahun 2023, IAD terus memberi sumbangan ke arah kesalinghubungan yang bermakna, sejajar dengan komitmen ITU untuk menghubungkan seluruh dunia.

Malaysia juga memainkan peranan penting dalam beberapa mesyuarat kumpulan kerja peringkat antarabangsa seperti berikut:

- *Alternate Councilor for ITU (2024-2026);*
- *Vice Rapporteur for ITU-D Study Group Question 1/1 (Study Period of 2022 – 2025);*
- *Deputy Convenor of ICT Development and Policy Steering Group, APEC Telecommunications and Information Working Group (2023 – 2024);*
- *Vice Rapporteur on Group Consultation APT Secretariat Policy and Regulation.*

IAD turut memainkan peranan yang aktif dalam proses rundingan perjanjian perdagangan bebas antarabangsa, khususnya yang melibatkan bidang telekomunikasi dan ekonomi digital. Berikut merupakan senarai rundingan yang disertai oleh IAD MCMC, selaku penasihat teknikal rundingan kepada kementerian-kementerian yang terlibat:

- *ASEAN-Canada Free Trade Agreement (ACAFTA)*
- *WTO Joint Statement Initiative*
- *Indo-Pacific Economic Framework (IPEF)*
- *ASEAN-China Free Trade Agreement (ACFTA)*
- *Malaysia-European Free Trade Agreement (MY-EFTA)*
- *Malaysia-UAE Free Trade Agreement (CEPA)*

Indo-Pacific Economic Framework (IPEF) Negotiating Round

ASEAN-Canada Free Trade Agreement Trade Negotiating Committee Meeting and Related Meetings (5th ACAFTA TNC Meeting)

Girls in ICT Day bersama ITU

PANDANGAN HADAPAN BAGI TAHUN 2024

Di peringkat antarabangsa, IAD akan terus menjalankan tugas kami secara aktif dalam mewakili MCMC dan Malaysia dalam sektor komunikasi dan multimedia. Dengan Malaysia terus memegang jawatan sebagai Ahli Majlis untuk kedua-dua ITU dan UPU mewakili rantau kita, MCMC dijangka akan terlibat secara meluas dalam proses pembentukan dasar antarabangsa, serta memperjuangkan kemajuan dan pembangunan dalam industri telekomunikasi dan pos.

KOMUNIKASI MUDAH ALIH DAN KESIHATAN

Modal	Modal Pembuatan, Modal Sosial dan Perhubungan
Risiko Organisasi	Risiko Pengawalseliaan, Risiko Pembangunan Industri, Risiko Reputasi
GRI	-
SDGs	-

PENGENALAN

Keselamatan orang ramai terhadap risiko frekuensi radio medan elektromagnet (RF-EMF) daripada infrastruktur radiokomunikasi (RCI) adalah keutamaan MCMC. Kami berusaha untuk memastikan langkah-langkah bersesuaian diambil untuk mengurangkan sebarang risiko kesihatan dan keselamatan, selaras dengan peraturan Suruhanjaya serta garis panduan antarabangsa.

PENTADBIRAN, DASAR, DAN PROSEDUR

Jabatan Pembangunan Teknologi (TDD) MCMC memberi penekanan yang besar kepada kemajuan dan perakuan teknologi hijau yang mampan. Ini melibatkan usaha untuk mengurangkan bahan buangan elektronik mudah alih dan mengurangkan pelepasan karbon dalam sektor komunikasi dan multimedia. Selain itu, kami memastikan undang-undang dan peraturan yang ketat dikuatkuasakan untuk melindungi keselamatan dan kesejahteraan pekerja dan orang awam, terutamanya berkaitan dengan medan elektromagnet frekuensi radio (RF-EMF). MCMC dengan teliti menjalankan penilaian pemantauan secara rawak untuk memastikan pematuhan industri terhadap Standard Mandatori untuk Pancaran Medan Elektromagnet dari Infrastruktur Komunikasi Radio (MS EMF) – Penentuan No. 5 tahun 2021¹ di seluruh Malaysia, merangkumi kawasan bandar, pinggir bandar, dan luar bandar.

INISIATIF UTAMA TAHUN 2023

PENGUKURAN DAN PEMETAAN RF-EMF

Pada 30 Ogos 2022, MCMC dan Agensi Nuklear Malaysia (ANM) telah menandatangani satu Memorandum Persefahaman (MoU) untuk mewujudkan kerjasama dalam aspek pembangunan modal insan, advokasi, pengukuran dan pengesahan laporan pematuhan RF-EMF. Seterusnya, satu program pengukuran RF-EMF telah dijalankan di 21 lokasi di seluruh negara antara Ogos 2022 hingga Ogos 2023 untuk menilai dan mengukur taburan pendedahan radiasi RF-EMF kepada orang awam yang merangkumi kawasan bandar, pinggir bandar dan luar bandar.

Inisiatif ini memastikan pematuhan penyedia perkhidmatan rangkaian (NSP) terhadap had pendedahan yang ditetapkan dalam MS EMF. Pengukuran RF-EMF dilakukan melalui dua (2) kaedah, pengukuran jalur lebar melalui ujian pemanduan (*drive test*) dan pengukuran setempat (*spot measurement*) berdasarkan Kod Teknik MCMC MTSFB TC G032:2021 Ramalan dan Pengukuran Pendedahan RF-EMF dari Stesen Pangkalan.

Keputusan keseluruhan pengukuran mendapati pendedahan RF-EMF di sekitar 21 lokasi tersebut adalah rendah di bawah had pendedahan¹ yang dibenarkan dan mematuhi MS EMF seperti yang tercatat dalam jadual di bawah:

No.	Lokasi	Bacaan Purata (V/m)	
		Ujian Pemanduan (Drive Test)	Pengukuran Setempat (Spot Measurement)
1	Pulau Pinang – Georgetown	1.47066	1.06022
2	Pulau Pinang – Bayan Lepas	1.28996	4.53595
3	Pulau Pinang – Seberang Perai	1.06476	2.6554
4	Kelantan – Kota Bharu	1.63035	1.72569
5	Putrajaya	1.07631	1.16338
6	Perlis – Arau	1.64137	1.48494
7	Kedah – Alor Setar	1.3320	2.43193

¹ Had pendedahan ini disyorkan oleh Suruhanjaya Antarabangsa Mengenai Radiasi Sinaran Tidak Mengion (International Commission on Non-Ionising Radiation Protection) dan diguna pakai oleh pelbagai negara termasuklah Australia, United Kingdom, Jepun dan Korea Selatan.

No.	Lokasi	Bacaan Purata (V/m)	
		Ujian Pemanduan (Drive Test)	Pengukuran Setempat (Spot Measurement)
8	Perak – Ipoh	0.86473	1.72569
9	Selangor – Shah Alam	1.49007	2.22410
10	Selangor – Subang Jaya	1.10876	1.74322
11	Selangor – Kuala Selangor	0.82426	1.85327
12	Kuala Lumpur – Bukit Bintang	3.39936	5.67690
13	Kuala Lumpur – Bangsar	1.31638	3.01827
14	Pahang – Kuantan	1.77156	2.72733
15	Melaka – Alor Gajah	0.28247	0.85262
16	Johor – Johor Bahru	1.31822	2.71974
17	Sarawak – Kuching	1.20804	2.69949
18	Sabah – Kota Kinabalu	1.0464	5.96688
19	Sabah – Tawau	1.4089	2.50632
20	Terengganu – Kuala Terengganu	0.84033	2.18454
21	Sarawak – Bario	0.5492	1.8193

AKTIVITI-AKTIVITI KESEDARAN

MCMC juga telah menjalankan beberapa aktiviti kesedaran dalam Tahun Kewangan 2023 untuk mendidik orang ramai mengenai RF-EMF termasuk:

Kursus Pengurusan Kesedaran dan Aduan Awam Berkenaan Medan Elektromagnet Frekuensi Radio daripada Infrastruktur Telekomunikasi – Radiasi EMF dari Menara Telco: Adakah Kita Selamat?

Untuk meningkatkan pemahaman Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) dan agensi Kerajaan Negeri mengenai kepentingan serta manfaat teknologi tanpa wayar, MCMC telah menganjurkan dua (2) sesi kursus pengurusan kesedaran dan aduan awam mengenai medan elektromagnet frekuensi radio dari infrastruktur telekomunikasi pada tahun 2023. Ini bertujuan untuk melengkapi kehadiran PBT dari seluruh negara sejak penganjuran kursus tersebut pada tahun 2019.

Sehingga Disember 2023, sejumlah 135 PBT telah mengambil bahagian dalam kursus ini, yang merangkumi 87% daripada keseluruhan jumlah PBT.

Kajian Persepsi Awam mengenai Pelepasan Medan Elektromagnet (EMF) daripada Infrastruktur Komunikasi Radio 5G dan Peralatan Premis Pengguna 5G (CPE) Melalui Geran Kajian Masyarakat Digital (DSRG)

MCMC dengan kerjasama Universiti Putra Malaysia (UPM) telah menjalankan kajian bagi memahami persepsi dan penerimaan awam terhadap pelepasan EMF daripada infrastruktur komunikasi radio dan CPE 5G di sekitar Lembah Klang dan Pulau Pinang. Kajian ini

yang mengambil masa selama enam (6) bulan telah berjaya disiapkan pada Mei 2023 melalui gabungan strategi tinjauan dan penaakulan deduktif (*deductive reasoning*) berdasarkan maklum balas daripada 410 sukarelawan daripada pelbagai peringkat umur dan latar belakang.

Hasil daripada kajian menyimpulkan bahawa tahap persepsi awam terhadap risiko berkaitan kesihatan adalah sederhana. Orang ramai juga didapati menggunakan pelbagai platform media untuk mendapatkan maklumat lanjut tentang teknologi 5G. Namun begitu, terdapat beberapa aspek yang masih kurang kefahaman orang ramai seperti teknologi Bluetooth dan radiasi EMF telefon mudah alih.

PANDANGAN HADAPAN BAGI TAHUN 2023

MCMC bertekad untuk memantau secara berterusan perkara-perkara berkaitan RF-EMF melalui penilaian pemantauan secara rawak dari semasa ke semasa. Menurut keperluan MS EMF, penyedia perkhidmatan rangkaian juga dikehendaki mengemukakan Laporan Pematuhan EMF dan Deklarasi Pematuhan EMF untuk memastikan pancaran EMF dari RCI berada dalam had pendedahan yang dibenarkan, sebagaimana yang disyorkan oleh Suruhanjaya Antarabangsa Mengenai Radiasi Sinaran Tidak Mengion (ICNIRP).

Di samping itu, kami akan terus mengenalpasti perkongsian dan kerjasama untuk membantu menyebarkan maklumat melalui pelbagai platform dan meningkatkan persepsi orang ramai terhadap komunikasi tanpa wayar.

PEMBANGUNAN KOMUNITI

Modal	Modal Kewangan, Modal Sosial dan Perhubungan
Risiko Organisasi	Risiko Reputasi
GRI	GRI 413: Komuniti Tempatan 2016
SDGs	SDG 17: Kerjasama demi Matlamat

PENGENALAN

Pembentangan RMK-12 oleh kerajaan Malaysia menekankan pentingnya pertumbuhan ekonomi digital dalam membangunkan bakat masa depan untuk memacu pertumbuhan ekonomi negara. Oleh itu, Pembangunan Komuniti adalah aspek penting dalam komitmen MCMC untuk menyokong dan memajukan kesejahteraan masyarakat dengan menggalakkan akses kepada perkhidmatan komunikasi dan multimedia. Selaras dengan Matlamat Pembangunan Lestari (SDG) ke-17: Kerjasama demi Matlamat, MCMC mengutamakan kepentingan usaha bersama dalam mendorong perubahan positif dan memupuk pertumbuhan yang menyeluruh. Melalui usaha kami dalam pembangunan komuniti yang melibatkan pelbagai inisiatif dan program bertujuan untuk merapatkan jurang digital, memberdayakan komuniti tempatan, dan memupuk keterangkuman digital, terutamanya dalam golongan pendapatan terendah (B40), kami melihat peluang untuk meningkatkan reputasi kami sebagai organisasi yang prihatin dan bertanggungjawab, serta meningkatkan keyakinan pihak berkepentingan melalui penglibatan yang baik dalam pembangunan komuniti.

TADBIR URUS, DASAR DAN PROSEDUR

Kami sedar akan peranan kami dalam membangun industri multimedia dan komunikasi negara sejajar dengan RMK-12. Di bawah pengawasan MCMC, penubuhan Bahagian Pusat Pemantauan (CMD) serta Pejabat Pusat Pemantauan 2 (CMO2) menandakan komitmen kami dalam memantau dan mengkoordinasikan pelbagai projek serta inisiatif nasional untuk memastikan matlamat dan visi dalam menghasilkan pertumbuhan ekonomi digital yang mampan tercapai. Inisiatif seperti PEDi dan PAKEJ penting dalam memastikan semua rakyat Malaysia dapat mengambil bahagian dalam aktiviti ekonomi digital negara ini.

Komposisi CMO2 merangkumi satu (1) Ketua Jabatan, satu (1) Pengarah II, dan satu (1) Timbalan Pengarah yang terlibat secara langsung dalam pemantauan serta aktiviti berkaitan dengan Projek.

Peranan dan tanggungjawab utama CMO2 adalah seperti berikut:

- Pemantauan pelaksanaan projek-projek di bawah Pelan Tindakan Nasional termasuk RMK-12, MyDIGITAL, Majlis Ekonomi Digital 4IR (MED4IR), dan Belanjawan 2023 serta pelaporan status kemajuan kepada pihak berkepentingan.

- Pemantauan pelan-pelan transformasi MCMC yang berkaitan dengan PAKEJ, PEDi, Pelan Tindakan Malaysian Broadcasting Industry Lab (MBIL), inisiatif terpilih MyDIGITAL, dan indikator terpilih RMK-12.
- Memacu pelaksanaan projek-projek di bawah PAKEJ, PEDi, Pelan Tindakan MBIL, MyDIGITAL dan RMKe-12 supaya mencapai Petunjuk Prestasi Utama (KPI) dan garis masa yang ditetapkan.
- Memastikan projek-projek yang dikawal selia dilaksanakan mengikut standard proses yang ditetapkan (SOP), mengenal pasti risiko dan merancang langkah-langkah kawalan.
- Menyediakan laporan kepada pihak pengurusan tertinggi berkenaan perkembangan dan pencapaian PAKEJ, PEDi, Pelan Tindakan Makmal Industri Penyiaran Malaysia (MBIL), MyDIGITAL dan RMKe-12 bagi membantu dan memudahkan penyelesaian masalah yang melibatkan bidang kuasa kementerian/agensi lain berkaitan; dan
- Mencetuskan perubahan paradigma melalui kaedah pemikiran yang baharu untuk menghasilkan keputusan yang memuaskan dalam sektor dan industri berkaitan melalui strategi yang disenaraikan di bawah:
 - a) Mewujudkan objektif yang jelas dan dapat difahami oleh setiap ahli pasukan.
 - b) Memberi keutamaan kepada tugas yang penting berdasarkan tetapan masa.
 - c) Membuat semakan berkala berkaitan kemajuan projek dan menyesuaikan strategi mengikut keperluan.
 - d) Melaksanakan komunikasi yang jelas di antara semua ahli pasukan dan jabatan berkaitan.
 - e) Menyediakan langkah-langkah kawalan risiko bagi mengurangkan impak sekiranya berlaku sesuatu di luar jangkaan.

CMO2 juga mempunyai peranan penting dalam mencorak hala tuju industri berdasarkan projek pembangunan yang dipantau serta situasi dan persekitaran semasa. Dengan adanya Bahagian Pusat Pemantauan yang bertindak sebagai penyelia projek-projek yang dilaksanakan, kami dapat meningkatkan kecekapan, mengurangkan risiko dan menambahbaik pencapaian organisasi secara keseluruhan.

Sejurusnya, kami dapat meningkatkan penglibatan komuniti, memastikan pembangunan sosioekonomi dan keterangkuman digital serta menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi dan kesejahteraan sosial negara.

INISIATIF UTAMA TAHUN 2023

1. PUSAT EKONOMI DIGITAL (PEDi)

PEDi yang diterajui oleh MCMC merupakan salah satu inisiatif di bawah Pemberian Perkhidmatan Sejangat (PPS) bagi menyediakan akses Internet di kawasan yang kurang mendapat liputan dan turut memupuk kemahiran serta minat terhadap teknologi maklumat dalam kalangan komuniti tempatan yang kurang liputan dan kurang berkemampuan. PEDi juga bertujuan untuk menambah baik taraf hidup komuniti setempat melalui peningkatan akses Internet dan perkhidmatan nilai tambah (VAS). Selain itu, PEDi turut komited dalam memperkasakan komuniti B40 melalui program ICT, keusahawanan dan multimedia. Usaha ini termasuk menawarkan latihan keusahawanan untuk mempercepat pertumbuhan ekonomi digital serta meningkatkan taraf sosioekonomi komuniti setempat, yang sejajar dengan matlamat kerajaan untuk memastikan peluang sama rata bagi semua rakyat Malaysia dalam kemahiran digital tanpa mengira status sosial atau geografi.

Sejak penubuhannya pada tahun 2007, PEDi telah melalui pelbagai perubahan nama seiring dengan evolusi infrastruktur dan perkhidmatan yang ditawarkan. Kini, PEDi memainkan peranan penting dalam kehidupan masyarakat setempat, membantu meningkatkan akses kepada teknologi dan memperkukuh kemahiran digital dalam kalangan komuniti yang kurang berkemampuan.

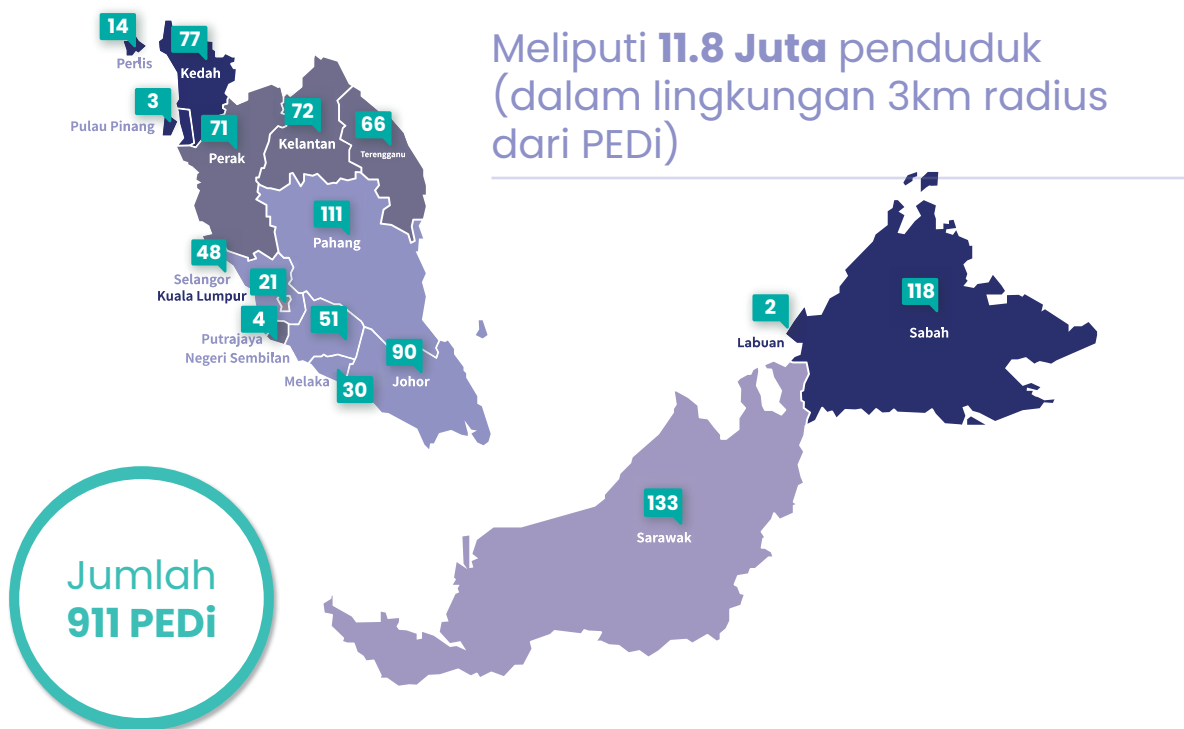
Setiap PEDi dilengkapi dengan akses Internet dan infrastruktur digital serta kakitangan terlatih untuk menyediakan perkhidmatan dan sokongan kepada komuniti tempatan. Peranan utama PEDi adalah:

- Menyediakan capaian Internet secara kolektif kepada masyarakat di kawasan yang kurang liputan perkhidmatan dan kepada kumpulan yang kurang mendapat manfaat dalam masyarakat.
- Menyediakan pelbagai kursus dan latihan berasaskan Teknologi Maklumat dan Komunikasi (ICT), keusahawanan, Sains, Teknologi, Kejuruteraan dan Matematik (STEM), serta multimedia.
- Meningkatkan kesedaran dan penglibatan komuniti ke arah menaik taraf sosioekonomi dan memperkasakan modal insan dalam kalangan masyarakat luar bandar dan miskin bandar.
- Merapatkan jurang digital antara masyarakat luar bandar dan bandar, serta antara kumpulan sasaran yang berbeza.

Peningkatan kemampuan usahawan kecil dalam mengadaptasi pendigitalan dan teknologi akan meningkatkan kecekapan serta kelestarian perniagaan jangka panjang. Usaha yang dilaksanakan melalui PEDi ini berjaya membantu komuniti setempat menyertai ekonomi digital, membuka peluang kepada sumber pendapatan tambahan, meningkatkan daya saing serta memberi impak positif kepada pertumbuhan ekonomi negara.

Memperkasakan PEDi Demi Kemakmuran Komuniti Tempatan

Setakat ini, sebanyak 911 PEDi beroperasi di seluruh negara. Keberkesanan PEDi dalam meningkatkan taraf hidup penduduk tempatan telah terbukti di mana lebih dari 1.3 juta penduduk menggunakan perkhidmatan PEDi, dengan majoriti pengguna adalah berumur antara 22 hingga 59 tahun.

Taburan PEDi di seluruh Malaysia sehingga 31 Disember 2023²

² 11.8 juta penduduk dalam lingkungan 3km radius dari PEDi

Dalam usaha untuk mengukuhkan peranan PEDi dalam menggerakkan ekonomi digital komuniti setempat, beberapa inisiatif telah dilaksanakan, antaranya adalah:

- Memperkukuh peranan Ikon Usahawan PEDi sebagai mentor keusahawanan digital kepada para usahawan lain dengan memberikan impak yang ketara kepada usahawan setempat;
- Mengadakan lebih banyak kerjasama strategik dengan pelbagai agensi bagi mempelbagaikan program keusahawanan di bawah ekosistem PUPUK; dan
- Memperkasakan tanggungjawab Panel Penasihat PEDi bagi membantu menggerakkan PEDi di samping merancang dan melaksanakan pelbagai aktiviti kepada komuniti setempat.

Sekitar Hari Bersama Komuniti (HBK)

Program Hari Bersama Komuniti (HBK) PEDi 2023

Peranan PEDi dalam memperkasakan ekonomi digital komuniti setempat tidak terhad kepada program dan latihan yang ditawarkan sahaja, malah ia juga bergerak seiring dengan sokongan dan penglibatan komuniti dalam setiap aktiviti yang dianjurkan di PEDi. Pelaksanaan Hari Bersama Komuniti (HBK) anjuran PEDi merupakan salah satu usaha berterusan bagi mempromosikan PEDi dan memastikan PEDi terus relevan dan mendapat sambutan daripada komuniti setempat. Melalui HBK, PEDi mendekati komuniti dengan membawakan pelbagai program yang telah diolah berdasarkan keperluan komuniti setempat. Selain itu, rakan strategik PEDi turut dijemput untuk bersama-sama mendekati komuniti PEDi melalui aktiviti promosi yang dijalankan.

Antara rakan strategik MCMC dan PEDi yang sentiasa memberikan komitmen yang tinggi dan terlibat dalam program di PEDi adalah Agensi Pelaksanaan Ekonomi dan Koordinasi Strategik Nasional (LAKSANA), Perbadanan Ekonomi Digital Malaysia atau *Malaysia Digital Economy Corporation* (MDEC), Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO), MYNIC Berhad, Suruhanjaya Syarikat Malaysia (SSM) dan penyedia platform e-dagang seperti TikTok dan Shopee.

Tidak terhad kepada promosi di sekitar komuniti PEDi, pihak MCMC juga sentiasa membawa inisiatif PEDi ke luar kawasan bagi meluaskan jangkauan serta mendapatkan lebih ramai komuniti yang berdaftar melalui pelbagai program jelajah yang dianjurkan oleh pihak KKD mahupun MCMC. Antara program yang dijalankan termasuk Sambutan Hari Telekomunikasi dan Masyarakat Bermaklumat (WTISD) 2023 yang telah dilaksanakan di Sarawak. Selain itu, PEDi juga terlibat dalam siri Jelajah Program Karnival KITA MADANI, Kembara RIUH, Karnival FELDA, dan lain-lain program promosi.

Penglibatan Komuniti Setempat dalam Program & Latihan di PEDi

Atas usaha berterusan dan penglibatan pihak PEDi bersama komuniti setempat, sehingga penghujung tahun 2023, seramai lebih 1.3 juta pengguna telah direkodkan hadir menggunakan perkhidmatan dan menyertai program yang ditawarkan di PEDi. Penyertaan komuniti setempat dalam program dan latihan yang dilaksanakan di PEDi pula mencatatkan sebanyak 3.4 juta, merangkumi pelbagai kategori latihan seperti Keusahawanan Digital, Literasi ICT, Advokasi dan Penglibatan Komuniti, pembelajaran dalam talian serta STEM/internet kebendaan (IoT).

Lebih dari 1.3 Juta

Menggunakan perkhidmatan PEDi

W.P. Kuala Lumpur
12,151

W.P. Putrajaya
6,331

W.P. Labuan
720

Perlis
15,369

Lebih dari 3.4 Juta

Penyertaan latihan (meliputi semua kategori latihan)

Kelantan
135,018

Kedah
162,165

Selangor
73,067

Johor
148,679

Sabah
114,676

Pulau Pinang
2,637

Negeri Sembilan
64,904

Pahang
169,770

Sarawak
157,186

Perak
126,893

Melaka
44,070

Terengganu
99,145

Nota: Data hingga 31 Disember 2023

Jumlah pengguna PEDi daripada 911 PEDi
1,332,781

Umur

Jantina

47%

Lelaki

53%

Wanita

<22

34%

22-59

59%

60 & ke atas

7%

Persidangan PEDi MADANI 2023

Selepas 16 tahun beroperasi, Persidangan PEDi MADANI 2023 buat julung kalinya diadakan di Pusat Konvensyen Antarabangsa Putrajaya (PICC) pada 29 November 2023. Persidangan tersebut dirasmikan oleh Perdana Menteri, YAB Datuk Seri Anwar bin Ibrahim, dengan tema "Pemangkin Ekonomi Digital Negara". Acara tersebut meraikan Pengurus dan Penolong Pengurus PEDi dari seluruh negara dan memberi pengiktirafan kepada para usahawan yang telah berjaya menaiktaraf perniagaan mereka hasil daripada penyertaan latihan dan penggunaan perkhidmatan di PEDi.

Persidangan PEDI MADANI 2023

Persidangan tersebut meliputi empat (4) bahagian utama iaitu:

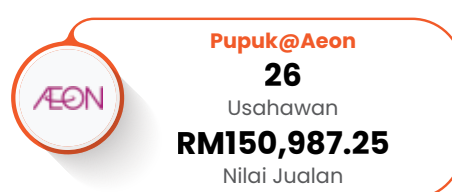
2. Program Pemeraksanaan Pendigitalan Usahawan Kecil (PUPUK)

Program Pemeraksanaan Pendigitalan Usahawan Kecil atau PUPUK merupakan inisiatif holistik yang dijalankan dengan kerjasama pelbagai rakan strategik bagi memperkasakan usahawan mikro dalam perniagaan. PUPUK yang diperkenalkan pada tahun 2021 telah memasuki tahun ketiga pelaksanaannya pada tahun 2023, adalah salah satu inisiatif pendigitalan yang berterusan bagi membantu usahawan-usahawan mikro beralih ke platform digital. Pelaksanaan program dibawah PUPUK turut disokong oleh agensi Kerajaan, agensi swasta, syarikat telekomunikasi dan penyedia platform e-Dagang.

Di bawah PUPUK, terdapat dua (2) program utama yang dijalankan oleh MCMC, iaitu program PUPUK@Shopee dan program PUPUK@AEON.

Program	Matlamat
PUPUK@Shopee	PUPUK@Shopee adalah kempen yang dibangunkan sebagai inisiatif untuk memperkasakan usahawan mikro menceburi platform e-Dagang dan beralih menggunakan teknologi terkini secara dalam talian.
PUPUK@AEON	PUPUK@AEON membuka peluang kepada usahawan mikro melalui PEdi untuk menjual produk mereka di pasar raya AEON secara fizikal. Ini dapat melahirkan lebih ramai usahawan yang mampu menyumbang kepada ekonomi digital negara.

Seramai 7,000 usahawan mikro menyertai perniagaan atas talian di bawah Program PUPUK@Shopee dengan jumlah jualan RM15,900,000. Program PUPUK terus dilaksanakan dengan kerjasama strategik bersama agensi yang terlibat serta menjalin kemitraan dengan sektor swasta, syarikat telekomunikasi, dan penyedia platform e-dagang.

3. Meningkatkan Literasi Digital dan Kewarganegaraan Digital

MCMC melalui Jabatan Program Komuniti (COMPD) terus melaksanakan pelbagai program advokasi dan keterlibatan untuk meningkatkan literasi digital di kalangan rakyat Malaysia. Program-program ini bertujuan untuk merealisasikan Objektif Polisi Kebangsaan di bawah AKM 1998. Melalui inisiatif Klik Dengan Bijak® (KDB) bersama-sama Sukarelawan ICT Malaysia® (MIV), MCMC telah menyumbang kepada beberapa usaha utama kerajaan secara langsung dan tidak langsung. Tujuan utama program ini adalah untuk mendedahkan kumpulan sasaran seperti pihak berkepentingan dan komuniti setempat kepada strategi dan inisiatif MCMC dalam mempromosikan keterangkuman digital, literasi digital, pemimpin digital dan kewarganegaraan digital. Aktiviti dan program yang dilaksanakan bertujuan untuk memperkasakan penggunaan ICT secara positif di seluruh negara.

Klik Dengan Bijak® (KDB)

KDB merupakan sebuah inisiatif kesedaran keselamatan Internet yang memberi tumpuan kepada golongan sasaran seperti kanak-kanak, remaja, ibu bapa, penjaga dan orang dewasa. KDB membudayakan penggunaan Internet secara positif, produktif dan bertanggungjawab serta menitikberatkan kawal selia sendiri (*self-regulation*) dalam membendung masalah penyalahgunaan Internet. Program-program anjuran KDB adalah berteraskan prinsip Rukun Negara yang merangkumi semua aspek kehidupan rakyat Malaysia daripada pelbagai peringkat umur dan latar belakang.

Pencapaian Utama KDB Sempena Ulang Tahun ke-10

Sehingga 2023, KDB telah mencapai lebih tujuh (7) juta capaian audiens melalui program-program yang telah dilaksanakan dengan kerjasama strategik bersama pelbagai agensi kerajaan dan swasta, pertubuhan bukan kerajaan (NGO), Institusi Pengajian Tinggi (IPT) serta pertubuhan antarabangsa.

2012

Pelancaran

Inisiatif KDB telah dilancarkan pada 1 Julai 2012

2020

Juara Hadiah WSIS 2020

Anugerah World Summit of Information Society (WSIS) anjuran Kesatuan Telekomunikasi Antarabangsa (ITU) untuk Kategori 12-AL C10: Dimensi Etika Masyarakat Maklumat

2021

Seminar Dalam talian

- Seminar on Child Online Protection Co-Organised by MCMC-UNICEF
- Girls in ICT Pocket Talk

2023

7 Juta Capaian Audiens

- Lebih daripada 7 juta capaian audiens melalui pelbagai program yang telah dilaksanakan dengan kerjasama strategik bersama pelbagai agensi kerajaan dan swasta, NGO, IPT dan lain-lain
- KDB menang Anugerah WSIS2020 untuk Dimensi Etika dan merupakan finalis untuk WSIS2023

2016

5 Juta Capaian Audiens

Lebih daripada 5 juta capaian audiens melalui aktiviti di lapangan seperti penglibatan strategik pameran, pertandingan, seminar dan lain – lain

2020

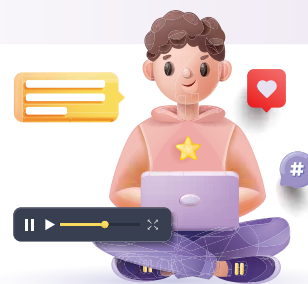
Bicara Klik Dengan Bijak

Program Advokasi Secara Dalam Talian

2022

MyCyberGenius

Sistem penilaian dan pemantauan advokasi untuk pelaksanaan KDB di seluruh negara oleh ibu pejabat MCMC, pejabat negeri MCMC dan PEDi

Program KDB Memperkasa

Projek-projek Utama KDB oleh Pejabat-pejabat Negeri MCMC

KDB @Felcra Lubuk Sireh, Perlis

Objektif program:

- Menyampaikan maklumat berkenaan peranan dan fungsi MCMC kepada komuniti setempat.
- Memberi pendedahan mengenai keselamatan, kewaspadaan dan tanggungjawab sebagai pengguna Internet.
- Memberi pendedahan mengenai tatacara membuat aduan liputan dan memahami tindakan MCMC dalam menangani isu liputan.

Tarikh pelaksanaan: 05 Jun 2023

Jenis peserta:

1. Dewasa 2. Remaja 3. Kanak-kanak

Rakan kerjasama:

Jabatan Penerangan (JAPEN)

Jumlah peserta:

600 orang

Memperkasa Ahli Pengakap dalam Mendepangi Cabaran Siber

Objektif program:

Memperkasa ahli Pengakap mengenai Etika dan Penggunaan Internet dengan Selamat.

Penerangan:

Program KDB bersama ahli Pengakap Negeri Kedah telah diadakan pada 21 Oktober 2023 di SK Tunku Malik, Kulim Kedah dengan penglibatan seramai 2000 peserta. Ini merupakan program kerjasama strategik antara MCMC Kedah serta Pesuruhjaya Pengakap Negeri Kedah.

Tarikh pelaksanaan: 21 October 2023

Jenis peserta: Ahli Pengakap

Rakan kerjasama:

1. Pesuruhjaya Pengakap Negeri Kedah
2. Jabatan Pendidikan Negeri

Jumlah peserta:

2,000 orang

Program Ceramah Klik Dengan Bijak

Objektif program:

- Meningkatkan kesedaran KDB dalam kalangan remaja khususnya pelajar di SMK Seri Nibong.
- Usaha memberi kesedaran kepada pelajar sekolah bagi penggunaan Internet yang baik untuk mengurangkan kemungkinan pengguna Internet menjadi mangsa atau pelaku jenayah siber.
- Memberi ilmu pengetahuan dalam penggunaan media sosial masa kini.

Tarikh pelaksanaan: 17 Julai 2023

Jenis peserta: Pelajar sekolah

Rakan kerjasama:

SMK Seri Nibong

Jumlah peserta:

400 orang

Program Klik Dengan Bijak bersama penduduk Kampung Orang Asli Tonggang, Ulu Kinta, Ipoh, Perak

Objektif program:

Meningkatkan kesedaran amalan digital yang positif dalam kalangan penduduk orang asli.

Tarikh pelaksanaan: 18 Oktober 2023

Jenis peserta: Penduduk Orang Asli

Rakan kerjasama:

1. SK Seri Tanjung
2. Polis Diraja Malaysia
3. Balai Tanjung Rambutan

Jumlah peserta:

200 orang

Program Advokasi Klik Dengan Bijak: Peranan Dan Tanggungjawab Pengguna Internet

Objektif program:

- Terdapat beberapa golongan berisiko tinggi yang terdedah kepada ancaman-ancaman terbaru seperti *scammer*. Golongan tersebut merangkumi pesara, golongan pertengahan, wanita bekerja, pelajar sekolah menengah, pelajar institusi pengajian tinggi dan penuntut kolej.
- Tanggungjawab PDRM dan MCMC adalah untuk memberikan maklumat/kesedaran kepada orang ramai berkenaan kewujudan risiko-risiko alam maya, *scammer* serta ancaman-ancaman lain di alam siber.
- Selain itu, program ini juga bertujuan untuk mengingatkan orang ramai agar lebih berhati-hati dalam sebarang urusan berkaitan transaksi perbankan dan tidak mendedahkan sebarang maklumat berkaitan akaun bank dengan mudah tanpa usul periksa. Ini susulan daripada kes yang banyak berlaku merangkumi 'Perniagaan Online' 'Love Scam', 'Pinjaman Tidak Wujud' dan pelbagai lagi.

Tarikh pelaksanaan: 18 Mac 2023

Jenis peserta: Komuniti di Felda Soeharto

Rakan kerjasama:

1. PEDI Kluster Hulu Selangor
2. PDRM
3. Shopee
4. JKKR Felda Soeharto

Jumlah peserta:

200 orang

Program Jangkauan Digital Kampung Orang Asli peringkat Negeri Sembilan di KOA Tebong Pasir, Tampin, Negeri Sembilan

Objektif program:

Memberi pendedahan dan kesedaran berkaitan keselamatan siber, penggunaan Internet secara positif dan bertanggungjawab kepada komuniti Kampung Orang Asli. Pelbagai aktiviti diadakan termasuk taklimat KDB, pembukaan reruai KDB dan permainan celik digital.

Tarikh pelaksanaan: 28 November 2023

Jenis peserta: Orang Asli

Rakan kerjasama:

1. JAKOA 2. RTM 3. PEDi

Jumlah peserta:

600 orang

Program Bijak Siber bersama Universiti Teknikal Melaka Malaysia

Objektif program:

Menyalurkan maklumat dan memberi kesedaran kepada pelajar.

Tarikh pelaksanaan: 28 Februari 2023

Jenis peserta: Pelajar UTEM

Rakan kerjasama:

Pusat Pengurusan Kolaborasi Rice UTEM Melaka

Jumlah peserta:

1,000 orang

Program Klik Dengan Bijak Peringkat Negeri Johor 2023

Objektif program:

Menyampaikan taklimat yang menerangkan dan menjelaskan tataetika penggunaan media sosial di samping menitikberatkan kawal selia sendiri (*self-regulation*) dalam membendung masalah penyalahgunaan media sosial kepada pelajar.

Tarikh pelaksanaan: 5 September 2023

Jenis peserta: Pelajar sekolah

Rakan kerjasama:

1. MRSM Mersing
2. AADK Daerah Mersing
3. Pejabat Kesihatan Daerah Mersing
4. PEDi Kluster Mersing

Jumlah peserta:

700 orang

Program Karnival Kita Madani Peringkat Negeri Pahang

Objektif program:

- Menjayakan reruai pameran di program tersebut dengan aktiviti advokasi KDB dijalankan di reruai.
- Mengadakan taklimat KDB berkenaan penipuan.

Tarikh pelaksanaan: 22 Julai 2023

Jenis peserta:

Komuniti Daerah Raub khususnya di Kawasan Dong

Rakan kerjasama:

Jabatan Penerangan (JAPEN)

Jumlah peserta:

2,200 orang

Slot Ceramah Klik Dengan Bijak Mengenai Buli Siber pada Minggu Transformasi Siswa di Politeknik Sultan Zainal Abidin, Dungun, Terengganu

Objektif program:

Memberi penerangan tentang keselamatan Internet dan pendedahan awal risiko penggunaan Internet.

Tarikh pelaksanaan: 23 Ogos 2023

Jenis peserta:

Pelajar Politeknik Sultan Zainal Abidin, Dungun

Rakan kerjasama:

Politeknik Sultan Zainal Abidin, Dungun

Jumlah peserta:

600 orang

Ketagihan Gajet – Positif atau Negatif

Objektif program:

Untuk memberi kesedaran dan panduan penggunaan gajet yang positif.

Tarikh pelaksanaan: 14 Disember 2023

Jenis peserta: Pelajar sekolah menengah dan guru

Rakan kerjasama:

Sekolah Menengah Agama Tengku Amalin A'ishah Putri

Jumlah peserta:

460 orang

Pameran dan Taklimat KDB Sempena WTISD 2023

Objektif program:

Memberi pendedahan kepada masyarakat berkaitan keselamatan Internet.

Tarikh pelaksanaan: 19 – 21 Mei 2023

Jenis peserta:

1. Orang awam
2. Kakitangan kerajaan/swasta
3. Pelajar sekolah/universiti

Rakan kerjasama:

Penyedia perkhidmatan talian

Jumlah peserta:

1,500 orang

Memohon Penceramah Program Kempen Membanteras Jenayah Seksual Dalam Talian Terhadap Kanak-kanak Di Sk Wallace Bay, Pulau Sebatik – Cawangan Tawau (Sabah)

Objektif program:

Untuk memberikan pendedahan kepada kanak-kanak tentang risiko-risiko dalam talian.

Tarikh pelaksanaan: 3 Oktober 2023

Jenis peserta:

1. Pelajar sekolah
2. Persatuan Ibu Bapa dan Guru

Rakan kerjasama:

Jabatan Kebajikan Daerah Tawau

Jumlah peserta:

112 pelajar

Program Pemerkasaan OKU Celik Digital bersama YB Fahmi Fadzil, Menteri Komunikasi merangkap Ahli Parlimen Lembah Pantai

Objektif program:

- Meningkatkan kesedaran serta advokasi kepada komuniti khususnya Orang Kurang Upaya (OKU) mengenai penggunaan teknologi digital secara positif dan bijak.
- Memberikan pendedahan kepada komuniti berkenaan kewaspadaan jenayah siber.
- Mendidik dan melindungi pengguna Internet daripada risiko dan ancaman dalam talian.
- Meningkatkan keupayaan komuniti untuk menggunakan dan memahami teknologi digital terkini.

Tarikh pelaksanaan: 5 November 2023

Jenis peserta:

Komuniti Orang Kurang Upaya (OKU)

Rakan kerjasama:

1. PDRM
2. Cawangan Komunikasi Penghakapayaan Orang Kurang Upaya (CKPOKU), Jabatan Penerangan Malaysia
3. MDEC
4. MYNIC
5. Shopee
6. Syarikat Pemberi Perkhidmatan

Jumlah peserta:

500 orang

Majlis Sambutan Ulang Tahun ke-10 KDB

Objektif majlis ini adalah seperti berikut:

- Pengiktirafan inisiatif kesedaran KDB sebagai kempen utama keselamatan dalam talian di Malaysia.
- Meningkatkan kebolehlihatan KDB kepada orang ramai.
- Mempromosi penggunaan Internet yang positif, produktif, dan bertanggungjawab serta meningkatkan kesedaran mengenai keselamatan Internet dalam kalangan rakyat Malaysia.
- Menyokong usaha Pelan Jalinan Digital Negara (JENDELA) dan dasar digital kerajaan iaitu MyDigital.

Majlis sambutan ini telah diadakan pada 17 Januari 2023 bagi meraikan ulang tahun sedekad KDB. Majlis tersebut berlangsung di Auditorium MCMC, Tower 1 dan telah disempurnakan oleh Menteri Komunikasi, YB Fahmi Fadzil. Turut hadir dalam majlis ini adalah Timbalan Menteri Komunikasi, YB Teo Nie Ching; Ketua Setiausaha Kementerian Komunikasi dan Digital, YBhg. Dato' Sri Haji Mohammad bin Mentek; serta Pengerusi Interim MCMC, YBhg. Datuk Muhammad Azmi bin Mohd Zain. Majlis ini turut dihadiri pelbagai pihak berkepentingan, termasuk audiens sasaran KDB seperti pelajar, guru-guru, ibu bapa, dan penjaga, serta pelbagai agensi kerajaan, institusi pengajian tinggi dan lain-lain.

Majlis ini juga diadakan sebagai penghargaan kepada rakan strategik KDB yang telah memberi sokongan, kerjasama dan memainkan peranan penting dalam menjaga keselamatan rakyat Malaysia dalam talian. Antara rakan strategik yang diraikan termasuklah Kementerian Pendidikan, Kementerian Kesihatan, Jabatan Siasatan Komersil Polis Diraja Malaysia, Kementerian Pengajian Tinggi, Kementerian Belia dan Sukan, Jabatan Kebajikan Malaysia, Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM), Lembaga Penduduk dan Pembangunan Keluarga Negara, Forum Kandungan Malaysia, Forum Pengguna Komunikasi dan Multimedia, Universiti Kebangsaan Malaysia, Universiti Putra Malaysia, Majlis Belia Malaysia, Persatuan Pengakap, dan Tabung Kanak-Kanak Bangsa-Bangsa Bersatu (UNICEF).

Sukarelawan ICT Malaysia®

Inisiatif Sukarelawan ICT Malaysia® atau MIV (*Malaysia ICT Volunteer*) adalah sebuah platform pemeraksanaan untuk menyokong pembangunan celik digital di kalangan rakyat Malaysia bagi meningkatkan tahap kualiti sosioekonomi mereka. Natiujahnya, rakyat yang celik digital akan mendorong permintaan untuk perkhidmatan komunikasi dan multimedia seterusnya menyokong usaha kerajaan menuju ke arah negara digital. Selain daripada mempromosi keterangkuman digital, MIV turut menghasilkan ramai pemimpin digital dalam komuniti setempat.

Pada tahun 2023, MIV telah menjalankan Bengkel MIV untuk sukarelawan MIV secara dalam talian dan bersemuka di lokasi-lokasi terpilih di seluruh negara. Pelbagai program kesukarelawanan telah diaturkan dan dilaksanakan sepanjang tahun 2023 dengan menggunakan kaedah hibrid, dalam dan luar talian.

Program-program di bawah tiga (3) kumpulan fokus MIV yang dijalankan adalah:

a) MIV Bersama Komuniti

MIV Bersama Komuniti memberi tumpuan kepada peningkatan kadar celik digital dalam kalangan masyarakat tempatan supaya mereka dapat menggunakan ICT sepenuhnya bagi meningkatkan status sosioekonomi dan kualiti hidup.

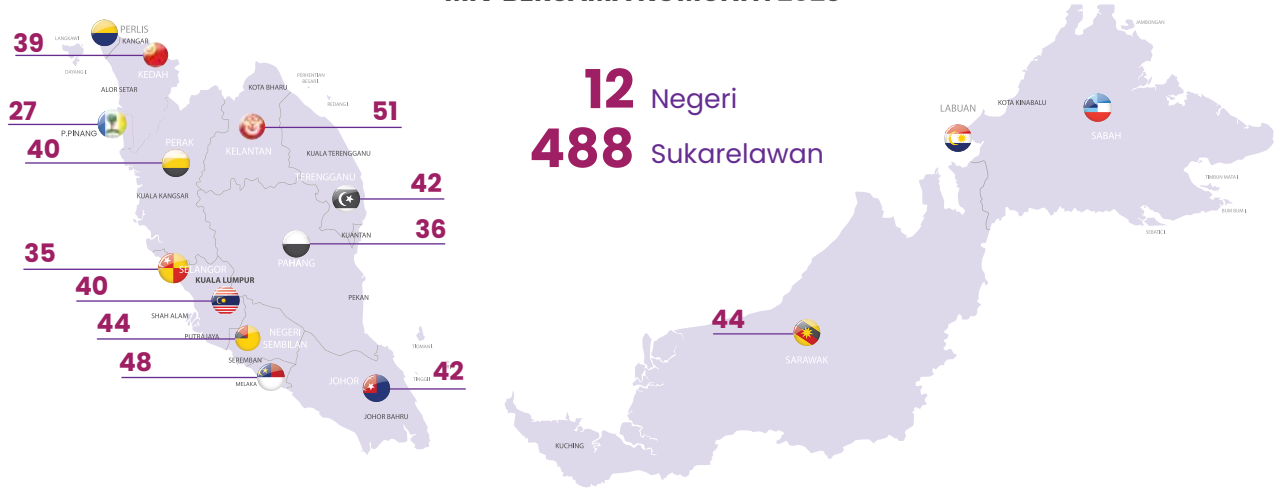
i) MIV Bersama Komuniti @ Negeri

Program MIV telah dilaksanakan secara menyeluruh di setiap negeri melalui kolaborasi bersama Pejabat-Pejabat Negeri MCMC. Selain melaksanakan aktiviti advokasi, seramai 488 sukarelawan juga membantu pelaksanaan pelbagai aktiviti ekonomi digital bersama rakan kolaborasi seperti PEDi, agensi kerajaan dan rakan kolaboratif lain di lokasi terpilih.

ii) MIV Dalam Talian 5 (MIVO5)

Program yang diadakan sepenuhnya secara dalam talian ini, menarik minat pelbagai sukarelawan dari pelbagai golongan termasuklah profesional, suri rumah, pelajar serta orang awam dari seluruh negara tanpa terikat dengan lokasi tertentu sahaja. Seramai 81 orang sukarelawan MIV dari seluruh negara telah menyertai program MIVO5 pada tahun 2023.

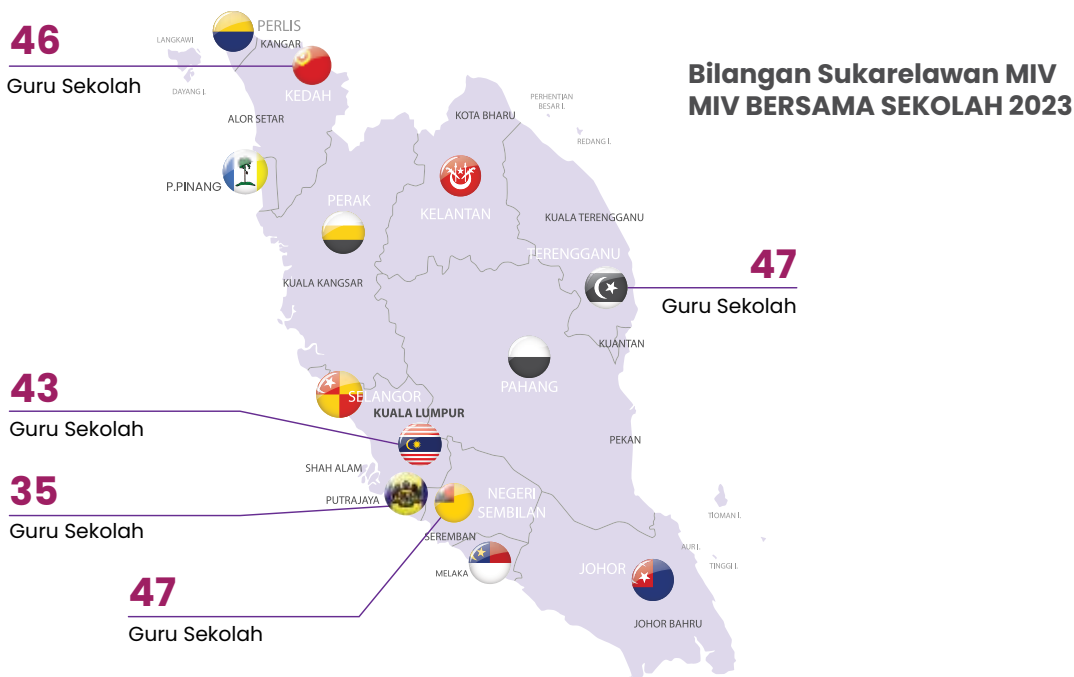
Bilangan Sukarelawan MIV MIV BERSAMA KOMUNITI 2023

b) MIV Bersama Sekolah

Program kerjasama dengan Kementerian Pendidikan Malaysia di mana bengkel latihan kejurulatihan dianjurkan untuk guru sekolah mengenai penggunaan Internet yang positif, selamat dan beretika.

Program MIV Bersama Sekolah adalah sebuah program kolaborasi bersama Jabatan Pendidikan Negeri (JPN) dan Kementerian Pendidikan Malaysia. Kumpulan sukarelawan di bawah program ini terdiri daripada pengetua dan guru besar sekolah, guru ICT, kaunselor sekolah, dan guru-guru lain di peringkat sekolah rendah dan menengah yang dipilih oleh Jabatan Pendidikan Negeri. Seramai 218 sukarelawan MIV yang terdiri daripada para guru di lima (5) buah negeri telah terlibat di dalam program pada tahun ini.

c) MIV Bersama Institut Pengajian Tinggi

Memfaatkan sumber sukarelawan dalam kalangan pelajar dari institusi pengajian tinggi tempatan untuk menyebarkan penggunaan ICT kepada komuniti setempat.

Program MIV Bersama Institut Pengajian Tinggi adalah program kolaboratif bersama institusi pengajian tinggi yang terpilih di seluruh Malaysia. Program yang melibatkan pelajar IPT ini memberi peluang kepada para sukarelawan MIV untuk mengaplikasi kemahiran ICT mereka serta berkongsi kepada komuniti sekitar. Seramai 207 pelajar di empat (4) buah universiti telah menyertai program MIV Bersama IPT pada tahun 2023.

Bilangan Sukarelawan MIV MIV BERSAMA INSTITUT PENGAJIAN TINGGI 2023

Perlis (UniMAP)
44

Perlis (UiTM)
72

Perak
55

Sabah
36

3 Negeri

207 Sukarelawan

MIV Excellence Award 2023

Majlis MIV Excellence Awards 2023 (MEA 2023) telah diadakan pada 13 Disember 2023 di Auditorium MCMC, Cyberjaya, Selangor, sebagai pengiktirafan dan penghargaan kepada 22 sukarelawan MIV atas usaha dan sumbangan mereka dalam menjayakan pelaksanaan program MIV. Acara penganugerahan ini dihadiri oleh kira-kira 160 orang tetamu yang terdiri daripada penerima anugerah MEA 2023, wakil kementerian dan agensi kerajaan, pemain industri telekomunikasi serta penyedia perkhidmatan, akademik dan media.

Untuk maklumat lanjut mengenai jumlah pencapaian sukarelawan, audiens dan pelaburan Inisiatif MIV, sila rujuk bahagian Sasaran & KPIS.

5. Program Pembangunan Kapasiti dengan Pihak Berkepentingan

Akademi MCMC melalui salah satu jabatannya iaitu Pusat Pembangunan Kapasiti telah menawarkan pelbagai program latihan kepada pihak berkepentingan MCMC termasuk mengurus dan melaksanakan pelbagai program latihan dalaman, luaran dan kursus dalam talian serta program kerjasama bagi memenuhi keperluan pembangunan kemahiran kakitangan dan pihak berkepentingan MCMC. Selain itu, Pusat Pembangunan Kapasiti ini juga meneruskan sokongan dalam melestarikan pembelajaran berterusan dalam kalangan kakitangan MCMC dan meningkatkan peranannya dalam program kolaborasi strategik dan kerjasama bersama IPT, badan-badan kerajaan, institusi profesional dan penyedia latihan dalam usaha mempromosi program pembangunan kapasiti dan keupayaan industri.

Pusat Pembangunan Kapasiti beriltizam untuk mencapai status kecemerlangan sebagai peneraju pembangunan latihan untuk industri Komunikasi dan Multimedia menerusi pelbagai inisiatif pembelajaran secara berpusat, tersusun dan bersepadu yang bernilai kepada MCMC dan pembangunan industri, sekali gus menjadikan Akademi MCMC sebagai pusat tumpuan utama untuk pembelajaran dan pembangunan. Antara aktiviti utama yang telah berjaya dilaksanakan sepanjang tahun 2023 termasuk:

Capacity Development Programme (CDeP)

CDeP menawarkan siri program unik yang bertujuan untuk meningkatkan kesedaran tentang peranan MCMC sebagai pihak pengawal selia dalam industri C&M, fungsi berkaitan dengan keselamatan rangkaian, pengurusan spektrum, teknologi terkini seperti pembangunan teknologi 5G, dan perkara yang berkaitan dengan Medan Elektromagnetik (EMF) dan kesihatan. Program-program di bawah CDeP telah mendapat pengiktirafan daripada HRD Corp dan layak untuk mendapat mata CPD daripada Lembaga Teknologis Malaysia (MBoT). MCMC juga telah bekerjasama dengan pelbagai agensi dan pihak berkepentingan dalam industri telekomunikasi untuk bersama-sama menjayakan kursus ini antaranya Jabatan Peguam Negara (AGC), Agensi Nuklear Malaysia, ZTE Malaysia, Innoveam Sdn Bhd dan Huawei Technologies Malaysia. Rakan kerjasama ini telah dijemput sebagai penceramah jemputan dalam slot "Industry Talk" untuk berkongsi peranan, perancangan dan inisiatif yang sedang dan akan dilaksanakan. Sebanyak tujuh (7) program awam telah ditawarkan, iaitu:

- i. 4G LTE untuk Pita Lebar Mudah Alih
- ii. Medan Elektromagnetik (EMF) dan Kesan ke atas Kesihatan
- iii. Keselamatan Siber: Mengamankan Diri Bersama
- iv. Pengurusan Spektrum untuk Bukan Jurutera
- v. Evolusi komunikasi selular mudah alih: Dari 0G ke 5G
- vi. Memahami teknologi dan aplikasi 5G
- vii. Pengenalan kepada peraturan pos dan kurier

Selain itu, Pusat Pembangunan Kapasiti bersama jabatan-jabatan di MCMC telah bekerjasama untuk membangunkan beberapa program khas CDeP kepada kelompok peserta yang telah dikenalpasti. Pusat Pembangunan Kapasiti juga menerima permohonan daripada pihak luar untuk menyediakan kursus secara dalaman, antara lain.

Bengkel Membincangkan Isu-Isu Berkaitan Seksyen 233 AKM 1998 dengan kerjasama Jabatan Pendakwaan.

Sehingga Disember 2023, sebanyak 19 program merangkumi 31 sesi telah berjaya dilaksanakan. Secara keseluruhan, program awam CDeP telah mendapat sambutan amat menggalakkan dengan jumlah kehadiran seramai 1,134 orang peserta dan purata markah keberkesanan program sebanyak 95%.

Kolaborasi bersama pihak berkepentingan untuk inisiatif Pembangunan Kapasiti dan Keupayaan sejajar dengan inisiatif Kerajaan untuk melahirkan Kumpulan tenaga pekerja mahir

- i. Institut Pengajian Tinggi (IPT) untuk pembangunan Kursus Micro Credential (MC)

Pada tahun 2023, CDC terus bekerjasama dengan Universiti tempatan seperti Universiti Teknologi Malaysia (UTM), Universiti UCSI (USCI), Universiti Kuala Lumpur (UNIKL), dan Universiti Multimedia (MMU) untuk membangunkan kursus-kursus Microcredential (pembelajaran mikro) dalam Industri C&M untuk meningkatkan kemahiran tenaga kerja dengan cepat, terutamanya untuk memenuhi permintaan yang tinggi bagi tenaga kerja yang terlatih dan celik digital. Setakat ini, kursus-kursus MC yang dibangunkan adalah konsisten dengan fungsi Teras MCMC seperti dasar pengawalseliaan C&M, pengurusan spektrum, teknologi komunikasi dan keselamatan rangkaian. Dalam rangka kerjasama ini, pihak universiti menentukan tajuk kursus setelah berunding dengan Pakar Bidang Khusus (SMEs) MCMC. Untuk 2023, MCMC dan universiti telah berjaya membangunkan 9 (sembilan) kursus MC seperti yang dinyatakan dalam Jadual berikut:

Skop Micro Credential (MC)	Kursus MC yang telah Berjaya dibangunkan
UTM	
5G	5G Technology and Fundamental
MMU	
Cyberlaw	MC1: Cyberlaw Essentials MC2: Cyberlaw and Criminal Issues MC3: Cyberlaw and Civil Issues
UNIKL	
Network Security and Infrastructure	MC1: Introduction of Information Technology MC2: Managing Information Security MC3: Information Security MC4: Transmission Infrastructure for 5G Technology
UCSI	
Digital Forensic	Digital Forensic (Beginner)

- ii. Jabatan Tenaga Manusia untuk pembangunan Kursus dalam bidang Telekomunikasi

Sejajar dengan pelaksanaan strategi CDC untuk menawarkan pelbagai program pembangunan melalui kolaborasi strategik, pada Oktober 2023, MCMC telah memeterai perjanjian dengan Jabatan Tenaga Manusia untuk membangunkan program/modul dan menyediakan pendekatan latihan formal untuk meningkatkan dan menyebarkan kesedaran, pengetahuan, pemahaman dan

kemahiran infrastruktur dan perkhidmatan telekomunikasi.

Projek kerjasama perintis telah dijalankan bersama Institut Perindustrian Kepala Batas (ILPKB) untuk membangunkan bersama modul/program. Inisiatif ini akan dipanjangkan ke institut perindustrian lain, institusi vokasional Malaysia seperti Pusat Latihan Teknologi Tinggi (ADTEC), Institut Kemahiran Tinggi Belia Negara, Pusat Pembangunan Kemahiran, Pusat Pembangunan Usahawan dan Kemahiran, GIATMARA dan Politeknik untuk membangunkan bersama program yang diperakui (Sijil Kemahiran Malaysia) dengan latihan praktikal secara langsung.

- iii. *Converged Telecommunications Policy and Regulations* (CTPR) Master Class untuk Negara-Negara ASEAN

MMU dengan kerjasama MCMC dan GSMA telah berjaya menganjurkan CTPR Master Class di Putrajaya, Malaysia dari 24–28 Julai 2023. Program ini juga telah dirasmikan oleh Ketua Setiausaha Kementerian Komunikasi, YBhg. Datuk Mohamad Fauzi Bin Md Isa pada 24 Julai yang juga turut dihadiri oleh Pengerusi MCMC, YBhg. Tan Sri Mohd Salim Fateh Din, Penasihat Program Kelas Sarjana CTPR, YBhg. Tan Sri Halim Shafie dan Presiden MMU, YBhg. Prof. Dato’ Dr. Mazliham Mohd Su’ud.

Seperti tahun-tahun sebelumnya, pada tahun 2023, program ini telah menarik sebanyak 58 penyertaan daripada golongan eksekutif peringkat pertengahan hingga kanan yang terlibat dalam industri, badan kerajaan dan pengawal selia dari jabatan, agensi kerajaan serta pihak penyedia telekomunikasi (termasuk Indonesia) bagi tujuan melengkapkan organisasi masing-masing tentang maklumat dan bagaimana untuk menangani isu berkenaan dasar dan pengawalseliaan telekomunikasi yang holistik dan terkini di seluruh dunia.

Persidangan Capacity Development Conference 2023 MCMC

Pada Oktober 2023, CDC telah berjaya menganjurkan buat julung kalinya Persidangan MCMC Capacity Development (CDC23) bertempat di Grand Hyatt, Kuala Lumpur. Persidangan ini juga menjadi sebahagian daripada usaha yang dijalankan oleh MCMC dalam memperkukuhkan kemahiran tenaga kerja dalam bidang ICT dan pembangunan digital. Tujuan utama CDC23 diadakan adalah sebagai platform perkongsian, perbincangan, dan pengenaltastian cabaran serta pendekatan ke arah memenuhi keperluan industri.

Persidangan ini telah dihadiri oleh seramai 300 peserta yang terdiri daripada pemain industri, institusi kerajaan, penyedia latihan dan pensijilan, serta institut pendidikan tinggi negara. Majlis *Capacity Development Conference* (CDC) 2023 *Awards Night* juga telah diadakan pada malam 11 Oktober bagi memberi penghargaan kepada pihak-pihak yang terlibat dalam program dan inisiatif pembangunan kapasiti MCMC.

Selain itu, majlis ini menjadi medium untuk membentangkan inisiatif MCMC dalam pembangunan kapasiti dan keupayaan industri, termasuk pelancaran kursus Micro Credential bersama rakan universiti, program CDEP baharu bertajuk “*Introduction to Postal and Courier Regulations*”, serta pertukaran dokumen kerjasama yang dimeterai melalui memorandum kerjasama oleh MCMC dan Jabatan Tenaga Manusia. Majlis Makan Malam Anugerah ini telah disempurnakan oleh Menteri Komunikasi, YB Fahmi Fadzil. Seramai 150 orang rakan-rakan kongsi Akademi MCMC dalam

pembangunan dan pelaksanaan latihan turut hadir bagi sama-sama memeriahkan majlis ini.

Persidangan MCMC Capacity Development Conference 2023 (CDC23)

Peserta telah menyertai Persidangan MCMC Capacity Development (CDC23), yang diadakan di Grand Hyatt, Kuala Lumpur.

MCMC Capacity Development Awards Night 2023

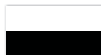
Menteri Komunikasi, YB Fahmi Fadzil, telah merasmikan Majlis Makan Malam Anugerah ini.

SASARAN & KPIS

Jumlah Pelaburan, Pencapaian Sukarelawan dan Audiens Bagi Tahun 2023 Untuk Inisiatif Berikut:

Klik Dengan Bijak® (KDB)

Perbelanjaan Pelaksanaan Inisiatif KDB Di Seluruh Negara

	Pejabat MCMC Negeri Sembilan	RM 6,245
	Pejabat MCMC Pahang	RM 9,516
	Pejabat MCMC Selangor	RM 9,650
	Pejabat MCMC Sabah	RM 10,195
	Pejabat MCMC Perak	RM 10,618
	Pejabat MCMC Perlis	RM 19,728
	Pejabat MCMC Johor	RM 14,340
	Pejabat MCMC Melaka	RM 23,265
	Pejabat MCMC Kedah	RM 31,000
	Pejabat MCMC Wilayah Persekutuan (Kuala Lumpur, Labuan, Putrajaya)	RM 501,396
	Pejabat MCMC Jabatan Program Komuniti	RM 530,000
Jumlah		RM 1,214,052

Sukarelawan ICT Malaysia®

Perbelanjaan Pelaksanaan Inisiatif MIV Di Seluruh Negara

Pejabat MCMC	(RM)
Jabatan Program Komuniti	429,426
Sarawak	36,333
Wilayah Persekutuan (Kuala Lumpur, Putrajaya, Labuan)	36,177
Johor	26,250
Kelantan	26,068
Pahang	23,434
Negeri Sembilan	20,041
Sabah	19,947
Melaka	17,842
Selangor	17,625
Terengganu	16,125
Perak	14,950
Pulau Pinang	12,100
Perlis	10,766
Kedah	7,500
Jumlah	714,584

Pencapaian Keseluruhan MIV

Negeri	Bilangan Sukarelawan MIV	Jumlah Masa Untuk Aktiviti Sukarelawan (Jam)	Capaian Audiens oleh Sukarelawan MIV	Perbelanjaan Pelaksanaan (RM)
MIV Bersama Komuniti @ Negeri 2023				
WP Kuala Lumpur	40	1,154	32,191	36,177
Kelantan	51	1,749	163,793	26,068
Sarawak	44	1,427	101,851	36,333
Perak	40	1,807	45,608	14,950
Kedah	39	499	13,778	7,500
Selangor	35	836	44,226	17,625
Johor	42	407	70,349	26,250
Negeri Sembilan	44	1,271	57,497	20,041
Terengganu	42	1,451	79,632	16,125
Pahang	36	1,090	128,413	23,434
Melaka	48	1,569	37,157	17,842
Pulau Pinang	27	320	2,115	12,100
Jumlah	488	15,580	776,610	254,445
MIVO 4&5 (MIV Online) 2023				
Seluruh Malaysia	175	2,573	215,553	16,000
Jumlah	175	2,573	215,553	16,000
MIV Bersama Sekolah 2023				
Kedah	46	873	21,344	16,333
WP Putrajaya	35	198	9,618	16,333
WP Kuala Lumpur	43	951	48,096	16,333
Negeri Sembilan	47	633	20,051	16,333
Terengganu	47	1,149	20,553	16,333
Jumlah	218	3,804	119,662	81,665
MIV Bersama Institut Pengajian Tinggi 2023				
Perlis UiTM	72	4,260	12,957	10,766
Perlis UNiMAP	44	1,844	28,179	49,904
Perak UPSI	55	1,703	4,735	49,800
Sabah	36	1,241	17,409	19,947
Jumlah	207	9,048	63,280	130,147
JUMLAH KESELURUHAN				
	1,088	31,005	1,0175,105	482,527

PANDANGAN HADAPAN TAHUN 2024

MCMC akan terus memberikan keutamaan untuk memastikan industri komunikasi dan multimedia di Malaysia siap menyediakan kesalinghubungan yang lancar kepada semua rakyat. Kami akan memperkasa masyarakat dalam memajukan komunikasi dan kesalinghubungan serta membentuk landskap digital negara. Visi kami adalah mencapai Malaysia yang terhubung secara digital dan memberi manfaat kepada seluruh masyarakat dan negara.

Kami menekankan pentingnya memberikan akses kepada teknologi digital dan kemahiran yang diperlukan serta mempercepat pembangunan sosial dan ekonomi. Sebanyak 186 PEDi baharu dijangka akan ditubuhkan menjelang akhir tahun 2024.

Selain itu, PEDi akan berperanan sebagai pusat ekonomi digital dan tidak hanya sebagai Pusat Internet bagi komuniti.

Sebagai tambahan kepada perluasan ini, PEDi akan diubah nama menjadi NADI (Pusat Sebaran Maklumat Nasional), dengan beberapa aktiviti yang akan diubah berdasarkan dapatan kaji selidik yang dilaksanakan sepanjang tahun 2023. Ini bertujuan untuk memastikan manfaat PEDi/NADI dapat meluas kepada komuniti bukan sahaja dalam lingkungan setempat. Kami berhasrat untuk mengintegrasikan NADI ke dalam komuniti dan membawa pusat penyebaran maklumat ini lebih dekat kepada masyarakat.

Dengan pertambahan NADI tersebut, diharapkan ianya dapat membantu lebih ramai komuniti setempat untuk memanfaatkan liputan Internet, menyertai peluang-peluang latihan dan program yang disediakan dan melibatkan diri dalam aktiviti memperkasakan sosio ekonomi menerusi program-program yang dianjurkan di NADI.

911

Setakat 31
Disember 2023

1,097

Anggaran
Akhir Tahun
2024

PENGURUSAN & PEMBANGUNAN KAKITANGAN

Modal	Modal Kewangan, Modal Sosial dan Perhubungan, Modal Insan, Modal Intelektual
Risiko Organisasi	Risiko Sumber Manusia, Risiko Reputasi
GRI	GRI 401, GRI 404
SDGs	SDG 8: Pertumbuhan Ekonomi dan Perkerjaan yang Baik

PENGENALAN

MCMC kekal komited untuk terus membangunkan persekitaran kerja yang sesuai dengan keadaan semasa serta mencipta ruang kerja dan budaya di mana pekerja kami diberikan platform untuk mencapai kecemerlangan, sama ada dari segi peribadi atau profesional. Kami bertekad untuk memacu pertumbuhan pekerja kami, memberi mereka keupayaan untuk berkembang dalam persekitaran yang pantas berubah dan dinamik, serta memastikan mereka dilengkapi dengan kebolehan yang diperlukan. Akademi MCMC dan Bahagian Modal Insan bekerjasama untuk menyediakan pelbagai peluang pembelajaran yang tertumpu kepada aktiviti pembangunan pekerja dalam MCMC.

Pendekatan kami dalam pengurusan dan pembangunan pekerja menyokong UN SDG 8, menunjukkan komitmen kami terhadap pertumbuhan mampan. Kami menekankan pelaburan kepada warga kerja kami melalui pelbagai inisiatif berterusan. Melalui inisiatif-inisiatif ini, kami dapat menguatkuasakan mandat kami sambil meningkatkan kecekapan operasi dan produktiviti. Bahagian ini menggambarkan inisiatif MCMC untuk memupuk bakat dan mengekalkan persekitaran kerja yang berkembang dan kondusif.

PENTADBIRAN, DASAR DAN PROSEDUR

Peranan dan tanggungjawab Bahagian Modal Insan (HCD) termasuk:

- Mengurus dan membangunkan sumber manusia yang kompeten, berintegriti, dan cekap.
- Mengendalikan perkhidmatan berkaitan modal insan yang merangkumi pembayaran gaji, elaun dan pengurusan faedah bagi pekerja MCMC.
- Mengurus dan memantau pelaksanaan pangkalan data sistem HRConnect.
- Menjaga imej MCMC sebagai majikan terkemuka dan perancangan strategik untuk program dan aktiviti penglibatan pekerja.
- Menetapkan pelan pembangunan kerjaya untuk pekerja.
- Mengurus aduan pekerja, disiplin, dan integriti.

Mulai Oktober 2023, Sektor Sumber Manusia mengendalikan Bahagian Modal Insan yang mempunyai lima (5) jabatan utama di bawah pengawasannya:

- Jabatan Pembangunan Organisasi
- Jabatan Pengurusan Insan
- Jabatan Perkhidmatan Modal Insan
- Jabatan Hubungan Pekerja
- Jabatan Perhubungan Perusahaan

Objektif utama Bahagian Modal Insan adalah untuk memupuk dan mengukuhkan budaya kecemerlangan dalam MCMC, yang disokong melalui empat (4) tiang utama:

Kepimpinan

Pengurusan kanan memainkan peranan penting dalam membentuk budaya, melalui komunikasi visi dan nilai-nilai MCMC. Kepimpinan yang cemerlang diwujudkan melalui komunikasi terbuka, ketelusan, dan pembangunan pekerja.

Dasar/Polisi

Budaya MCMC dipengaruhi oleh dasar-dasar modal insan yang berkesan, merangkumi aspek seperti pengambilan pekerja, latihan, kepelbagaian budaya, penilaian prestasi, dan faedah kakitangan. Garis panduan berkaitan etika juga menyumbang kepada budaya kepercayaan dan akauntabiliti. Dasar dan garis panduan ini diterbitkan secara berkala melalui Surat-Surat Pekeliling yang dimuatnaik melalui Portal MCMC untuk rujukan kakitangan MCMC. Antaranya termasuk:

- **Surat Pekeliling Bil.34 Tahun 2023** – Panduan Pengurusan Pengambilan Kakitangan Dalam
- **Surat Pekeliling Bil.35 Tahun 2023** – Panduan Pertukaran Pegawai (Pusingan Kerja)
- **Surat Pekeliling Bil.7 Tahun 2023** – Pelaksanaan Dasar dan Tatacara Kenaikan Pangkat Bagi Lantikan Tetap Gred P8 dan ke bawah
- **Surat Pekeliling Bil.30 Tahun 2023** – Panduan Penganjuran Program Retreat, Team Building dan Hari Keluarga Peringkat Sektor, Bahagian, Jabatan dan Pejabat Negeri

Penglibatan Pekerja

Saluran komunikasi terbuka dan persekitaran yang kolaboratif adalah penting untuk memastikan pekerja diberi persekitaran kerja yang kondusif. Dinamik pasukan yang positif dan semangat yang tinggi memupuk rasa kebersamaan dan kerjasama.

Persekitaran Kerja

Reka bentuk ruang kerja fizikal adalah penting dalam mempengaruhi budaya organisasi yang berprestasi tinggi. Suasana kerja yang selamat dan kondusif juga menyokong penumpuan individu dan kolaborasi yang lebih baik. Ini akan menyumbang kepada budaya kerja yang positif dan keseimbangan kehidupan bekerja.

INISIATIF UTAMA TAHUN 2023

Modal insan MCMC memainkan peranan penting dalam memastikan pencapaian objektif kami. Kami percaya bahawa pembentukan bakat dalam membangunkan tenaga kerja kami akan membolehkan mereka meningkatkan kemahiran dan membantu mereka untuk memajukan kerjaya. Seiring dengan evolusi landskap multimedia dan komunikasi, kami memastikan bahawa pekerja kami dilengkapi dengan pengetahuan, pengalaman dan set kemahiran melalui pelbagai program latihan dan penglibatan. Sepanjang Tahun Kewangan 2023, kami telah menjalankan pelbagai program latihan dan peningkatan kemahiran untuk menyokong serta menyediakan peluang pembelajaran berterusan dalam kalangan pekerja kami.

Dengan melaksanakan inisiatif pembinaan kompetensi strategik, kami berharap untuk menanam budaya kerja berkualiti yang menyumbang kepada peningkatan kecekapan dan produktiviti. Ini dilakukan melalui "Kerangka Pengurusan Kerjaya" MCMC, yang merupakan pendekatan yang merangkumi pengetahuan perniagaan, kompetensi tingkah laku serta pembangunan kepimpinan. Pembangunan modal insan dan perancangan kerjaya strategik kami disokong dengan:

- Rancangan Pembangunan Individu (*Individual Development Plan*) yang dikenalkan pada tahun ini untuk membantu tenaga kerja mencapai potensi mereka.
- Kerangka Kompetensi Fungsi (*Functional Competency*) yang melibatkan penciptaan kompetensi terperinci yang disesuaikan dengan pelbagai fungsi dan peranan, serta menyediakan garis panduan komprehensif untuk kejayaan organisasi.
- Kerangka Perbualan Kerjaya (*Career Conversation*) yang bertujuan untuk memudahkan perbualan berstruktur antara pekerja dan penyelia bagi meningkatkan kesedaran terhadap jurang kecekapan serta memberi kuasa kepada pekerja untuk menangani keperluan pembangunan kemahiran.
- Rancangan Pengurusan Penggantian (*Succession Planning*) yang menjamin peralihan pengetahuan yang lancar dari pekerja yang bersara.

Belanjawan yang diluluskan untuk keseluruhan Bahagian Modal Insan pada tahun 2023 adalah RM208 juta, mencerminkan komitmen kami untuk terus membangunkan warga kerja kami. Lebih kurang 90% telah diperuntukkan untuk menyediakan pakej gaji yang menarik untuk mengekalkan bakat serta memberikan ganjaran yang adil dan kompetitif.

Projek Utama	Objektif
Strategi dan Perolehan Sumber Manusia	Sehingga 31 Disember 2023, sejumlah 92 bakat luar telah direkrut untuk menyertai MCMC dan mengisi jawatan yang tersedia (berdasarkan data HRConnect). Penilaian kebolehan melalui kerjasama dengan vendor, menjamin penilaian yang sebenar, adil, dan telus. Selain itu, penilaian tersebut penting untuk memastikan bahawa bakat yang direkrut oleh MCMC mewakili nilai-nilai yang dikuatkuasakan oleh Suruhanjaya, iaitu kredibiliti, integriti, dan kompetensi.
Pembaharuan Perkhidmatan Sumber Manusia	Antara intipati utama bagi pembaharuan terhadap Perkhidmatan Modal Insan termasuklah: a) Surat Pekeliling Baharu yang menggariskan faedah semakan semasa untuk kakitangan. b) Projek permulaan <i>Human Resources Integrated System</i> (HRIS) baharu. c) Proses Elaun Digital yang dikaji semula. d) Prosedur Operasi Standard yang baharu dan dikaji semula e) <i>Power Apps</i> untuk Pangkalan Data Aduan HR Helpdesk f) Pengurangan masa pemprosesan untuk semua pemprosesan pampasan dan faedah
Penjajaran Semula Organisasi 2023	Penjajaran semula organisasi telah dilaksanakan untuk mengukuhkan lagi struktur semasa. Langkah ini adalah salah satu inisiatif strategik yang bertujuan untuk meningkatkan keberkesanan operasi keseluruhan. Dengan memperkemas proses, usaha penjajaran semula ini membolehkan Suruhanjaya untuk mencapai matlamatnya dengan kecekapan yang lebih tinggi, fokus strategik dan kebolehsuaian dalam persekitaran yang setiasa berubah dan dinamik.
Semakan Semula Ganjaran	Bahagian Modal Insan telah melaksanakan semakan semula ganjaran (<i>Total Rewards Review</i>) dan penambahbaikan kepada terma dan syarat pekerjaan kakitangan MCMC yang merangkumi semakan tangga gaji dan penambahbaikan terhadap 57 manfaat yang ditawarkan oleh Suruhanjaya. Semakan semula ganjaran ini telah berkuat kuasa pada 1 Januari 2023.
Menambahbaik program 'Onboarding' dan Induksi yang lebih komprehensif	Bertujuan untuk menyesuaikan pekerja baharu Suruhanjaya dengan memberikan mereka maklumat penting, memupuk pemahaman yang lebih mendalam tentang budaya MCMC dan melengkapkan mereka dengan alatan dan pengetahuan yang diperlukan tanpa mengesampingkan aktiviti sampingan dalam Program Bina Pasukan yang diadakan di Cyberview Resort, Cyberjaya.

Projek Utama	Objektif
Memfaatkan vendor pihak ketiga untuk semakan latar belakang pekerja	HCD menggunakan vendor pihak ketiga yang ditetapkan untuk menjalankan pemeriksaan latar belakang pekerja sebelum mereka menyertai Suruhanjaya. Inisiatif ini adalah untuk memastikan proses pengesahan yang komprehensif dan cekap untuk prosedur pengambilan pekerja Suruhanjaya, meningkatkan kebolehpercayaan dan kredibiliti keseluruhan tenaga kerja.
Pelan Anti-Rasuah Organisasi	Mengawasi isu rasuah, penipuan, penyelewengan dan tingkah laku yang tidak beretika dalam organisasi melalui pemantauan Pelan Antirasuah Organisasi (OACP) secara komprehensif dan berkala.
Mempergiat aktiviti pembudayaan penginstitusian	Memastikan semua sektor/bahagian/jabatan memberikan kerjasama sepenuhnya kepada Bahagian Modal Insan dalam melaksanakan fungsinya serta menggalakkan suasana kerja yang selesa dan harmoni.

MENGERATKAN HUBUNGAN WARGA KERJA MCMC

Kami berazam untuk memupuk hubungan pekerja yang kukuh dan bermakna melalui komunikasi dan inisiatif penglibatan yang membina sikap saling hormat-menghormati. Melalui pelbagai platform penglibatan yang dijalankan sepanjang tahun, kami berusaha untuk mewujudkan rasa kebersamaan dan matlamat bersama dalam kalangan tenaga kerja kami yang berdedikasi.

Aktiviti Penglibatan Pekerja	Butiran
Sesi Town Hall	Sesi <i>Town Hall</i> merupakan saluran komunikasi yang penting dalam mengukuhkan hubungan dengan pekerja dan sesi tersebut diadakan untuk menerajui seluruh warga kerja ke arah perkongsian matlamat bersama.
Sesi HR2U	Sesi HR2U bertujuan untuk mengukuhkan penglibatan pekerja melalui komunikasi yang kerap khususnya mengenai polisi dan garis panduan baharu yang dibangunkan oleh Bahagian Modal Insan.
Anugerah 'Long Service Awards 2023'	Memberikan penghargaan kepada kakitangan MCMC yang telah berkhidmat dengan Suruhanjaya secara berterusan selama 10, 15 dan 20 tahun atau lebih. Program ini telah mengiktiraf 157 pekerja pada Disember 2023.
Persaraan Kakitangan	Program ini meraikan serta menghargai staf yang bakal menamatkan perkhidmatan mereka dengan Suruhanjaya secara kekal apabila mereka telah mencapai umur persaraan.
MERDEKA: Program Warisan Malaysia	Antara aktiviti yang dianjurkan sepanjang program ini termasuk pertandingan mewarna corak batik, pemilihan pakaian tradisional terbaik, pertandingan kuiz kemerdekaan serta hidangan makanan kegemaran rakyat Malaysia yang beraneka pilihan yang bertujuan untuk membangkitkan semangat patriotisme dalam kalangan warga MCMC.
Carbon Footprint Program – En-Route to Nature	Ulang tahun ke-25 MCMC yang bertemakan Harmoni Digital, Simfoni Bumi, menekankan penggunaan digital dan kelesatarian bumi. MCMC telah menganjurkan Program Carbon Footprint En-Route to Nature dengan kerjasama Majlis Perbandaran Sepang pada 11 November 2023 di Taman Tasik Cyberjaya dengan aktiviti penanaman pokok sebanyak 250 unit yang merupakan usaha berterusan untuk menjaga alam sekitar.
Program MCMC Family Day 2023	Program MCMC <i>Family Day</i> 2023 dianjurkan buat kali pertama pada 25 November 2023 dengan kerjasama Kelab Sukan dan Kebajikan MCMC untuk mengeratkan lagi hubungan antara staf dengan ahli keluarga. Program ini telah dihadiri oleh lebih kurang 2600 kakitangan dan ahli keluarga yang bertempat di Splash Mania, Gamuda Cove.

Inisiatif Kemajuan Kerjaya dan Kepimpinan

Kami juga menyokong kemajuan dan pertumbuhan kakitangan kami melalui program-program dinamik yang direka untuk memberi pekerja kemahiran, pengetahuan dan kompetensi penting untuk terus cemerlang dalam peluang kepimpinan dalam MCMC.

Program Kepimpinan

Accelerated Leadership Development Programme (ALPs) Kohort 2

Kejayaan program ALPs Kohort 1 telah membawa kepada pelaksanaan program ALPs Kohort 2 pada 23 September 2023. Program ini mengenal pasti kakitangan yang berpotensi tinggi dalam Suruhanjaya dan mempersiapkan mereka

dengan kemahiran, pengetahuan dan kompetensi yang diperlukan untuk bertindak sebagai pemimpin masa hadapan MCMC. Seramai 40 peserta dari kalangan Timbalan Pengarah dan Penolong Pengarah telah memulakan perjalanan ALPs mereka dengan penglibatan Universiti Multimedia (MMU) selaku penyedia kursus di bawah rangka kerja program ALPs.

All-Star

Program ini memperkasakan kepimpinan eksekutif di peringkat Ketua Jabatan/Pengarah dalam organisasi melalui peningkatan kemahiran, pengetahuan dan kompetensi mereka dalam aspek kepimpinan digital agar mereka sentiasa relevan selaras dengan perkembangan arus era digital. Seramai 43 peserta kohort 3 dari kalangan Pengarah telah berjaya menamatkan program di Fasa 1 manakala 25 peserta kohort 1 berjaya melangkah ke program All-Star Fasa 2.

Program E-Series

Sebuah program kepimpinan untuk pengurusan kanan MCMC. Seramai tujuh (7) orang pegawai di gred P8 dan ke atas telah menyertai program ini yang melibatkan penyertaan kursus di universiti-universiti terkemuka seperti berikut:

Pelan Perkembangan Kerjaya

MCMC Executive Pathway (MEP)

Pelan pembangunan kerjaya untuk staf eksekutif yang menumpukan kenaikan taraf jawatan berdasarkan skop kerja bagi memenuhi keperluan Suruhanjaya. Pelan ini juga akan memberikan peluang kepada kakitangan yang layak untuk dinaikkan pangkat ke jawatan yang lebih tinggi tanpa perlu menunggu kekosongan jawatan.

Non-Executive Pathway (NEP)

Pada masa yang sama, NEP adalah pelan pembangunan kerjaya untuk staf bukan eksekutif yang memfokuskan kenaikan taraf jawatan staf sokongan kepada jawatan yang dapat membawa nilai tambahan kepada Suruhanjaya. Beberapa pelan pembangunan kerjaya telah dirancang untuk staf bukan eksekutif dengan mengambil kira kelayakan akademik, pengalaman di MCMC dan juga sijil profesional yang berkaitan dengan skop kerja mereka.

Meningkatkan Kecekapan Kemahiran Fungsi dan Teknikal

Pusat Pembangunan Kapasiti (CDGD) telah melaksanakan pelbagai program latihan dalaman, luaran dan kursus dalam talian serta program kerjasama bagi memenuhi keperluan pembangunan kemahiran kakitangan dan pihak berkepentingan serta memberi sokongan berterusan kepada pembelajaran kakitangan MCMC.

CDGD telah menjalankan beberapa kursus untuk memenuhi keperluan teknikal/fungsi untuk pembangunan kompetensi kakitangan. Antaranya ialah pelaksanaan beberapa program pensijilan seperti:

- Train the Trainer (TTT), Data Security Analyst (CDSA)
- Certified Associate Project Management (CAPM)
- Mobile Journalism (MoJo)
- Business Continuity Management (BCM) and Crisis Management for Leaders
- Kursus Memahami Sistem Perundangan dan Kehakiman Malaysia
- Program Ikhtiar Hidup Kecemasan dan Bencana
- Converged Telecommunications and Policy Regulations (CTPR) Series yang terdiri daripada Foundation, Advanced I, Advanced II, and Master Class.

Sehingga Disember 2023, sebanyak 33 program merangkumi 51 sesi telah berjaya dijalankan dengan jumlah kehadiran seramai 1,430 orang peserta dan purata markah keberkesanan program sebanyak 87%.

Pengurusan Pengetahuan dan Pusat Sumber (KMRC)

KMRC berfungsi sebagai pusat bagi pelbagai aktiviti perkongsian pengetahuan untuk memupuk budaya perkongsian pengetahuan dalam kalangan kakitangan MCMC dan industri. Penyediaan bahan pengetahuan dan maklumat di Pusat Sumber MCMC adalah khas untuk sektor telekomunikasi dan multimedia.

Pusat Sumber MCMC mengandungi sumber-sumber pengetahuan dan maklumat dalam bentuk bahan cetak, CD, dan maklumat dalam talian. Sehingga Disember 2023, koleksi keseluruhan Pusat Sumber terdiri daripada 7,790 bahan rujukan di bawah jagaan KMRC, termasuk koleksi yang terletak di pejabat-pejabat negeri.

Platform Pembelajaran Dalam Talian untuk Pembangunan

Platform pembelajaran dalam talian iLearn yang dilancarkan pada tahun 2020 memberi kakitangan MCMC akses kepada pelbagai kursus video pembelajaran berkualiti tinggi yang boleh diakses mengikut kesesuaian masa kakitangan dan rancangan pembelajaran sendiri. Dua (2) platform pembelajaran dalam talian disediakan iaitu:

1961 Kursus
Diakses oleh Kakitangan
di **LinkedIn Learning** **01**

Masa Pembelajaran (Jam)
14,200.96

- Lebih daripada 16,000 kursus dalam talian yang tersedia kepada semua kakitangan MCMC.
- Kadar pengaktifan akaun LinkedIn Learning adalah 97%.
- Laluan pembelajaran yang khusus untuk pembangunan kemahiran berdasarkan kompetensi dan pertumbuhan kerjaya

92 Kursus
Diakses oleh Kakitangan
di **Coursera** **02**

Masa Pembelajaran (Jam)
3236.58

- Lebih daripada 5,000 kursus pensijilan/pengkhususan.
- Akses kepada 75 jenis set kemahiran untuk semua kakitangan MCMC.
- Meningkatkan tahap kemahiran dan bakat individu kakitangan MCMC

Sorotan Anugerah 2023

Anugerah dan Pengiktirafan Luar Bahagian Modal Insan yang diterima pada tahun 2023:

- LinkedIn Talent Awards – Best Talent Acquisition Team* pada 12 April 2023
- Employee Experience Awards 2023* pada 13 Julai 2023
 - Anugerah Gangsa untuk *Best Management Training Programme*
 - Gangsa untuk *Best Remote Work Strategy*
 - Gangsa untuk *Best In-House Learning Academy*
 - Perak untuk *Best Employer Branding*
 - Emas untuk *Most Sustainable & Innovative Office Design*
 - Emas untuk *Best Holistic Leadership Development Strategy*
- Asia's Best Employer Brand Awards 2023 for Best Employer Brand* pada 17 Ogos 2023
- M100 – Graduate Employer of The Year 2nd Runner-Up* untuk *Government Regulatory Bodies Graduate Employer of The Year* pada 21 September 2023
- HR Excellence Awards* on 6 October 2023
 - *Best HR team (GLC)*
 - *Excellence in Employer Branding*
 - *Excellence in Workforce Mobility*
- Asia's HRD Awards 2023* pada 15 Oktober 2023
- Contributing to HR Community Award – Dr. Murugappan*
- GRADUAN Brand Awards 2023* pada 30 November 2023
 - Tempat kedua dalam kategori kerajaan
 - *Top 23 Malaysia's Most Preferred Employers 2023*
- HR Asia Awards 2023* pada 7 Disember 2023
 - *HR Asia Best Companies to Work for in Asia 2023*

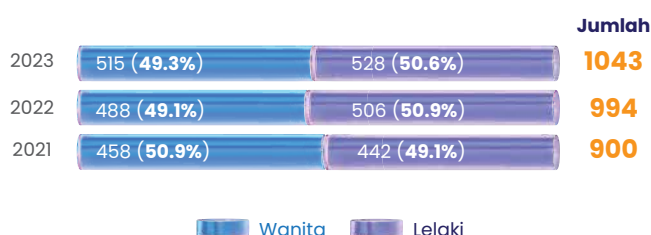
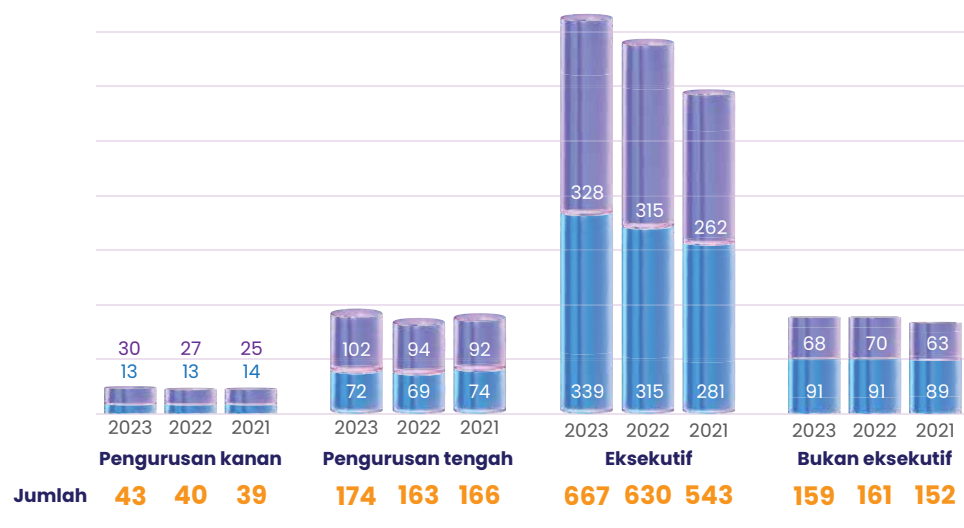
SASARAN & KPI

Keterangan Dalam Tenaga Kerja MCMC

MCMC berazam untuk menubuhkan sebuah tenaga kerja yang inklusif bagi menggalakkan kesetaraan gender yang melampaui sempadan organisasi kami.

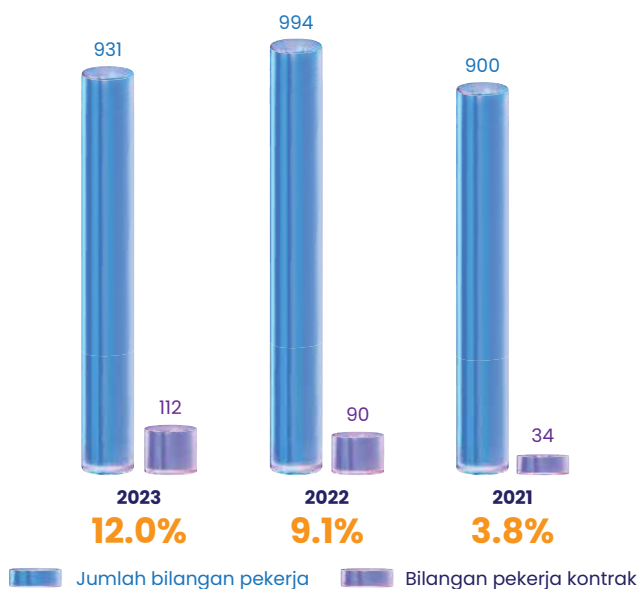

Peratusan Jantina dan Umur Kakitangan Berdasarkan Kategori Kakitangan:

Jawatan	Kumpulan Umur											
	2023				2022				2021			
	≤30	30-50	≥50	Total	≤30	30-50	≥50	Total	≤30	30-50	≥50	Jumlah
Ahli Suruhanjaya												
Pengurusan kanan	0	14	29	43	0	14	26	40	0	8	31	39
Pengurusan tengah	0	142	32	174	0	130	33	163	0	41	125	166
Eksekutif	132	516	19	667	108	503	19	630	61	463	19	543
Bukan eksekutif	14	131	14	159	13	131	17	161	8	125	19	152
Jumlah	146	803	94	1043	121	778	95	994	69	637	194	900
(%)	14.0	77.0	9.0		12.2	78.3	9.6		7.7	82.6	13.7	

Peratusan Pekerja kontrak:

Kadar Pusing Ganti Pekerja Berdasarkan Jantina dan Kategori Kakitangan

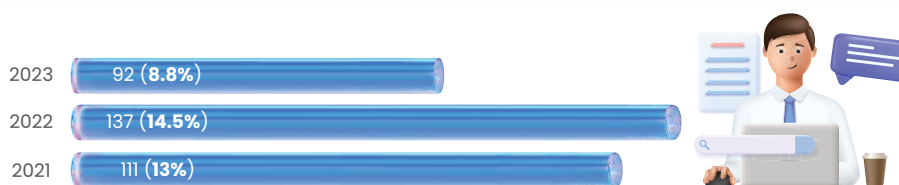
Kadar Pusing Ganti Pekerja	Jantina								
	2023 (Jumlah pekerja = 1043)			2022 (Jumlah pekerja = 994)			2021 (Jumlah pekerja = 900)		
	Wanita	Lelaki	Jumlah	Wanita	Lelaki	Jumlah	Wanita	Lelaki	Jumlah
	1.3%	1.1%	2.3%	1.5%	1.1%	2.5%	0.4%	1.6%	2.0%

Kadar Pusing Ganti Pekerja	Kumpulan Umur											
	2023				2022				2021			
	≤30	30-50	≥50	Jumlah	≤30	30-50	≥50	Jumlah	≤30	30-50	≥50	Jumlah
	0.1%	2.2%	0.0%	2.3%	0.2%	1.6%	0.7%	2.5%	0.1%	1.9%	0.0%	2.0%

Kadar Pengambilan Kakitangan Baharu Berdasarkan Jantina dan Kategori Kakitangan

Kadar Pengambilan Kakitangan Baharu	Jantina								
	2023 Jumlah kakitangan baharu = 92			2022 Jumlah kakitangan baharu = 137			2021 Jumlah kakitangan baharu = 111		
	Wanita	Lelaki	Jumlah	Wanita	Lelaki	Jumlah	Wanita	Lelaki	Jumlah
	4.0%	4.8%	8.8%	5.40%	9.1%	14.5%	6.90%	6.1%	13.0%

Kadar Pengambilan Kakitangan Baharu	Kumpulan Umur											
	2023 Jumlah kakitangan baharu = 92				2022 Jumlah kakitangan baharu = 137				2021 Jumlah kakitangan baharu = 111			
	≤30	30-50	≥50	Jumlah	≤30	30-50	≥50	Jumlah	≤30	30-50	≥50	Jumlah
	3.2%	4.9%	0.5%	8.8%	6.0%	8.3%	0.1%	14.5%	4.7%	8.1%	0.2%	12.0%

Purata Masa Latihan

MCMC memberi keutamaan kepada pembangunan yang inklusif dan strategik, memastikan bahawa tempoh latihan untuk kakitangan sesuai dengan peranan dan kemahiran mereka. Inisiatif latihan ini menawarkan peluang berharga kepada kakitangan bukan eksekutif, melengkapkan mereka dengan pengetahuan dan kemahiran penting yang penting untuk tanggungjawab mereka pada masa kini, sambil juga menyediakan mereka untuk perkembangan kerjaya masa depan. Selain itu, MCMC menjalankan penilaian prestasi secara berkala untuk menilai dengan teliti dan mengesahkan kecekapan kakitangan.

Purata Masa Latihan Mengikut Jantina (Jam)					
2023		2022		2021	
Wanita	Lelaki	Wanita	Lelaki	Wanita	Lelaki
78.1	238.90	79.1	83.64	72.56	67.59

Purata Masa Latihan Mengikut Jawatan (Jam)			
	Pengurusan Kanan	Pengurusan Pertengahan	Eksekutif
2023	68.00	83.00	205.00
2022	43.77	77.76	81.19
2021	58.34	132.69	59.34

Penilaian Prestasi dan Pembangunan pada 2023

Penilaian Prestasi	Jantina								
	2023			2022			2021		
	Wanita	Lelaki	Jumlah	Wanita	Lelaki	Jumlah	Wanita	Lelaki	Jumlah
Bilangan Kakitangan yang menerima penilaian prestasi	500	503	1003	477	492	969	433	429	862
% Kakitangan menerima penilaian prestasi	97.1%	95.3%	96.2%	97.6%	95.4%	96.5%	95%	96%	95%

Manfaat Pekerja

MCMC mengenali sumbangan kakitangan kami yang berdedikasi. Kami teguh dalam komitmen kami untuk memupuk budaya tempat kerja di mana pekerja berkembang secara profesional serta merasai kepuasan dan keseimbangan dalam hidup mereka. Kami memastikan bahawa warga kerja MCMC digajikan secara adil. Manfaat yang diberikan disenaraikan di bawah dan meliputi kedua-dua pekerja sepenuh masa dan kontrak.

- Insurans hayat
- Perlindungan kecacatan dan kelemahan
- Penjagaan kesihatan
- Cuti bersalin

Berikut adalah bilangan pekerja yang telah mengambil cuti bersalin:

Cuti Bersalin	Tahun								
	2023			2022			2021		
	Wanita	Lelaki	Jumlah	Wanita	Lelaki	Jumlah	Wanita	Lelaki	Jumlah
Bilangan pekerja yang berhak menerima cuti bersalin	521	550	1071	488	516	994	458	449	900
Bilangan pekerja yang mengambil cuti bersalin	41	38	79	33	41	74	36	33	69
Bilangan pekerja yang kembali bekerja pada tahun 2022 selepas tamat cuti bersalin	41	38	79	33	41	74	35	33	68
Bilangan pekerja yang kembali bekerja selepas cuti bersalin yang masih diupah oleh MCMC selepas 12 bulan	37	37	74	29	41	70	35	31	66

PANDANGAN HADAPAN TAHUN 2024

Pada tahun 2024 nanti, kami akan mengekalkan fokus terhadap Kemampuan Manusia bagi membangunkan tenaga kerja yang berkemahiran dan berkemampuan untuk merangkul digitalisasi dan menjadi pemacu bakat serta penyelar digital. MCMC telah menetapkan sasaran pencapaian berikut:

- a. Nisbah Pemantapan (1:3)
- b. Kekuatan kepimpinan 10%
- c. Kadar perolehan kakitangan kurang dari 5%
- d. 20 Majikan Pilihan Teratas
- e. Indeks Penglibatan Pekerja pada tahap 80%

Pada tahun 2023, Akademi MCMC akan memberi tumpuan kepada penggunaan teknologi digital melalui pelaksanaan Sistem Pengurusan Pembelajaran (LMS) berhos awan yang mantap, yang berfungsi sebagai pusat pembelajaran segera yang menyeluruh bagi Suruhanjaya dan seterusnya memberi tumpuan kepada pembangunan kursus ePembelajaran yang interaktif yang merangkumi pembelajaran berkaitan dengan fungsi asas MCMC seperti proses utama, dasar-dasar dan panduan, serta inisiatif seluruh organisasi. LMS dijangka akan dilancarkan pada suku pertama tahun 2024. Ini akan memberikan pengalaman pembelajaran digital yang dipersonalisasikan dan meningkatkan budaya pembelajaran dalam kalangan kakitangan MCMC.

KESIHATAN DAN KESELAMATAN KAKITANGAN

Modal	Modal Kewangan, Modal Sosial dan Perhubungan, Modal Insan
Risiko Organisasi	Risiko Sumber Manusia, Risiko Reputasi
GRI	GRI 403: Kesihatan dan Keselamatan
SDGs	SDG 8: Kerja Layak dan Pertumbuhan Ekonomi

PENGENALAN

Warga kerja MCMC merupakan aspek yang penting dalam menjalankan tanggungjawab kepada negara serta mencapai matlamat yang digariskan oleh MCMC. Oleh itu, MCMC mementingkan kesejahteraan, kesihatan, dan keselamatan anggota kerja untuk membolehkan mereka menjalankan tugas mereka secara efektif dan tanpa gangguan. Kami memastikan persekitaran kerja anggota kerja MCMC sentiasa berada dalam keadaan yang terbaik dan selamat. Di samping itu, MCMC juga telah melaksanakan sesi latihan untuk membina keupayaan anggota kerja dan menyemai langkah-langkah kesihatan dan keselamatan dalam budaya MCMC.

TADBIR URUS, POLISI DAN PROSEDUR

Jawatankuasa Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (OSH) telah diaktifkan semula oleh Bahagian Pengurusan Fasilitas dan Aset (FAMD). Kepentingan jawatankuasa ini terletak pada komitmennya untuk melaksanakan langkah-langkah keselamatan dan kesihatan di dalam persekitaran, khususnya di tempat kerja. Jawatankuasa ini bertanggungjawab untuk memastikan pengurusan keselamatan dan kesihatan di tempat kerja adalah berkesan serta menjamin perlindungan optimum semua anggota kerja MCMC. Jawatankuasa OSH MCMC merupakan tiang utama untuk:

Membantu dalam pembangunan kaedah-kaedah keselamatan dan kesihatan, sistem kerja yang selamat dan kajian semula keberkesanan program keselamatan dan kesihatan.

01

Untuk menjalankan penyiasatan ke atas mana-mana perkara keselamatan dan kesihatan dan untuk membawanya kepada perhatian majikan.

02

Menjalankan kajian tentang trend kemalangan, kemalangan nyaris, kejadian berbahaya, keracunan pekerjaan dan penyakit pekerjaan yang berlaku di tempat kerja.

03

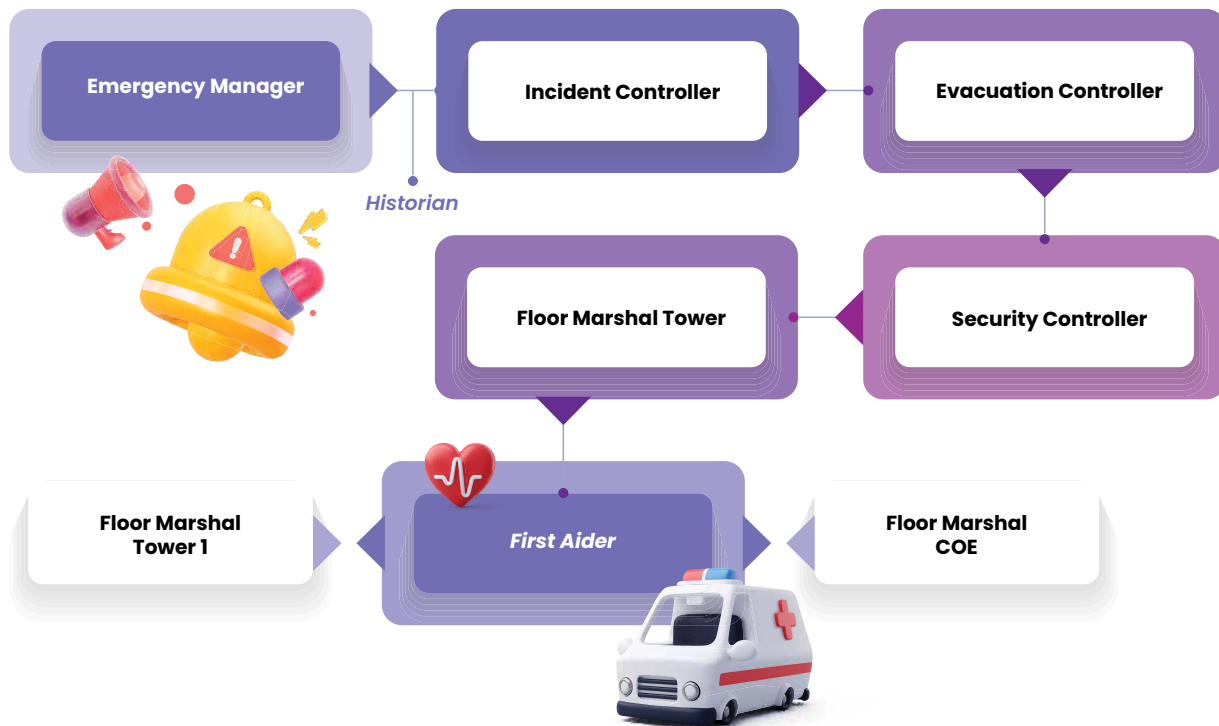
Untuk memeriksa tempat kerja sekurang-kurangnya tiga (3) bulan sekali dan lain-lain.

04

MCMC telah menubuhkan Pasukan Tindak Balas Kecemasan (ERT) untuk melaksanakan Pelan Tindak Balas Kecemasan (ERP). Tanggungjawab utama ERT MCMC adalah untuk melaksanakan semua tindakan yang diperlukan sekiranya berlaku kecemasan seperti yang ditetapkan dalam ERP dengan objektif:

- Untuk melindungi nyawa manusia
- Untuk melindungi harta benda dan peralatan

INISIATIF UTAMA TAHUN 2023

1. Pelan Tindak Balas Kecemasan (ERP) MCMC

Pelan Tindak Balas Kecemasan (ERP) MCMC ditubuhkan untuk melindungi kakitangan daripada kecederaan yang teruk, kehilangan harta benda, atau kehilangan nyawa dalam menghadapi gangguan atau bencana besar yang berlaku di premis, termasuk tetapi tidak terhad kepada kebakaran, banjir, gempa bumi dan kecemasan-kecemasan yang lain.

ERP MCMC merangkumi semua situasi gangguan atau kecemasan yang mungkin melibatkan kecederaan dan kerosakan terhadap kakitangan dan harta benda MCMC, serta aset MCMC, yang merangkumi premis MCMC di berikut:

- Tower 1 dan Tower 2, Ibu Pejabat MCMC
- Centre of Excellence (CoE) MCMC

2. Sesi Latihan Tahun 2023

Pada tahun kewangan 2023, MCMC telah menjalankan beberapa sesi latihan untuk membangunkan budaya yang membudayakan keutamaan keselamatan dan kesihatan. Sesi-sesi latihan tersebut dijalankan oleh Institut Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan Kebangsaan (NIOSH) dan *Blackwind Adventure Team* yang merangkumi topik yang disenaraikan di bawah:

1. *Understanding, Evaluating and Implementing Effective Hazard Identification, Risk Assessment and Risk Control (HIRARC) At The Workplace Training*
2. *Four-Wheel Drive (4WD) Defensive Driving Training to Drivers and State Office Staff (Sesi Pertama)*
3. *Accident Investigation, Prevention and Reporting Training*
4. *Four-Wheel Drive (4WD) Defensive Driving Training to Drivers and State Office Staff (Sesi Kedua)*
5. *Compliance to Occupational Safety and Health Legislation*
6. *How to Use AED?*

SASARAN DAN KPI

Penunjuk prestasi utama (KPI)	Nombor/keterangan
Bilangan dan kadar kematian akibat punca pekerjaan	0
Jenis utama kecederaan di tempat kerja	0
Penyakit yang berkaitan dengan pekerjaan	Diagnosis utama bagi pekerja MCMC yang berkaitan dengan faktor kerja adalah gangguan tulang dan sendi, masalah berkaitan jantung dan pernafasan, dan masalah kesihatan mental yang kecil. Walau bagaimanapun, diagnosis-diagnosis ini telah ditangani dengan faedah perubatan MCMC dan perkhidmatan kaunseling di dalam organisasi.

PANDANGAN HADAPAN BAGI TAHUN 2024

Pada tahun akan datang, MCMC akan memperkukuh usaha keselamatan dan kesihatan pekerjaan dengan melaksanakan beberapa inisiatif iaitu:

1. Pelantikan Penyelaras Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (OSH Coordinator) untuk HQ dan pejabat negeri serta cawangan.
2. Melanjutkan perantikan semula Floor Marshal yang telah tamat tempoh perkhidmatan pada tahun 2024
3. Memulakan proses penambahbaikan Pelan Tindak Balas Kecemasan (ERP) untuk Tower 1, Tower 2 dan Center of Excellence (COE).
4. Menjalankan sesi taklimat bersama Pihak Berkuasa Tempatan seperti Balai Bomba dan Penyelamat Cyberjaya dan penyedia khidmat Defibrilator Luaran Automatik (AED) kepada anggota kerja.
5. Merancang sesi kursus untuk Pasukan Tindak Balas Kecemasan (ERT) di pusat latihan Bomba dan Kecemasan di Batang Kali, Selangor.
6. Menghadiri kursus-kursus berkaitan keselamatan dan kesihatan yang dianjurkan oleh pusat latihan berdaftar seperti Kursus Ergonomik dan Kursus Kursus Profesional Alam Sekitar Bertauliah dalam Pengurusan Buangan Terjadual (CePSWaM).
7. Program kesedaran berterusan berkaitan keselamatan dan kesihatan pekerjaan merangkumi keselamatan jalan raya, CPR, tindakan kecemasan, ergonomik dan lain-lain.
8. Menjalankan penilaian berterusan dan penambahbaikan untuk keadaan keselamatan dan kesihatan pejabat antaranya *Indoor Air Quality Assessment*, *Noise Risk Assessment* dan lain-lain.
9. Menjalankan pemeriksaan dan audit secara berkala di ibu pejabat, negeri dan cawangan.

MCMC kekal komited untuk memastikan tahap keselamatan dan kesihatan kakitangan kami. Melalui pelaksanaan aktiviti-aktiviti yang mengurangkan risiko keselamatan dan kesihatan, kami dapat menjamin kesejahteraan kakitangan kami.

PENGURUSAN ALAM SEKITAR

Modal	Modal Kewangan, Modal Pembuatan, Modal Sumber Semula Jadi
Risiko Organisasi	Risiko Reputasi
GRI	GRI 302: Tenaga 2016 GRI 303: Air dan Buangan 2018 GRI 305: Pelepasan 2016 GRI 306: Sisa 2020
SDGs	SDG 12: Penggunaan dan Penghasilan Sumber Alam Semula Jadi Secara Bertanggungjawab SDG 13: Tindakan Iklim

PENGENALAN

Selain meningkatkan kehidupan rakyat Malaysia melalui keterhubungan digital, MCMC juga bertanggungjawab untuk mengurangkan impak kepada kelestarian alam sekitar. Bagi mengurangkan kesan alam sekitar yang negatif, meningkatkan kecekapan tenaga, mengurangkan penjana sisa dan memupuk pemeliharaan biologi, kami telah menyepadukan pertimbangan alam sekitar ke dalam operasi dan proses membuat keputusan kami.

TADBIR URUS, DASAR DAN PROSEDUR

Antara tanggungjawab Jabatan Pembangunan Teknologi (TDD) di bawah Bahagian Teknologi & Standard (TSD) termasuk mempromosikan pembangunan dan pengawalan teknologi hijau lestari untuk mengurangkan kesan alam sekitar yang negatif dengan menumpukan kepada e-sisa mudah alih dan pelepasan karbon dari sektor komunikasi dan multimedia melalui salah satu daripada tiga teras utama "Teknologi Mampan (*Sustainable Technologies*) – Alam Sekitar, Perubahan Iklim & Ekonomi Kitaran".

Untuk maklumat lanjut mengenai tanggungjawab (TDD) sila rujuk bahagian Teknologi dan Inovasi Laporan ini.

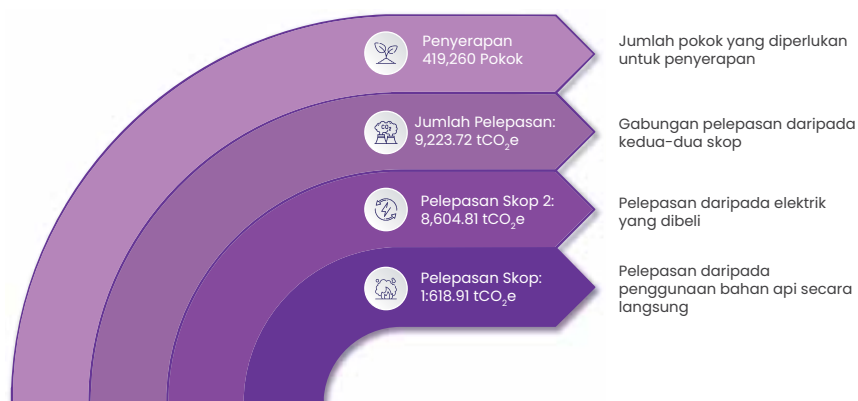
Kecekapan tenaga memegang peranan penting dalam mengawal pelepasan gas rumah hijau dan mengurangkan kesan negatif perubahan iklim terhadap suhu global. Bahagian Pengurusan Fasiliti dan Aset (FAMD) memainkan peranan penting dalam menangani perubahan iklim melalui aktiviti-aktiviti kecekapan tenaga seperti penggunaan tenaga boleh diperbaharui. Melalui pelaksanaan langkah-langkah tersebut, proses dan operasi MCMC dapat dilaksanakan dengan penggunaan tenaga yang cekap.

Sistem pengurusan tenaga yang berkesan dan direka dengan baik memberi sumbangan yang besar kepada pengurangan penggunaan tenaga di dalam bangunan. Pengoptimuman penggunaan tenaga bergantung kepada pengumpulan dan analisis data secara berterusan. Pendekatan ini dapat membantu dalam mengira penjimatan tenaga dengan tepat dan memudahkan pemeteran.

Jabatan Pengurusan Fasiliti (FMD) memantau penggunaan tenaga mampan dengan merujuk kepada penggunaan dan penjimatan tenaga elektrik dan air. Inisiatif kecekapan tenaga termasuk penggunaan kaca E-rendah, pemasangan panel solar fotovoltai, dan kawalan automatik untuk sistem pencahayaan dan penyaman udara. MCMC juga memasang kelengkapan sanitasi berlabel hijau untuk mengurangkan penggunaan air sebanyak 20%, serta sub-meter digital untuk memantau penggunaan air dan mengesan kebocoran. Landskap diperindah dengan sistem pengaliran air hujan dan penggunaan air sisa yang dikitar semula untuk tandas dwisiram.

Sebagai sebahagian daripada komitmen MCMC yang berterusan terhadap kelestarian dan pengurangan jejak alam sekitar, kami telah menjalankan analisis menyeluruh mengenai pelepasan karbon yang merangkumi Pelepasan Skop 1 dan Skop 2. Pelepasan Skop 1, yang merangkumi pelepasan langsung daripada sumber milik kami, sebahagian besarnya berpunca daripada aktiviti pembakaran mudah alih. Penggunaan 78,940.39 liter diesel menghasilkan pelepasan sebanyak 421.32 tCO₂e, manakala penggunaan 84,259.70 liter gasolin menyumbang kepada pelepasan sebanyak 197.59 tCO₂e. Secara keseluruhan, jumlah pelepasan Skop 1 adalah sebanyak 618.91 tCO₂e, yang menyumbang 99.32% daripada keseluruhan pelepasan karbon.

Pecahan Pelepasan Karbon

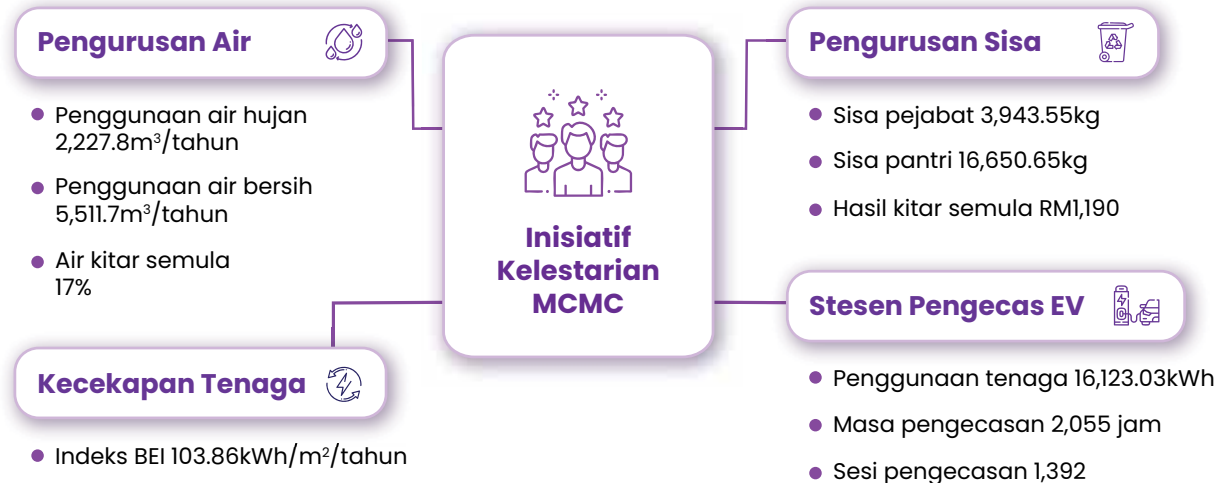
Manakala, Pelepasan Skop 2 melibatkan pelepasan tidak langsung daripada penggunaan elektrik yang dibeli. Bagi operasi kami di Malaysia (Semenanjung), penggunaan elektrik adalah sebanyak 11,351,988.17 kWh, yang menghasilkan pelepasan sebanyak 8,604.81 tCO₂e, yang merupakan 93% daripada jumlah pelepasan keseluruhan. Jumlah keseluruhan bagi pelepasan Skop 1 dan Skop 2 adalah sebanyak 9,223.72 tCO₂e, dan untuk menyerap semula sejumlah pelepasan ini memerlukan kira-kira 419,260 pokok. Analisis ini menekankan kesan ketara pelepasan langsung untuk menonjolkan kepentingan melaksanakan strategi yang disasarkan untuk mengurangkan penggunaan bahan api serta meningkatkan kecekapan tenaga pada masa hadapan.

Oleh yang demikian, bagi mengurangkan kesan alam sekitar, dari segi kecekapan tenaga, MCMC berjaya mengekalkan Indeks Keamatan Tenaga Bangunan (BEI) pada 103.86 kWh/m²/tahun, yang kekal di bawah 110 kWh/m²/tahun. Ini mencerminkan usaha berterusan MCMC untuk mengoptimumkan penggunaan tenaga di fasiliti. Inisiatif kelestarian turut meliputi pengurusan air yang cekap. Tahun 2023, mencatatkan jumlah penggunaan air hujan sebanyak 2,227.8 m³/tahun bersama penggunaan air bersih sebanyak 5,511.7 m³/tahun. Daripada jumlah tersebut, 17% atau 17,920 gelen telah dikitar dan digunakan semula, menunjukkan komitmen terhadap pemuliharaan air.

Selain itu, MCMC secara aktif menguruskan sisa yang dihasilkan dalam operasi. Sisa pejabat yang dikumpul berjumlah 3,943.55 kg, manakala sisa pantri mencapai 16,650.65 kg. Hasil daripada program kitar semula ini, sejumlah RM1,190 yang telah berjaya diperolehi dan disalurkan terus untuk menyokong Kelab Sukan MCMC, sekali gus memperkukuh komitmen kami terhadap kelestarian, menunjukkan usaha berterusan kami sambil memupuk semangat komuniti dan kesejahteraan dalam kalangan kakitangan kami.

Sebahagian daripada komitmen kami terhadap kelestarian dan penggunaan teknologi hijau adalah dengan memperkenalkan stesen pengecasan kenderaan elektrik (EV) di fasiliti pada tahun sebelumnya. Sepanjang tahun 2023, stesen pengecasan ini telah mencatatkan penggunaan tenaga sebanyak 16,123.03 kWh, dengan jumlah masa pengecasan sebanyak 2,055 jam 25 minit, merangkumi 1,392 sesi pengecasan. Langkah ini bukan sahaja menyokong peralihan ke arah mobiliti hijau tetapi juga menggalakkan penggunaan kenderaan elektrik dalam kalangan kakitangan dan pelawat, lantaran menyumbang kepada pengurangan pelepasan karbon dan jejak alam sekitar yang lebih rendah. Inisiatif pengecasan EV ini adalah selaras dengan usaha kami untuk memperluaskan program kelestarian dan meningkatkan kecekapan tenaga di fasiliti kami.

Melangkah ke hadapan, MCMC komited untuk terus mengurangkan jejak karbon melalui penerokaan sumber tenaga boleh diperbaharui dan mengoptimumkan penggunaan elektrik. Cadangan menerapkan teknologi IoT dan AI untuk meningkatkan kecekapan dengan menjalankan Pembuktian Konsep (PoC) bagi teknologi yang terbabit. Usaha-usaha ini selaras dengan matlamat kelestarian dan mengukuhkan komitmen untuk membina masa depan yang lebih hijau dan mampan.

INISIATIF UTAMA TAHUN 2023

Peningkatan jumlah e-sisa yang dijana oleh penduduk dunia menimbulkan kebimbangan yang ketara kepada pemimpin dunia. Laporan Global E-waste Monitor yang diterbitkan oleh United Nations University (UNU) mendedahkan e-sisa yang dijana dalam tempoh setahun meningkat dengan mendadak sebanyak berjuta-juta tan setiap tahun. Ini dijangkakan akan meningkat sebanyak berpuluh tan setahun, dalam 10 tahun akan datang.

Bagi mengatasi masalah ini, MCMC juga melaksanakan program kitar semula e-sisa mudah alih iaitu KITAR: Peranti Lama, Nafas Baharu (dahulunya dikenali sebagai “Mobile e-Waste: Old Phone, New Life”) pada tahun 2015, selaras dengan Resolusi 79 World Telecommunication Standardisation Assembly (WTSA) 2012 dan Matlamat Pembangunan Lestari (SDG) 11 dan 12. Inisiatif tersebut bertujuan untuk meningkatkan kesedaran terhadap pengurusan e-sisa mudah alih dengan berhemah, iaitu peranti elektronik mudah alih serta aksesori yang boleh dikitar semula. Inisiatif ini dilaksanakan berdasarkan prinsip “Spirit of Giving” apabila hasil yang diperolehi daripada pembelian semula e-sisa akan disalurkan kembali kepada rakan-rakan strategik program untuk pelbagai kegunaan seperti acara amal dan aktiviti-aktiviti kemasyarakatan yang lain.

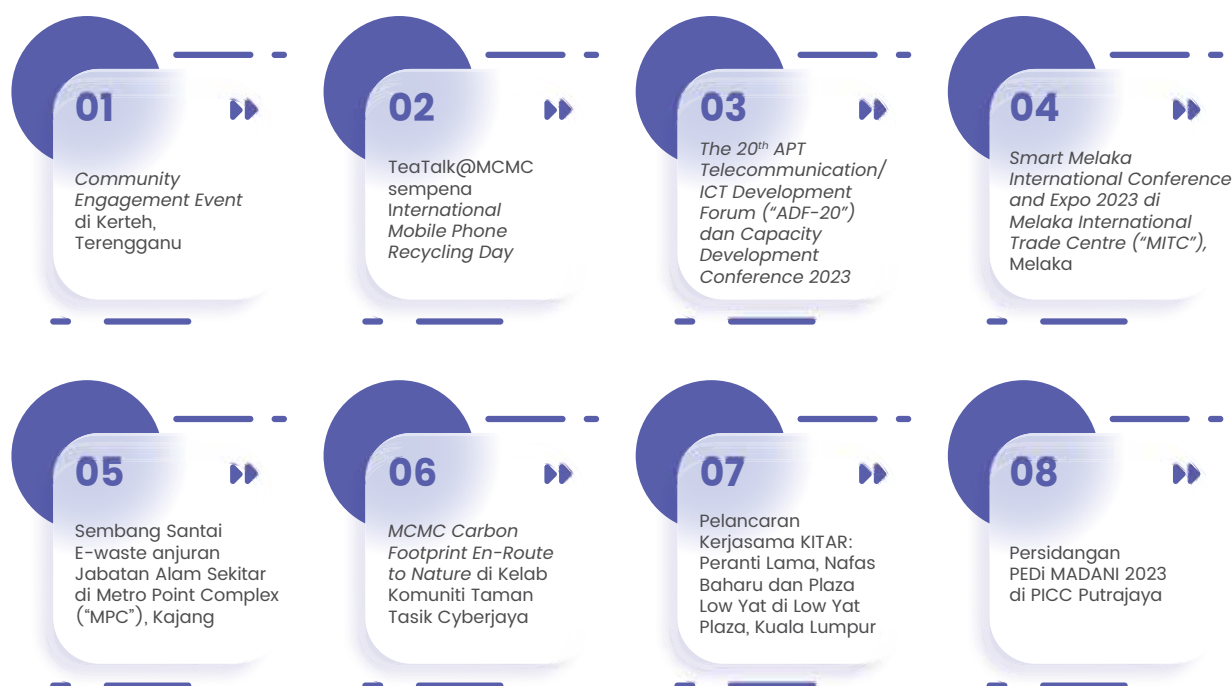
Sehingga kini, terdapat lebih daripada 130 lokasi kotak pengumpulan KITAR yang terletak di pusat-pusat NADI yang terpilih dan di premis rakan strategik program ini, dengan peluang untuk berkembang ke pusat-pusat NADI lain dan rakan *Drop Point* yang berminat.

Program ini diselia oleh Jawatankuasa KITAR yang telah ditubuhkan dan terdiri daripada rakan-rakan *Drop Point* dan Advokasi yang terpilih untuk mengawasi pelaksanaan program. Wakil *Drop Point* juga telah menerima sesi taklimat terperinci tentang program KITAR dan SOP, memastikan pemahaman yang jelas dan kesepaduan dengan objektif program.

Seiring dengan usaha untuk meningkatkan kesedaran dan penglibatan orang ramai, laman sesawang rasmi program KITAR (kitar.mcmc.gov.my) menyediakan maklumat dan sumber yang senang dicapai oleh khalayak ramai. Tambahan lagi, dengan pengenalan Sistem Pengurusan dan Pengoperasian KITAR (KITARSys) menyempurnakan operasi program ini dengan membolehkan penjejakan e-sisa yang didermakan di *Drop Points* secara langsung dan menyimpan data yang relevan untuk pengurusan dan pelaporan yang berkesan.

Aktiviti promosi memainkan peranan penting dalam meningkatkan kesedaran dan memacu penyertaan dalam program ini. Usaha yang berterusan dilakukan melalui platform media sosial popular seperti Facebook, Instagram, dan YouTube, mencapai pengunjung kumulatif lebih daripada sembilan (9) juta pengguna.

KITAR juga secara konsisten telah menyertai dan melaksanakan beberapa acara sepanjang tahun 2023 bagi menyebarkan kesedaran untuk mengitar semula e-sisa secara berhemah serta bagi menjemput lebih ramai organisasi dan syarikat korporat untuk menyertai program ini sebagai rakan strategik. Berikut adalah senarai acara-acara yang telah disertai oleh KITAR pada tahun 2023:

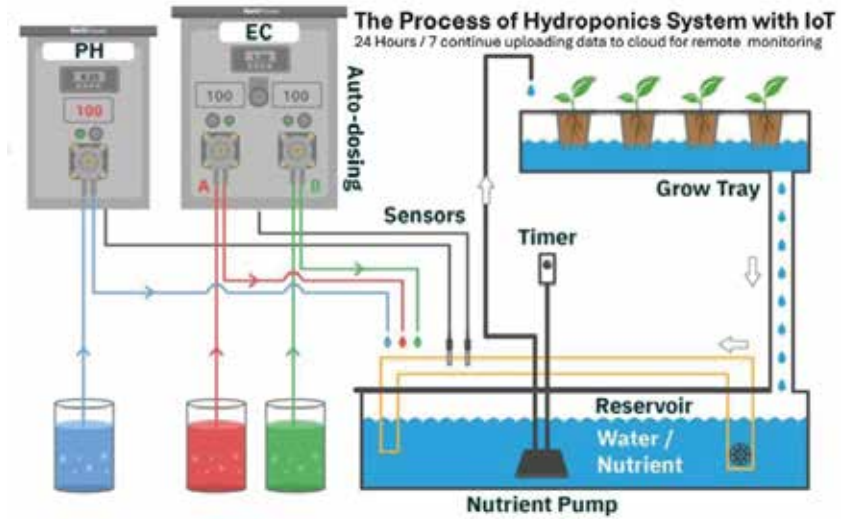
Pada tahun 2023, kami telah memperkenalkan inisiatif penting dengan menambah aktiviti di bumbung Ibu Pejabat MCMC Tower 1 menjadi *Urban Farming Innovation Hub - GreenScape Garden* menggunakan teknik hidroponik berkuasa IoT, sebagai sebahagian daripada komitmen kami terhadap kelestarian dan inovasi. Pemasangan ini memanfaatkan ruang bumbung untuk menanam pelbagai jenis sayur-sayuran seperti salad, sawi, bayam, kangkung, dan lain-lain. Dengan menukar ruang ini menjadi kawasan hijau yang produktif, kami bukan sahaja meningkatkan nilai estetika fasiliti kami tetapi juga menyumbang kepada pengurangan jejak karbon.

Sistem ini berdikari sepenuhnya, bergantung pada 100% sumber tenaga boleh diperbaharui. Ia menggunakan penuaian air hujan sebagai sumber bekalan air dan dikuasakan oleh panel solar PV, menjadikannya bebas sepenuhnya daripada ketergantungan kepada utiliti luaran. Pendekatan lestari ini telah berjaya mengurangkan kos operasi kami dengan ketara sambil mencapai jejak karbon sifar, menunjukkan lagi komitmen kami terhadap penjagaan alam sekitar.

Sistem ini menggabungkan teknologi dan pengurusan sumber lestari untuk meningkatkan pertumbuhan tanaman sambil meminimumkan kesan alam sekitar. Dengan menggunakan pengawal pH dan Kekondusian Elektrik (EC), sistem ini secara berterusan memantau tahap nutrien, manakala sensor automatik memastikan pemberian nutrien yang tepat untuk mengoptimumkan kesihatan tanaman. Pam nutrien berfungsi dengan cekap untuk mengedarkan larutan dari takungan pusat ke dulang tanaman.

Sistem hidroponik ini juga merupakan sebahagian daripada inisiatif *Decentralized Urban Farm (DUF)*. Dengan memanfaatkan teknologi IoT, pengurusan dan mengoptimumkan operasi dari jarak jauh, menyelaraskan rantaian bekalan, dan mengurangkan pembaziran, sekali gus meningkatkan kecekapan. Selain itu, pemantauan 24/7 yang diuruskan oleh rakan kerjasama MCMC membolehkan akses data masa nyata, mengoptimumkan prestasi sistem dengan intervensi manual yang minimum.

Projek ini selaras dengan prinsip ESG dan menyokong fokus kerajaan untuk mendigitalkan penanaman. Dengan mengintegrasikan teknologi dan amalan lestari, kami menetapkan penanda aras tanaman dalam bangunan pintar. Pemasangan ini lebih daripada sekadar peningkatan teknologi; ia adalah langkah strategik ke arah masa depan yang lestari dan berteknologi maju. Sebagai model untuk organisasi lain, ia mengukuhkan kepimpinan kami dalam aktiviti berasaskan teknologi yang memberi manfaat kepada alam sekitar dan komuniti. Selain itu, inisiatif ini secara aktif melibatkan kakitangan MCMC dalam aktiviti menuai secara langsung, memupuk semangat komuniti dan menggalakkan amalan lestari.

Perkara ini adalah sejajar dengan Dasar Kesihatan, Keselamatan, dan Alam Sekitar (HSE Policy) yang menekankan komitmen MCMC dalam mengambil langkah proaktif ke arah kemampanan dan pemuliharaan alam sekitar, seperti yang diluluskan oleh Pengerusi Eksekutif MCMC pada Julai 2023. Pengenalan dasar ini juga merupakan salah satu aspek utama dalam komponen lain yang menekankan kepentingan mencapai kecemerlangan dalam pengurusan HSE dengan mematuhi undang-undang, peraturan, dan piawaian yang berkaitan.

Pengumpulan E-Sisa

Jumlah hasil sebanyak RM12,556.46 telah dijana pada tahun 2023 melalui kutipan e-sisa mudah alih. Berikut adalah bilangan e-sisa mudah alih yang dikumpul melalui program KITAR mengikut kategori:

Telefon bimbit
1044 unit
TK2023 Jumlah Kutipan
486 unit
TK2022 Jumlah Kutipan

Set Netbook/Laptop/ Desktop
111 unit
TK2023 Jumlah Kutipan
457 unit
TK2022 Jumlah Kutipan

Monitor/TV
12 unit
TK2023 Jumlah Kutipan
9 unit
TK2022 Jumlah Kutipan

Lain-lain (aksesori)
676.55 kg
TK2023 Jumlah Kutipan
201.40 kg
TK2022 Jumlah Kutipan

E-sisa isi rumah
231.50 kg
TK2023 Jumlah Kutipan
160 kg
TK2022 Jumlah Kutipan

*TK merujuk kepada Tahun Kutipan

Untuk maklumat lanjut mengenai program termasuk senarai lokasi Drop Point KITAR, boleh didapati di <http://kitar.mmc.gov.my/>

An abstract background featuring a gradient of blue and purple. Several 3D-rendered spheres of varying sizes are scattered throughout, some with highlights and shadows. A prominent large sphere in the center contains the number '10'. Below it, a thick blue ring or band curves around the scene, and a vertical blue rod is visible at the bottom. The overall aesthetic is clean and modern, possibly representing a page number or a chapter marker.

10

Sorotan Kewangan

MS 200

Penyata Kewangan

MS 208

KEWANGAN

SOROTAN KEWANGAN

Tahun Kewangan Berakhir 31 Disember 2023

Tahun 2023 memperlihatkan komitmen MCMC dalam memperkasa kemudahan komunikasi yang turut membantu dalam merealisasikan Dekad Keemasan Ekonomi Digital sejajar dengan hasrat Malaysia Madani. Komitmen berterusan ini diwujudkan dengan pencapaian cemerlang Malaysia dalam Pembangunan Teknologi Maklumat dan Komunikasi 2023 (IDI 2023) yang meletakkan Malaysia pada kedudukan ke-15 di dunia dalam pencapaian dan pembangunan telekomunikasi.

Namun begitu, tidak dinafikan bahawa tahun 2023 merupakan tahun yang mencabar terutama kepada landskap telekomunikasi negara yang tidak terkecuali daripada ketidaktentuan ekonomi, ancaman siber, ketegangan geopolitik dan krisis kemanusiaan global.

Melihat kepada perkara ini, MCMC akan terus kekal komited dalam memacu inovasi dan kemajuan infrastruktur telekomunikasi negara melalui pelbagai inisiatif yang berperanan dalam meningkatkan capaian telekomunikasi yang mampu memajukan ekonomi negara di masa hadapan.

Pelbagai inisiatif ini meliputi pembangunan terhadap sektor infrastruktur dan perkhidmatan merangkumi, antaranya, projek utama negara seperti JENDELA dan NADI yang bertujuan membantu dalam mengurangkan jurang digital antara wilayah dan strata masyarakat serta meningkatkan literasi digital ke arah peningkatan sosioekonomi komuniti tempatan.

MCMC juga tidak ketinggalan dalam memperkasakan sektor postal dan kurier yang memperlihatkan peningkatan kerjasama antara penyedia platform digital dan syarikat telekomunikasi melalui *Pelan Accelerator Kurier Negara* (PAKEJ). Usaha ini merangkumi peluasan liputan, peningkatan akses dan kualiti perkhidmatan bagi menyokong pertumbuhan industri e-Dagang.

Keselamatan siber turut menjadi antara fokus utama MCMC sebagai sebuah agensi kerajaan yang bertanggungjawab dalam menangani cabaran berkenaan. Oleh itu, MCMC dengan kerjasama pemain industri telekomunikasi dan pihak berkuasa tempatan sentiasa peka dengan perkembangan yang berlaku serta melaksanakan inisiatif penting dalam membantu keterjaminan keselamatan digital negara. Di samping itu, MCMC senantiasa komited dalam menjadikan kawal selia industri komunikasi ditambah baik dari semasa ke semasa, sekali gus menyumbang kepada peningkatan keselamatan yang juga memberi manfaat kepada seluruh rakyat. Kami juga percaya bahawa keperluan telekomunikasi yang selamat, luas dan stabil merupakan keperluan asas pada abad ke-21, sekali gus mendukung semangat *Malaysia Madani*.

Mutakhir ini, penggunaan teknologi Kecerdasan Buatan (AI) merupakan antara elemen penting dalam memastikan kelestarian organisasi samada dari sudut perkembangan teknologi dan cara kerja. MCMC turut tidak terkecuali daripada memperkasa AI dalam konteks pengurusan kewangan. Antara inisiatif AI yang telah memasuki fasa pelaksanaan adalah pemantauan keselamatan pembayaran dalam platform MCMCPay, di mana penggunaan AI bertujuan membantu untuk memantau pembayaran secara dalam talian bagi menilai risiko transaksi. Ianya sekali gus dapat mengurangkan transaksi yang mencurigakan serta meningkatkan keselamatan dan integriti transaksi di MCMC.

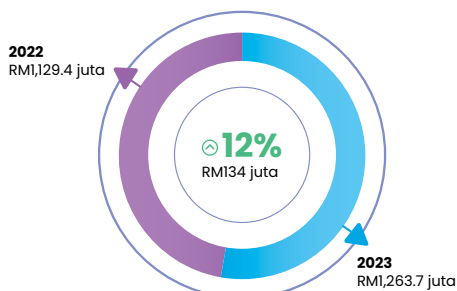
Untuk 2023, MCMC telah merangka belanjawan berdasarkan kepada empat (4) fokus utama yang dipacu oleh hala tuju MCMC serta aspirasi nasional antaranya, melalui Rancangan Malaysia ke-12 (2021 – 2025), Dasar 4IR Negara dan MyDIGITAL (2021 – 2030) dengan tumpuan kepada usaha untuk merancakkan kembali pertumbuhan ekonomi serta mentransformasi Malaysia ke arah negara berpendapatan tinggi melalui pendigitalan dan sebagai peneraju serantau dalam ekonomi digital iaitu:

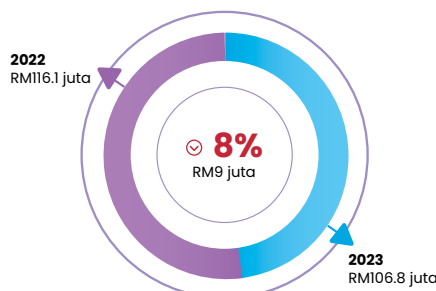
Belanjawan ini turut merangkumi aktiviti untuk memastikan kesinambungan inisiatif sedia ada serta penumpuan kepada inisiatif dan sasaran baharu yang merangkumi keseluruhan ekosistem komunikasi dan multimedia, aspek infrastruktur dan perkhidmatan komunikasi, penyiaran, pos, kurier dan e-dagang dalam memastikan kemampuan dan kecekapan MCMC dalam mendepani era ekonomi digital untuk perkembangan industri secara berterusan.

PENDAPATAN

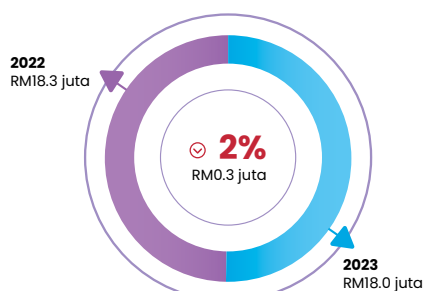
Bagi tahun kewangan berakhir 2023, MCMC telah mencatatkan pendapatan keseluruhan sebanyak RM1.59 bilion, peningkatan sebanyak 16% atau RM221.1 juta berbanding tahun sebelumnya berjumlah RM1.37 bilion. Ianya disumbang oleh peningkatan pendapatan teras sebanyak 10% atau RM124.7 juta kepada RM1.39 bilion hasil daripada penstrukturan semula penguntukan radas dan spektrum.

Penguntukan Radas dan Spektrum

Lesen Operasi

Penguntukan Penomboran

Penguntukan Radas dan Spektrum

91% | RM1,263.7 juta

Lesen Operasi

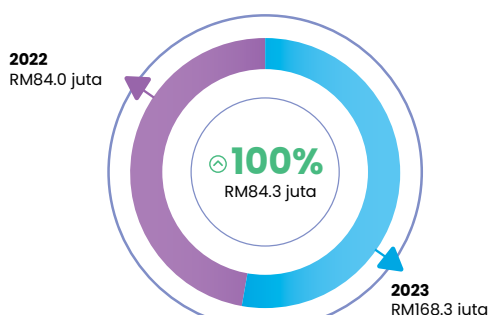
8% | RM106.8 juta

Penguntukan Penomboran

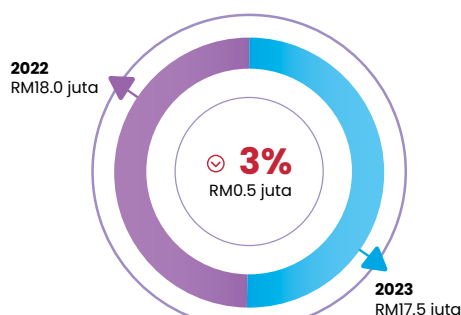
1% | RM18 juta

Jumlah **RM1,388.5 juta**

Bagi pendapatan bukan teras, sebanyak RM200.3 juta telah dilaporkan dengan peningkatan sebanyak 93% atau RM96.4 juta berbanding tahun 2022. Peningkatan ketara ini disumbangkan oleh aktiviti pelaburan dan perbendaharaan yang lebih efektif dengan rekod purata pulangan faedah yang meningkat lebih daripada 20% kepada 4.15% bagi tahun 2023 berbanding 3.45% yang direkodkan pada tahun sebelumnya.

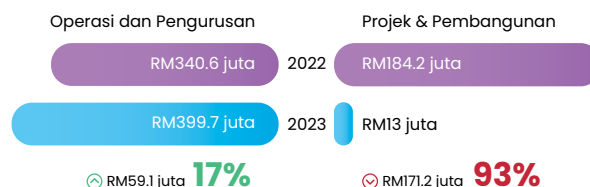
Pendapatan Faedah

Penerimaan Sewaan

PERBELANJAAN

MCMC mencatatkan penurunan keseluruhan perbelanjaan bagi tahun 2023 sebanyak 21% atau RM112.1 juta kepada RM412.7 juta berbanding tahun 2022 sebanyak RM524.8 juta.

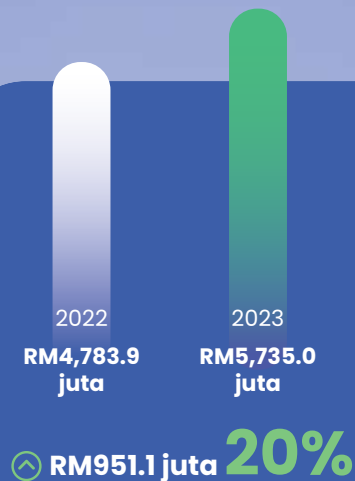
Perbelanjaan operasi dan pengurusan merekodkan peningkatan sebanyak 17% atau RM59.1 juta berikutan pelaksanaan inisiatif-inisiatif sedia ada serta yang baharu antaranya, inisiatif pendigitalisasi yang telah mula sejak tahun 2021 serta pertambahan jumlah kakitangan yang diperlukan dalam menjayakan dan menyokong program nasional dan kawal selia, pembangunan industri serta transformasi pejabat-pejabat negeri.

Bagi perbelanjaan projek dan pembangunan, sejumlah RM13.0 juta telah direkodkan berbanding dengan RM184.2 juta bagi tahun 2022, dengan penurunan sebanyak 93% atau RM171.2 juta. Penurunan ini disebabkan oleh inisiatif Peranti Siswa Keluarga Malaysia (PRIS) yang dilaksanakan oleh kerajaan dengan kerjasama MCMC dan selesai dilaksanakan pada tahun 2022.

Lebih Selepas Cukai dan Susut Nilai

Daripada jumlah pendapatan tersebut, MCMC merekodkan lebih bersih selepas cukai dan susut nilai berjumlah RM1.13 bilion, iaitu peningkatan sebanyak 38% atau RM313.2 juta berbanding RM820.6 juta pada tahun sebelumnya.

ASET

Aset Semasa

⬆️ RM934.5 juta **22%**

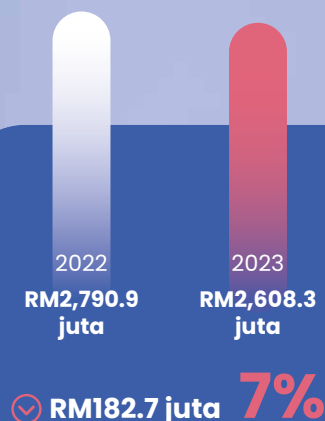
Aset Bukan Semasa

⬆️ RM16.6 juta **3%**

Aset dalam pegangan pada tahun berakhir 2023 berjumlah RM5.74 bilion berbanding RM4.79 bilion pada tahun sebelumnya. Peningkatan sebanyak 20% atau RM951.1 juta ini disokong oleh nilai aset semasa terutamanya pada deposit kewangan.

Peningkatan ini disumbang oleh terimaan harga komponen spektrum secara *one-off* serta bayaran fi tahunan hasil daripada peruntukan semula daripada penguntukan radas kepada penguntukan spektrum yang dilaksanakan pada tahun 2022.

LIABILITI

Liabiliti Semasa

⬆️ RM120.6 juta **19%**

Liabiliti Bukan Semasa

⬆️ RM303.1 juta **14%**

Pada tahun 2023 kedudukan liabiliti mencatatkan penurunan sebanyak 7% atau RM182.7 juta kepada RM2.61 bilion berbanding RM2.79 bilion pada tahun sebelumnya. Penurunan ini disebabkan oleh pendapatan tertunda fi yang hanya boleh direalisasikan pada tahun semasa sahaja.

DANA TERKUMPUL

Bagi tahun kewangan berakhir 2023, MCMC merekodkan peningkatan yang signifikan ke atas dana terkumpulnya iaitu sebanyak 57% atau RM1.14 bilion kepada RM3.13 bilion berbanding RM1.99 bilion hasil daripada lebihan bersih selepas cukai dan susut nilai.

Kenyataan oleh Ahli-ahli
Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Kami, Tan Sri Mohamad Salim Bin Fateh Din dan Prof. Dr. Mohamad Salmi Bin Mohd Sohod, selaku dua Ahli Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia, dengan ini menyatakan bahawa pada pendapat Ahli-ahli Suruhanjaya, penyata kewangan yang dikemukakan pada halaman 208 hingga 235 telah disediakan mengikut Piawaian-piawaian Pelaporan Kewangan Malaysia dan Piawaian-piawaian Pelaporan Kewangan Antarabangsa untuk memberikan gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Suruhanjaya pada 31 Disember 2023 dan pendapatan dan perbelanjaan dan aliran tunainya bagi tahun kewangan berakhir ketika itu.

Ditandatangani mengikut resolusi oleh Ahli-ahli Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia:

t.t
Tan Sri Mohamad Salim Bin Fateh Din

t.t
Prof. Dr. Mohamad Salmi Bin Mohd Sohod

Cyberjaya, Selangor
02 Mei 2024

Perakuan berkanun

Saya, Cho Shi Chong, sebagai pegawai utama bertanggungjawab bagi pengurusan kewangan Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia, dengan sesungguhnya dan seikhlasnya mengakui bahawa penyata kewangan yang dikemukakan pada halaman 208 hingga 235 adalah, setakat pengetahuan dan kepercayaan terbaik saya, benar dan saya membuat perakuan ini dengan penuh kepercayaan akan kebenarannya, dan berdasarkan peruntukan-peruntukan Akta Perakuan Berkanun, 1960.

Ditandatangani dan sesungguhnya diperakui oleh yang tersebut di atas di Cyberjaya, Selangor pada **02 Mei 2024**

t.t
Cho Shi Chong

Di hadapan saya:

Laporan Juruaudit Bebas kepada Ahli-ahli Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Laporan mengenai audit penyata kewangan

Pendapat

Kami telah mengaudit penyata kewangan Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia ("Suruhanjaya"), yang merangkumi penyata kedudukan kewangan pada 31 Disember 2023, dan penyata pendapatan dan perbelanjaan serta keuntungan dan kerugian diiktiraf dan penyata aliran tunai Suruhanjaya bagi tahun kewangan berakhir ketika itu, dan nota-nota kepada penyata kewangan, termasuk maklumat polisi-polisi perakaunan material, sebagaimana dikemukakan pada muka surat 208 hingga 235.

Pada pendapat kami, penyata kewangan ini memberikan gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Suruhanjaya pada 31 Disember 2023, dan mengenai prestasi kewangan dan aliran tunainya bagi tahun kewangan berakhir ketika itu mengikut Piawaian-piawaian Pelaporan Kewangan Malaysia dan Piawaian-piawaian Pelaporan Kewangan Antarabangsa.

Asas kepada pendapat

Kami telah menjalankan audit tersebut menurut piawaian-piawaian pengauditan yang diluluskan di Malaysia dan Piawaian-piawaian mengenai Pengauditan Antarabangsa. Tanggungjawab kami di bawah piawaian tersebut diterangkan dengan lebih lanjut di bahagian *tanggungjawab Juruaudit ke atas audit penyata kewangan* di dalam laporan kami. Kami percaya bahawa bukti audit yang kami peroleh adalah mencukupi dan wajar untuk memberi asas yang munasabah bagi pendapat audit kami.

Kebebasan dan tanggungjawab etika lain

Kami adalah bebas daripada Suruhanjaya menurut Undang-undang Kecil (mengenai Etika, Kelakuan dan Amalan Profesional) Institut Akauntan Malaysia ("Undang-undang Kecil") dan Lembaga Piawaian Etika Antarabangsa bagi Kod Etika Akauntan bagi Akauntan Profesional (termasuk Piawaian Kebebasan Antarabangsa ("Kod IESBA")), dan kami telah memenuhi tanggungjawab etika yang lain mengikut Undang-undang Kecil dan Kod IESBA.

Maklumat selain daripada penyata kewangan dan laporan juruaudit seterusnya

Ahli-ahli Suruhanjaya bertanggungjawab ke atas maklumat lain. Maklumat lain termasuk laporan tahunan, tetapi tidak meliputi penyata kewangan Suruhanjaya dan laporan juruaudit kami seterusnya. Kami mengharapkan laporan tahunan ini boleh diperoleh selepas tarikh laporan juruaudit ini.

Pendapat kami mengenai penyata kewangan Suruhanjaya ini tidak meliputi maklumat lain dan kami tidak akan memberikan apa-apa kesimpulan jaminan ke atasnya.

Berkenaan dengan audit kami ke atas penyata kewangan Suruhanjaya, tanggungjawab kami adalah untuk membaca maklumat lain yang dikenal pasti di atas dan dengan bertindak sebegini, mempertimbangkan sama ada maklumat lain tersebut adalah tidak konsisten secara ketara dengan penyata kewangan Suruhanjaya atau maklumat dalam pengetahuan kami dalam audit ini atau maklumat lain yang kelihatan seperti salah nyata.

Apabila kami membaca laporan tahunan, sekiranya kami memutuskan bahawa terdapat salah nyataan material di dalamnya, kami perlu menyampaikan perkara tersebut kepada Ahli-ahli Suruhanjaya dan mengambil tindakan sewajarnya.

Tanggungjawab Ahli-ahli bagi penyata kewangan

Ahli-ahli Suruhanjaya bertanggungjawab bagi penyediaan penyata kewangan untuk memberikan gambaran yang benar dan saksama menurut Piawaian-piawaian Pelaporan Kewangan Malaysia dan Piawaian-piawaian Pelaporan Kewangan Antarabangsa. Ahli-ahli Suruhanjaya juga bertanggungjawab bagi kawalan dalaman sedemikian sebagaimana Ahli-ahli Suruhanjaya tentukan sebagai perlu untuk membolehkan penyediaan penyata kewangan yang bebas daripada salah nyataan material, sama ada disebabkan oleh penipuan atau kesilapan.

Dalam penyediaan penyata kewangan Suruhanjaya, Ahli-ahli Suruhanjaya bertanggungjawab untuk mentaksir keupayaan Suruhanjaya sebagai satu usaha berterusan, mendedahkan, seperti yang berkenaan dengan, perkara-perkara yang berkaitan dengan usaha berterusan dan menggunakan asas perakaunan usaha berterusan melainkan Ahli-ahli Suruhanjaya sama ada berhasrat untuk membubarkan Suruhanjaya atau untuk menghentikan operasi, atau tidak mempunyai alternatif yang realistik kecuali untuk berbuat demikian.

Laporan Juruaudit Bebas kepada Ahli-ahli Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Laporan mengenai audit penyata kewangan (samb.)

Tanggungjawab juruaudit bagi audit penyata kewangan

Objektif kami adalah untuk mendapatkan jaminan munasabah mengenai sama ada penyata kewangan Suruhanjaya secara keseluruhan adalah bebas daripada salah nyataan material, sama ada disebabkan penipuan atau kesilapan, dan mengeluarkan laporan juruaudit yang meliputi pendapat kami. Jaminan munasabah ialah jaminan tahap tinggi, tetapi bukan satu pengesahan bahawa audit yang dilaksanakan menurut piawaian mengenai pengauditan yang diluluskan di Malaysia dan Piawaian mengenai Pengauditan Antarabangsa akan sentiasa mengesan salah nyataan material apabila ia wujud. Salah nyataan boleh berlaku disebabkan penipuan atau kesilapan dan dianggap material sekiranya, secara individu atau beragregat, dapat dijangka mempengaruhi keputusan ekonomi pengguna diambil berasaskan penyata kewangan ini.

Sebagai sebahagian daripada audit ini selaras dengan piawaian mengenai pengauditan yang diluluskan di Malaysia dan Piawaian mengenai Pengauditan Antarabangsa, kami menggunakan penilaian profesional dan mengekalkan keraguan profesional sepanjang audit dijalankan. Kami juga:

- Mengenal pasti dan mentaksir risiko salah nyataan material penyata kewangan Suruhanjaya, sama ada akibat penipuan atau kesilapan, merancang dan menjalankan prosedur audit untuk menangani risiko tersebut, serta mendapatkan bukti audit yang mencukupi serta bersesuaian untuk menyediakan asas pendapat kami. Risiko untuk tidak mengesan salah nyataan material akibat penipuan adalah lebih tinggi berbanding salah nyataan akibat kesilapan, kerana penipuan mungkin melibatkan pakatan, pemalsuan, pengguguran secara sengaja, salah nyataan, atau mengatasi kawalan dalaman.
- Mendapatkan pemahaman kawalan dalaman berkaitan dengan audit bagi merancang prosedur audit yang bersesuaian dengan situasi, tetapi bukan untuk tujuan menyampaikan pendapat mengenai keberkesanan kawalan dalaman Suruhanjaya.
- Menilai kesesuaian dasar-dasar perakaunan yang digunakan dan kemunasabahan jangkaan perakaunan dan pendedahan yang berkaitan yang dibuat oleh Ahli-ahli Suruhanjaya.
- Menyimpulkan kesesuaian penggunaan asas perakaunan usaha berterusan oleh Ahli-ahli Suruhanjaya ke atas bukti audit yang diperolehi, sama ada berlakunya ketidakpastian yang ketara berkaitan dengan peristiwa atau keadaan yang boleh menimbulkan keraguan besar ke atas keupayaan Suruhanjaya untuk terus menjadi usaha berterusan. Jika kami menyimpulkan bahawa berlakunya ketidakpastian yang ketara, kami perlu menumpukan perhatian dalam laporan juruaudit kami di bahagian pendedahan berkaitan dalam penyata kewangan atau jika pendedahan tersebut tidak mencukupi, untuk mengubah pendapat kami. Kesimpulan kami dibuat berdasarkan bukti audit yang diperolehi sehingga tarikh laporan juruaudit kami. Walau bagaimanapun, peristiwa atau keadaan masa hadapan mungkin menyebabkan Suruhanjaya berhenti menjadi usaha berterusan.
- Menilai keseluruhan pembentangan, struktur dan kandungan penyata kewangan Suruhanjaya, termasuk pendedahan dan sama ada penyata kewangan Suruhanjaya mewakili urusan niaga dan peristiwa mendasari dalam cara yang memberi pembentangan yang saksama.

Kami menyampaikan kepada Ahli-ahli Suruhanjaya berkenaan, antara hal-hal lain, skop dan masa audit yang dirancang serta dapatan audit yang penting, termasuk sebarang kekurangan ketara dalam kawalan dalaman yang boleh kami kenal pasti sepanjang audit dilaksanakan oleh kami.

Laporan Juruaudit Bebas kepada Ahli-ahli
Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Perkara-perkara lain

Laporan ini disediakan hanya kepada Ahli-ahli Suruhanjaya, sebagai sebuah badan, selaras dengan Seksyen 47(2) Akta Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia 1998 dan bukan untuk tujuan lain. Kami tidak bertanggungjawab kepada mana-mana pihak lain atas kandungan laporan ini.

t.t
Ernst & Young PLT
202006000003 (LLP0022760-LCA) & AF 0039
Akauntan Bertauliah

Kuala Lumpur, Malaysia
02 Mei 2024

t.t
Ong Chee Wai
No. 02857/07/2024 J
Akauntan Bertauliah

**Penyata kedudukan kewangan
Pada 31 Disember 2023**

	Nota	2023 RM'000	2022 RM'000
Aset			
Aset bukan semasa			
Hartanah, loji dan peralatan	3	270,907	258,007
Aset hak penggunaan	12	10,241	9,680
Hartanah pelaburan	4	302,431	300,713
Aset tak ketara	5	9,215	7,847
		592,794	576,247
Aset semasa			
Fi dan lain-lain penghutang	7	20,056	24,451
Aset kontrak	13	12,607	12,479
Lain-lain pelaburan	6	5,080,376	4,136,536
Tunai dan setara tunai	8	29,187	34,192
		5,142,226	4,207,658
Jumlah aset		5,735,020	4,783,905
Diwakili oleh:			
Dana terkumpul	9	3,126,779	1,993,029
Liabiliti			
Liabiliti bukan semasa			
Liabiliti kontrak	10	1,857,243	2,160,757
Liabiliti pajakan	12	7,619	7,278
		1,864,862	2,168,035
Liabiliti semasa			
Liabiliti kontrak	10	604,522	534,067
Liabiliti pajakan	12	3,073	2,941
Lain-lain pemiutang	11	129,362	84,398
Cukai semasa perlu dibayar		6,422	1,435
		743,379	622,841
Jumlah liabiliti		2,608,241	2,790,876
Jumlah dana dan liabiliti terkumpul		5,735,020	4,783,905

**Penyata pendapatan dan perbelanjaan serta keuntungan dan kerugian diiktiraf
Bagi tahun berakhir 31 Disember 2023**

	Nota	2023 RM'000	2022 RM'000
Pendapatan			
Fi lesen operasi	13	106,785	116,141
Fi spektrum	13	1,263,687	1,129,397
Fi penguntukan penomboran	13	17,990	18,310
Pendapatan faedah		168,312	84,037
Penarikbalikan:			
- Rugi rosot nilai ke atas hartanah pelaburan	4	13,299	-
- Peruntukan bagi ECL ke atas fi penghutang	7	-	1,288
Pendapatan sewa	4	17,488	18,047
Keuntungan ke atas:			
- Pelupusan hartanah, loji dan peralatan		329	278
- Pelupusan aset hak penggunaan		7	28
- Pengukuran semula aset hak penggunaan		16	-
Lain-lain pendapatan	14	870	229
		1,588,783	1,367,755
Perbelanjaan			
Susut nilai:			
- Hartanah, loji dan peralatan	3	18,207	17,405
- Hartanah pelaburan	4	9,287	9,287
Rugi rosot nilai ke atas hartanah pelaburan	4	2,294	-
Pelunasan:			
- Aset tak ketara	5	4,951	3,742
- Aset hak penggunaan	12	3,180	3,144
Peruntukan bagi ECL ke atas:			
- Fi penghutang	7	1,160	-
- Lain-lain penghutang	7	-	120
Perbelanjaan rebat yang layak		19,863	15,981
Perbelanjaan faedah ke atas liabiliti pajakan	12	374	336
Perbelanjaan manfaat pekerja	15	212,915	165,301
Perbelanjaan pentadbiran		111,495	90,974
Penyelesaian prosiding undang-undang	25	-	23,979
Fi audit	17	168	160
Perbelanjaan sewa		1,213	1,504
Perbelanjaan geran pembangunan industri		851	1,056
Perbelanjaan projek	18	12,180	183,161
Lain-lain perbelanjaan		14,607	8,653
		412,745	524,803

Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Penyata pendapatan dan perbelanjaan serta keuntungan dan kerugian diiktiraf Bagi tahun berakhir 31 Disember 2023 (samb.)

	Nota	2023 RM'000	2022 RM'000
Lebihan sebelum cukai		1,176,038	842,952
Perbelanjaan cukai	16	(42,288)	(22,313)
Lebihan selepas cukai mewakili jumlah keuntungan diiktiraf	9	1,133,750	820,639

Penyata aliran tunai
Bagi tahun berakhir 31 Disember 2023

	Nota	2023 RM'000	2022 RM'000
Aliran tunai daripada aktiviti operasi			
Lebihan sebelum cukai		1,176,038	842,952
Susut nilai:			
- Hartanah, loji dan peralatan		18,207	17,405
- Hartanah pelaburan		9,287	9,287
Pelunasan:			
- Aset tak ketara		4,951	3,742
- Aset hak penggunaan		3,180	3,144
Kerugian rosot nilai ke atas hartanah pelaburan		2,294	-
Penarikbalikan kerugian rosot nilai ke atas hartanah pelaburan		(13,299)	-
Keuntungan ke atas:			
- Pelupusan hartanah, loji dan peralatan		(329)	(278)
- Pelupusan aset hak penggunaan		(7)	(28)
- Pengukuran semula aset hak penggunaan		(16)	-
Penambahan/(penarikbalikan) bersih peruntukan bagi ECL ke atas:			
- Fi penghutang		1,160	(1,288)
- Lain-lain penghutang		-	120
Peruntukan bagi cuti yang tidak digunakan		4,278	-
Perbelanjaan faedah ke atas liabiliti pajakan		374	336
Pendapatan faedah		(168,312)	(84,037)
Lebihan operasi sebelum perubahan dalam modal kerja		1,037,806	791,355
Perubahan dalam modal kerja:			
Liabiliti kontrak		(233,059)	127,502
Aset kontrak		(128)	(321)
Fi dan lain-lain penghutang		3,235	5,890
Lain-lain pemiutang dan perbelanjaan terakru		40,686	(93,848)
Tunai dihasilkan daripada operasi		848,540	830,578
Cukai dibayar		(37,301)	(23,158)
Tunai bersih dihasilkan daripada aktiviti operasi		811,239	807,420

Penyata aliran tunai
Bagi tahun berakhir 31 Disember 2023 (samb.)

	Nota	2023 RM'000	2022 RM'000
Aliran tunai daripada aktiviti pelaburan			
Pembelian:			
- Hartanah, loji dan peralatan		(36,699)	(22,823)
- Aset tak ketara		(730)	(544)
Faedah diterima		168,312	84,037
Perolehan daripada pelupusan hartanah, loji dan peralatan		332	278
Penempatan dalam lain-lain pelaburan		(943,840)	(692,797)
Tunai bersih digunakan dalam aktiviti pelaburan		(812,625)	(631,849)
Aliran tunai daripada aktiviti pembiayaan			
Bayaran bagi:			
- Bahagian faedah daripada liabiliti pajakan		(374)	(336)
- Bahagian utama daripada liabiliti pajakan		(3,245)	(3,015)
Bayaran dibuat kepada Kumpulan Wang Disatukan mengikut Seksyen 38(3) Akta Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia 1998 (Akta 589)		-	(250,000)
Tunai bersih diguna dalam aktiviti pembiayaan		(3,619)	(253,351)
Pengurangan bersih dalam tunai dan setara tunai		(5,005)	(77,780)
Tunai dan setara tunai pada 1 Januari		34,192	111,972
Tunai dan setara tunai pada 31 Disember	8	29,187	34,192

Nota-nota kepada penyata kewangan Bagi tahun berakhir 31 Disember 2023

1. Maklumat Korporat

Aktiviti utama Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia ("Suruhanjaya") adalah untuk melaksanakan dan menguatkuasakan peruntukan undang-undang komunikasi dan multimedia seperti yang telah ditetapkan dalam Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 (Akta 588) ("CMA") dan Akta Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia 1998 (Akta 589) ("MCMCA").

Suruhanjaya adalah badan berkanun yang ditubuhkan di bawah MCMCA. Pejabat berdaftar Suruhanjaya terletak di MCMC Tower 1, Jalan Impact Cyber 6, 63000 Cyberjaya, Selangor Darul Ehsan.

Penyata kewangan ini telah diluluskan dan dibenarkan untuk dikeluarkan oleh Ahli-ahli Suruhanjaya pada 02 Mei 2024.

2. Maklumat polisi-polisi perakaunan material

Piawaian-piawaian perakaunan utama digunakan dalam penyediaan laporan penyata kewangan ini adalah dinyatakan di bawah. Polisi-polisi ini telah digunakan secara konsisten bagi tahun-tahun dibentangkan melainkan dinyatakan sebaliknya.

2.1 Asas penyediaan

Penyata kewangan Suruhanjaya telah disediakan mengikut Piawaian-piawaian Pelaporan Kewangan Malaysia ("MFRSs") dan Piawaian-piawaian Pelaporan Kewangan Antarabangsa. Pada permulaan tahun kewangan semasa, Suruhanjaya menerima pakai MFRS baharu dan disemak yang mandatori bagi tempoh-tempoh kewangan bermula pada atau selepas 1 Januari 2023 sebagaimana diterangkan sepenuhnya dalam Nota 2.2.

Penyata kewangan telah disediakan berdasarkan kos sejarah selain daripada sebagaimana dinyatakan dalam polisi-polisi perakaunan di bawah.

Penyata kewangan dibentangkan dalam Ringgit Malaysia ("RM") yang juga merupakan mata wang kefungisian Suruhanjaya dan semua nilai dibundarkan kepada jumlah ribu ("RM'000") melainkan dinyatakan sebaliknya.

2.2 Perubahan dalam polisi perakaunan

Pada 1 Januari 2023, Suruhanjaya menerima pakai MFRSs baharu dan dipinda mandatori berikut bagi tempoh-tempoh kewangan tahunan bermula pada atau selepas tarikh yang dinyatakan di bawah:

Penerangan	Berkuat kuasa bagi tempoh tahunan bermula pada atau selepas
Definisi Anggaran Perakaunan – Pindaan kepada MFRS 108	1 Januari 2023
Pendedahan Polisi-polisi Perakaunan – Pindaan kepada MFRS 101 dan Penyata Amalan MFRS 2	1 Januari 2023
Cukai Tertunda berkaitan dengan Aset dan Liabiliti timbul daripada Urus Niaga Tunggal – Pindaan kepada MFRS 112	1 Januari 2023
MFRS 17 Kontrak Insurans	1 Januari 2023
Pemakaian Awal MFRS 17 dan MFRS 9 (Maklumat Perbandingan) – Pindaan kepada MFRS 17	1 Januari 2023
Pembaharuan Cukai Antarabangsa – Peraturan Model Dua Pilar – Pindaan kepada MFRS 112 Cukai Pendapatan	1 Januari 2023
Penerimaan pakai piawaian di atas tidak mempunyai kesan material ke atas penyata kewangan dalam tempoh pemakaian awal.	

2. Maklumat polisi-polisi perakaunan material (samb.)

2.3 Piawaian dikeluarkan tetapi belum lagi berkuat kuasa

Piawaian yang telah dikeluarkan tetapi belum lagi berkuat kuasa sehingga tarikh pengeluaran penyata kewangan Suruhanjaya adalah dinyatakan di bawah. Suruhanjaya berhasrat untuk menerima pakai piawaian ini, sekiranya berkenaan, apabila ia menjadi berkuat kuasa.

Penerangan	Berkuat kuasa bagi tempoh tahunan bermula pada atau selepas
Liabiliti Bukan Semasa dengan Kovenan – Pindaan kepada MFRS 101 Pembentangan Penyata Kewangan	1 Januari 2024
Liabiliti Pajakan dalam Jualan dan Pajakan Balik – Pindaan kepada MFRS 16 Pajakan	1 Januari 2024
Pengaturan kewangan pembekal – Pindaan kepada MFRS 7 dan MFRS 107 Penyata Aliran Tunai	1 Januari 2024
Kesan Perubahan dalam Kadar Pertukaran Asing – Pindaan kepada MFRS 121	1 Januari 2025
Jualan atau Sumbangan Aset antara Pelabur dan Syarikat Bersekutu atau Usaha Samanya (Ditunda) – Pindaan kepada MFRS 10 dan MFRS 128	Akan ditentukan

Ahli-ahli Suruhanjaya menjangkakan bahawa penerimaan pakai piawaian di atas tidak akan memberi kesan material ke atas penyata kewangan dalam tempoh pemakaian awal.

2.4 Aset kewangan

Pengiktirafan awal

Dengan pengecualian fi penghutang yang tidak mengandungi komponen pembiayaan penting atau untuk yang mana Suruhanjaya telah mengguna suai manfaat praktikal, Suruhanjaya pada awalnya mengukur aset kewangan pada nilai saksamanya campur, dalam hal aset kewangan bukan pada nilai saksama melalui keuntungan atau kerugian, kos urus niaga yang boleh dikaitkan secara langsung. Fi penghutang yang tidak mengandungi komponen pembiayaan penting atau untuk yang mana Suruhanjaya telah mengguna suai manfaat praktikal diukur pada harga urus niaga yang ditentukan di bawah MFRS 15. Sila rujuk kepada polisi-polisi perakaunan yang dinyatakan dalam Nota 2.9.

2.5 Hartanah, loji dan peralatan

Susut nilai dikira atas dasar garisan lurus sepanjang anggaran hayat berguna aset seperti berikut:

• Peralatan pejabat dan komunikasi	6 – 7 tahun
• Peralatan komputer	3 tahun
• Perabot dan kelengkapan	6 – 7 tahun
• Kenderaan bermotor	5 tahun
• Bangunan	50 tahun
• Pengubahsuaian	3 tahun

Tanah pegangan kekal mempunyai hayat berguna yang tidak terhad dan oleh itu tidak disusut nilai.

Aset kerja dalam pelaksanaan tidak disusut nilai memandangkan aset-aset ini belum lagi tersedia untuk digunakan dan akan dipindahkan kepada kategori aset berkenaan dan disusut nilai selaras dengannya apabila aset telah siap dan sedia untuk kegunaan yang dihasratkan.

2.6 Hartanah pelaburan

Susut nilai diiktiraf dalam penyata pendapatan dan perbelanjaan atas dasar garisan lurus pada 2.5% setahun.

2. Maklumat polisi-polisi perakaunan material (samb.)

2.7 Pajak

Suruhanjaya sebagai penerima pajak

Suruhanjaya mengguna pendekatan pengiktirafan dan pengukuran tunggal bagi semua pajak, kecuali pajak jangka pendek dan pajak aset bernilai rendah. Suruhanjaya mengiktiraf liabiliti pajak untuk membuat bayaran pajak dan aset hak penggunaan yang mewakili hak untuk menggunakan aset mendasari.

(i) Aset hak penggunaan

Aset hak penggunaan disusut nilai atas dasar garisan lurus sepanjang tempoh pajak pendek dan anggaran hayat berguna aset yang mana lebih pendek, seperti berikut:

• Mesin penyalin	5 tahun
• Pejabat	2 hingga 9 tahun
• Peralatan Pemantauan Spektrum ("NASMOC") Nasional	2 hingga 11 tahun
• Mesin kopi	5 tahun

(ii) Pajak jangka pendek dan pajak aset bernilai rendah

Suruhanjaya mengguna pengecualian pengiktirafan pajak jangka pendek kepada pajak peralatan jangka pendeknya (iaitu pajak yang mempunyai tempoh pajak 12 bulan atau kurang dari tarikh permulaan dan tidak mengandungi opsyen pembelian). Ia juga mengguna pengecualian pengiktirafan aset bernilai rendah kepada pajak peralatan pejabat dianggap bernilai rendah. Bayaran pajak ke atas pajak jangka pendek dan pajak aset bernilai rendah diiktiraf sebagai perbelanjaan atas dasar garisan lurus sepanjang tempoh pajak.

Suruhanjaya sebagai pemberi pajak

Pajak dalam mana Suruhanjaya tidak memindahkan sebahagian besar semua risiko dan ganjaran yang berkaitan dengan pemilikan aset diklasifikasikan sebagai pajak kendalian. Pendapatan sewa yang timbul diakaunkan atas dasar garisan lurus sepanjang tempoh pajak dan dimasukkan dalam hasil dalam nyata keuntungan atau kerugian akibat daripada sifat kendaliannya.

2.8 Kerosotan nilai aset kewangan

Bagi fi penghutang, Suruhanjaya mengguna pendekatan dipermudahkan dalam mengira ECL. Oleh itu, Suruhanjaya tidak menjejaki perubahan dalam risiko kredit, tetapi sebaliknya mengiktiraf elaun kerugian berdasarkan ECL sepanjang hayat pada setiap tarikh pelaporan. Suruhanjaya telah mewujudkan matriks peruntukan yang berdasarkan pengalaman sejarah kerugian kredit, diselaraskan bagi faktor memandang ke hadapan khusus kepada pemegang lesen dan persekitaran ekonomi.

2.9 Hasil daripada kontrak dengan pelanggan-pelanggan

Suruhanjaya adalah badan berperaturan bagi industri komunikasi dan multimedia. Hasil daripada kontrak dengan pemegang-pemegang lesennya diiktiraf apabila kawalan perkhidmatan dipindahkan kepada pemegang-pemegang lesen pada jumlah yang menggambarkan balasan kepada mana Suruhanjaya jangka akan menjadi berhak sebagai tukaran bagi perkhidmatan tersebut.

(i) Fi lesen operasi

Pendapatan berkaitan dengan pemberian lesen operasi diiktiraf apabila (atau bila) Suruhanjaya memenuhi dari masa ke masa, obligasi pelaksanaan dengan memindahkan perkhidmatan yang dijanjikan (iaitu lesen) kepada pemegang lesen. Hak untuk menggunakan lesen dipindahkan apabila (atau bila) pemegang lesen memperoleh kawalan lesen tersebut.

Pendapatan berkaitan dengan fi permohonan lesen individu diiktiraf pada suatu ketika dalam masa apabila Suruhanjaya meluluskan dan memproses permohonan pemegang-pemegang lesen berkepentingan.

2. Maklumat polisi-polisi perakaunan material (samb.)

2.9 Hasil daripada kontrak dengan pelanggan-pelanggan (samb.)

(ii) Fi spektrum

Fi spektrum terdiri daripada fi penguntukan radas dan spektrum. Terdapat obligasi prestasi dengan memindahkan perkhidmatan yang dijanjikan (iaitu hak untuk beroperasi dalam spektrum) kepada pemegang lesen dan pendapatan daripada fi penguntukan radas dan spektrum diiktiraf sepanjang tempoh lesen (iaitu dari masa ke masa) yang mempunyai tempoh berkisar dari 1 hingga 16 tahun. Aset dipindahkan apabila pemegang lesen memperoleh kawalan untuk beroperasi dalam spektrum tersebut.

Pendapatan berkaitan dengan fi permohonan penguntukan radas diiktiraf pada suatu ketika dalam masa apabila Suruhanjaya meluluskan dan memproses permohonan pemegang-pemegang lesen berkepentingan.

(iii) Fi penguntukan penomboran

Terdapat obligasi prestasi dengan memindahkan perkhidmatan yang dijanjikan (iaitu hak untuk mengguna penguntukan nombor) kepada pemegang lesen dan pendapatan daripada penguntukan penomboran diiktiraf sepanjang rangka masa yang dipersetujui (iaitu dari masa ke masa). Aset dipindahkan apabila pemegang lesen memperoleh kawalan untuk mengguna penguntukan penomboran.

Pendapatan berkaitan dengan fi permohonan penguntukan penomboran diiktiraf pada suatu ketika dalam masa apabila Suruhanjaya meluluskan dan memproses permohonan pemegang-pemegang lesen berkepentingan.

(iv) Pendapatan faedah

Pendapatan faedah diiktiraf atas dasar perkadaran masa yang menunjukkan kadar hasil berkesan ke atas aset, melainkan kebolehan memperoleh semula adalah meragukan, dalam hal mana, ia diiktiraf atas dasar penerimaan.

2.10 Baki kontrak

(i) Aset kontrak

Aset kontrak adalah hak Suruhanjaya kepada balasan sebagai tukaran bagi pemberian lesen kendalian kepada pemegang-pemegang lesen.

Bil-bil kepada pemegang lesen dilakukan pada tarikh akhir ulang tahun pemegang lesen bagi lesen tersebut. Memandangkan hasil daripada lesen operasi diiktiraf dari masa ke masa, walau bagaimanapun, Suruhanjaya telah mengakru pendapatan lesen bagi bil yang belum dikeluarkan kepada pemegang-pemegang lesen. Pendapatan lesen belum dibilkan membawa kepada aset kontrak. Selepas dibilkan kepada pemegang-pemegang lesen pada akhir ulang tahun, jumlah yang diiktiraf sebagai aset kontrak diklasifikasi semula sebagai fi penghutang.

(ii) Liabiliti kontrak

Liabiliti kontrak diiktiraf sekiranya bayaran diterima atau bayaran adalah kena dibayar (yang mana lebih awal) daripada pemegang lesen pada permulaan tarikh ulang tahunnya atau sebelum Suruhanjaya memberi lesen operasi yang berkaitan, spektrum atau penyerahan penomboran kepada pemegang-pemegang lesen atau pemegang-pemegang penyerahan hak. Liabiliti kontrak diiktiraf sebagai hasil sepanjang tempoh lesen.

2.11 Cukai pendapatan

Perbelanjaan cukai pendapatan berhubung dengan cukai ke atas pendapatan faedah dan sewa diperoleh dalam tahun kewangan. Semua pendapatan lain dikecualikan daripada cukai memandangkan Suruhanjaya dikecualikan cukai di bawah Seksyen 127(3)(b) Akta Cukai Pendapatan, 1967.

Perbelanjaan cukai pendapatan terdiri daripada cukai semasa. Cukai semasa diiktiraf dalam penyata pendapatan dan perbelanjaan.

Cukai semasa adalah cukai perlu dibayar dijangka atau boleh diterima ke atas pendapatan atau kerugian boleh dicukai bagi tahun tersebut, dengan menggunakan kadar cukai yang digubal atau sebahagian besarnya digubal sebelum akhir tempoh pelaporan, dan sebarang pelarasan kepada cukai perlu dibayar berhubung dengan tahun-tahun kewangan yang lepas.

2. Maklumat polisi-polisi perakaunan material (samb.)

2.12 Pertimbangan dan anggaran perakaunan penting

Penyediaan penyata kewangan Suruhanjaya memerlukan pengurusan membuat pertimbangan, anggaran dan andaian yang melibatkan jumlah hasil, perbelanjaan, aset dan liabiliti yang dilaporkan pada tarikh pelaporan. Walau bagaimanapun, ketidakpastian mengenai andaian dan anggaran ini boleh mengakibatkan hasil yang mungkin memerlukan pelarasan material kepada jumlah dibawa aset dan liabiliti yang terjejas pada masa hadapan.

(i) Pertimbangan kritikal dibuat dalam menggunakan polisi-polisi perakaunan

Tidak ada pertimbangan kritikal yang dibuat dalam menggunakan polisi-polisi perakaunan Suruhanjaya yang mungkin mempunyai kesan ketara ke atas jumlah yang diiktiraf dalam penyata kewangan.

(ii) Sumber utama ketidakpastian anggaran

Andaian utama mengenai masa hadapan dan sumber utama ketidakpastian anggaran lain pada tarikh pelaporan, yang mempunyai risiko ketara menyebabkan pelarasan material kepada jumlah dibawa aset dan liabiliti dalam tahun kewangan berikutnya dibincangkan di bawah.

(a) Peruntukan bagi ECL untuk fi penghutang

Suruhanjaya menggunakan matriks peruntukan untuk mengira ECL bagi fi penghutang. Kadar peruntukan adalah berdasarkan pada hari-hari yang lampau tempoh bagi pengelompokan segmen pemegang lesen yang mempunyai corak kerugian yang serupa.

Matriks peruntukan pada permulaannya berdasarkan sejarah kadar pemungkiran yang diperhatikan Suruhanjaya. Suruhanjaya akan menentu ukur matriks untuk menyesuaikan pengalaman sejarah kerugian kredit dengan maklumat memandangkan ke hadapan. Sebagai contoh, sekiranya ramalan keadaan ekonomi (iaitu, keluaran dalam negara kasar) dijangka merosot sepanjang tahun hadapan yang boleh membawa kepada peningkatan jumlah pemungkiran, sejarah kadar pemungkiran diselaraskan. Pada setiap tarikh pelaporan, sejarah kadar pemungkiran diperhatikan dikemas kini dan perubahan dalam anggaran memandangkan ke hadapan dianalisis.

Matriks peruntukan adalah dikalibrasi menggunakan regresi berbilang. ECL, pemboleh ubah bersandar dalam model, adalah dikira dengan menggunakan pekali regresi terhadap pemboleh ubah bebas, iaitu faktor-faktor makroekonomi. Pekali regresi diperolehi daripada menganalisis perhubungan antara kerugian sejarah sebenar yang ditanggung ke atas penghutang perdagangan, dan sejarah pergerakan dalam faktor-faktor makroekonomi. Prasyarat pemilihan faktor-faktor makroekonomi yang akan digunakan dalam model adalah adanya korelasi yang kukuh antara pemboleh ubah. Berdasarkan analisis Suruhanjaya, Suruhanjaya membuat kesimpulan bahawa kadar dasar semalaman ("OPR") dan kadar pengangguran menunjukkan korelasi kukuh dengan kerugian sejarah sebenar yang ditanggung ke atas penghutang perdagangan, dan dengan itu dipilih untuk digunakan dalam model ECL.

Penilaian berhubung kait antara sejarah kadar pemungkiran diperhatikan, ramalan keadaan ekonomi dan ECL adalah anggaran yang ketara. Jumlah ECL adalah sensitif kepada perubahan dalam keadaan dan ramalan keadaan ekonomi. Pengalaman sejarah kerugian kredit Suruhanjaya dan ramalan keadaan ekonomi mungkin tidak mewakili kegagalan sebenar pemegang lesen pada masa akan datang.

Maklumat mengenai ECL ke atas fi penghutang Suruhanjaya dinyatakan dalam Nota 7.

2. Maklumat polisi-polisi perakaunan material (samb.)

2.12 Pertimbangan dan anggaran perakaunan penting (samb.)

(ii) Sumber utama ketidakpastian anggaran (samb.)

(b) Hayat berguna hartanah, loji dan peralatan, hartanah pelaburan dan aset tak ketara

Suruhanjaya menganggarkan hayat berguna hartanah, loji dan peralatan, hartanah pelaburan dan aset tak ketara berdasarkan tempoh dalam mana aset dijangka tersedia untuk digunakan. Anggaran hayat berguna hartanah, loji dan peralatan, hartanah pelaburan dan aset tak ketara dikaji secara berkala dan dikemas kini sekiranya jangkaan berbeza daripada anggaran sebelumnya disebabkan oleh perubahan fizikal, keusangan teknikal atau komersil dan had undang-undang atau lain-lain ke atas penggunaan aset. Perubahan dalam tahap penggunaan dan pembangunan ekonomi yang dijangkakan akan memberi kesan kepada hayat berguna ekonomi dan nilai baki aset-aset ini, dan oleh itu caj susut nilai ke atas aset tersebut boleh disemak.

(c) Menentukan tempoh pajakan kontrak dengan opsyen pembaharuan dan penamatan – Suruhanjaya sebagai penerima pajak

Suruhanjaya menetapkan tempoh pajakan sebagai tempoh pajakan tidak boleh dibatalkan, bersama dengan mana-mana tempoh yang diliputi oleh opsyen untuk melanjutkan pajakan sekiranya ia secara munasabah pasti akan dilaksanakan, atau mana-mana tempoh diliputi oleh opsyen untuk menamatkan pajakan, sekiranya ia secara munasabah pasti tidak akan dilaksanakan.

Suruhanjaya mempunyai beberapa kontrak pajakan yang termasuk pelanjutan dan penamatan opsyen. Suruhanjaya menggunakan pertimbangan dalam menilai sama ada ia secara munasabah pasti untuk melaksanakan opsyen untuk membarui pajakan. Ia mempertimbangkan semua faktor yang berkenaan yang membentuk insentif ekonomi untuk langkah pembaharuan. Selepas tarikh permulaan, Suruhanjaya menilai semula tempoh pajakan sekiranya terdapat peristiwa atau perubahan penting yang berada dalam kawalannya dan menjejaskan keupayaannya untuk melaksanakan atau tidak melaksanakan opsyen untuk memperbaharui atau menamatkan.

Suruhanjaya tidak dapat dengan mudah menentukan kadar faedah yang tersirat dalam pajakan, oleh itu ia menggunakan kadar pinjaman tambahan ("IBR") untuk mengukur liabiliti pajakan. IBR adalah kadar faedah yang Suruhanjaya perlu bayar untuk pinjaman sepanjang tempoh yang serupa, dan dengan cagaran yang serupa, dana yang diperlukan untuk mendapat aset bernilai yang serupa dengan aset hak penggunaan dalam persekitaran ekonomi yang serupa. Oleh itu, IBR menggambarkan apa yang 'harus dibayar' oleh Suruhanjaya, yang memerlukan anggaran apabila tidak ada kadar yang boleh diperhatikan yang tersedia atau bila ianya perlu untuk diselaraskan untuk menggambarkan terma-terma dan syarat-syarat pajakan. Suruhanjaya menganggarkan IBR mengguna input boleh diperhatikan (seperti kadar faedah pasaran) apabila tersedia dan diperlukan untuk membuat anggaran entiti khusus tertentu (seperti penarafan kredit sendiri Suruhanjaya).

Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

3. Hartanah, loji dan peralatan

	Peralatan pejabat dan komunikasi RM'000	Peralatan komputer RM'000	Perabot dan kelengkapan RM'000	Kenderaan bermotor RM'000	Tanah pegangan kekai RM'000	Bangunan RM'000	Pengubah- suaian RM'000	Modal kerja dalam pelaksanaan RM'000	Jumlah RM'000
Kos									
Pada 1 Januari 2023	18,192	393,430	4,652	16,899	10,873	260,633	15,450	8,425	728,554
Tambahan	2,169	1,007	259	1,828	-	-	413	31,023	36,699
Pelupusan	-	(1,134)	-	(782)	-	-	-	-	(1,916)
Pengelasan semula	744	5,211	96	-	-	-	1,518	(7,569)	-
Dipindah kepada aset tak ketara (Nota 5)	-	-	-	-	-	-	-	(5,589)	(5,589)
Pada 31 Disember 2023	21,105	398,514	5,007	17,945	10,873	260,633	17,381	26,290	757,748
Susut nilai terkumpul									
Pada 1 Januari 2023	15,270	378,667	3,433	12,813	-	48,838	11,526	-	470,547
Caji bagi tahun	992	8,097	324	1,410	-	5,213	2,171	-	18,207
Pelupusan	-	(1,130)	-	(783)	-	-	-	-	(1,913)
Pada 31 Disember 2023	16,262	385,634	3,757	13,440	-	54,051	13,697	-	486,841
Jumlah dibawa bersih pada 31 Disember 2023	4,843	12,880	1,250	4,505	10,873	206,582	3,684	26,290	270,907

3. Hartanah, loji dan peralatan (samb.)

Kos	Peralatan pejabat dan komunikasi RM'000	Peralatan komputer RM'000	Perabot dan kelengkapan RM'000	Kenderaan bermotor RM'000	Tanah pegangan kekal RM'000	Bangunan RM'000	Pengubah-suaian RM'000	Modal kerja dalam pelaksanaan RM'000	Jumlah RM'000
Pada 1 Januari 2022	16,974	378,339	3,846	14,840	10,873	260,633	12,184	12,664	710,353
Tambahan	835	780	679	2,561	-	-	167	17,801	22,823
Pelupusan	-	-	-	(502)	-	-	-	-	(502)
Pengelasan semula	383	14,311	127	-	-	-	3,099	(17,920)	-
Dipindah kepada aset tak ketara (Nota 5)	-	-	-	-	-	-	-	(4,120)	(4,120)
Pada 31 Disember 2022	18,192	393,430	4,652	16,899	10,873	260,633	15,450	8,425	728,554
Susut nilai terkumpul									
Pada 1 Januari 2022	14,370	371,056	3,142	11,842	-	43,625	9,609	-	453,644
Caji bagi tahun	900	7,611	291	1,473	-	5,213	1,917	-	17,405
Pelupusan	-	-	-	(502)	-	-	-	-	(502)
Pada 31 Disember 2022	15,270	378,667	3,433	12,813	-	48,838	11,526	-	470,547
Jumlah dibawa bersih pada 31 Disember 2022	2,922	14,763	1,219	4,086	10,873	211,795	3,924	8,425	258,007

4. Hartanah pelaburan

	2023 RM'000	2022 RM'000
Kos		
Pada 1 Januari/31 Disember	472,092	472,092
Susut nilai terkumpul		
Pada 1 Januari	73,627	64,340
Caj bagi tahun kewangan	9,287	9,287
Pada 31 Disember	82,914	73,627
Kerugian rosot nilai terkumpul		
Pada 1 Januari	97,752	97,752
Caj bagi tahun kewangan	2,294	-
Penarikbalikan kerugian rosot nilai	(13,299)	-
Pada 31 Disember	86,747	97,752
Jumlah dibawa bersih		
Pada 31 Disember	302,431	300,713
Nilai saksama hartanah pelaburan	318,000	310,000

Berikut adalah diiktiraf dalam penyata pendapatan dan perbelanjaan berhubung dengan hartanah pelaburan:

	2023 RM'000	2022 RM'000
Pendapatan sewa	17,488	18,047
Perbelanjaan berkaitan sewa	(9,635)	(9,155)

4.1 Maklumat nilai saksama

Nilai saksama hartanah pelaburan dikategorikan seperti berikut:

	Tahap 3 2023 RM'000	Tahap 3 2022 RM'000
Tanah dan bangunan	318,000	310,000

Dalam tahun kewangan semasa, Suruhanjaya telah melantik jurunilai bebas dengan kelayakan yang diiktiraf dan pengalaman berkenaan untuk menilai nilai saksama (ditentukan berdasarkan kaedah pendekatan pendapatan) hartanah pelaburan. Berdasarkan penilaiannya, terdapat petunjuk rosot nilai kepada nilai pada salah satu daripada dua hartanah pelaburan.

4. Hartanah pelaburan (samb.)

4.1 Maklumat nilai saksama (samb.)

Dalam menilai nilai saksama menggunakan pendekatan pendapatan, jurunilai bebas mempertimbangkan input seperti sewa kasar bulanan bagi setiap kaki persegi dan kos penyelenggaraan bulanan bagi setiap kaki persegi. Input ini diselaraskan daripada nilai asasnya yang diperolehi daripada perjanjian sewa sedia ada dan maklumat sejarah yang diselenggara oleh Suruhanjaya. Nilai tersebut kemudiannya didiskaun pada kadar diskaun sebanyak 6% untuk mencapai nilai saksama hartanah pelaburan.

Analisis sensitif

Peningkatan atau penurunan ketara dalam input yang tidak boleh diperhatikan digunakan dalam penilaian yang akan menghasilkan nilai saksama lebih tinggi atau lebih rendah yang sepadan dengan hartanah pelaburan.

4.2 Kerugian rosot nilai hartanah pelaburan

Dalam tahun kewangan semasa, Suruhanjaya mengkaji hartanah pelaburan bagi petunjuk rosot nilai dan akibatnya, Suruhanjaya mengiktiraf, dalam penyata pendapatan dan perbelanjaan, kerugian rosot nilai sebanyak RM2.29 juta pada salah satu daripada dua hartanah pelaburan, dan penarikbalikan kerugian rosot nilai berjumlah RM13.30 juta ke atas hartanah pelaburan lain.

5. Aset tak ketara - perisian

	Nota	2023 RM'000	2022 RM'000
Kos			
Pada 1 Januari		34,316	29,652
Tambahan		730	544
Dipindahkan semula daripada hartanah, loji dan peralatan	3	5,589	4,120
Pada 31 Disember		40,635	34,316
Susut nilai terkumpul			
Pada 1 Januari		26,469	22,727
Caj bagi tahun		4,951	3,742
Pada 31 Disember		31,420	26,469
Jumlah dibawa bersih			
Pada 31 Disember		9,215	7,847

6. Lain-lain pelaburan

	2023 RM'000	2022 RM'000
Pada nilai saksama melalui keuntungan atau kerugian		
Deposit ditempatkan dengan bank berlesen	5,080,376	4,136,536

Purata wajaran kadar faedah berkesan dan purata matang deposit pada 31 Disember adalah seperti berikut:

	Purata wajaran kadar faedah berkesan		Purata matang	
	2023 %	2022 %	2023 hari	2022 hari
Deposit ditempatkan dengan bank-bank berlesen	4.15	3.45	205	198

7. Fi dan lain-lain penghutang

	2023 RM'000	2022 RM'000
Fi penghutang		
Fi penghutang	23,335	29,432
Tolak: Peruntukan bagi ECL	(10,430)	(9,270)
Fi penghutang, bersih	12,905	20,162
Lain-lain penghutang		
Deposit	1,944	1,866
Pinjaman pekerja	446	403
Pendahuluan kepada pekerja	5	25
Prabayaran	4,666	1,845
Lain-lain	210	270
	7,271	4,409
Tolak: Peruntukan bagi ECL	(120)	(120)
	7,151	4,289
Fi dan lain-lain penghutang	20,056	24,451
Tambah: Tunai dan setara tunai (Nota 8)	29,187	34,192
Tolak: Prabayaran	(4,666)	(1,845)
Jumlah aset kewangan pada kos dilunaskan	44,577	56,798

7. Fi dan lain-lain penghutang (samb.)

Peruntukan bagi ECL

	2023 RM'000	2022 RM'000
Fi penghutang		
Pada 1 Januari	9,270	13,790
Tambahan/(penarikbalikan) bersih dalam tahun kewangan	1,160	(1,288)
Hutang lapuk dihapus kira	-	(3,232)
Pada 31 Disember	10,430	9,270
Lain-lain penghutang		
Pada 1 Januari	120	30
Tambahan bersih dalam tahun kewangan	-	120
Hutang lapuk dihapus kira	-	(30)
Pada 31 Disember	120	120

Analisis kerosotan nilai dilakukan pada setiap tarikh pelaporan mengguna matriks peruntukan untuk mengukur ECL. Kadar peruntukan adalah berdasarkan hari-hari yang lampau tempoh disebabkan pengelompokan segmen pemegang lesen yang mempunyai corak kerugian yang serupa. Pengiraan menunjukkan kebarangkalian hasil wajaran, nilai masa wang dan maklumat yang munasabah dan boleh dipercayai yang tersedia pada tarikh pelaporan mengenai peristiwa lepas, keadaan semasa dan ramalan keadaan ekonomi masa hadapan. Pada amnya, fi penghutang dihapus kira sekiranya lampau tempoh berlaku lebih daripada satu tahun dan tidak tertakluk kepada aktiviti penguatkuasaan.

Dikemukakan di bawah adalah maklumat pendedahan risiko kredit ke atas fi penghutang Suruhanjaya mengguna matriks peruntukan:

31 Disember 2023

	Purata kadar ECL %	Jumlah dibawa kasar RM'000	Peruntukan bagi ECL RM'000
1 hingga 30 hari	4%	9,276	389
31 hingga 60 hari	14%	2,049	277
61 hingga 90 hari	26%	858	222
91 hingga 120 hari	0%	2	-
121 hingga 365 hari	22%	7,465	1,676
Lebih daripada 365 hari	100%	3,685	3,685
		23,335	6,249
Pelarasn timbul daripada faktor-faktor memandang ke hadapan			4,181
			10,430

7. Fi dan lain-lain penghutang (samb.)

Peruntukan bagi kerugian kredit dijangka (samb.)

31 Disember 2022

	Purata kadar ECL %	Jumlah dibawa kasar RM'000	Peruntukan bagi ECL RM'000
1 hingga 30 hari	6%	9,595	572
31 hingga 60 hari	16%	392	61
61 hingga 90 hari	21%	368	79
91 hingga 120 hari	9%	8,371	741
121 hingga 365 hari	9%	7,427	682
Lebih daripada 365 hari	100%	3,279	3,279
		29,432	5,414
Pelarasan timbul daripada faktor-faktor memandang ke hadapan			3,856
			9,270

8. Tunai dan setara tunai

	2023 RM'000	2022 RM'000
Tunai dan baki bank	10,458	5,878
Deposit ditempatkan dengan bank-bank berlesen	18,729	28,314
Tunai dan setara tunai	29,187	34,192

Purata wajaran kadar faedah berkesan dan purata matang deposit setakat 31 Disember adalah seperti berikut:

	Purata wajaran kadar faedah berkesan		Purata matang	
	2023 %	2022 %	2023 hari	2022 hari
Deposit ditempatkan dengan bank-bank berlesen	2.75	2.50	4	4

9. Dana terkumpul

	2023 RM'000	2022 RM'000
Lebihan terkumpul dibawa ke hadapan	4,761,029	3,940,390
Dana permulaan	60,000	60,000
Lebihan selepas cukai	1,133,750	820,639
Bayaran terkumpul dibuat kepada Kumpulan Wang Disatukan mengikut Seksyen 38(3) Akta Suruhajaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia 1998 (Akta 589)	(2,828,000)	(2,828,000)
	3,126,779	1,993,029

Dana permulaan telah digunakan pada tahun-tahun kewangan yang lepas bagi membiayai modal kerja Suruhanjaya.

10. Liabiliti kontrak

	2023 RM'000	2022 RM'000
Semasa		
Fi spektrum		
Fi penguntukan spektrum 3G ("SA")	29,600	29,600
Fi penguntukan radas	299,449	227,529
Fi SA 900	105,238	105,238
Fi SA 1800	92,874	92,874
Fi SA 2600	19,288	19,288
Fi SA 2300	7,788	10,584
Fi SA 850	39,292	39,292
Fi lesen operasi		
Fi lesen kelas	687	642
Fi penguntukan penomboran		
Fi penguntukan penomboran	9,162	7,908
Fi lesen perkhidmatan bukan sejagat untuk kurier		
Fi lesen perkhidmatan bukan sejagat untuk kurier	1,144	1,112
	604,522	534,067

10. Liabiliti kontrak (samb.)

	2023 RM'000	2022 RM'000
Bukan semasa		
Fi spektrum		
Fi penguntukan spektrum 3G SA	273,800	303,400
Fi penguntukan radas	370	566
Fi SA 900	694,326	799,564
Fi SA 1800	696,555	789,429
Fi SA 2600	49,004	68,292
Fi SA 2300	25,311	42,336
Fi SA 850	117,877	157,170
	1,857,243	2,160,757
Jumlah liabiliti kontrak	2,461,765	2,694,824

Liabiliti kontrak adalah berkaitan dengan jumlah pendapatan belum diperoleh daripada bayaran berkisar daripada 1 hingga 12 tahun (2022: 1 hingga 13 tahun) dibuat oleh pemegang-pemegang lesen yang hanya akan diiktiraf dalam tempoh-tempoh kewangan masa hadapan.

11. Lain-lain pemiutang

	2023 RM'000	2022 RM'000
Pemiutang runcit	24,061	22,087
Peruntukan untuk cuti yang tidak digunakan	4,278	-
Perbelanjaan terakru	101,023	62,311
Jumlah lain-lain pemiutang	129,362	84,398
Tambah: Liabiliti pajakan (Nota 12(a))	10,692	10,219
Jumlah liabiliti kewangan pada kos dilunaskan	140,054	94,617

12. Pajakan

(a) Suruhanjaya sebagai penerima pajakan

Dikemukakan di bawah adalah amaun dibawa aset hak penggunaan yang diiktiraf dan pergerakannya dalam tempoh:

	Mesin penyalin RM'000	Sewa pejabat RM'000	Peralatan NASMOC RM'000	Mesin Kopi RM'000	Jumlah RM'000
Pada 1 Januari 2022	746	5,340	2,540	-	8,626
Tambahan dalam tahun kewangan	1,535	2,610	852	269	5,266
Pengukuran semula dalam tahun kewangan	-	(555)	64	-	(491)
Pelupusan dalam tahun kewangan	(517)	-	(60)	-	(577)
Perbelanjaan pelunasan	(340)	(1,905)	(899)	-	(3,144)
Pada 1 Januari 2023	1,424	5,490	2,497	269	9,680
Tambahan dalam tahun kewangan	991	3,154	535	-	4,680
Pengukuran semula dalam tahun kewangan	(825)	32	49	-	(744)
Pelupusan dalam tahun kewangan	-	(169)	(26)	-	(195)
Perbelanjaan pelunasan	(313)	(1,914)	(863)	(90)	(3,180)
Pada 31 Disember 2023	1,277	6,593	2,192	179	10,241

Dikemukakan di bawah adalah amaun dibawa liabiliti pajakan yang diiktiraf dan pergerakannya dalam tempoh:

	2023 RM'000	2022 RM'000
Pada 1 Januari	10,219	9,064
Tambahan dalam tahun kewangan	4,680	5,266
Pertambahan faedah	374	336
Pengukuran semula dalam tahun kewangan	(760)	(491)
Pelupusan	(202)	(605)
Bayaran	(3,619)	(3,351)
Pada 31 Disember	10,692	10,219
Liabiliti pajakan semasa	3,073	2,941
Liabiliti pajakan bukan semasa	7,619	7,278
Jumlah liabiliti pajakan	10,692	10,219

12. Pajakan (samb.)

(b) Suruhanjaya sebagai pemberi pajak

Suruhanjaya telah memeterai perjanjian pajakan kendalian ke atas hartanah pelaburannya. Tempoh pajakan yang tidak boleh dibatalkan ini adalah berbaki 4 bulan hingga 71 bulan (2022: 5 bulan hingga 31 bulan).

Sewa minimum masa hadapan perlu dibayar di bawah pajakan kendalian tidak boleh dibatalkan pada tarikh pelaporan adalah seperti berikut:

	2023 RM'000	2022 RM'000
Tidak lewat daripada 1 tahun	18,724	14,494
Lewat daripada 1 tahun tetapi tidak lewat daripada 5 tahun	25,639	8,434
Lewat daripada 5 tahun	309	699
	<u>44,672</u>	<u>23,627</u>

13. Pendapatan

Pengasingan maklumat pendapatan

Jenis perkhidmatan

	2023 RM'000	2022 RM'000
Fi lesen operasi	106,785	116,141
Fi spektrum	1,263,687	1,129,397
Fi penguntukan penomboran	17,990	18,310
	<u>1,388,462</u>	<u>1,263,848</u>

Pemasaan pengiktirafan hasil

Suruhanjaya mengiktiraf pendapatan dari masa ke masa, kecuali pendapatan daripada fi permohonan, yang diiktiraf pada suatu ketika dalam masa.

	2023 RM'000	2022 RM'000
Perkhidmatan dipindah dari masa ke masa	1,378,937	1,253,757
Perkhidmatan dipindah pada suatu ketika dalam masa	9,525	10,091
	<u>1,388,462</u>	<u>1,263,848</u>

13. Pendapatan (samb.)

Butir-butir mengenai baki yang timbul daripada pelbagai pendapatan yang diiktiraf berbanding dengan kutipannya oleh Suruhanjaya adalah seperti berikut:

Baki kontrak

(a) Fi penghutang

Maklumat berkaitan dengan baki penghutang perdagangan timbul daripada kontrak dengan pelanggan-pelanggan dinyatakan dalam Nota 7.

(b) Liabiliti kontrak

Baki liabiliti kontrak semasa pada 1 Januari 2023 sebanyak RM534.07 juta (1 Januari 2022: RM538.36 juta) telah diiktiraf sepenuhnya sebagai hasil dalam tahun kewangan.

(c) Aset kontrak

Aset kontrak terutamanya berkait dengan hak kepada balasan bagi pemegang lesen operasi yang perlu diiktiraf sepanjang tempoh lesen tetapi masih belum dibilkan pada tarikh pelaporan memandangkan invoice hanya dikeluarkan pada tarikh ulang tahun. Aset kontrak dipindahkan kepada penghutang apabila hak menjadi tidak bersyarat. Pada 31 Disember 2023, Suruhanjaya mempunyai aset kontrak sebanyak RM12.61 juta (2022: RM12.48 juta).

14. Lain-lain pendapatan

	2023 RM'000	2022 RM'000
Pendapatan runcit	870	229

15. Perbelanjaan manfaat pekerja

	2023 RM'000	2022 RM'000
Upah, gaji dan elaun	123,040	105,163
Kos keselamatan sosial dan insurans pekerja	7,173	6,360
Bonus	43,512	24,013
Pelan caruman dinyatakan	26,526	20,812
Peruntukan untuk cuti yang tidak digunakan	4,278	-
Perbelanjaan lain berkaitan dengan pekerja	8,386	8,953
	212,915	165,301

Termasuk dalam perbelanjaan manfaat pekerja adalah elaun, perbelanjaan dan ex-gratia kepada Ahli-ahli Suruhanjaya berjumlah RM1,575,689 (2022: RM1,336,255).

16. Perbelanjaan cukai

	2023 RM'000	2022 RM'000
Perbelanjaan cukai semasa		
Tahun semasa	42,285	22,313
Terkurang peruntukan dalam tahun-tahun kewangan terdahulu	3	-
Jumlah perbelanjaan cukai pendapatan	42,288	22,313

Suruhanjaya telah diberikan pengecualian cukai dari Tahun Taksiran 2000 ke atas oleh Kementerian Kewangan di bawah Seksyen 127(3)(b) Akta Cukai Pendapatan, 1967. Perbelanjaan cukai semasa adalah berhubung dengan pendapatan faedah dan sewa yang tidak dikecualikan daripada cukai.

Penyesuaian perbelanjaan cukai pendapatan bagi lebihan sebelum cukai berdasarkan kadar cukai pendapatan berkanun kepada perbelanjaan cukai pendapatan pada kadar cukai pendapatan yang berkesan Suruhanjaya adalah seperti berikut:

	2023 RM'000	2022 RM'000
Lebihan sebelum cukai	1,176,038	842,952
Cukai pendapatan dikira menggunakan kadar cukai Malaysia sebanyak 24% (2022: 24%)	282,249	202,308
Perbelanjaan tidak boleh ditolak untuk tujuan cukai	96,745	123,755
Pendapatan tertentu yang tidak dikenakan cukai	(336,709)	(303,750)
Terkurang peruntukan perbelanjaan cukai pendapatan tahun-tahun kewangan terdahulu	3	-
Jumlah perbelanjaan cukai pendapatan	42,288	22,313

17. Fi audit

Fi audit Suruhanjaya sebanyak RM168,000 (2022: RM160,000) telah diiktiraf di dalam penyata pendapatan dan perbelanjaan serta keuntungan dan kerugian diiktiraf. Suruhanjaya juga menanggung fi audit Kumpulan Wang Pemberian Perkhidmatan Sejagat berjumlah RM95,000 (2022: RM90,000), yang telah diiktiraf dalam penyata ini.

Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

18. Perbelanjaan projek

Perbelanjaan projek Suruhanjaya sepanjang tahun kewangan ditunjukkan di bawah:

	Nota	2023 RM'000	2022 RM'000
Perkhidmatan komunikasi		-	459
Inisiatif titik sentuhan komuniti	19	12,180	12,902
Peranti Siswa Keluarga Malaysia	20	-	170,000
Penarikbalikan akruan bagi peralatan IT		-	(200)
		12,180	183,161

19. Inisiatif titik sentuh komuniti

Program dan aktiviti di bawah inisiatif ini dijangka dapat memacu kesedaran dan penerimaan pakai ekonomi digital di peringkat komuniti selaras dengan peranan Suruhanjaya sebagai salah satu agensi untuk memastikan kejayaan pelaksanaan Rancangan Malaysia ke-12.

20. Peranti Siswa Keluarga Malaysia

Program ini merupakan salah satu inisiatif Kementerian Komunikasi dan Digital ("KKD") untuk membantu pelajar institut pengajian tinggi yang berada dalam kumpulan keluarga B40, mendapat akses digital untuk belajar melalui penyediaan peranti mudah alih. Dengan pelaksanaan program tersebut, pelajar-pelajar dijangka menerima peranti mudah alih dalam bentuk tablet untuk kegunaan mereka dalam pembelajaran dan pemudah cara dalam kuliah. Inisiatif ini diketuai oleh KKD dan Suruhanjaya telah mengagihkan RM170 juta kepada Kumpulan Wang Disatukan Persekutuan dalam tahun yang lepas.

21. Komitmen modal

	2023 RM'000	2022 RM'000
Hartanah, loji dan peralatan		
Dibenarkan tetapi tidak dikontrakkan	106,395	155,135

22. Objektif dan polisi-polisi pengurusan risiko kewangan

Suruhanjaya terdedah kepada risiko kewangan yang timbul daripada operasi dan penggunaan instrumen kewangan. Risiko kewangan utama termasuk risiko kadar faedah (nilai saksama dan aliran tunai), risiko kecairan dan risiko kredit.

Ahli-ahli Suruhanjaya menyemak dan bersetuju polisi-polisi dan prosedur pengurusan risiko-risiko ini, dijangka ia akan dilaksanakan oleh Pengerusi. Jawatankuasa audit memberikan pandangan pengawasan bebas kepada keberkesanan proses pengurusan risiko.

(a) Risiko kredit

Risiko kredit Suruhanjaya adalah terutamanya boleh dikaitkan kepada fi dan lain-lain penghutang dan deposit ditempatkan dengan bank-bank berlesen. Pendedahan kredit maksimum ke atas penghutang perdagangan adalah terhad kepada jumlah di bawa penghutang tolak peruntukan bagi kerugian kredit yang dijangka.

Butir-butir mengenai kerugian kredit yang dijangka berhubung dengan fi dan lain-lain penghutang dinyatakan dalam Nota 7.

Pihak pengurusan mempunyai polisi kredit dan pendedahan kepada risiko kredit diawasi atas dasar berterusan. Pihak pengurusan telah mengambil langkah-langkah munasabah untuk memastikan agar penghutang yang tidak melepasi tempoh dan tidak juga rosot nilai dinyatakan pada nilai yang boleh direalisasi. Sebahagian besar daripada penghutang ini adalah pemegang-pemegang lesen utama yang telah lama mengurus niaga dengan Suruhanjaya. Suruhanjaya menggunakan analisis pengusuaian untuk mengawasi kualiti kredit fi penghutang. Mana-mana penghutang yang mempunyai baki ketara melepasi tempoh lebih daripada 365 hari, yang dianggap mempunyai risiko kredit lebih tinggi, adalah diawasi secara individu.

Risiko kredit bagi lain-lain aset kewangan Suruhanjaya, yang terdiri daripada tunai dan setara tunai, timbul daripada pemungkiran pihak satu lagi, dengan pendedahan maksimum bersamaan dengan jumlah dibawa aset kewangan ini.

(b) Risiko kecairan

Risiko kecairan adalah risiko di mana Suruhanjaya tidak dapat memenuhi obligasi-obligasi kewangannya apabila ia matang. Pendedahan Suruhanjaya kepada risiko kecairan timbul terutamanya daripada lain-lain pemiutangnya.

Suruhanjaya mengekalkan tahap tunai dan setara tunai yang dianggap mencukupi oleh pengurusan untuk memastikan, setakat yang mungkin, yang ia akan mempunyai kecairan yang mencukupi untuk memenuhi liabilitinya apabila ianya matang.

Aliran tunai yang dimasukkan dalam analisis kematangan tidak dijangka akan berlaku lebih awal secara ketara, atau pada jumlah yang berbeza secara ketara.

Analisis kematangan

Kesemua liabiliti kewangan Suruhanjaya akan matang dalam tempoh 12 bulan daripada tempoh pelaporan.

(c) Risiko kadar faedah

Suruhanjaya terdedah kepada risiko kadar faedah ke atas penempatan deposit dengan bank-bank berlesen. Suruhanjaya tidak mengurus niaga dalam mana-mana pertukaran kadar faedah.

Pendedahan kepada risiko kadar faedah

Profil kadar faedah instrumen kewangan yang mempunyai faedah ketara Suruhanjaya, berdasarkan jumlah dibawa pada akhir tempoh pelaporan adalah:

	2023 RM'000	2022 RM'000
Instrumen kadar tetap		
Aset kewangan		
Deposit dengan bank berlesen dan pelaburan lain	5,080,376	4,136,536

22. Objektif dan polisi-polisi pengurusan risiko kewangan (samb.)

(c) Risiko kadar faedah (samb.)

Analisis kepekaan nilai saksama bagi instrumen kadar tetap

Suruhanjaya tidak mengambil kira sebarang aset dan liabiliti kewangan kadar tetap pada nilai saksama melalui penyata pendapatan dan perbelanjaan, memandangkan nilai dibawanya adalah hampir menyamai nilai saksama. Sebarang perubahan dalam nilai saksama pada akhir tempoh pelaporan tidak akan menjejaskan secara ketara penyata pendapatan dan perbelanjaan.

(d) Maklumat nilai saksama

Jumlah dibawa bagi lain-lain pelaburan, tunai dan setara tunai, fi dan lain-lain penghutang dan lain-lain pemiutang secara munasabah menyamai dengan nilai saksamanya disebabkan oleh sifat jangka pendek instrumen kewangan ini.

Maklumat mengenai nilai saksama hartanah pelaburan dinyatakan dalam Nota 4.

23. Pihak-pihak berkaitan Identiti pihak-pihak berkaitan

Identiti pihak-pihak berkaitan

Untuk tujuan penyata kewangan ini, pihak-pihak dianggap sebagai berkaitan kepada Suruhanjaya sekiranya Suruhanjaya mempunyai keupayaan, secara langsung atau tidak langsung, untuk mengawal atau secara bersama mengawal pihak atau melaksanakan pengaruh penting ke atas pihak dalam membuat keputusan kewangan dan kawalan, atau sebaliknya, atau di mana Suruhanjaya dan pihak adalah tertakluk kepada kawalan bersama. Pihak-pihak berkaitan mungkin individu atau entiti-entiti yang lain.

Pihak-pihak berkaitan juga termasuk kakitangan pengurusan penting ditakrifkan sebagai orang-orang yang mempunyai kuasa dan tanggungjawab bagi merancang, mengarah dan mengawal aktiviti-aktiviti Suruhanjaya sama ada secara langsung atau tidak langsung. Kakitangan pengurusan penting termasuk semua Ahli-ahli Suruhanjaya, dan pengurusan kanan Suruhanjaya.

Kerajaan Malaysia ("GOM") dan termasuk entiti-entiti yang dikawal, dikawal bersama atau di bawah pengaruh penting oleh GOM dianggap sebagai pihak-pihak berkaitan Suruhanjaya. Semua urusan niaga yang diproses oleh Suruhanjaya bagi entiti-entiti berkaitan dengan GOM telah dijalankan dengan perjalanan biasa perniagaan.

Urus niaga pihak berkaitan telah dimasuki dalam perjalanan biasa perniagaan. Urus niaga pihak berkaitan Suruhanjaya dalam tahun berkenaan adalah ditunjukkan di bawah:

	2023 RM'000	2022 RM'000
Bayaran kepada Kumpulan Wang Disatukan mengikut Seksyen 38(3) Akta Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia 1998 (Akta 589)	-	250,000
Imbuan kakitangan pengurusan penting (Rujuk di bawah)	9,332	7,083

Imbuan kakitangan pengurusan penting

Pampasan yang dibayar kepada kakitangan pengurusan penting yang membentuk sebahagian daripada perbelanjaan manfaat kakitangan Suruhanjaya dalam Nota 15, bagi tahun-tahun kewangan berakhir 31 Disember 2023 dan 31 Disember 2022 adalah seperti berikut:

	2023 RM'000	2022 RM'000
Upah, gaji dan elaun	6,440	4,987
Bonus	1,518	1,049
Pelan caruman dinyatakan	1,374	1,047
	9,332	7,083

24. Polisi-polisi pengurusan dana

Objektif utama pengurusan dana Suruhanjaya adalah untuk memastikan ia mampu memenuhi liabilitinya ketika ia dijangka matang dan untuk mencapai objektif operasi.

Suruhanjaya menguruskan dana terkumpulnya dengan memperuntukkan keperluan pembiayaan masa hadapan dan menyesuaikan perbelanjaannya jika perlu. Suruhanjaya akan sentiasa memantau belanjawannya dengan membanding keputusan sebenar dan mengenal pasti kecekapan dalam operasinya.

Tiada perubahan yang dibuat kepada objektif, polisi-polisi atau prosedur-prosedur semasa tahun-tahun kewangan berakhir 31 Disember 2023 dan 2022.

25. Prosiding undang-undang

Nuemera (M) Sdn Bhd ("Nuemera")

Suruhanjaya memeterai Perjanjian Perkhidmatan Penyekat Selular Awam ("PCBS") dengan Nuemera Sdn Bhd pada 3 Mei 2013. Pada 18 Oktober 2017, kebocoran data mendorong Suruhanjaya untuk menggantung penyelesaian PCBS melalui surat kepada Nuemera bertarikh 26 Januari 2018. Suruhanjaya juga selepas itu tidak memperbaharui Perjanjian PCBS selepas tamat tempohnya pada 31 Disember 2018. Nuemera kemudiannya menyampaikan kepada Suruhanjaya dengan Notis Timbang Tara bertarikh 27 Februari 2018, mempertikaikan penggantungan dan menuntut bayaran di bawah Perjanjian PCBS di hadapan Pusat Timbang Tara Antarabangsa Asia ("AIAC") untuk RM407,243,315. Suruhanjaya membalas dengan tuntutan sebanyak RM215,153,370.

Pada 3 Oktober 2022, AIAC menyampaikan penganugerahan terakhir. Selaras dengan yang sama, Suruhanjaya membayar Nuemera sejumlah RM137,236,528 pada tahun kewangan berakhir 31 Disember 2022.

Secara berasingan, Nuemera telah pada 29 Mac 2023 menyampaikan kepada Suruhanjaya writ saman dan pernyataan tuntutan (kedua-duanya bertarikh 25 Mac 2023), menuntut, antara lain, ganti rugi bagi salah guna melaksanakan tanggungjawab di pejabat awam dan ganti rugi untuk campur tangan yang salah dalam perniagaan dan perdagangan ("Tuntutan Nuemera 2023"). Tiada tuntutan monetari khusus dinyatakan. Selain Suruhanjaya, Nuemera juga telah menamakan 6 defendan lain berhubung dengan Tuntutan Nuemera 2023.

Tarikh perbicaraan bagi Tuntutan Nuemera 2023 masih belum ditetapkan.

GLOSARI

4IR	Revolusi Perindustrian Keempat
5GDO	Pejabat Pelaksanaan 5G
5GSWG	Kumpulan Kerja Keselamatan 5G

A

AA	Penguntukan Radas
AA	Access Agreement
AAT	Advanced Air Traffic Systems Sdn Bhd
AAU	Active Antenna Unit
ABAD	ASEAN and Bilateral Affairs Department
AC	Arus Ulang-Alir
ACID	Insiden Pasukan Tindakan Segera Komputer ASEAN
ACLP	Accelerated Leadership Development Programme
ADEX	Perbelanjaan Pengiklanan
ADM 2025	ASEAN Digital Master Plan 2025
AED	Automated External Defibrillator
AGC	Jabatan Peguam Negara
AI	Teknologi Kecerdasan Buatan
AJ	ASEAN-Jepun
AKM 1998	Akta Komunikasi dan Multimedia 1998
ALAM	Akademi Laut Malaysia
AMEC	Association of Malaysian Express Carriers
AMK	Ahli Mahkota Kedah
AMN	Ahli Mangku Negara
ANM	Agensi Nuklear Malaysia
APC	Anugerah Perkhidmatan Cemerlang
APEC	Asia-Pacific Economic Cooperation
APG-23	APT Conference Preparatory Group for WRC-23
API	Antara Muka Pengaturcaraan Aplikasi
APP 2012	Akta Perkhidmatan Pos 2012
APT	Asia-Pacific Telecommunity
AR	Realiti Tambahan
ARC	Jawatankuasa Audit dan Risiko
ASKMM 1998	Akta Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia 1998
ASP	Lesen Pemberi Perkhidmatan Aplikasi
ATD 1997	Akta Tandatangan Digital 1997
ATM	Angkatan Tentera Malaysia
Atom	Jabatan Tenaga Atom

B

BARB	Broadcasters' Audience Research Board
BARC	Broadcast Audience Research Council
BAS	Sistam Automasi Bangunan
BCM	Pengurusan Kesyinambungan Perniagaan
BCN	Bintang Cemerlang Negeri
BNM	Bank Negara Malaysia
BPA	Biro Pengaduan Awam
BPP	Bahagian Pemodenan Pertanian
BSEP	Bahagian Siber Pertahanan dan Elektromagnetik
BSN	Bank Simpanan Nasional
BWA	Akses Jalur Lebar Tanpa Wayar
BYOB	Bawa Beg Anda Sendiri

C

CAAM	Pihak Berkuasa Penerbangan Awam Malaysia
CAC	Kawalan dan Pematuhan
CAGR	Kadar Pertumbuhan Tahunan Kompaun
CASP	Pemberi Perkhidmatan Aplikasi Kandungan
CCC	Certificate of Completion and Compliance
CCT	Pasukan Komunikasi Krisis
CD	Arahan Suruhanjaya
CDeP	Capacity Development Programme
CDSA	Certified Data Security Analyst
Celcom	Celcom Axiata Berhad
CERT	Pasukan Tindakan Segera Komputer ASEAN
CFM	Forum Pengguna Komunikasi dan Multimedia Malaysia
CFTF	Pasukan Petugas Rentas Fungsi
CGSO	Pejabat Ketua Pegawai Keselamatan Kerajaan Malaysia
CIMS	Sistem Pengurusan Infrastruktur Komunikasi
CIPM	Communication Infrastructure Permit Management
CIPM	Infrastruktur Komunikasi Pengurusan Permit
CIRP	Proses dan Prosedur Keselamatan Siber
CISC	Kod Pendek Antara Pembawa Biasa

CKSC	Kod Pendek yang Biasa Dikenali
CMCF	Forum Kandungan Komunikasi dan Multimedia Malaysia
CME	<i>Civil Mechanical Engineering</i>
CMS	<i>Case Management System</i>
CMT	Pasukan Pengurusan Krisis
CoE	<i>Centre of Excellence</i>
COMPDP	Jabatan Program Komuniti
COP27	Persidangan Kemuncak Iklim Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu Ke-27
CPD	Jabatan Perlindungan Pengguna
CPE	Peralatan Premis Pengguna
CSC	Kod Pemilihan Pembawa
CSIRT	<i>Computer Security Incident Response Team</i>
CSM	<i>CyberSecurity Malaysia</i>
CSP	Penyedia Perkhidmatan Awan
CTAD	Jabatan Analisis Kandungan
CTPR	<i>Converged Telecommunications and Policy Regulations</i>
CTRP	Certified Total Rewards Professional

D

DBKK	Dewan Bandaraya Kota Kinabalu
DC	<i>Data Centres</i>
DC	Arus Terus
DDCD	Jabatan Penciptaan Permintaan Digital
DFD	Jabatan Forensik Digital
DGPN	Darjah Gemilang Pangkuan Negeri
Digi	Digi Telecommunications Sdn Bhd
DIMP	Darjah Indera Mahkota Pahang
DMSM	Darjah Mulia Seri Melaka
DNB	Digital Nasional Berhad
DOE	Jabatan Alam Sekitar Malaysia
DOSM	Jabatan Perangkaan Malaysia
DPMM	Dewan Perniagaan Melayu Malaysia
DPN	Nexus Produktiviti Digital
DPSK	Darjah Dato' Paduka Setia Mahkota Kelantan
DPSM	Darjah Pangkuan Seri Melaka
DSRG	Geran Kajian Masyarakat Digital
DTH	<i>Direct-To-Home</i>
DTN	Dasar Tenaga Negara
DTT	Televisyen Terrestrial Digital
DUN	Dewan Undangan Negeri

DUSP	<i>Designated Universal Service Providers</i>
DUSP	Pemberi Perkhidmatan Sejagat

E

E2E	End-to-End
E3W	Kenderaan Beroda Tiga Elektrik
EEA	Employee Experience Awards
EM	Pengurusan Alam Sekitar
EMS	Sistem Pengurusan Tenaga
EOL	Tamat Hayat
EOT	Pelanjutan Masa
EPU	Unit Perancang Ekonomi
ERM	Pengurusan Risiko Perusahaan
ERP	Pelan Tindak Balas Kecemasan
ERT	Pasukan Tindak Balas Kecemasan
ESG	Pengurusan Alam Sekitar, Pengurusan Sosial dan Tadbir Urus Organisasi
EV	Kenderaan Elektrik
e-Waste	Sisa Elektronik

F

FACSMAB	<i>Frequency Assignment Committee between Singapore, Malaysia, and Brunei Darussalam</i>
FAST	Televisyen Streaming Diketengahkan oleh Iklan Percuma
FELDA	<i>Federal Land Development Authority</i>
FGV	Felda Global Ventures
FINAS	Perbadanan Kemajuan Filem Nasional
FIRs	<i>First Information Reports</i>
FNP	Kemudahan Nombor Talian Tetap
FS	Penyata Kewangan
FTA	Siaran Bebas Bayaran

G

GBI	Indeks Bangunan Hijau
GCC	Kod Amalan Am Pengguna
GDMD	Bahagian Geospatial dan Pengurusan Data
GDP	Keluaran Kasar dalam Negeri
GHG	Gas Rumah Hijau
GICT22	<i>Girls in ICT 2022</i>
GLC	Syarikat Berkaitan Kerajaan
GOC	Pengendali Am

GPP-I	Garis Panduan Perancangan Infrastruktur Komunikasi
GRI	<i>Global Reporting Initiative</i>
GSPARX	GSPARX Sdn Bhd

H

HBK	Hari Bersama Komuniti
HCF	Human Capital Financial Statement
HIRARC	Penilaian Risiko Pengenalpastian Bahaya dan Kawalan Risiko
HREA	Anugerah Kecemerlangan Sumber Manusia
HSE	Kesihatan, Keselamatan, dan Alam Sekitar

I

IAD	Bahagian Hal Ehwal Antarabangsa
IAR	Laporan Tahunan Bersepadu
IBK	Infrastruktur Komunikasi Berskala Kecil
IC	International Connectivity
ICMS	Integrated Complaint Management System
ICNIRP	International Commission on Non-ionising Radiation Protection
ICT	Teknologi Maklumat dan Komunikasi
IDN	Identiti Digital Nasional
IDS	Sektor Pembangunan Industri
IEC	Suruhanjaya Elektroteknik Antarabangsa
IFRS	International Financial Reporting Standards
IIM	Institut Integriti Malaysia
IIRC	International Integrated Reporting Council
IIV	MIV Bersama International ICT Volunteer
IMDA	<i>Infocomm Media Development Authority</i>
IMSI	<i>International Mobile Subscriber Identity</i>
IMT	<i>International Mobile Telecommunications</i>
IntelliGenCE	<i>Intelligence Gathering for Communications Equipment</i>
IoT	<i>Internet of Things</i>
IPR	Laporan Prestasi Industri
IPT	Institusi Pengajian Tinggi
IC	<i>International Connectivity</i>
IPv6	<i>Internet Protocol version 6</i>
IR	Integrated Reporting

IRD	Jabatan Hubungan Industri
ISC	Kod Pendek Bebas
ISM	Institut Sosial Malaysia
ISMS	Seminar Sistem Pengurusan Keselamatan Maklumat
ISO	Pertubuhan Pemiawaian Antarabangsa
ISPC	Kod Titik Isyarat Antarabangsa
ISPs	Pembekal Perkhidmatan Internet
IT	Teknologi Maklumat
ITT	<i>Intangible Technology Transfer</i>
ITU	Kesatuan Telekomunikasi Antarabangsa
IUMW	International University of Malaysia-Wales
IWG	Kumpulan Kerja Industri
IX	Pertukaran Internet

J

JACBG	Jawatankuasa Bertindak Bersama Bukit Gasing
JAKM	Jelajah Aspirasi Keluarga Malaysia
JAWI	Jabatan Agama Islam Wilayah Persekutuan
JCC	Joint Committee on Communications between the Republic of Indonesia and Malaysia
JENDELA	Pelan Jalinan Digital Negara
JIC	Mesyuarat Jawatankuasa Pelaksana JENDELA
JKDM	Jabatan Kastam Diraja Malaysia
JKM	Jabatan Kebajikan Masyarakat
JMB	Badan Pengurusan Bersama
JPA	Jabatan Perkhidmatan Awam
JPDP	Jabatan Perlindungan Data Peribadi
JPJ	Jabatan Pengangkutan Jalan
JPN	Jabatan Pendidikan Negeri
JSC	Jawatankuasa Pemandu JENDELA
JSM	Jabatan Standard Malaysia
JUEM	Jabatan Ukur dan Pemetaan Malaysia

K

K&M	Komunikasi dan Multimedia
KDB	Klik Dengan Bijak
KDN	Kementerian Dalam Negeri
KEMAS	Jabatan Kemajuan Masyarakat
kg	Kilogram
KKD	Kementerian Komunikasi dan Digital

KKM	Kementerian Kesihatan Malaysia
KKP	Jawatankuasa Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan
KMRC	Pengetahuan dan Pusat Sumber
KMS	Sistem Pengurusan Ilmu
KMW	Kesatria Mahkota Wilayah
KPDNKK	Kementerian Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan
KPI	Indikator Prestasi Utama
KPKT	Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan
KPM	Kementerian Pendidikan Malaysia
KPWKM	Lembaga Penduduk dan Pembangunan Keluarga Negara
KSI	Institut Strategik
KWSP	Kumpulan Wang Simpanan Pekerja

L

LADA	Lembaga Pembangunan Langkawi
LC	Rakan Kolaborasi Pengendalian Logistik
LEA	Agensi Penguatkuasaan Undang-undang
LHDN	Lembaga Hasil Dalam Negeri
LLM	Lembaga Lebuhraya Malaysia
LMS	Sistem Pengurusan Pelesenan
LMS	Sistem Pengurusan Pembelajaran
LPP	Laporan Pengasingan Perakaunan
LSD	Bahagian Perundangan dan Sekretarial
LTE	Evolusi Jangka Panjang

M

M100	Malaysia's 100 Leading Graduate Employers
M3d	MEASAT-3d
MACRA	<i>Malaysian Air-Conditioning and Refrigeration Association</i>
MAFI	Kementerian Pertanian dan Industri Makanan
MAHA Expo	<i>Malaysian Agriculture, Horticulture and Agro Tourism Exhibition</i>
MAHB	<i>Malaysia Airports Holdings Berhad</i>
MAMPU	Unit Pemodenan Tadbiran dan Perancangan Pengurusan Malaysia
MARA	Majlis Amanah Rakyat
MAVA	Akademi Penerbangan Malaysia
MBIL	Makmal Industri Penyiaran Malaysia

MBKM	Mesuarat Menteri Besar dan Ketua Menteri
MBPJ	Majlis Bandaraya Petaling Jaya
MCMC	Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia
MDEB	Rancangan Ekonomi Digital Malaysia
MDEC	Perbadanan Ekonomi Digital Malaysia
MEADA	<i>Malaysian Electrical Appliances Distributors</i>
MED4IRN	Majlis Ekonomi Digital dan Revolusi Perindustrian Keempat Negara
MELDIC	Mesuarat Majlis Digital Melaka
MEP	<i>MCMC Executive Pathway</i>
MFRS	<i>Malaysian Financial Reporting Standards</i>
MGTC	<i>Malaysia Green Technology Corporation</i>
MIMA	Institut Maritim Malaysia
MITI	Kementerian Pelaburan, Perdagangan, dan Industri Malaysia
MIV	Sukerelawan ICT Malaysia
MJ	Megajoules
MKN	Majlis Keselamatan Negara
ML	Pembelajaran Mesin
MMDA	<i>Malaysia Medical Device Association</i>
MNC	Kod Rangkaian Mudah Alih
MNKT	Mesuarat Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan
MNO	Pengendali Mudah Alih
MNP	Kemudahan Nombor Mudah Alih
MOT	Kementerian Pengangkutan Jalan
MoU	<i>Memoranda of Understanding</i>
MPC	Perbadanan Produktiviti Malaysia
MPIC	Kementerian Perlindungan dan Komoditi
MPOB	Lembaga Minyak Sawit Malaysia
MRCB	Malaysian Resources Corporation Berhad
MS EMF	Standard Mandatori untuk Pancaran Medan Elektromagnet dari Infrastruktur Komunikasi Radio
MSA	Standard Mandatori Capaian
MSM	MSM Malaysia Holdings Berhad
MSQoS	Standard Mandatori Kualiti Perkhidmatan
MTSFB	Malaysian Technical Standards Forum Bhd
MVNO	Pengendali Rangkaian Maya Mudah Alih
MWO 2022	Perintah Gaji Minimum 2022
MyDigital	Pelan Ekonomi Digital Malaysia
MYR	Ringgit Malaysia
MYSA	Agensi Angkasa Malaysia

N

N5GRR	Rangka kerja Daftar Risiko Keselamatan 5G Negara
NAS	Sistem Alamat Nasional
NCIA	Pihak Berkuasa Pelaksanaan Koridor Utara
NCNR	Pembinaan Baharu Bukan Kediaman
NEA	Anugerah Tenaga Kebangsaan
NEAMD	Jabatan Pengurusan Penomboran dan Pengalamatan Elektronik
NEAP	Rancangan Penomboran dan Pengalamatan Elektronik
NEP	Non-Executive Pathway
NFCC	Pusat Pencegahan Jenayah Kewangan Nasional
NFP	Lesen Penyedia Kemudahan Rangkaian dan Lesen
NGSO	Orbit Bukan Geostasionari
NIEL	National Connectivity Ecosystem Laboratory
NMA	Aplikasi Mudah Alih Nasional
NMD	Jabatan Media Baharu
NPWG-23	Kumpulan Kerja Nasional bagi Persediaan WRC-23
NSC	Pusat Keselamatan Rangkaian
NSP	Lesen Penyedia Perkhidmatan Rangkaian
NSPC	Kod Titik Isyarat Kebangsaan
NSRC	Pusat Respons Scam Kebangsaan
NSSO	Pejabat Negeri Sembilan

O

OACP	Pelan Pencegahan Rasuah Organisasi
OHS Reglab	<i>Online Healthcare Services Regulatory Lab</i>
OPEX	Perbelanjaan Operasi
ORAN	<i>Open Radio Access Network</i>
OSA	<i>One Stop Agency</i>
OSCC	<i>One Stop Call Centre</i>
OSINT	Latihan Perisikan Sumber Terbuka
OT	Teknologi Operasi
OTT	<i>Over-The-Top</i>
OTTV	<i>Overall Thermal Transfer Value</i>

P

PAKEJ	Pelan Accelerator Kurier Negara
PayNet	Payments Network Malaysia Sdn Bhd
PBN	Pihak Berkuasa Negeri
PBP	Pihak Berkuasa Pemerakuan
PBT	Pihak Berkuasa Tempatan
PCESD	Bahagian Postal, Kurier dan Perkhidmatan E-Dagang
PDRM	Polis Diraja Malaysia
PEDi	Pusat Ekonomi Digital
PERKESO	Pertubuhan Keselamatan Sosial
PGPP	Panglima Gagah Pasukan Polis
PIA	Agensi Pengeluar Permit
PID	Pusat Internet Desa
PIK	Pusat Internet Komuniti
PJPN	Pingat Jasa Pahlawan Negara
PKA	Pengumuman Khidmat Awam
PKS	Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS)
PMKS	Mikro, Kecil dan Sederhana
PMW	Panglima Mahkota Wilayah
POC	Bukti Konsep
PPPR	Perundingan dan Pencegahan Rasuah
PPS	Pemberian Perkhidmatan Sejangat
PPSM	Persatuan Pekerja Sosial Malaysia
PRAD	Bahagian Pengurusan Harta dan Pentadbiran
PRU15	Pilihan Raya Umum ke-15
PSK	Paduka Setia Mahkota Kelantan
PSM	Panglima Setia Mahkota
PSP	Program Perkhidmatan Farmasi
PSP	<i>Principal Submitting Person</i>
PSTN	<i>Public Switched Telephone Network</i>
PTM	Perkhidmatan Penanda Tarikh/Masa
PTPTN	Pertubuhan Tabung Pendidikan Tinggi Nasional
PUDO	Kutipan dan Serahan
PULAPOL	Pusat Latihan Polis
PUPUK	Program Pemerkasaan Pendigitalan Usahawan Kecil
PV	Fotovoltanik

Q

QoE	Kualiti Pengalaman
QoS	Kualiti Perkhidmatan

R

R&D	Penyelidikan dan Pembangunan
RAE	Peperiksaan Radio Amatur
RAM	Pengukuran Khalayak Radio
RAO	Rujukan Tawaran Capaian
RC	Rakan Kolaborasi Pengitaran Semula
RCI	Infrastruktur Komunikasi Radio
RECCE	Senarai Daftar Pensijilan Peralatan Komunikasi
RECPRO	Senarai Daftar Pensijilan Individu Mahir
RF-EMF	Frekuensi Radio Medan Elektromagnet
RFP	Permintaan untuk Cadangan
RFQ	Permintaan Sebutharga
RMAD	<i>Regional and Multilateral Affairs Department</i>
RMD	Bahagian Pengurusan Risiko
RMK-12	Rancangan Malaysia Ke-12
ROC	Pengendali Terhad
RR	Peraturan Radio
RTGSU	Regasification Terminal Sungai Udang

S

SAMM	Skim Akreditasi Makmal Malaysia
SARE	Perjanjian Bekalan Tenaga Boleh Baharu
SASB	Lembaga Piawaian Perakaunan Kelestarian
SBC	State-Backed Companies
SC	Sectoral Champions
SC	Penyelaras Keselamatan
SCIRD	Bahagian Komunikasi Strategik dan Hubungan Industri
SDD	Jabatan Pembangunan Standard
SDGs	Matlamat Pembangunan Mampan
SDK	Setia Diraja Kedah
SEMS	Sistem Pengurusan Peperiksaan MCMC
SIFS	Sistem Kewangan Bersepadu MCMC
SITD	Bahagian Teknologi Maklumat Strategik
SITD	Bahagian Teknologi Maklumat dan Inovasi Strategik

SMA	Sarawak Multimedia Authority
SMC	Jawatankuasa Pengurusan Pembekal
SME	Subject Matter Expert
SMP	Setia Mahkota Pahang
SMS	Perkhidmatan Pesanan Ringkas
SMW	Seri Mahkota Wilayah
SOI	Pernyataan Isu
SOP	Prosedur Operasi Standard
SP	Penyedia Perkhidmatan
SPAN	Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara
SPCC	Jawatankuasa Prestasi dan Tindakan Pembekal
SPM	Selamat Pagi Malaysia
SPPP	Skim Pendaftaran Perniagaan Prihatin
SPRM	Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia
SPSK	Darjah Seri Paduka Setia Mahkota Kelantan
SQASI	SIRIM QAS International Sdn Bhd
SRSP	Rancangan Spektrum dan Pelan Piawai Sistem Radio
SSM	Suruhanjaya Syarikat Malaysia
SSN	Special Service Numbers
STA 2010	Akta Perdagangan Strategik 2010
STAM	Pengukuran Penonton TV Secara Tunggal
STB	Set Top Box
STDD	Jabatan Perdagangan Strategik
STEAM	Sains, Teknologi, Kejuruteraan, Seni, dan Matematik
STEMS	Sains, Teknologi, Kejuruteraan, dan Matematik
STF	<i>Special Task Force on Broadcasting and Mobile Services at Common Border Areas between the Republic of Indonesia and Malaysia</i>
STRIDE	Institut Penyelidikan Sains dan Teknologi Pertahanan
STS	Sekretariat Perdagangan Strategik
SVOD	Langganan Video Atas Permintaan
SWN	Rangkaian Borong Tunggal

T

TA	Threat Actor
TCFD	<i>Task Force on Climate-related Financial Disclosure</i>
tCO₂eq	Tan Metrik Setara Karbon Dioksida
TDD	Jabatan Pembangunan Teknologi

TEEAM	<i>The Electrical and Electronics Association of Malaysia</i>
TM	Telekom Malaysia Berhad
TNB	Tenaga Nasional Bhd
TOR	Terma Rujukan
TPPG	Proses, Prosedur & Garis Panduan Telekomunikasi
TSD	Bahagian Teknologi dan Standard
TSR2000	<i>Communications and Multimedia (Technical Standards) Regulations 2000</i>
TTT	<i>Train the Trainer</i>
TWG	Jawatankuasa Kerja Teknikal

U

UiTM	Universiti Teknologi MARA
UKM	University Kebangsaan Malaysia
UM	Universiti Malaya
UMT	Universiti Malaysia Terengganu
UNFCCC	Perjanjian Kerangka Kerja Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu Mengenai Perubahan Iklim
UNITEN	Universiti Tenaga Nasional
UNU	<i>United Nations University</i>
UPM	Universiti Putra Malaysia
UPU	<i>Universal Postal Union</i>
USD	Dolar Amerika Syarikat
USVs	<i>Unmanned Surface Vehicles</i>
UTM	Universiti Teknologi Malaysia

V

VAPT	Penilaian Kerentanan dan Ujian Penembusan
VMS	Sistem Pengurusan Pelawat
VR	Realiti Maya
VRF	<i>Value Reporting Foundation</i>

W

WMD	Senjata Pemusnah Besar-besaran
WPD	Hari Pos Sedunia
WRC	Persidangan Radiokomunikasi Sedunia
WSIS	<i>World Summit on The Information Society Prizes</i>
WTDC	<i>World Telecommunication Development Conference</i>

Y

Y-O-Y	Tahun demi Tahun
--------------	------------------

Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia
Malaysian Communications and Multimedia Commission

MCMC Tower 1, Jalan Impact, Cyber 6, 63000 Cyberjaya, Selangor Darul Ehsan
Tel: +603 8688 8000 Faks: +603 8688 1000

www.mcmc.gov.my